

GERALD MESSAD

IUDA

PREAIUBITU

Gerald Messadié s-a născut în Egipt, în 1931, și este jurnalist, istoric, eseist și romancier francez. Opera sa, tradusă în întreaga lume și numărând peste șaiszeci de titluri, cuprinde eseuri despre credințele, culturile și religiile lumii, biografii, romane istorice și chiar science-fiction. Dintre lucrările sale amintim: *L'Homme qui de vânt Dieu*, 4 vol. (1988-1995), *Viața mea amoroasă și criminală cu Martin Heidegger* (1994 - Editura Nemira, 1997), *29 de zile până la sfârșitul lumii* (1995 - Editura Nemira, 1997), *Ochiul lui Nefertiti* (2004 - Editura Nemira, 2008), *Patruzeci de secole de esoterism* (2006 - Editura Nemira, 2008) *Marie-Antoinette, la rose écrasée* (2006 - în pregătire la Editura Nemira).

GERALD MESSADIÉ

IUDA PREAIUBITUL

PROLOG

Adierea ușoară a zorilor înfiora florile de migdal, abia înmugurite. Măine sau cine știe, poate poimăine, petalele se vor și scutura, fulgi ofiliți risipiți pe pământ.

Și se vor ivi roadele.

De sus, de pe colina Betaniei, doi bărbați mijeau privirea înspre zidurile Ierusalimului, pe care prima geană de lumină a zilei începea să le poleiască în aur.

Ierusalim, sipet prețios de o antică splendoare, sculptat în durere și-n speranță, iată-l astăzi mistuit de Rău, umilit de ocupantul roman. Arhieriei Răului.

Asemenea celui dintâi Iosua, al cărui nume îl și purta, de trei ani încoace Iisus străbătuse cetatea în lung și-n lat, predicând despre puterea și bunătatea Duhului Sfânt, a singurului Dumnezeu bun și denunțând păcatele Arhieriei Răului.

Aceștia nu au înțeles că Iisus i-a ținut sub asediu. Acum, venise ceasul atacului.

— A venit vremea, rosti el, punând mâna pe umărul tovarășului de drum.

Iuda Iscarioteanul îndreptă către el o privire neliniștită. În penumbra livezii, păreau doi frați. Aveau și aceeași vârstă, treizeci și șapte de ani. Totuși, unul era galileean, iar celălalt - iscariotean, și încă de la prima lor întâlnire, acum mai bine de șaptesprezece ani, galileeanul a fost și a rămas fratele cel mare și învățătorul.

Iuda cel cu barba stufoasă și părul retezat scurt se cutremură. Mâna care se odihnea pe umărul său îi împrăstia în tot trupul o căldură nestăvilită. Maxilarul pătrat al iscarioteanului tremură ușor. Așadar, Iisus va vorbi...

— Știi prea bine, continuă Iisus, mânia Sfântului Duh e tot mai puternică. Nu mai putem lăsa Puterile cele necredincioase să îi uzurpe această lume. În curând, vom rămâne o mână de oameni care își vor mai aminti de Domnul și, apoi, toți ceilalți vor fi devorați, asemenea oilor, de către lupi și șacali.

Iscarioteanul se străduia să ghicească ce prevesteau aceste cuvinte.

— Ce vei face?

— Îți voi spune când va veni vremea. Și tu vei face ceea ce îți voi porunci.

Mâna învățătorului se încleștă pe umărul discipolului său.

— Îți vei aminti atunci de învățăturile din deșert. Ești singurul pe care l-am inițiat.

Iscarioteanul desfăcu mâna care îi cuprindea umărul, o sărută și o strânse la piept.

— Am sorbit amândoi din Vinul Eliberării, glăsui Iisus. Va trebui acum să bem fiere. Dar știu că sufletul tău este puternic. Și că-l vei purta întru Sfântul Duh.

— Și ceilalți?

— Fiecăruia, după puterile sale, răspunse Iisus, cu un

suspin aproape imperceptibil.

Se îndepărtă, lăsându-l pe iscariotean în mijlocul florilor fremătânde.

În zare se profilau formele livide ale Templului, de o albeață precum a osemintelor.

1

PROVOCAREA

O dâră de argint brăzdă văzduhul, legând cerul de pământ. Era mai curând luciul unei spade care străpunse norii grei care veneau dinspre nord, dinspre ținuturile Gofna, Tamna, Yaffa, dinspre mare, dinspre infinit. Nori să fi fost? Mai curând legiuni de duhuri pline de mânie, gata să deșarte valuri de lături răzbunătoare. De parcă acolo, sus, s-ar fi înfățișat privirii armile acestea ale răului, cu fundurile lor lățite și lubrice, cu pânțele violacee, cu monstruoasele lor organe genitale, cu fețele schimonosite de ură... Demoni în cer? Și de ce mânie, o, Preaînalte, acum, în această zi de 14 a lunii Nisan¹, în ajunul Paștelui, de două ori sărbătoare a primăverii, adică a vieții, dar și a vicleniei prin care oamenii l-au înșelat odinioară pe Îngerul Morții, mângîind cu sânge casele evreilor, făcându-l să creadă că-și împlinise teribila-i îndatorire?

Da, de ce atâta mânie? Nimeni n-ar fi putut să spună.

Ca și cum ar fi vrut să proclame solemnitățile furiei cerurilor, un trăsnet explodează, risipindu-și peste dealuri blestemele de neînțeles; îi răspunseră altele, și altele, orbînd mulțimile care tocmai își încheiau pregătirile pentru prima dintre cele trei mari sărbători evreiești. Ecourile cerurilor se amestecau, nicio voce omenească nu se mai putea auzi. Vacarmului acestuia i se adăugă și cel al torentelor de ploaie care năvăliră asupra ținutului, sfichiind atât pelerinii care țineau drumul Tyropoeionului,

1 Nisan (sau Nissan) este prima lună a calendarului religios iudaic. Ea corespunde, în calendarul gregorian, perioadei martie - aprilie (n.tr.).

pe sub zidurile Ierusalimului, cât și santinelele romane care își făceau rondul pe terasa turnului Antonia, care domina Templul.

Spălătoresele jeleau pe lângă rufele puse la uscat. Femeile care pregăteau vasele speciale pentru săptămâna sfântă se opriră și ele îngrijorate, gânditoare. Rabinii care citeau iar și iar versete din *Cântarea Cântărilor*, în care era preaslăvită splendoarea primăverii, mijiră ochii și aprinseră lumânările.

Nimeni nu știa încă, dar Paștele acesta care va începe peste câteva zile va schimba fața lumii.

Nimic, niciodată nu va mai fi cum a fost odinioară.

— Iată-i! începură dintr-odată să strige ucenicii, părăsindu-și adăposturile, țâșnind afară cu glasul fremătând de nerăbdare.

Câteva capete se întoarseră către josul căii lui Irod, strada cea mare cu arcade care traversa cetatea Ierusalimului de la nord la sud, de-a lungul văii Tyropoeion. Îi căutau din priviri pe acei oameni foarte așteptați, după toate aparențele. Cine vor fi fiind?

— Despre cine vorbești? îl întrebă un pielar pe un puști de vreo cincisprezece ani, oprindu-se din netezirea pieii groase din care decupa curele pentru sandale.

— Despre Iisus, stăpâne! Iisus! Cum, nu-l cunoști? Profetul! Mesia! Și discipolii lui!

Mesia? se întrebă pielarul. Da, auzise și el ceva. Omul care propovăduia despre bunătatea Domnului. Un Mesia? Cineva care a primit dubla mirungere, și de rege, și de mare preot? Imposibil! Dar cum se face că puștiul ăsta știa despre sosirea lui? Pe de altă parte, era adevărat că se înhăitase cu niște necunoscuți și nu de puține ori știa mai multe decât stăpânul său.

De o parte și de alta a căii lui Irod, în sud, la Poarta Esenienilor, se adunaseră deja câțiva oameni. La drept

vorbind, nici nu prea știai încotro să te uiți: ca în fiecare an, în perioada Paștelui cetatea se umplea de mii și mii de pelerini. Și tot ca în fiecare an, toată lumea se întreba unde vor dormi toți oamenii ăștia. Se știa însă prea bine: în grajdurile fermelor din împrejurimi, ba chiar și pe acoperișuri. Nu exista cotlon cât de cât adăpostit care să nu fi fost închiriat pentru săptămâna ce tocmai începea.

În sfârșit, în mulțime, pielarul izbuti să distingă un cortegiu aparte. În jurul lui, văzduhul se umplu de strigăte.

„Osana!”

Gloata de gură-cască se dădu la o parte, neștiind ce se întâmplă, habar neavând ce-i cu Iisus sau cu „Mesia”. Da, Iisus, acest bărbat care de trei ani încoace dădea fiori clerului, mai tuturor saducheilor și câtorva dintre farisei. Un galileean care vestea lucruri extraordinare, care vorbea despre bunătatea Domnului și despre întâmplările teribile care vor veni, un bărbat ale cărui rostiri, prin vehemența lor profetică, se deosebeau categoric de discursurile fățarnice ale rabinilor. Se povestea despre minuni, despre vindecări miraculoase, despre orbi care vedeau, despre sfidarea morții, ba chiar, de neînchipuit, despre o înviere. Unii păreau a ști totul despre sosirea lui Iisus la Ierusalim; aceștia din urmă erau și cei mai agitați.

Dintr-odată, câțiva bărbați își smulseră mantalele de pe umeri și, desfăcându-le într-o amplă fluturare, le întinseră pe jos, sub pașii profetului. Un gest nemaivăzut. Continuau să aclame, să strige „Osana”, lăsându-i muți de uimire pe necunoscători, stârnindu-le chiar entuziasmul pe ici, pe colo.

— Domnul să-l aibă în paza lui pe Mesia lui Israel! Domnul să-l apere pe urmașul lui David!

Urmașul lui David? Cel dintâi rege al Ierusalimului? De data asta, meșteșugarii își părăsiră și ei adăposturile, curioși să-l vadă pe eroul acestei primiri de neimaginat. După ei, veniră și clienții. Pe la etaje se deschiseră și

ferestrele, iar capete intrigate de osanale se aplecară în stradă.

Un bărbat călare pe un măgar se apropia de cetate. Un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu chipul sever, cu o expresie indescifrabilă. Oamenii nu se puteau împiedica să nu îl privească. Părea a ști infinit mai multe decât ar putea vreodată cuvintele să cuprindă.

Trei sau patru duzini de bărbați și câteva femei îl urmau fără grabă, cu pași mășurați.

În doar câteva minute mulțimea se umflase ca o maree. Se adunară vreo două mii, apoi trei mii, iar numărul lor creștea fără oprire. Nu numai că adepții înfocați continuau să își aștearnă mantalele în colb, în calea lui, dar câțiva aruncau acum înspre el cu flori și ramuri de palmier. În mintea oamenilor reveneau amintiri străvechi: nu astfel fusese întâmpinat odinioară regele David? Nu intrase și el călare pe un măgar în orașul cucerit de la iebusiți? Un rege se întorcea în cetatea lui Israel? În săptămâna Paștelui? Da, va fi având o însemnătate, întoarcerea lui în această săptămână! Oamenii se înghesuiau unii într-alții, copleșiți de o speranță halucinantă.

Un rege! Acest profet! Ce timpuri solemne! Un rege! Un rege care va răscumpăra, în sfârșit, toată umilința pibegiei și distrugerea primului Templu! Și pe cea a ocupației idolatrilor romani!

Emoția se răspândi asemenea focului. Se înstăpâni și asupra celor care, cu un ceas în urmă, nu se sinchiseau decât de negoțul lor, asupra femeilor care-și uscau rufe, asupra apotecarilor care-și amestecau unsorile și își spălau plantele medicinale, asupra țesătoarelor care-și răsuceau fuioarele...

Un rege intra în Ierusalim! Doamne, oare Te-ai îndurat în sfârșit și reversi asupra noastră mila Ta, rouă cerească? În ochii multora tremurau lacrimi.

Își părăsiră treburile lumești pentru a se înfățișa dinaintea clipei eterne.

— Osana! Domnul să-l aibă în pază pe urmașul lui David!

Cortegiul condus de Iisus nici nu ajunsese bine la jumătatea drumului către Templu, că deja nu mai avea loc să înainteze. Cine mai stătea să-i numere: zece mii? Douăzeci de mii? Se cade să stai să numeri în astfel de momente?

Cei care îl cunoșteau, împreună cu cei care nu-l cunoșteau, îi măsurau cu febrilitate și pe bărbații care-l însoțeau. Andrei, cu fratele său Simon, Ioan, cu fratele lui Iacov, Filip, Bartolomeu, Toma, Iuda lui Iacov, Iuda Iscarioteanul... Puțini erau cei care le știau numele. În spate, după ei, veneau femeile.

— Priviți! Acolo! Nevasta intendentului lui Irod!

Brațe fluturată în aer.

— Osana!

Când Iisus ajunse dinaintea porților aurite ale Templului, grupul de însoțitori amenința să se transforme într-o adevărată gloată. Din înaltul turnului Antonia, citadela romană care domina cu nerușinare piața din fața Templului, legionarii romani realizară brusc, stupefiați, ce neașteptată manifestare de fervoare se desfășura jos, dinaintea lor. Îl priviră cu atenție pe eroul acestei efervescente cum pășește încet, treaptă cu treaptă, înspre Curtea Blajinilor.

— Ce se întâmplă? Își întrebă unul dintre ei camaradul. Ai cumva habar?

— Nu, răspunse ursuz celălalt. O fi vreo sărbătoare pe care nu o cunoaștem noi.

— Nu, că nu au altă sărbătoare până sâmbăta viitoare, când e Paștele. De ce se ține așa o mulțime după bărbatul acela?

Celălalt clătină din cap în semn de necunoaștere.

— Trebuie să-l anunțăm pe Pilat.

— Da, mă și duc.

— Nu, așteaptă. Privește! Privește!

Umbra acelor gnomoanelor² din Curtea Blajinilor și de pe terasa turnului Antonia se apropia în acea clipă de creștăturile negre dăltuite în marmura albă, indicând începutul celei de-a zecea ore a zilei, socotind de la miezul nopții înapoi. Vântul deveni mai tăios. În josul drumului, pe unde trecuse alaiul, oamenii își adunau acum pelerinele din colb și le scuturau înainte de a le îmbrăca.

În casele din cetatea de jos și din cetatea de sus femeile care nu-și putuseră părăsi căminul și cărora li se povestise întâmplarea izbucniră dintr-odată în plâns.

— Un rege! Îl așteptăm de atâta vreme!

Dar viitorul rege își plănuise un început de domnie de o violență teribilă.

De cum intră în Curtea Blajinilor, o luă spre dreapta, acolo unde se așezau de obicei neguțătorii de animale sacrificiale și de ofrande: porumbei în cușcă, tămâie, vin și lapte pentru libații, turte cu miere stivuite în grămezi pe măsute. Se apropie de ei:

— Voi nu știți ce stă scris? tună el.

Ca un ecou al trăsnetului, vocea lui cutremură dalele Templului.

— Domnul a spus: casa Mea va fi loc de rugăciune! strigă Iisus.

Pelerinii și fideliile care se îmbulzeau pe lângă neguțători rămaseră împietriți. Cine era acest bărbat?

— Ați făcut din ea un cuib de hoți, urlă el din nou.

Și, cu chipul cutremurat de ură, răsturnă tarabele, mătură ofrandele c-un dos de palmă, sparse o cușcă cu un

² Vergea verticală plasată pe o placă orizontală, în Antichitate, pentru determinarea meridianului locului și pentru stabilirea orei (n. tr.).

pumn năprasnic. Porumbeii își luară pe dată zborul. Pâinițele cu miere zăceau pe jos, se spărseseră și câteva flacoane cu ulei, vin și parfumuri. Neguțătorii se uitau îngroziți. În spatele celui care profera blesteme o mulțime dezlănțuită îi insulta pe cei care-și mutaseră tarabele și negoțul în casa Domnului. Plecându-și capetele sub povara vorbelor grele, negustorii se repezică să salveze ce mai puteau din marfă și din monedele risipite, înainte de a părăsi locul în fugă.

Tărăboiul se preschimbă în vacarm. Țipete, ocări.

Dar ce făcea miliția Templului? Bărbatul dispăruse deja în stânga, acolo unde stăteau cei care se îndeletniceau cu camăta. Răsturnă și tarabele acestora. Pe pietrele Templului răsună clinchetul aurului. Se înălțară strigăte, fură aruncate blesteme, proteste.

— Hoților!

Un copil luă de pe jos o monedă și i-o întinse tatălui său. Unul dintre cămătari mormăi câteva înjurături și, cu fața schimonosită de ură, cu pumnii strânși, se năpusti spre Iisus. Elanul îi fu retezat de un discipol care îl smuci de braț și îl împinse cu putere jos, pe piatră, la picioarele fidelilor. Țâșni un alt discipol, Matei:

— Iuda, ești rănit?

— Nu, a trebuit să-l liniștesc puțin pe agitatul ăsta.

Răsunară din nou aclamații:

— Domnul să-l aibă în paza Lui pe fiul lui David!

Înconjurat de discipoli, autorul acestor grozăvii își croi cale prin Curtea Femeilor, urcă treptele circulare care duceau la poarta lui Nicanor și ajunse în Curtea Israeliților. De acolo, urmat doar de bărbați, pătrunse în Curtea Preoților și se opri în fața marelui altar din stânga, pentru a-și spune rugăciunile.

În acest răstimp Iscarioteanul, care închidea micul cortegiu cercetând zona cu un ochi vigilant, era pe punctul de a ieși din Curtea Femeilor când, chiar în spatele lui,

răsună un țipăt de durere. În busculada creată de năvala miliției Templului o tânără căzuse la pământ. Era călcată în picioare, în câteva minute ar fi murit sufocată, zdrobită. Iuda se repezi și o smulse de sub tălpile mulțimilor, o cuprinse de talie și o târî către cea mai apropiată poartă, înlăcrimată, horcăind, cu rochia sfâșiată.

O așeză pe trepte. Fata izbucni în hohote.

— Vreun os rupt?

Ea dădu din cap că nu, e întreagă. I se păru c-o știe de undeva. Dar de unde?... A, da, era slujnica din casa lui Nicodim, unul dintre adepții lui Iisus. N-avea nici șaptesprezece ani.

— M-ai salvat, suspină ea. Fără tine...

— Întoarce-te acasă, o sfătui el.

Dar copila nu se putea ține pe picioare. O ajută să se ridice. Dar pentru asta trebui să o cuprindă în brațe.

Încă o dată, simți până în străfunduri atingerea trupului aceluia fragil și suplu. Fu tulburat. Ce mai, era și momentul potrivit! Dar nu o putea lăsa singură. Așa că o susținu tot drumul, până la poarta lui Nicodim.

— Cum te cheamă?

— Iudita. Iar pe tine, pe tine te cunosc... Ești Iuda... Iuda Iscarioteanul...

Îl îmbrățișă. Încă o încercare. În cele din urmă, se îndură să se despartă de ea și se întoarse la Templu.

Alertată, miliția Templului se risipise în sfârșit prin vasta Curte a Femeilor, căutându-l din ochi pe vinovatul denunțat de martorii văicăreți. Milițienii năvăliră apoi în Curtea Blajinilor, provocând ici și colo busculade, cu binecunoscuta lor brutalitate. Dar aci dădură doar peste un neguțător disperat, care pufnea nervos adunându-și de pe jos monedele, și care le povesti pe îndelete șirul nenorocirilor sale.

— Îl cunoști pe bărbatul acesta?

— Nu... Spuneau că e viitorul nostru rege... Iisus.

Viitorul rege? Iisus? Milițienii schimbă priviri întunecate.

O veche cunoștință.

Pe lângă ei se învârtea un individ scund, cu picioarele strâmbe, ale cărui sprâncene formau o linie continuă, neagră, deasupra ochilor și care mătura scena din priviri: Saul.

Când miliția Templului intră în sfârșit în Curtea Israeliților, nu mai găsi decât câțiva credincioși rătăciți, unii extatici, alții împietriți, de parcă ar fi intrat în transă. Iisus? Da, fusese acolo adineaori, își făcuse rugăciunile. Dar plecase. Dar ce voiau de la acest om sfânt?

Iuda le observa ciuda cu o privire batjocoritoare. „Porcilor!”

Apoi și-o aminti pe Iudita, fără să realizeze prea bine la ce se gândea. O pasăre rănită pe care o smulsese din ghearele morții.

O prevestire?

2

UN VERSET NECUNOSCUȚ AL DEUTERONOMULUI

Nori grei acoperiră soarele, dar cu puțin timp în urmă umbra acului gnomonului din curtea palatului marelui preot atinsese a doua oră a după-amiezii. Servitorii lui Caiafa, care îi urmăreau în mod special parcursul în timpul celor șapte zile ale Paștelui, îl construiseră bine.

La ceasul al unsprezecelea, Saul, conducătorul milițiilor paralele ale Templului, se prezentă dinaintea stăpânului său, marele preot Caiafa, pentru a-i da raportul. Nimic altceva decât cele deja povestite de preoții și de neguțătorii înnebuniți, poate doar faptul că alaiul însoțitorilor direcți ai lui Iisus ar fi numărat vreo trei sute de persoane. Dar că totalul adeptilor săi se apropia de vreo trei mii.

Și, fapt cât se poate de evident, erau cu toții înfierbântați: când un grup de negustori încercă să se opună partizanilor lui Iisus care Continuă să-i ocărase, târboiul se mută în stradă și, oroare, leviții însărcinați cu paza în interiorul sanctuarului fură și ei luați la rost și brutalizați, așa că se văzură obligați să bată în retragere și să se adăpostească în interiorul Templului! Credincioși brutalizându-i pe leviți? Unde se va ajunge?

— Trei mii, mormăi neîncrezător Caiafa. Chiar trei mii?

— Cu toți pelerinii de pe străzi, e greu de apreciat, mare preot. Trei sute care l-au urmat îndeaproape, în jur de trei mii care s-au lăsat influențați...

— I-ai identificat pe conducători?

Saul clătină din cap.

— Oamenii de pe la țară, galileeni, dar și câțiva din Decapolis.

— Din Decapolis?

Se știa foarte bine că evreii care locuiau în cele zece orașe romanizate și reunificate fuseseră prea influențați de păgâni pentru a mai putea face dovada vreunei fervori religioase, fie ea și subversivă. Era cu adevărat îngrijorător.

— Au fost recunoscuți după accent, explică Saul.

— Și oamenii tăi nu au intervenit?

— Ba da, mare preot. I-am adus cu picioarele pe pământ pe cei mai agitați. Dar nu i-am putut opri. Ar fi însemnat să ne ducem singuri, de bunăvoie, la moarte.

Se feri să-i spună marelui preot faptul că unii dintre zbirii lui fuseseră bătuți la sânge, cu pumnii și cu bâtele. Țăranii ăștia nu erau oameni care să se lase călcați în picioare de orășeni. Părea la fel de îngrijorat ca și stăpânul său. Într-o astfel de situație, miliția lui nu putea să intervină în niciun fel și se temea ca nu cumva marele preot să o desființeze.

Avea mari semne de întrebare și referitor la puterile acestui Iisus. Un făcător de minuni? Dar mai fuseseră și alții, precum Dositeu sau Simon Magul, dar niciunul nu îndrăznise să sfideze clerul din Ierusalim. Oare ăsta ce avea de gând?

— Ține-mă la curent, ordonă Caiafa, făcându-i piticaniei semn să plece.

Nici nu ieșise bine Saul, că secretarul lui Pilat, Cratylos, veni să-l anunțe pe marele preot că stăpânul său, pus la curent cu incidentele de către paznicii săi din turnul Antonia, solicita o întrevedere cu el cât mai curând cu putință.

— Spune-i procuratorului că, în prealabil, aș dori să ascult toate mărturiile și să adun toate opiniile. Voi veni la el cam la al cincilea ceas.

Era și acesta un mod de a-l face pe roman să priceapă că nu era dispus să se deranjeze să calce pragul casei unui păgân. De altfel, de multă vreme Pilat era sub interdicție pentru ei. Nu se cuvenea ca un evreu pios să intre în casa unui păgân, cu atât mai puțin un mare preot în săptămâna sfântă.

Sanhedrinul s-a reunit de urgență. Șaptezeci și unu de bărbați, căpitanul Templului, doctorii Legii. Caiafa s-a gândit că nu e cazul să își asume singur nicio decizie - căci se impunea rapid luarea unei decizii, ba chiar a uneia radicale. Nu dorea să se confrunte mai târziu cu riscul reproșurilor. Între timp, toți membrii adunării fuseseră informați despre dezastrul de la Templu.

— Vreau să aud părerile voastre, încep Caiafa. Căpitane? îl invită el să ia cuvântul pe bărbatul care ridicase primul mâna.

— Părerea mea e simplă, mare preot. E vorba despre o provocare. Strigătele absurde despre care am auzit vorbindu-se o dovedesc cu prisosință.

— Ce strigăte? sări venerabilul rabin Gamaliel. Mie

nu mi s-a spus nimic despre asta.

— „Domnul să-l aibă în pază pe fiul lui David”, preciză căpitanul Templului. E nebunie curată.

Gamaliel clipi repede.

— De mult prea multă vreme suportăm astfel de provocări, interveni și Ana, socrul lui Caiafa. Îngăduința noastră nu putea decât să încurajeze propășirea acestui Iisus. Aceste aclamații înseamnă că intenționează să se încoroneze rege de Paști.

La auzul unei asemenea idei ciudate, mulți clătinară neîncrezători din cap. Unul dintre rabini se agită:

— Dar ce își închipuie el? Ce-și închipuie imbecilii care îl urmează? Cine îl va unge și îl va încorona? Caiafa e singurul care ar putea-o face și, din câte știu eu, nu are de gând să își numească singur propriul succesor în săptămâna Paștelui. Dacă e adevărat că acest om plănuiește să fie încoronat, atunci înseamnă că intenționează și să înlăture clericii Templului. Vă dați seama? E imposibil. Asta dovedește fără umbră de tăgadă că omul acesta e smintit.

— Dacă a reușit să atragă de partea lui poporul, înseamnă că nu e atât de imposibil precum spui, rabi, obiectă căpitanul Templului.

Tăcerea se înstăpâni brusc la auzul acestei opinii amenințătoare. Bubui un tunet și, la scurtă vreme, rafalele de ploaie începură să răpăie cu furie pe dalele curții exterioare. Se lăsă întunericul. Secretarul lui Caiafa aprinse făcliile.

— Da, e adevărat că intenționează să se proclame rege. Spionii mi-au raportat că și-a trimis doi discipoli în Betania să caute o măgăriță cu măgăruș cu tot ca să intre în cetate asemenea regelui David, odinioară. Pilat e îngrijorat, și are și de ce. Încoronarea nu s-ar putea face decât în urma unei revolte populare.

— În acest caz, romanii ar interveni, observă

căpitanul.

— Dar între timp, răul ar fi deja făcut și refuz să îmi imaginez baia de sânge care ar urma.

— Dar noi am stabilit cu ceva vreme în urmă să îl dăm morții, rosti Ana cu un ton enervat. Am amânat deja prea mult. Păcatul blasfemiei este mai mult decât evident.

— Tată, obiectă Caiafa, binevoiește să-ți amintești că nu am putut executa această decizie pentru că romanii ne-au refuzat dreptul la viață și la moarte.

— Și uite că am ajuns să ne temem astăzi de o revoltă populară! urlă Ana. Riscul ăsta a crescut în timp! Dacă tot te duci imediat la Pilat, cere-i arestarea și condamnarea la moarte a acestui galileean. Altminteri, și romanul va avea de pătitit!

Caiafa făcu o grimasă.

— Două lucruri aş vrea să vă amintesc, rosti Gamaliel cu o voce calmă, contrastând puternic cu glasul lui Ana. Primul se referă la faptul că sfântul nostru Talmud ne interzice să deliberăm în timpul săptămânii Paștelui și cu atât mai puțin să facem o judecată. În al doilea rând, nu putem să-l condamnăm la moarte pe galileean pentru că, din câte am înțeles, învățăturile lui nu sunt blasfematorii.

Toți ceilalți membri ai Sanhedrinului se întoarseră intrigati înspre el. Marele preot își reprimă cu greu încă o grimasă: cunoștea prea bine opinia lui Gamaliel, căci discutase îndelung cu el, dar în taină, deoarece argumentele puse pe tapet de acesta din urmă puteau oricând provoca un scandal. Totuși, acest venerabil rabin era prea învățat pentru ca să îndrăznească cineva să-l cenzureze. Neîndoielnic, Gamaliel era cel mai influent doctor al Legii din lume, veneau oameni din toate colțurile pământului să-i ceară sfatul.

— Nu ne este interzis să deliberăm în caz de pericol, îi aminti Ana cu vocea lui acră.

— Care era al doilea punct al magistrului nostru

Gamaliel? Întrebă o oficialitate din Ierihon.

— Acest Iisus predică după Deuteronom, ceea ce noi nu facem, răspunse Gamaliel.

— Prin urmare, Deuteronomul ar fi diferit de celelalte Cărți sfinte ale noastre? Întrebă alt rabin, înălțând din sprâncene.

— Da, frate, în multe privințe.

— Care?

— Propovăduiește mila și iertarea, frate. Se întâmplă chiar să intre în contradicție cu celelalte Cărți. Astfel, în cel de-al douăzeci și patrulea capitol al Deuteronomului stă scris că tații nu vor fi dați morții pentru păcatele fiilor, iar fiii nu vor fi dați morții pentru păcatele taților: fiecare va muri pentru propriul său păcat. Ceea ce intră în contradicție formală cu cel de-al cincilea verset al capitolului douăzeci al Exodului și cu al șaptelea verset al capitolului treizeci și patru al aceleiași Cărți sfinte³.

Consternarea se înstăpâni cu repeziciune asupra adunării.

— Nu-i decât o contradicție, glăsuî un rabin care nu luase cuvântul până atunci. Am putea argumenta îndelung

3 Iată versetele la care se face referire în text: „Să nu te închini lor, nici să le slujești, că Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsește pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea și al patrulea neam.” (Ieșirea, 20,5); „Care păzește adevărul și arată milă la mii de neamuri; Care iartă vina și răzvrătirea și păcatul, dar nu lasă nepedepsit pe cel care păcătuiește; Care pentru păcatele părinților pedepsește pe copii și pe copiii copiilor până la al treilea și al patrulea neam” (Ieșirea, 34,7). Aceste versete, precum și cele care vor urma în text vor fi traduse după ediția din 1988 a Bibliei, care reproduce textul ediției din 1982, tipărită de către Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988 (n. tr.).

în marginea pedepsei reale și a pedepsei virtuale. Fiul nu va scăpa niciodată de povara amintirii păcatului tatălui, iar aceasta va fi pedeapsa lui.

— Mai există și alte contradicții, frații mei, pe care toată știința noastră nu le-ar putea aplană. Însă eu mă tem că dedesubturile acestei probleme sunt cu mult mai complexe, replică Gamaliel. Unele informații care mi-au parvenit în cursul acestor ultime luni mă fac să cred că, în numele Deuteronomului, Iisus propovăduiește o tradiție străină de a noastră.

— Ce vrei să spui?

— Stă scris în capitolul treizeci și doi al Deuteronomului, versetul al optulea: „Când Cel Preaînalt a împărțit moștenirea popoarelor, când a împărțit pe fiii lui Adam, atunci a statornicit hotarele neamurilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu. Iar partea Domnului este poporul lui Iacov, Israel e partea lui de moștenire”. Ceea ce înseamnă că Cel Preaînalt este diferit de Domnul, de Iahve. În Tora, e singurul loc în care această diferență este enunțată cu atâta claritate.

Majoritatea rabinilor din asistență, dar și cei care nu citeau Tora își lungiră gâturile, se încruntară și se priviră alarmați. Gamaliel știa prea bine că interpretarea Legii, care constituia esența învățăturilor și muncii colegilor lui, viza întotdeauna probleme legate de prescripții ritualice, de împărțirea moștenirii, de puritatea ritualică, eventual despre spiritul divin sau *shekinah*⁴, nicidecum de teologie. Această învățătură deriva din primele patru cărți ale Pentateuhului, și anume cele mai vechi, pe când cea de-a

4 În Biblia iudaică, termenul are sensul de „a locui, a sălășlui, a domicilia, a trăi”. În gândirea iudaică clasică, *Shekinah* se referă la sălășluire, locuire într-un sens special, sălășluire a prezenței divine. Așadar, în proximitatea a ceea ce iudaicii numesc *Shekinah*, legătura cu divinitatea are o mai mare consistență (n. tr.).

cincea (Deuteronomul) li se părea o reluare slabă și chiar suspectă: oare nu fusese ea descoperită la întoarcerea din exil?

— Și atunci? Întrebă căpitanul cu o urmă de nerăbdare în glas.

— Atunci, onorabile căpitan, răspunse Gamaliel, și Iisus face distincția între Creator și Iahve...

— Blasfemie! sări ca ars un rabin care aparținea clerului Templului. Iată dovada blasfemiei! Acest verset este greșit interpretat! Acest Iisus nu e doar un eretic, e un necredincios! Ar trebui să...

— Rabi, te rog, permite-i lui Gamaliel să termine ce are de spus, îl admonestă Caiafa.

— Versetul nu e greșit interpretat, respectabile frate, relua Gamaliel pe un ton hotărât. E confirmat de alte două din Deuteronom. Versetul optsprezece din capitolul treizeci și doi spune așa: „L-ai uitat pe *Eloha*, cel care te-a născut”. Acest singular este utilizat doar de două ori în Tora și ambele locuri sunt în Deuteronom. La versetul doisprezece stă scris: „Doar Yahve își conduce poporul. Alături de el nu stau *elohimii*”. Mai trebuie să vă amintesc că *elohim* este pluralul lui *eloha*⁵? Doar aceste două versete, fără a-l mai pune la socoteală pe cel dintâi, comportă o contradicție implicită cu celelalte Cărți sacre precedente.

Lecția aceasta neașteptată fu urmată de o tăcere

5 Conform *Dicționarului cultural al Bibliei* (Danielle Fouilloux et alii, Editura Nemira, 2006, pag. 89), *Elohim* este cel mai frecvent nume folosit în Biblia ebraică pentru a-L desemna pe Dumnezeu. Termenul se originează în cuvântul iudaic *el* și, din punct de vedere morfologic, este format din cuvântul *Eloah* și un sufix de plural. Deși *Elohim* este un plural sub aspect morfologic, în textele biblice este utilizat cu verbe și adjective la singular ori de câte ori are sensul de Dumnezeu al lui Israel, care este o divinitate unică (n. tr.).

încurcată.

— Există o sectă, reluă Gamaliel, care face o aceeași distincție și care proclamă că noi, evreii, greșim, pentru că în persoana Creatorului noi nu îl adorăm pe adevăratul Dumnezeu al Binelui, care este Iahve. Or, câtă vreme această distincție există ca atare într-una din Cărțile sfintei Tora, nu pot încuviința ideea de blasfemie. Și iată de ce cred că situația este complicată. Tăcu o clipă, apoi adăugă. Și iată de ce descoperirea sulurilor Deuteronomului în ruinele Templului, la vremea la care regele Iosia încerca să-l reconstruiască, a stârnit o atât de vie emoție.

Se căscase cumva un abis, pe undeva? Nu se auzi niciun sunet. O pală de curent făcu să danseze flăcările făcliilor. Caiafa își mângâia barba.

— Dar asta îi dă dreptul acestui om să pretindă a fi proclamat rege? Întrebă un negustor din Decapolis.

— Nu, dar această pretenție nu justifică acuzația de blasfemie, răspuns Gamaliel.

— Cum vine asta? se răsti rabinul care îl întrerupsese pe Gamaliel. Acest răufăcător ne tratează de ani de zile ca pe un cuib de vipere și morminte ambulante, iar noi suntem complet dezarmați dinaintea lui și a bandei lui de vagabonzi?

— Injuriile adresate persoanelor umane sunt greșeli, nicidecum blasfemii, replică liniștit Gamaliel.

Toți cei prezenți știau că nu era bine să îl contrazici pe Gamaliel: nu că ar fi fost răzbunător, dar cei care se ridicau împotriva opiniilor lui sfârșeau întotdeauna prin a se discredita.

— Nu ne aflăm aici ca să îmbogățim Mișna⁶! strigă și

6 Mișna (Mishnah sau Mishna) înseamnă „repetiție” și este lucrarea majoră a iudaismului rabinic. În fapt, e prima reproducere în formă scrisă a tradițiilor orale iudaice. Mișna este alcătuită din șase ordine (*sedarim*), fiecare conținând între șapte și douăsprezece tratate (*masechtot*), șaiszeci și

Ana. Ne-am reunit de urgență din cauza unei situații de criză. Acest Iisus riscă să declanșeze un război intern. Vă cer să îl opriți și să îl punem în imposibilitatea de a mai face rău. Suntem responsabili de securitatea Templului și a evreilor. Timpul ne presează.

Câțiva clătinară din cap.

— Grefier, ordonă Caiafa, fii bun și consemnează vocile care solicită arestarea unui bărbat care provoacă dezordine în Ierusalim, obligându-i pe romani să intervină.

Ploaia se întete și curentul luă iar în stăpânire Camera Pietrelor Șlefuite. Cei mai bătrâni se înfășurară strâns în mantii. Se votă prin ridicarea mâinii. Gamaliel se abținu, la fel și Iosif din Arimateea, un negustor bogat despre care se credea că i-ar fi favorabil lui Iisus. Cei doi bărbați, împreună cu alți câțiva, s-au pronunțat împotriva reținerii profetului. Dar cincizeci și nouă de membri ai Sanhedrinului au votat în favoarea arestării.

— Ce pretext vom invoca? îi întreabă Iosif din Arimateea.

— Impietatea! urlă iar Ana, aruncând o privire furioasă spre Gamaliel. S-a autoproclamat Mesia! În acest caz, ar trebui să aibă o temeinică stăpânire a Legii, de vreme ce ar urma să îmbrace și roba de mare preot, și să ia în stăpânire sceptrul regalității. Or, el nu cunoaște câtuși de puțin Legea. A mai și spus în gura mare, când și cum a avut chef, că e fiul lui Dumnezeu, fie ca Atotputernicul să mă ierte pentru rostirea acestor cuvinte păcătoase! Fiul Domnului? Adică egalul Lui? Oare chiar nu vedeți ce impostură nerușinată? Și mai întrebați ce pretext să invocăm!? Nu avem nevoie de niciun pretext? Omul ăsta, dacă pot să-l numesc astfel, s-a legat singur în lanțuri!

Iosif din Arimateea își scărpină vârful nasului cu un aer sceptic. Gamaliel părea întunecat. Toți cei prezenți

trei în total (n. tr.).

rămaseră împietriți pe băncile lor. Toate bune și frumoase, dar amenințarea unei revolte era cât se poate de reală.

— Se știe unde se află în acest moment? Întrebă Ana.

— Nu, răspunse ginerele său.

— Și atunci, cum îl vom aresta?

— Când se va manifesta din nou. După provocările de azi-dimineață, nu va dura mult și va mai face el ceva.

Acestea fiind spuse, marele preot declară reuniunea închisă și se grăbi să se întoarcă acasă. Cei șaptezeci de participanți se ridicară cu un aer îngrijorat. Pe mulți îi măcina această distincție subtilă între Creator și Iahve. O revelație supărătoare.

Foarte supărătoare.

Nici nu ajunsese bine în pragul sălii, că marele preot Caiafa trebui să se oprească. Tocmai sosea în fugă un mesager. Se părea că de vreun ceas încoace o agitație extremă pusese stăpânire pe cetate. Mulți comercianți își închiseseră prăvăliile și apucaseră calea Templului pentru a aduce mulțumiri Domnului că în sfârșit le trimisese un rege.

Enervat, Caiafa îl chemă pe căpitanul Templului și, în prezența lui, îi remisese mesagerului un ordin pentru șeful poliției: negustorii vor trebui să se întoarcă la prăvăliile lor cât mai repede cu putință, iar paznicii vor veghea la siguranța lor.

Oamenii ăia aduceau bani, bani mulți, și nici nu încăpea discuție să permită acestui coate-goale venit de prin Galileea să producă pagube administrației Templului.

3

EZITĂRILE UNUI PROCURATOR ȘI TEMERILE UNUI MARE PREOT

Bâjbâind prin băltoace și blestemând mai ceva ca un diavol, prea puțin protejat de ploaia cumplită de scutul pe care secretarul se chinuia să i-l țină deasupra capului,

Ponțiu Pilat, procurator al Iudeii și reprezentant al autorității romane în provinciile senatoriale ale Palestinei, reuși până la urmă să ajungă în aripa stângă a palatului hasmonean, a cărui pane dreaptă îi slujea drept reședință. Acolo, pe stânga, după o curte la fel de vastă ca o esplanadă, locuia Caiafa. Prin vizetă, un paznic îl văzu venind și îi anunță pe cei din casă. Se deschise doar unul din cele două canaturi ale porții. Pilat știa prea bine ce însemna asta, așa că gestul nu fu în măsură să îi îmbunătățească proasta-dispoziție. Înăuntru, la trei pași de prag, îl aștepta marele preot. Pilat înclină capul cu condescendență, cu ochii mijiți, dar vigilenți. Văzu privirea marelui preot fixându-se asupra spadei pe care romanul o purta la brâu, simbol al unei puteri refuzate evreilor sub amenințarea pedepsei cu moartea.

— Fie ca pacea Domnului să se pogoare asupra-ți, zise Caiafa în grecește. Și o luă înainte, arătându-i oaspetelui calea către încăperea destinată acestei întâlniri: o cămăruță goală, cu patru scaune, o masă și nici măcar un petic de țesătură pe jos. O răceală de mormânt. Pilat se așeză. Secretarul său rămase de pază dinaintea ușii. În lumina palidă, Caiafa remarcă din nou cicatricea stranie de pe fruntea romanului. Era clar, o amprentă făcută de fierul înroșit. Litera L. Oare ce-o fi însemnând? Nu știa.

— Ce se întâmplă? întrebă procuratorul. Ce-i cu agitația asta care s-a înstăpânit asupra cetății?

— Așa-numitul Iisus, fiul lui Iosif, a mers și mai departe cu provocările lui, răspunse Caiafa. De data asta, se vrea înscăunat rege.

— Rege?

— Acesta e sensul intrării în cetate călare pe un măgar, asemenea regelui David, de odinioară.

Pilat înregistrează informația. Deci regii evreilor călăreau măgari, nu cai. Încă un mister al acestui neam de neînțeles. În orice caz, nu de iluzii ducea lipsă acest Iisus.

Să se voiască rege al acestui popor de nestăpânit!

— Și cine ar urma să îl înscăuneze?

Marele preot ridică din umeri.

— Habar n-am. Ungerea nu ar putea-o primi decât din mâinile mele. Ceea ce, firește, nu se va întâmpla. Pune el ceva la cale, fără îndoială, poate o lovitură de forță. Are în spate mii de discipoli. Situația e cât se poate de periculoasă, procuratorul. Într-o asemenea eventualitate, va trebui să apelezi la legionari pentru a restabili ordinea în Ierusalim.

— Dar a trecut ceva vreme de când tot predică împotriva voastră, observă romanul. De ce nu ați reacționat până acum?

— Dacă am fi făcut ceva, orice, am fi riscat o mișcare populară. Așa că am preferat să nu îți sporesc îngrijorarea. Numai că de astăzi încolo nu există altă cale pentru a garanta ordinea decât arestarea cât mai rapid cu putință a acestui bărbat și condamnarea lui la moarte. În același timp, să nu uităm că ne-ați retras dreptul la spadă. Pentru a preveni tulburările, ar trebui ca tu să fi subscris deja la judecata pe care i-o vom face în momentul în care îl vom fi arestat.

Pilat nu se grăbi să răspundă. La drept vorbind, marele preot îi cerea o iscălitură în alb pentru a pune capăt unui scandal care, firește, amenința ordinea publică, dar, pe de altă parte, nu avea nicio legătură cu Roma. Căci cine știe ce s-ar mai fi întâmplat dacă imperiul s-ar fi amestecat în toate certurile religioase care-i învrăjbeau de decenii pe evrei. Cântări în gând riscurile: pe de o parte, o răscoală inevitabilă dacă Iisus și banda lui ar încerca o lovitură de forță împotriva Templului și, de cealaltă parte, o potențială răscoală dacă Iisus ar fi arestat și condamnat la moarte. Nu avea nevoie de niciun fel de răzmeriță. La Roma, după cum bine se știe, fusese acuzat că ar fi generat asemenea mișcări prin neîndemânarea și brutalitatea lui.

Și toate astea din cauza unei misterioase animozități dintre un iluminat și clerul Templului!

Își aminti de înclinația soției lui, Procula, pentru predicatorul din Galileea: femeia îl asigurase că vindecă în mod miraculos bolnavii, iar el o suspecta că s-ar fi dus ea însăși, în repetate rânduri, să îl asculte pe acest Iisus.

— Ce-mi garantează mie că, prin condamnarea lui la moarte, nu vom declanșa o răzmeriță? mormăi romanul.

— Dacă îl vom aresta în toiul nopții, riscurile vor fi mai mici.

— Știi unde se află acum?

— Nu.

Da, situația era critică. Pentru a o remedia, mai întâi trebuia găsit acest Iisus, arestat pe furiș, apoi lapidat sau răstignit pe cruce, totul în cel mai scurt timp cu putință. Cele trei operațiuni presupuneau o acțiune magistral executată.

— Nu mă pot pronunța dinainte asupra rezultatului intervențiilor voastre. Vă voi da acordul la timpul convenit. Deocamdată, începeți prin a pune mâna pe el și voi judeca eu reacția poporului.

Se ridică. Și Caiafa făcu același gest, vizibil dezamăgit.

Conducându-l pe procurator spre poartă, ridică privirea scrutătoare spre cer. Ploaia se oprise.

Dar cu sau fără ploaie, el trebuia să se ducă să-l ia la întrebări pe Gamaliel.

În vremea asta, Iisus și Cei Doisprezece se îndreptau spre Betania, unde Maria din Magdala, sora ei Marta și Lazăr aveau o fermă, una din moștenirile lăsate de tatăl lor, care avusese proprietăți întinse, risipite de-a lungul și de-a latul Palestinei. De la sosirea la Ierusalim, acolo era căminul lor, locul lor de adunare. Fusesse o zi grea, se resimțeau cu toții de pe urma ciocnirilor cu leviții și cu

neguțătorii.

Iisus mergea în frunte, de-a dreapta lui ședea Toma, Ioan îl străjuia pe partea stângă. Li se alătură și Toma.

— Învățătorule, glăsui cel din urmă, aș vrea să te întreb ceva.

Iisus îi aruncă o privire: cât de bine îl cunoștea pe Toma al lui. Hârșăit într-ale filosofiei păgâne, irreverențios și pasionat. Mai profund decât lăsa uneori să se-ntrevadă. De aceea Iisus îi și accepta licențe care, în gura altor discipoli, ar fi trecut drept impertinențe.

— Învățătorule, reluă Toma, încurajat de privire, ne-ai spus într-o zi să nu aruncăm mărgăritare la porci.

Ioan și Iuda ciuliră urechile.

— Dar dacă, aruncând un mărgăritar unui porc, îl transformăm într-un câine credincios?

O altă căutătură din partea lui Iisus, vizibil amuzat de spusele lui Toma.

— Învățătorule, ai văzut cum merge Caiafa?

La întrebarea aceasta năzdrăvană, Ioan și Iuda făcură ochii mari. Mai mult, pe chipul conducătorului lor se contură umbra unui zâmbet.

— Cu picioarele ușor depărtate, zise Iisus.

— Exact! izbucni Toma, a cărui barbă începuse să se zbenguie în ritmul agitat al posesorului. Suferă de hemoroizi!

Să fi fost la mijloc nevoia de destindere după orele agitate prin care tocmai trecuseră? Iuda fu cuprins de un hohot de râs de neoprit. Se clătina, se cutremura cu totul și, în cele din urmă, se agăță de brațul lui Iisus.

— Învățătorule, dacă ai fi apucat să îl atingi pe Caiafa, l-ai fi vindecat de hemoroizi, la fel ca pe femeia care ți-a atins tunică, insistă Toma.

Ioan și Iuda erau frânți de mijloc de râs; până și Iisus se molipsi de hohotele lor. Ceilalți, care îi urmau, vrură să afle și ei motivul acestor râsete dezlănțuite, așa că se

apropiară. Vorbele lui Toma străbătură rândurile. Maria și Lazăr pufniră și ei, Andrei și Matei chicotiră pe înfundate.

— Toma, răspuse în cele din urmă Iisus, care își regăsise gravitatea, pentru ca să se vindece, ar trebui să creadă în mine. Iar dacă eu aș ajunge să îl vindec împotriva lui însuși, ar însemna că nu am vindecat decât un singur om. Or, cum bine știi, miza e cu mult mai mare. Un neam întreg trebuie vindecat.

Ajunseră la Betania, fiecare cufundat în gândurile sale. Se risipiră pe ici, colo, care pentru a bea ceva, care pentru a-și satisface o trebuință, care pentru a coase o pelerină ruptă în încăierare.

Iuda rămase singur cu Iisus.

— Învățătorule, glăsui iscariotul, nu știu de ce mă simt apăsător. Mă macină o teamă...

Iisus îl privea fără să spună nimic. Iuda îl cuprinse în brațe și își lăsă capul pe umărul lui. Suspină adânc.

— Îmi hrănești sufletul, șopti el. Tu ești și tatăl, și mama mea.

— Duhul e cel care trebuie hrănit, zise Iisus. El singur te va ajuta să-ți învingi slăbiciunea. Ți-am spus, a venit ceasul încercării. Fii tare.

Iuda se îndepărtă de el și-și lăsă capul în pământ.

Caiafa își trase gluga pe frunte și, urmat de secretarul său și de un ofițer, o porni către partea de sus a cetății, la zece străzi distanță, la omul a cărui autoritate morală pune la îndoială propria lui autoritate și care acum îi ridica o problemă la fel de spinoasă ca și galileeanul acela răzvrătit. Căci opiniile celui mai ilustru doctor al Legii din Israel nu puteau fi neglijate.

Odată încheiate schimburile de politeturi și după ce degustă din vinul de Galileea pus dinainte de gazdă, Caiafa atacă subiectul care îl preocupa.

— Rabi, mai devreme, la adunare, ai menționat

existența unei secte care susține - iartă-mă, Doamne! - că noi ne-am afla într-o gravă eroare. Despre ce sectă vorbeai? Și ce anume știi despre ea?

Gamaliel termină de mestecat cu meticulozitate stafidele pe care le luase din bolul așezat în mijlocul mesei. Și răspunse, aruncându-i o privire întunecată pe sub sprâncenele albe:

— Discipolii lui Cain.

Marele preot tresări surprins. Da, e drept că Palestina nu ducea lipsă de smintiți. Dar discipolii lui Cain! Cain? Păcătosul de ucigaș al lui Abel?

— Evrei? Întrebă el neîncrezător.

Gamaliel își reținu un zâmbet și clătină afirmativ din cap. Avea oarece rezerve față de termenul *yahudi*. Erau evrei prin naștere sau alegeau, în mod conștient și grație cunoașterii, să fie astfel? Dar în acest ultim caz, de ce samaritenii nu erau incluși printre evrei? Iar în primul caz, de ce esenienii refugiați la Qumran⁷, în pustietățile aride

⁷ Qumraniții au fost iudei, iar credințele lor au fost, în linii generale, identice cu cele ale celorlalți mozaici. Totuși, ei considerau că sunt singurii care reprezintă adevăratul Israel, cel care se va mântui, Israelul escatologic. Bazele comunității eseniene de la Qumran s-au pus în jurul anului 100 î.Hr. Ei sunt cei care au inaugurat Noul Legământ, care vorbea despre două aspecte fundamentale: lupta pentru grăbirea venirii timpurilor escatologice și trăirea anticipată a acelor vremuri. După concepția qumranită moral-dualistă, forțele binelui și răului se luptă în interiorul fiecărei ființe: de o parte Belial, Prințul întunericului, de cealaltă parte, Prințul Luminii, duhul adevărului. Deși aparent dualistă, concepția esenienilor despre lume și despre sufletul uman nu iese din cadrul monoteismului biblic. Pentru că Dumnezeu este cel care, și pentru ei, asigură victoria finală asupra Binelui și Răului (cf. Athanase Negoită, *Manuscrisele eseniene de la Marea Moartă*, Editura Științifică, Bibliotheca

ale mării Moarte, îi urau profund pe clericii din Ierusalim, cu mai multă violență decât manifestaseră vreodată chiar păgânii?

— Explică-mi.

— După ei, Cain l-a ucis pe Abel pentru că aducea jertfe Creatorului, pe care nu-l identificau cu Bunul Dumnezeu. Aceste sacrificii ar fi fost, așadar, niște sacrilegii.

— Oamenii ăștia sunt bolnavi! izbucni Caiafa. Ignoranța i-a înnebunit de tot!

Își aminti apoi de versetul din Deuteronom și îndoiala îi adânci nedumerirea.

— Mare preot, m-ai întrebat despre ce sectă era vorba. Nu am făcut decât să îți răspund.

— Și Iisus, fiul lui Iosif, e unul de-al lor? întrebă Caiafa pe un ton agresiv.

— Nu știu nimic sigur. Dar a stat o vreme printre esenieni. Poate va fi fiind unul de-al lor.

— Esenienii sunt adoratorii lui Cain?

— Nici asta nu știu. Dar am motive să cred că nu-s prea departe.

— Ce motive?

Gamaliel înălță din sprâncene. Tonul marelui preot era imperios, la granița lipsei de bună-cuviință.

— E vorba despre distincția pe care ei o fac între așa-numiții fii ai Luminii și fii Tenebrelor. Primii sunt copiii Bunului Dumnezeu, iar ceilalți - slujitorii Creatorului.

— Trebuie să deduc de aici că pentru oamenii aceștia Creatorul e un fel de idol?

— Nici măcar. Doar un zeu indiferent, care este în același timp și creatorul lui Satan.

Era clar, nu era timp de pierdut cu dezbaterile teologice. Ana avea dreptate, se impunea o acțiune rapidă.

— Acest Iisus este un adorator al lui Cain?

Gamaliel scutură din cap.

— Nu știu, dar mă îndoiesc. Mai mulți rabini tulburați au venit să îmi împărtășească spusele lui, mai ales cele referitoare la prescripțiile de puritate ritualică. Nu am găsit nimic în aceste învățături care să fie contrar Deuteronomului.

— Și cu pretenția de a fi încoronat rege?

Gamaliel ridică o privire gravă către oaspetele său:

— Stă scris în Deuteronom: „Un rege se va naște în Ieșuron la vremea când conducătorii popoarelor se vor aduna laolaltă în același timp cu triburile lui Israel”.

— Dar nu poate fi el acel rege, izbucni, pe un ton vehement, Caiafa. Și continuă, răspunzând privirii uimite a lui Gamaliel: Nu numai că nu-i voi da ungerea, dar nici măcar doctor nu e!

Gamaliel cântări în gând această explicație.

— Caiafa, nu uita că nici Saul, nici David nu au fost doctori ai sfintei Tora. Cât despre vrerea ta, ești singurul în măsură să apreciezi cum o vei folosi.

Tonul învățatului era grav, aproape sever. Să fie oare Gamaliel de partea acestui Iisus? În orice caz, ostil nu-i era, așa cum votul său o dovedise cu prisosință. Caiafa se ridică, întunecat. Își analizează izolarea. Răspundea de Templu, de credința lui Israel, de ordinea morală din Ierusalim și, cu toate acestea, nici cel mai mare doctor al Legii, nici reprezentantul puterii romane nu îi erau de niciun ajutor. Iar el trebuia să acționeze rapid.

4

CONVERSAȚIA DE LA MIEZUL NOPTII...

Încă de la sosire, Marta, Maria și fratele lor Lazăr se făcură nevăzuți, ocupați fiind cu pregătirile pentru cină și cu așezarea saltelelor de paie pentru oaspeți.

La rândul lor, după terminarea abluțiunilor de seară, Iisus și cei Doisprezece se așezară în încăperea principală a casei, dinaintea vetrei pe care mâncarea, pui gătit în vin

și grâu moale cu slănină de vacă, fierbea în ceaune mari, agățate deasupra flăcărilor cu cârlige de fier.

Iisus se așează lângă vatră. Toate privirile se întoarseră înspre el. Scurtul moment de ilaritate stârnit de cuvintele lui Toma se risipise. Îi măsură pe rând, unul după altul. Toți erau gânditori, câțiva, și îngrijorați. Ghici lesne la ce se gândeau: dăduseră, în sfârșit, asaltul asupra citadelei clericilor, mai întâi cu intrarea regească în Ierusalim, urmată de atacul asupra neguțătorilor. Și le era frică. Învățătorul lor tocmai ce zgândărise fiara în propria ei cușcă: marele preot Caiafa. Pe când predica în Galileea și-n Iudeea, singurii dușmani cu care riscau să aibă de-a face erau rabinii de pe la sinagogile locale și câteva capete înfierbântate de farisei furioși. Dar sfidarea aruncată de cu dimineață în obrazul autorităților Templului era dovada supremă. De acum înainte, orice retragere le era interzisă. Lazăr intră în încăpere și, dintr-o privire, pricepu cum stăteau lucrurile. Iisus îi făcu semn să se așeze lângă el.

— Și acum, învățătorule, ce-o să se întâmple? întrebă Simon.

— Șacalul care se simte amenințat își adună semenii și se aruncă asupra vânătorului.

— Asta înseamnă că va trebui să te proclamăm rege înainte de Paști. Ne mai rămân doar șase zile.

Din nou, toate privirile se opriră pe chipul lui. Dar nu le răspunse. Îi cunoștea prea bine, știa că nu-i vor forța tăcerea. Cu toate astea, trebuia să bată fierul cât era cald: poporul din Ierusalim, sporit de mulțimea de pelerini, dovedise, prin primirea pe care i-a făcut-o, că ardea de dorința de a-l numi rege pe acest profet care le-a îndreptat privirea asupra bunătății nesfârșite a Domnului și asupra splendorilor împărăției.

De-a lungul veacurilor, toți acești evrei nu au cunoscut alt Dumnezeu în afara zeului răzbunător și încruntat despre care au tot vorbit preoții. Un Domn care

tună și fulgeră, gata oricând să pedepsească cea mai mărunță abatere de la datinile ritualice. Iar el, cel copleșit de preaplinul binecuvântărilor divine, le dezvăluise un Dumnezeu plin de milă pentru imperfecțiunea omenească, dar feroce cu aceia care confundă Cuvântul cu Duhul. Un Dumnezeu al iertării. Un Dumnezeu care-i va răscumpăra pe cei slabi îndată ce își va ghici numele șoptit pe buzele creaturii celei păcătoase.

Acest popor era pregătit să primească o altă faptă de iluminare. Și repede.

Și el, Iisus, îi auzise prea bine pe Cei Doisprezece; în Ierusalim, dispuneau de cel puțin cinci mii de partizani; cu tot cu pelerinii adunați în jurul celui de-al doilea grup de discipoli, Cei șaptezeci și Doi, numărul s-ar ridica la treizeci și două de mii, după aprecierile lor. Tari pe poziții cu asemenea armată în spate, dacă ar fi după ei, ar ataca Templul, ar anihila fără probleme miliția și l-ar da jos pe marele preot.

Cu toate acestea, erau roși de neliniște. Se temeau de conflictul inevitabil cu milițiile și cu partizanii Templului și, mai mult chiar, cu legionarii romani care vor fi chemați în ajutor. Da, și ei se aflau în așteptare, însă a unui plan de luptă.

În plus, erau convinși că învățătorul lor aspira la dubla mirungere, de mare preot și de rege, ceea ce ar face din el Unsul prin excelență, Mesia lui Israel.

Da, le știa pe toate acestea.

Ființa nu vede niciodată mai departe de orizontul ei pământesc. Dacă reușește să se ridice deasupra propriei sale condiții, atunci o lasă uitării și descoperă imensitatea timpului care se desfășoară la picioarele lui Iahve, ca un covor mișcător. Își va fi depășit astfel stadiul tranzitoriu de creatură, participând la lumina dumnezeiască. Lumea pământească se va risipi și va dispărea ca un abur de ceață.

— Fiul Omului nu poate fi un pretendent la tron ca un irodian oarecare, glăsui el, după ce mestecă o măslină și luă o înghițitură din vinul adus de un servitor.

De astă dată, în ochii tuturor se aprinse flacăra neliniștii. Înțeleseseră bine? Nu urmărea regalitatea?

— Și atunci, învățătorule? strigă Ioan.

— Nu vă faceți griji, a sosit ceasul meu. Va sosi și al vostru. Fiii Tenebrelor vă vor hărțui și singura voastră mântuire va fi în lumina pe care am aprins-o în voi.

Era limpede, nu au priceput nimic. Încercau acum să descifreze expresia acestei măști omenești pe care credeau că o cunosc de mai bine de trei ani, de când îl urmau pe bărbatul din fața lor. Dar nu aflară decât o privire adâncă, fără de sfârșit, deasupra unei guri calme, gata oricând și să ironizeze, și să încurajeze. Le înfruntă întrebările mute care răzbăteau din ființa lor. Doar atașamentul îi mai împiedica să nu se lase pradă descurajării, ca un fir subțire de care omul atârna deasupra abisului.

Când vine vremea să își împlinească destinul, omul e singur. O știa deja, nu făcea decât să își amintească.

Simți în ceafă privirea Mariei și se întoarse. Stătea în cadrul ușii, mută, învăluită în noaptea care le era martor tăcut; dar în ochii ei dansau flăcări. Da, ea înțelesese.

— Când învățătorul va binevoi, cina va fi servită, rosti cu o voce spartă, pe care nu i-o recunosc.

— Să hrănim așadar trupurile pentru ca sufletele să nu șovăie, răspunse el, cu un început de zâmbet.

Marta, care rămăsese în spatele surorii ei, dădu ordin servitorilor și masa lungă, până mai adineauri goală ca un câmp în plină iarnă, se umplu de farfurii.

Salate, praz, linte, castraveți, pește pus la macerat în ceapă, un vas mare cu grâu fiert în untură de vită, cel care clocotea cu puțin timp înainte, un platou imens din argint garnisit cu pui tăiați în patru și un altul, plin cu ciozârte

de miel la grătar. Și pâinițe cu susan.

— Miel, deja? se miră Iisus.

— Oare nu e săptămâna Mielului, învățătorule? răspunse Lazăr.

Schimbară o privire plină de înțelesuri pe care ceilalți nu le pricepură nici pe departe. Oare zâmbise? Nimeni n-ar fi putut băga mâna-n foc. Totuși, ochii de culoarea mierii întunecate ai lui Iisus se îmblânziră într-atât, încât s-ar fi putut crede că pe chipul lui plutește umbra unui zâmbet. Alteori, în priviri i se adunau toate tunetele și trăsnetele abisurilor.

Se ridică și se duse să se așeze în capul mesei lungi, luminate de patru sfeșnice mari, atârdate în tavan. Servitorii se buluciră să pună pe masă patru carafe cu vin de Galileea și pahare din sticlă albastră de Siria. Iosif, intendentul fermei, un băiețandru cu privirea ageră precum eretele, veni să sărute mâna lui Iisus, care îl invită să li se alăture.

Se așezară cu toții la masă. Simon, cel mai în vârstă dintre ei, de-a dreapta învățătorului, iar Lazăr, care pe lângă faptul că îi era discipol, era și gazdă, se postă la stânga Lui. Iuda, zis și Iscarioteanul, pentru că era originar din Cheriote, luă loc în fața învățătorului. Simon, trecut bine de patruzeci de ani, cu părul mult împuținat în creștetul capului și cu barba neîngrijită, avea un aer cam rătăcit. În schimb Lazăr, la cei douăzeci de ani ai săi, cu chipul fin și blând, cu barba scurtă și mătăsoasă, avea o expresie senină. El și Iscarioteanul păreau singurii neatinși de agitația generală. Cele trei locuri privilegiate.

Toma îl sfredeli pe Iisus din priviri.

— Ochii îți grăiesc în locul gurii. Ce vrei să spui? întrebă Iisus.

— Mă gândeam, învățătorule, la cina lui Caiafa.

Încă o dată, Iisus izbucni în râs. Toma râse și el, cu acel râs de grec șmecher care îi adusesese, nu de puține ori,

dezaprobarea celorlalți.

— Aștepti de la mine compasiune pentru el?

La auzul acestor cuvinte, se lăsară și ceilalți în voia hohotelor de râs.

— Poate c-ar merita-o, rosti Iisus, doar poartă pe umeri povara păcatelor săvârșite de părinții părinților lui. Dar diferența dintre el și miel este aceasta: el s-a ridicat singur la rangul de sacrificator.

Râsetele încetară.

— Dacă nu-și va apăra haita, va fi dat morții. Nu există victimă mai demnă de milă decât acela care îl trădează pe Prințul întunericului, stăpânul căruia și-a închinat viața. Cel mai bun lucru pe care i l-am putea dori ar fi să nu aibă vreodată conștiința propriei sale ticăloșii.

— Ce mântuire am putea închipui pentru un astfel de om? Întrebă Iscarioteanul, înălțându-și capul pătrat.

Stranie întrebare, aproape scandaloasă: mântuire pentru marele preot? Dar era drept că, asemenea lui Toma, Iscarioteanul avea un spirit aparte. Și mai era și singurul iudeu din grup.

— Dacă nu rupe înțelegerea care îl leagă de întuneric, înseamnă că și-a ales destinul, care este acela de a se cufunda în tenebrele eterne, răspunse Iisus.

— El știe ce-l așteaptă?

— Gândește-te, Iuda: dacă omul nu ar fi fost dăruit cu rațiune, ar fi fost asemenea fiarelor deșertului. Rațiunea e facultatea care îi permite să distingă între Lumină și întuneric. Dacă omul nu ar fi fost lăsat pe Pământ, cauza ar fi fost pierdută: Prințul întunericului ar fi domnit singur asupra-i. Omul este singura creatură care face posibil triumful Luminii Tatălui.

— Prin urmare, deduse Toma, lupta dintre Lumină și întuneric se dă aici, jos?

— După cum bine vezi, Toma.

Și nu mai scoase o vorbă până la sfârșitul mesei, doar

ascultă poveștile intendentului despre năvala pelerinilor din acest an, atât de mulți încât în Betfaga, de pildă, nu mai exista iesle pe care dobitoacele să n-o împartă cu oameni veniți din Ierihon, din Betlefa, din Hebron, din Herodium ori de-aiurea.

În răstimp, în cotloanele minților lor, discipolii măcinau intens această ultimă zicere a învățătorului: era oare cu putință ca destinul Domnului să fie în mâinile creaturii?

Se ridicară cu toții odată cu el. Exact în acel moment veniră și câțiva pelerini de prin casele vecine, dintre cei care îl urmaseră pe Iisus în Betania. Cerură să-l vadă, nimic altceva, doar să-l vadă înainte de a se cufunda în abisurile somnului. Așteptau binecuvântarea lui.

Omul acesta care vorbea despre bunătatea cerească îi elibera de sub cumplita apăsare a preoților, a unei Legi niciodată respectate conform prescripțiilor și de umbra unui Dumnezeu veșnic amenințător. Nu el va fi cel care va elibera neamul lui Israel?

Deși era ostenit, îi primi. Îi binecuvântă, îl binecuvântară și ei. Dar veneau tot mai mulți și se apropia miezul nopții. Așa că în cele din urmă Maria, Marta și Lazăr se văzură nevoiți să îi roage să îl lase pe învățător să se bucure și el de o binemeritată odihnă. Dar când Iisus era pe punctul de a părăsi încăperea, Lazăr făcu un gest straniu. Luă paharul lui Iisus care rămăsese pe masă și întrebă:

— Învățătorule, pot să beau din paharul tău?

— Da.

Atunci Lazăr turnă vin în pahar; i-l întinse lui Iisus, care bău o înghițitură înainte de a-l înapoia celui pe care-l sculase din morți.

Lazăr goli paharul. Iisus căzu o clipă pe gânduri.

— Fie ca pacea Tatălui să vă însoțească în noapte,

glăsui el, înainte de a se retrage.

Dar nu fu deloc astfel.

Primul care năvăli afară fu Ioan, sugrumat de lacrimi. Ceilalți îl urmară, unul după altul. Ultimul fu Iuda Iscarioteanul, care ducea după el un vas plin cu apă.

O luară către livada de migdali din spatele casei. Prin fereastra bucătăriei se vedeau femeile care, sub supravegherea Martei, aranjau farfuriile pe rafturi, strângeau pâinea de pe vatră și curățau cazanele cu nisip. Maria era la etaj. Iuda înălță privirea. Iisus era găzduit în camera care fusese odinioară a binecuvântatului tată al Mariei.

Se opriră după vreo sută de pași, într-un luminiș care despărțea livada de migdali de mica pădure de nuci care acoperea povârnișurile din apropiere. Pe acest petic de pământ, dinaintea unei spărturi prin care se zărea Ierusalimul, aproape că prinseseră rădăcini câteva bănci și mese măcinate de vitregiile vremii. O jumătate de lună scâlda partea de jos a cetății, poleind într-o splendoare înghețată formele familiare ale Templului, argintând copacii și drumul șerpuit care ducea înspre oraș și lăsând ici-colo vederii câteva capete pleșuve. La dreapta, muntele Măslinilor se înălța tăcut și întunecat.

Simon se prăvăli suspinând pe o bancă.

— Mai sunt cinci zile până la sfârșitul săptămânii sfinte și noi nici măcar nu știm ce vom face!

Andrei, fratele său, se așează lângă el. Matei și Toma se ghemuie în iarbă. Li se alăturară Simon Zelotul și Iuda, fratele lui Iacov. Ceilalți, mai tineri, Ioan și Iacov, fiul lui Zevedei, Natanael, Iacov, fiul lui Alfeu, și Bartolomeu se adăpostiră pe lângă trunchiurile copacilor sau se așezară pe băncile rămase libere. Lazăr căută și el un locșor unde să se acineze și în cele din urmă plecă să aducă două scaune din sala de mese și se așează pe unul dintre ele.

Toma îl luă pe celălalt.

— Nu știm nimic! gemu din nou Simon. Am venit ca o armată sigură de victorie și, după primele bătălii, iată-ne aci, în noapte, ca niște oi rătăcite.

— Mie, unul, evenimentele mi se par destul de previzibile, interveni Iuda, fratele lui Iacob. Când va hotărî el, va intra în Templu să predice. Mii și mii de credincioși se vor înflăcăra și, categoric, preoții vor interveni. Dar vor fi depășiți de situație.

— Și apoi? întrebă Andrei.

— Presupun că o delegație va fi primită la marele preot, pe care voința populară îl va obliga să organizeze ceremonia de ungere.

— Iar romanii vor sta și se vor uita la toate astea cu mâinile încrucișate?

— Romanilor nu le pasă dacă noi avem sau nu rege, răspunse Iuda, fratele lui Iacob. Nu vor decât să își mențină aici garnizoanele și să cumpere grâul pe te miri ce din provinciile senatoriale.

— Și tu crezi că, odată ce va fi rege, Iisus va mai accepta prezența romană? interveni și Iacov, fiul lui Zevedei, pe un ton batjocoritor.

— Și de ce nu? De vreme ce își exercită puterea religioasă, înseamnă că și-a îndeplinit misiunea.

Iuda Iscarioteanul scoase din buzunar o curmală uscată, o crăntăni între dinți și îi scoase sâmburele. Întunericul îi ascundea bine expresia de milă care i se întipărise pe chip. Cât de puțin își cunoșteau învățătorul, dacă erau capabili să și-l imagineze pe Iisus rege sub tutela romanilor!

Dar tăcerea lui nu trecu neobservată.

— Ia să vedem ce spune Iscarioteanul, îl invită Toma.

— Că bateți câmpii.

— Batem câmpii? sări mirat Simon.

— Oare nu l-ați auzit cu urechile voastre când a spus:

„Fiul Omului nu poate fi un pretendent la tron ca un irodian oarecare”?

Evocarea iscarioteanului fu urmată de o tăcere scurtă.

— De fapt, asta înseamnă că nu va fi rege, ci mare preot, așa cum nu a fost niciun irodian, niciodată, nici măcar tatăl lor, Irod cel Mare, afirmă Iacov, fiul lui Zevedei. Ce altceva ar putea însemna?

— Că va fi noul David! Întări și Natanael.

În întuneric, toți ciuliră urechile la gălgâitul iscarioteanului care bea cu poftă apă. Era ceva neobrazat în zgomotul asta, iar Toma abia se abținu să nu izbucnească-n râs.

Iuda se șterse la gură cu mâneca și se abținu de la răspuns. După ce că l-au urmat trei ani de zile pe Iisus și s-au adăpat de la izvorul înțelepciunii lui, tot n-au priceput nimic!

— Nu ai nimic de spus, Iscarioteanul? Întrebă ușor nerăbdător Simon.

— Nu compari cele care nu pot fi comparate. David nu. A primit niciodată ungerea de mare preot, replică Iuda. Niciunul din regii noștri nu a primit-o.

— Moise... începu cu glas firav Andrei.

— Moise nu a fost rege, iar mare preot a fost fratele lui, Aaron. Primul nostru rege a fost Saul.

Scurtul excurs în istorie năruî și ultima piatră din construcțiile imagine pe care, era evident, mulți dintre Cei Doisprezece și le-au clădit în ultimele zile.

— Dacă tot știi așa de multe, spune-ne, după tine, ce crezi că se va întâmpla? Întrebă în cele din urmă Iacov, fiul lui Zevedei.

— Nu știu nimic despre planurile învățătorului, răspunse Iuda ridicându-se, cu plosca în mână. Și mă feresc să îmi dau cu părerea despre cele ce vor fi.

Cu aceste cuvinte, părăsi adunarea și se duse la

culcare, meditând la explicația lui Iisus: „Omul este singura creatură care face posibil triumful Luminii Tatălui”.

Da, o știa prea bine: el era, el, singurul dintre Cei Doisprezece care a fost în stare să înțeleagă această revelație.

După ce Iuda se pierdu în noapte, toate privirile se întoarseră către Lazăr. Era fratele Mariei, cel pe care Iisus îl sculase din morți, dându-i astfel, după părinți, o a doua viață. Erau uniți printr-o legătură cum, fără îndoială, nu a mai existat vreodată între două ființe. Poate va fi știind el mai multe. Palid și firav, Lazăr nu scosese încă niciun cuvânt. În semiîntunericul livezii, le ghici privirile și clătină din cap:

— Învățătorul nu mi-a spus nimic, dar sunt de acord cu Iuda. Mă îndoiesc că aspiră la titlul de mare preot. Nu pot să cred că ar accepta ungerea. Din mâna cui? La asta nu v-ați gândit? Ar trebui să fie o autoritate pe care Iisus să o recunoască drept superioară sieși. Și care să fie asta? Caiafa? Caiafa? repetă el cu o voce care păru a se ascuți. Nu, nu pot să cred. Iar voi, nici atât.

De această dată, tăcerea învălui cu totul grupul de bărbați din lumină.

6

...ȘI DISCUȚIILE DIN ZORI ȘI DE DIMINEAȚĂ

Îl trezi un vis. Se făcea că învățătorul îl luase de braț și se aplecase spre el. Îi revedea obrazul aproape de al lui, îi simțea răsuflarea... Învățătorul îi vorbise. Dar Iuda nu își mai amintea cuvintele lui. Nu mai păstra decât amintirea spaimei care îi sfârtecăse măruntaiele. Și își mai amintea că uriașe: „Nu”!

Dintre Cei Doisprezece, el era cel privilegiat. Cel preaiubit. Cel care îl cunoștea de cei mai mulți ani pe Iisus. Îl cunoscuse în deșert, acolo, jos, aproape de marea Sărată. Încă de la prima întâlnire, Iisus l-a atras așa cum

lumina atrage fluturii, în noapte. Iisus ardea. Și de atunci, Iuda și-a împletit pașii cu cei ai învățătorului.

Îl iubea. Îl iubea pe acest bărbat ca pe sine însuși. Oare Iisus știa că, atunci când vorbea despre Tatăl, pentru Iuda el însuși era acest Tată, mai mult decât propriul lui genitor, Simon Iscarioteanul? Încă de la primele cuvinte pe care i le-a adresat, Iisus l-a modelat pe tânărul iscariotean la fel cum Creatorul a plămădit din pământ primul om.

— De unde te tragi?

— Din Cheriot Iarim.

— Și ce te aduce aici?

Luat din scurt, Iuda nu a putut să răspundă.

— Știi fără să știi. Flacăra turbei e pipernicită, roșie și miroase urât, cea a lemnului uscat e înaltă, limpede și parfumată. Ardeai cu flacăra de cărbune.

Iuda a înghițit în sec.

— Eras înnebunit după desfătări, nu-i așa?

Iuda își aminti că a roșit atunci și și-a lăsat fruntea-n pământ.

— Va trebui să scoți din tine toate scânteile posibile, din creștet până-n tălpi. Ai căzut pradă viciului. S-a lipit de tine putoarea turbei.

Omul ăsta îi citea gândurile.

— Ai venit aici ca să schimbi turba puturoasă pe lemn aromat.

Ochii lui Iuda s-au umplut de lacrimi.

— Uite, acum știi. Calea ți se așterne dinainte. Dar va fi lungă și grea.

— Dar tu cum te numești?

— Iisus.

Iosua. Se făcea că în urechile lui Iuda cântau surlele: zidurile lui Ierusalim s-au năruit atunci într-o clipă, în tăcere.

— Ia-mă în casa ta.

Iisus a încuviințat din cap și a cerut permisiunea

magistrului lor de acolo, Elia. Așadar, Iuda a împărțit cămăruța cu Iisus. La puțin timp după aceea, i-a auzit pe câțiva dintre cei din deșert șoptind: „El este Cel pe care îl așteptam. A spus-o Ioan”.

Ioan Botezătorul.

Iuda clipea repede.

Era lungit pe salteaua lui de paie, într-una din camerele fermei Mariei din Magdala, în Betania. Primele triluri ale dimineții se împleteau cu sforăiturile zdravene ale tovarășilor de somn, Bartolomeu și Iacov, fiul lui Alfeu. Zorile albeau deja lucarna. Și tot peste câmpuri dispăruse și somnul lui.

Ieși din casă, pentru a-și curăța trupul de murdăriile adunate peste noapte și pentru a-l purifica mai apoi cu apa înghețată a puțurilor. Se cutremură, se scutură, își pieptănă părul și barba. Își legă sandalele și tunica și tocmai se pregătea să-și pună mantia pe umeri când lângă el apăru Iisus.

— Te-ai trezit devreme, precum Veghetorii, observă el zâmbind.

Veghetorii. De ani de zile nu mai auzise Iuda acest cuvânt. Cei care nu sunt niciodată împăcați cu universul pentru că, la cea mai mică slăbiciune, Răul se poate năpusti asupra imprudentului.

— M-ai învățat să veghez înainte chiar de a-mi vorbi, răspunse Iuda. Cum aș putea uita?

Asta fusese odinioară.

— V-am auzit vorbind în livadă aseară. Dar nu am prins decât frânturi din glasurile voastre.

— Îi macină îngrijorarea. Se întrebau cum te vei avea cu romanii când vei fi numit rege.

— Mi se pare mie sau le-ai dat tu un răspuns aseară?

Iuda ridică mâinile în semn de neputință.

— Nu pot vorbi în numele lor. Dar în mod sigur au

auzit ce-am avut de spus.

— Și nu au înțeles.

Nu era o surpriză, nici măcar o decepție. Iisus întoarse privirea către Ierusalim. Zorii spălau cerul de spaimele nopții. Cântau cocoșii.

— Și tu?

— Cred că te-am înțeles, învățătorule. Duhul nu poate fi închinat pe un tron. David însuși nu a fost mare preot.

Iisus plecă fruntea.

— Mare preot? rosti el pe un ton disprețuitor. Singura, adevărata ungere e cea pe care Tatăl o acordă.

Iuda căută febril ochii învățătorului, privirile li se întâlneau, se cufundară una-ntr-alta, iar discipolul se simți brusc sfâșiat de aceeași spaimă care pusese stăpânire pe el în vis. Nici măcar nu îndrăznea să spere că va avea un răspuns la întrebările care-l frământau.

Cu toate acestea, îl îngrozea gândul că va da ochii cu ei mai târziu. Îl vor întreba, fără doar și poate: „Ce ți-a spus? Trebuie să știi ce are de gând, doar îl cunoști mai bine decât noi toți. Doar ați fost împreună acolo, în deșert!”

Așa că își adună toată bruma de curaj:

— Învățătorule, doar sunt discipolii tăi. Nu pricep de ce ai pornit la cucerirea acestei cetăți, citadelă a Arhiereilor Răului și de ce, odată ce orașul mai că ți s-a oferit pe tavă, pari a ezita și s-ar putea spune că ești înclinat să renunți la asaltul final.

— Știu. Dar cum de nu înțeleg, tocmai ei, că simpla cucerire a zidurilor, a Templului și a puterii va fi vremelnică? Nimeni nu e mai iute uitat decât un rege mort. Evreii ar recădea repede sub asalturile Arhiereilor Răului. Dar niciodată nu va fi uitat un rege care stă să vină... Așa că vor trebui să aștepte un Mesia...

Se opri, cu privirea mai întunecată ca niciodată.

— Pe care nu-l vor avea niciodată.

Rămase preț de o clipă cufundat în abisul gândurilor sale.

— Merg să îmi fac abluțiunile, spuse el, întrerupându-și abrupt șirul explicațiilor. Dar vom reînnoa firul acestei discuții.

Rămas fără glas, Iuda o luă spre casă. Primii treziți dintre Cei Doisprezece erau în bucătărie, bând lapte cald. Slujnica îi întinse și lui un bol, înșfăcă o bucată de pâine uscată și se îndepărtă, cu gândul să își ia prima masă a zilei, sperând să își dregă astfel și glasul.

O luă spre partea estică a livadei, dorind să fie singur. Acolo creșteau portocalii, care dădeau și ei în floare.

Dar nici nu apucă să-și înmoaie pâinea în lapte că apărură Maria.

— Iuda, începuse ea, ce mult mă bucur să te găsesc singur. Iar el înțelese ce grea încercare îl aștepta.

Fata avea ochii încercănați de nesomn.

— Iuda, eu nu mai rezist. Vorbește-mi, rogu-te.

El lăsă capul în jos.

— Îl cunoști mai bine decât toți ceilalți, insistă ea. Ați fost împreună în deșert. Ce va face acum? Ce crezi că va face?

El clătină din cap.

— Nu știu, Maria, articulă el cu greu.

— L-am auzit. Nu vrea domnia. Nici jilțul lui Caiafa. Așa e?

Iuda se străduia să-și înghită dumicatul.

— Nu, admise el.

— Atunci?

Suspină.

— Ar fi prea multe de explicat, Maria. Și apoi, ce drept așa avea să îți explic ceea ce nici măcar eu nu sunt sigur că am priceput?

— Nu contează. Spune-mi, repetă ea.

Iuda își terminase coltucul de pâine. Își sorbi și laptele.

— Ascultă-mă, Maria. La începuturi, a fost un Creator. El a creat totul. Pe Iahve și pe Satan. Binele și Răul. Lumina și întunericul.

Se ghemui lângă el, încercând să găsească legătura dintre purtarea lui Iisus și această rememorare a Creației.

— Iahve nu e Creatorul? întrebă fata.

Iuda scutură din cap.

— Evreii îl adoră pe Creator. E o greșeală.

— O greșeală?

— Pe Iahve ar trebui să îl adore. Asta tot încearcă Iisus să îi facă să priceapă de mai bine de trei ani. Cum de tu, care i-ai sorbit fiecă cuvânt, l-ai urmat pas cu pas, cum de nu l-ai înțeles?

Maria îi aruncă o privire rătăcită.

— Creatorul e un zeu indiferent. Nu e zeul nostru. Doar Iahve este Dumnezeu cel bun.

Ea rămase împietrită.

— Nu te-ai întrebat niciodată, Maria, de ce oamenii din nord îl numesc pe Dumnezeu Elohim, ca și cum ar fi mai mulți? Tocmai pentru că în el, ei adoră toți zeii, și Creatorul, și pe Iahve, și pe Satana sau Belial sau care va mai fi fiind numele lui blestemat.

Deși la început părea înspăimântată, pe măsură ce discuția înainta, Maria devenea tot mai gânditoare.

— Nu, reluă el, noi îl numim pe Dumnezeu doar cu numele de Iahve, bunul nostru Iahve și atât. Sau Iahve, Eloha al nostru.

Își puse bolul pe bancă.

— Dar nimic din toate astea nu mă ajută să înțeleg ce are el de gând să facă, interveni ea, cu o urmă de nerăbdare în glas.

— Ba da, într-un anume fel, da. Nu va fi niciodată

regele iudeilor și adoratorul lui Elohim, conchise Iscarioteanul. Oare tu, care ești femeia lui, nu știai acest lucru?

Ea fremătă. Doar Lazăr și Iuda știau că ea era soția Celui de Necuprins.

— Ce se va întâmpla, Iuda? Ce va face? insistă cu o voce răgușită.

— Nu știu. Ți-am spus. Dar locul luptei pe care a început-o nu este cetatea Ierusalimului. Nici chiar pământul Palestinei. Iisus este ierarhul lui Iahve, Domnul Fiilor Luminii.

Fiii Luminii. Da, cunoștea și ea expresia. Așa se numeau între ei esenienii, în opoziție cu ceilalți, Fiii întunericului.

Dintre portocali se ivi și Lazăr, care se îndrepta spre ei cu un pas ezitant. Ghicise subiectul discuției lor. Despre ce altceva ar fi putut vorbi, dacă nu despre intențiile lui Iisus? Cunoștea temerile surorii sale și mai știa că Iuda, vechiul tovarăș al lui Iisus de la Qumran, era singurul în măsură să descifreze intențiile învățătorului.

— Iuda, în inima ta o știi prea bine: ne îndreptăm înspre sacrificiu, nu-i așa?

Iuda nu răspunse.

— Ce sacrificiu? strigă Maria, speriată. Despre ce vorbiți?

Cei doi bărbați nici măcar nu se consultară din priviri.

— Împlinirea Scripturilor, articulă în cele din urmă Lazăr.

Cuvintele îi sfâșiau sufletul.

— Sacrificiul Mielului, pentru răscumpărarea păcatelor poporului lui Iahve, continuă el, cu o voce abia auzită.

— Vrei să spui... vrei să spui că se va lăsa arestat de Caiafa?

— Așa cred. De asta mă tem. Sunt sigur, răspunse el, aproape sfidător.

Din pieptul Mariei ieși un geamăt sfâșietor.

— Nu se poate! vorbiți în dodii!

Expresiile celor doi bărbați erau mai grăitoare decât orice răspuns.

— Dar ceilalți? reluă ea. Ei nu știu? Ar putea să îl oprească, să îl apere...

— Ceilalți nu știu nimic, răspunse Iuda. Când Iisus vorbește, abia dacă înțeleg jumătate din cuvintele lui. Sau mai puțin.

— Chiar și Ioan?

— Urechile lui Ioan aud cuvinte. Ca și urechile celorlalți oameni. Poate doar fariseii l-au înțeles pe Iisus. Și-au adulmecat dușmanul de la distanță.

— Iuda, glăsui Maria, îți dai seama ce spui? Dacă îl vor aresta pe Iisus, îl vor condamna la moarte.

Iscariotul întoarse către ea un chip răvășit. Ea scutură din cap.

— Nu, nu se va întâmpla una ca asta, spuse cu tărie. Sunteți nebuni amândoi și m-ați înnebunit și pe mine.

Iuda ridică din umeri.

Soarele era acum în înaltul cerului. Adia o boare lină. Albinele și viespile se întreceau în zumzăit.

— Iar voi doi nu ați putea face nimic pentru a-l împiedica?...

— Maria, interveni Lazăr, l-am urmat pe acest bărbat pentru că predica lui ni s-a părut dreaptă. Ce ai vrea acum, să o tăgăduim? Ce alt efect ar avea un asemenea gest, dacă nu respingerea noastră? Și mortificarea? Oare nu-l cunoști prea bine? Tu chiar crezi că Iisus s-ar lăsa întors din cale din motive atât de ușuraticе, precum temerile noastre?

Evidența pe care vorbele lui Lazăr i-au pus-o dinainte o izbi în moalele capului pe Maria. Da, îl cunoștea pe Iisus.

Era mai neînduplecat decât furtuna. Sacrificarea Mielului, izbucni în lacrimi.

Bărbatul acesta era mai mult decât carne din carnea ei. Viața ei pământească, dar și viața de apoi.

Blândețea și violența implacabilă. De la Moise încoace, niciun om nu rostise Legea cu atâta forță.

Dar condamnarea la moarte? Pentru el? Condamnarea la moarte? Lapidarea? Crucea infamiei?

Zgomotele înfundate ale vocilor, sunetul pașilor, freamătul cunoscut al unui grup de oameni care se apropiau o făcură să ridice capul. Printre genele ude de lacrimi îl recunosc pe Iosif din Arimateea, care înainta cu aerul lui de patriarh, urmat îndeaproape de Nicodim, cu pasul măsurat ca întotdeauna. Apoi ceata servitorilor.

— Pacea Domnului fie cu tine, Maria, glăsui Iosif din Arimateea. Unde e Iisus? continuă el, cu aerul unui om care are o problemă urgentă.

Intendentul casei tocmai răsărise lângă ei.

— Domnul a plecat spre Ierusalim, împreună cu tovarășii săi, anunță el.

— Bun, zise Maria. Iată răspunsul. Și continuă, întorcându-se către Iosif: Ce vânt te aduce pe la noi?

Iosif măsură din ochi servitorii, apoi îi cântări pe Maria, pe Lazăr și pe Iuda și, în cele din urmă, spuse cu voce scăzută:

— Am dori să discutăm cu voi fără martori.

Ea concedie intendentul și slujitorii. Iosif îi făcu un semn lui Nicodim și intrară toți cinci în casă.

— Suntem în pericol, începu el, aruncând o privire întunecată înspre cei trei. Ana și Caiafa au hotărât să îl aresteze pe Iisus pentru blasfemie. Nu s-au ascuns deloc la adunarea Sanhedrinului pe care au convocat-o de urgență și la care am luat și eu parte.

Vorbele lui fură urmate de tăcere.

— Nu îşi pot duce planul la îndeplinire la lumina zilei de teama unei răskoale, continuă Iosif. Aşa că o vor face la adăpostul nopţii, pe furiş. Sunt obligaţi să acţioneze rapid, înainte de Paşti, căci mai târziu arestarea va fi şi mai dificilă, din cauza aglomeraţiei. Mai sunt patru zile până la Paşti. Va trebui să îl avertizăm pe Iisus să nu rămână niciodată singur, după asfinţit, într-un loc izolat. Ana şi Caiafa au în mod cert spionii lor.

În continuare, nimeni nu suflă o vorbă. Nicio tresărire. Iosif din Arimateea şi Nicodim îi măsurară pe ceilalţi din priviri.

— Nu mă credeţi? se minună Iosif.

— Ba da, răspunse Iuda. Te credem cu vârf şi-ndesat.

— Cu vârf şi-ndesat?

— Era clar că marele preot Caiafa nu va mai suporta prea mult ocările publice la care e supus de mai bine de trei ani încoace.

— Dar trebuie să îl avertizăm pe Iisus! strigă Iosif. Ce aveţi, oameni buni?

Faţa descompusă a Mariei îi atrase, în cele din urmă, atenţia.

— Iosif, Iisus a hotărât să se lase arestat! îngăimă ea. Îţi vor explica Iuda şi Lazăr.

Se ridică şi părăsi încăperea.

Nu pentru multă vreme, căci în câteva minute se întoarse. Îi fu suficient să privească chipurile celor doi oaspeţi pentru a înţelege că adevărul li se arătase şi lor, cu brutalitate. Riduri de îngrijorare brăzdau faţa lui Iosif din Arimateea. Cea a lui Nicodim, în schimb, se schimonosise.

— Dacă a pornit spre Ierusalim, va trebui să-l ajung din urmă, îi vesti Iuda.

— Aşteaptă-mă, spuse şi Lazăr.

Maria rămase singură cu oaspeţii.

— Maria, vorbeşte cu el în seara asta, insistă Nicodim. Dacă se lasă arestat, va declanşa o revoltă fără

precedent. Romanii vor fi obligați să intervină...

Vorbele lui căzură în gol.

— Iosif, vorbi Maria pe un ton hotărât, va trebui să ne pregătim.

Se așezară toți trei.

Peste muntele Măslinilor se adunau nori grei de ploaie.

6

OBSCURA ÎNGRIJORARE A LUI GAMALIEL.
DOCTOR AL LEGII

Nici nu intră bine în Curtea Blajinilor, că Ben Sifli, Nabateanul, îl zări pe bărbatul care predica în Curtea Femeilor. Nu-i văzu decât creștetul capului. Nici vorbele nu i le putea auzi, căci se pierdeau în mulțimea de credincioși. În schimb, nu îi fu greu să sesizeze influența lui asupra oamenilor. Să tot fi fost vreo mie adunați acolo. Și veneau mereu, tot mai mulți. O rafală de ploaie mătură curtea, dar oratorul își văzu de discursul lui, iar auditorii se mulțumiră să își tragă pe frunte gluga pelerinelor. Da, se simțeau direct atinși de spusele sale. Dar ce lucruri extraordinare și inedite putea spune acest Iisus, fiu al lui Iosif? Ben Sifli nu era în măsură să judece, căci el nu era evreu, ci adorator al lui Baal, și tocmai din acest motiv nu putea depăși bariera Curtii Blajinilor. Ceea ce nu însemna că era mai puțin intrigat: ce se mai putea spune nou în materie de religie?

Din grupul lui, nimeni nu fu în stare să-i explice: Atar Ben Sifli aparținea miliției neoficiale de mercenari, condusă de Saul Irodianul și finanțată de marele preot Caiafa însuși. Pentru un shekel pe săptămână, cei treizeci de vlăjgani supravegheau străzile și împrejurimile Ierusalimului; cei mai mulți dintre ei nu erau evrei, tocmai pentru ca să-și poată vedea de îndatoririle lor și pe perioada sabatului⁸. Era o muncă grea, ce necesita și

8 Sabatul este acea zi a săptămânii în care, în tradiția

subtilitate, și forță, constând în descoperirea traficantilor clandestini, a spațiilor în care se practicauc jocuri de noroc, a persoanelor care se îmbătau în public în zilele de sabat, a locurilor în care desfrânați de ambe sexe se dedau la tot soiul de blestemății și a multor altor delictc. Uneori, era suficientă o interpelare tunătoare pentru ca infractorii să o rupă la fugă. Alteori intrau în joc și pumnii, iar uneori, doar dacă răufăcătorii erau prea numeroși și puși pe hartă, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să recurgă la denunț. Această ultimă acțiune era de o eficiență îndoielnică, căci în cazul în care cumătrul sau cumătră cu pricina aveau oarece influență sau ceva mai mult tupeu, negau pur și simplu că fuseseră prinși cu mătă-n sac. Ben Sifli însuși fusese adus dinaintea justiției romane de către un neguțător bogat, mare amator de carne tânără, pe care îl surprinsese înghesuind o precupeață și care îl târâse mai apoi în fața justiției pentru mărturie mincinoasă! Iar judecătorul numit de romani, un sirian romanizat, a conchis că pipăirea codanelor nu contravenea niciunei legi romane și a clasat cauza, fără a da câștig de cauză niciunei părți.

Genul ăsta de represalii nu era deloc pe placul romanilor; la începutul ocupației, și-n numeroase rânduri după aceea, au trimis vorbă căpitanului Templului că sarcina lor în provincia senatorială nu consta cătuși de puțin în a urmări puicuțe înfierbântate fugărite de tauri ba, mai mult, că ei nu vedeau nimic rău în a juca arșice sau zaruri, chiar și pe bani, în orice zi a săptămânii. Pentru că

iudaică, trebuie respectată la modul absolut a șaptea zi a Creației; așadar, iudeilor le este interzis să efectueze orice muncă în această zi anume; de altfel, cuvântul sabat provine din *shabbat*, „a înceta”. Respectarea sabatului este una dintre Cele zece Porunci testamentare: a patra în Biblia iudaică, în ortodoxie și în cele mai multe tradiții protestante și a treia în romano-catolicism și în luteranism (n. tr.).

poliția Templului nu avea autoritate în afara spațiului sanctuarului și a imediatei sale vecinătăți, Caiafa îl însărcinase pe Saul Irodianul să alcătuiască o forță paralelă de control, autorizată să denunțe delincvenți sau, mai bine spus, să învinețească zdravăn spinarea aceloră dintre ei care nu erau decât niște amărâți de neam prost.

Încă de la începutul acestei săptămâni, acțiunile numitului Iisus, zis și Nazarineanul, s-au bucurat de întreaga atenție a miliției lui Caiafa. Pentru un om care se declara în slujba Domnului, acest Nazarinean chiar că era un adevărat semănător de dezordine; în ajun, avusese tupeul să tulbure negoțul cămătarilor și al vânzătorilor de ofrande. Așa că astăzi toată miliția Templului păzea neguțatorii cu un aer furios și cu bâtele la-ndemână.

Ben Sifli ciuli urechile. Vântul îi aducea frânturi din cuvintele lui Iisus:

„... Adevărat grăiesc vouă, nu putem păcătui decât întru duhul și putem avea trupul curat și duhul pângărit. Nu atingerea unei femei desfrânate vă pângărește, ci desfrânarea pe care ați gândit-o cu mintea și cu sufletul vostru, în afara acestei atingeri. Nu apucarea unui codru de pâine cu mâna plină de tină vă pângărește, ci răutatea pe care o hrăniți în voi înșivă cu mâinile proaspăt spălate...”

Ia te uită, își spuse amuzat Ben Sifli, asta nu seamănă deloc cu prescripțiile preoților. Dar cu toate astea, erau lucruri simple, de bun-simț.

„... Nu-l veți înșela pe Yahve împlinind ritualuri ipocrite, aducându-i jertfe costisitoare și recitându-i din buze vorbe fără miez; ci îl veți umple de iubire pentru voi prin bunătatea gândurilor și a gesturilor voastre...”

Se adunau tot mai mulți oameni, Curtea Blajinilor era acum un adevărat stup. Neguțatorii și cămătarii au fost nevoiți să-și tragă tarabele din calea mulțimii, câțiva dintre ei preferând chiar să le strângă și să plece. Era clar, cu

Iisus ăsta prin preajmă afacerile lor aveau mult de suferit.

Ben Sifli se simți apucat de braț. Întoarse capul: era colegul lui, Ben Wafek.

— Bună. Nimic deosebit?

— Bună. Nu, nimic. Vorbește. Înțeleg acum de ce spusele lui îi scot din fire pe evrei. Ascultă-l...

Dar tocmai în acel moment doi leviți ieșeau din Curtea Femeilor. Își croiră cu greu drum prin mulțime și, încruntați, se îndreptară către cei doi mercenari.

— Pacea Celui de Sus fie cu voi. Ar trebui să vă apropiați de orator, căci așa nu veți risca să-l pierdeți din ochi, zise unul dintre ei.

Ben Sifli încuviință din cap, dar nu îndrăzni să îi amintească levitului că el și tovarășul lui nu erau autorizați să intre în Curtea Femeilor. În orice caz, de vreme ce li se dăduse un ordin, mercenarii își luară inima-n dinți și începură să dea din coate pentru a se apropia de cel pe care preotul îl numise cu atâta dispreț „oratorul”.

Nici nu au ajuns bine în preajma lui, că mulțimea a început să freamăte și să se agite. Se înălțară țipete puternice.

— Minune! Copilul merge! Merge!

— Dumnezeu să-L aibă în pază pe fiul lui David!

Un bărbat ridica deasupra capului un copil suferind, livid, înspăimântat, străduindu-se cu greu să zâmbească și să-și înghită lacrimile care mai că îi țâșneau din ochi.

— Trăiască regele nostru!

Atunci se produse o altă mișcare: Iisus o lua către Curtea Israeliților. Ben Sifli și Ben Wafek se rătăciră unul de celălalt în marea de oameni. Dar niciunul dintre ei nu îndrăzni să treacă pragul celei de-a treia curți.

Când se regăsiră până la urmă, Iisus părăsise deja Templul.

În acest răstimp, Saul se bucura pentru că obținuse

în sfârșit o audiență la Gamaliel. Doctorul Legii îl lăsase să aștepte vreo două ceasuri, invocând alte întrevederi urgente. De fapt, Saul bănuia că acest mare învățat al Mișnei nu dădea doi bani pe el. Pentru că, înainte de toate, era el, Saul, un Irodian, apoi pentru că era fiul lui Irod Antipater, o familie deloc favorabilă preoților și, nu în ultimul rând, pentru că nici miliția pe care o conducea nu era văzută cu ochi buni de mulți preoți căci, în opinia lor, zurbagiii care o compuneau erau implicați de cele mai multe ori în scandaluri, nefiind tocmai un instrument de menținere a ordinii. Ceea ce nu știa Saul era o a treia mare rezervă a lui Gamaliel: ce putea înțelege din Tora și din subtilitățile Mișnei o corcitură de nabatean și de evreu precum Saul care, pe deasupra, mai era și conducătorul unei bande de golani? Ce aștepta omul ăsta de la el, să-i explice diferențele dintre Mișna Zebahim și Mișna Yadaim⁹?

Mai bine i s-ar usca limba decât să stea de vorbă cu asemenea creaturi!

Dar, în sfârșit, îl primi pe omuleț, însă numai în calitatea lui de protejat al marelui preot. Saul intră cu mersul lui săltăreț, din cauza picioarelor strâmbe. Fu introdus în aceeași încăpere în care fusese invitat în ajun și Caiafa, când venise să discute și el cu învățatul Templului.

— Venerate rabi, începu Saul mios, am venit să te rog să mă luminezi asupra motivelor ostilității dintre acest predicator, Iisus, și venerabilul nostru cler.

Venerabilul nostru cler! mormăi în sinea lui Gamaliel.

9 *Mishnah Zeraim* cuprinde rugăciuni și binecuvântări, dijme și legile agriculturii și este format din unsprezece tratate. *Mishnah Tohorot* (sau *Yadayim*) analizează legile purității și impurității, inclusiv pe cele ale impurității morții, legile purității ritualice cărora trebuie să se supună preoții, legile purității familiei și multe altele. Are douăsprezece tratate (n. tr.).

Oare interlocutorul lui își celebrase cumva și *bar mitzvahul*¹⁰? Irodienii erau doar o adunătură de *Kittimi*¹¹? Ce să-ți spun, venerabil cler!?

— Marele preot mi-a făcut deja onoarea de a mă consulta asupra acestei probleme, răspunse Gamaliel, sugerându-i discret lui Saul că, dacă tot era atât de interesat de ideile lui Iisus, nu avea decât să se ducă să-l întrebe pe Caiafa. Pe de altă parte, era cât se poate de adevărat că Gamaliel obișnuia să îi trateze pe cei neștiutori ca pe niște oameni sărmani.

— Se spune că face lucruri nemaivăzute, minuni care îi tulbură adânc pe cei creduli. Oare e cu putință să le săvârșească pe toate cu ajutorul demonilor?

— De ani de zile Honi și Hanina ben Dosa săvârșesc minuni, replică Gamaliel. Aduc ploaie când pământul e prea însetat, vindecă oamenii chiar și de la distanță. Sunt așa-numiții *hassidimi*. Nimeni nu le-a căutat nod în papură,

10 În iudaism, termenul descrie intrarea în maturitate a fetelor și băieților. Conform legii iudaice, fetele care împlinesc doisprezece ani și băieții de treisprezece ani devin maturi, adică devin responsabili pentru acțiunile lor. Această vârstă coincide și cu pubertatea. În ciuda aurei de mister în care este învăluită în prezent ceremonia, este vorba pur și simplu despre o participare a copilului intrat în rândul adulților la prima lui slujbă de sabat în calitate de adult (n. tr.).

11 În Cartea Genezei (10,4), cuvântul *kittim* îi desemnează pe descendenții lui Iavan; cu timpul, cu numele *kittim* a fost localizată insula Cipru, unde se afla cetatea Kittion, astăzi Larnaka. În manuscrisele eseniene de la Qumran, *kittim* era utilizat în sens mai larg, desemnându-i pe reprezentanții unei puteri ale cărei acțiuni erau sub semnul Preotului Răului, această putere putând fi și a seleucizilor, și a romanilor (c. f. Athanase Negoită, *op. cit.*, pp. 96-108) (n. tr.).

nimănui nu i-a dat prin cap una ca asta. Minunile pe care le face Iisus nu demonstrează decât un singur lucru: e unul de-al lor, un om sfânt. Ca să răspund mai concret la întrebarea ta, află că nu operează prin intermediul demonilor, ba chiar îi vânează. Numai că el s-a format alături de esenieni așa că, la fel ca acești ermiți, diferă de noi sub multe aspecte ale practicii ritualice.

— De aceea i-a tulburat și i-a alungat pe neguțătorii din Templu?

— Esenienii condamnă prescripțiile ritualice asupra sacrificiilor, așa cum sunt ele descrise în cele două cărți ale Torei.

Saul căzu pe gânduri. Era limpede că Gamaliel îi lua partea lui Iisus.

— Prin urmare, ar trebui să înțeleg că din cauza acestor diferențe de detaliu Iisus tună și fulgeră împotriva preoților, a saducheilor și fariseilor?

Stârpitura asta nu era deloc proastă, își spuse Gamaliel.

— Nu, răspunse el. Disputa e mult mai de substanță. Izvorul ei urcă până la numirea marelui preot Ionatan sub auspiciile regelui păgân Alexandru Balas. Acest titlu nu i se cuvenea lui; era prerogativa de drept a urmașilor marelui preot Zadoq.

Saul păru surprins. Iisus se alăturase esenienilor în această sumbră afacere dinastică? Deși interlocutorul lui nu-și exprimă cu glas tare nedumerirea, Gamaliel o înțelese:

— Prin urmare, situația s-a precipitat la acea vreme. Clerul din Ierusalim a respins învățăturile și criticile unui esenian eminent, Dascăl ai Dreptății. L-au condamnat la moarte. Esenienii s-au răsculat împotriva clerului din cetatea sfântă. Apoi au aruncat anatema asupra preoților în virtutea a ceea ce numeau ei compromisul cu păgânii. Romanii i-au decimat.

Își cântărea cu grijă fiecare cuvânt. Doar nu era să dezvăluie unui *kittim* fondul divergențelor dintre oamenii deșertului și clerul din Ierusalim. Asemenea lucruri delicate nu erau treaba neevreilor. Saul îl fixa intens cu ochii lui de fiară.

— Asta-i tot? Întrebă el. Sau consideri că astfel de probleme nu îl privesc pe unul ca mine?

Ce neobrazat!

— Aș avea nevoie de ceasuri întregi pentru a-ți explica și comenta toate aceste probleme, răspunse Gamaliel. Rădăcinile lor se întind până în preajma întoarcerii din Exil și, da, ai dreptate, nu mă pot împiedica să mă întreb în ce măsură îți sunt ele folositoare pentru a-ți duce misiunea la bun sfârșit.

— Și care crezi că ar fi misiunea mea?

— Să îl arestezi pe Iisus la momentul potrivit, pentru a evita o răscoală populară.

— Chiar crezi că acest risc este real?

Gamaliel făcu o grimasă de incertitudine.

— Nu pot spune decât că există o posibilitate. În plus, se pare că și dispozițiile procuratorului Pilat sunt destul de ambigue, mormăi Gamaliel, destul de morocănos.

Tăcură amândoi câteva clipe.

— Omul ăsta se vrea încoronat rege și mare preot? reluă Saul.

— N-am auzit una ca asta din gura lui, nu pot spune nimic.

Eschiva învățatului îl înfurie pe Saul: doar o lume întreagă știa că Iisus își făcuse intrarea în cetate după modelul celei a regelui David și că fusese aclamat ca un rege.

— Un bastard poate fi Mesia?

Întrebarea îl luă pe Gamaliel prin surprindere.

— Nu, evident. Dar nu văd ce...

— Se spune că ar fi fiul nelegitim al legionarului

sirian Ben Pantera...

Chipul lui Gamaliel rămase împietrit.

— Asta nu este de competența mea.

Saul plecă fruntea.

— Preastimate rabi, glăsui el, îți mulțumesc cu plecăciune pentru onoarea pe care mi-ai făcut-o, primindu-mă. M-aș simți teribil de vinovat dacă aș abuza mai mult de prețiosul tău timp. Permite-mi, rogu-te, să mă retrag.

Și se ridică.

Gamaliel îl însoți până la ușă. Odată plecat vizitatorul, Gamaliel se întoarse în încăpere și se așază, gânditor, pradă unor sentimente confuze și contradictorii. Îl măcinau temeri nelămurite, cu atât mai îngrijorătoare, cu cât nu izbutea să le afle cauza. Întâmplările ultimelor două zile îl făcuseră să se gândească la lucruri pe care odinioară le considerase periculoase, ba chiar păcătoase, astfel încât renunțase la ele. Dar iată că agitația stârnită în Ierusalim de acest profet galileean le conferise dintr-odată o gravitate aproape insuportabilă.

Niciun doctor al Legii nu lămurise vreodată problema distincției dintre Iahve și Elohim, între Creator și Iahve.

Și nu va fi el cel care își va asuma riscul.

Pe scurt, nu era deloc în largul lui și puse proasta-dispoziție pe seama vizitei lui Saul Antipater.

Un personaj straniu și îndoielnic.

7

PECETEA UNEI NOPTI ALBE DE ODINIOARĂ

Maria nu avu parte de bucuria de a-și avertiza învățătorul, așa cum îi sugerase Iosif din Arimateea. Pe la ceasurile trei, unul dintre slujitorii casei, care îl urma pe Iisus pentru a veni în întâmpinarea eventualelor lui dorințe, sosi în goană din Ierusalim pentru a o anunța că învățătorul și Cei Doisprezece vor lua masa în cetatea sfântă la un neguțator bogat, care se alăturase și el grupului tot mai mare al discipolilor. Apoi, Cei

Doisprezece, care de fapt erau treisprezece, căci li se adăugase și Lazăr, se vor îndrepta către muntele Măslinilor, un loc drag lui Iisus, care îi oferise întotdeauna adăpost pașnic.

Maria fu năpădită de îngrijorare.

Ghemuită în fața ușii care dădea spre livadă, părea imaginea însăși a spaimei. Marta încerca zadarnic să o liniștească.

— Nu suntem decât în a treia zi a săptămânii Paștelui. Vei putea să îl avertizezi și mâine dimineață, îi atrase ea atenția.

— Dar unde îl voi găsi?

— Vor petrece noaptea pe muntele Măslinilor. Dacă una din noi va urca muntele în zori, îl vom găsi acolo și îl vom avertiza.

— Marta, înțelege, Sanhedrinul și-a declarat deja public ostilitatea! protestă Maria. Nu avem timp. Iosif mi-a spus-o: sunt hotărâți să îl aresteze cât mai repede cu putință. Dacă vreo iscoadă din Ierusalim i-a anunțat că Iisus își va petrece această noapte pe muntele Măslinilor, Caiafa ar putea să își trimită acolo oamenii în orice moment și să îl aresteze! Nu-s decât o mână de oameni, treisprezece, cu tot cu fratele nostru, care l-ar putea apăra. Iisus va fi aruncat în cine știe ce temniță, iar discipolii nu vor îndrăzni niciodată să înfrunte miliția pentru a-l elibera...

Lumina după-amiezii creștea și îi scălda picioarele în aurul soarelui.

Izbucni în hohote de plâns.

— De ce te temi de fapt? întrebă Marta.

— Îl vor condamna, sunt sigură... Îl vor crucifica... suspină Maria. Îl vor...

Dar vocea i se curmă în hohote puternice. Marta îi puse mâna pe umăr.

— Chiar crezi că el nu știe toate astea? o întrebă sora

cea mare.

Maria înălță spre ea un obraz răvășit de durere, frământat de gânduri pe care nu îndrăznea, nu putea, nu știa cum să și le exprime.

— Crezi că știe și că s-a resemnat?

Maria plecă iar fruntea.

— Nu-i stă în fire să se resemneze, observă Marta. Aș spune, mai curând, că își asumă de bunăvoie sacrificiul.

Maria amuți brusc și-i aruncă o privire îngrozită.

— Nu poți face nimic, Maria. Nimeni nu poate. Îl cunoști doar. Dacă așa a hotărât, așa va face.

Marta se sprijini de tocul ușii și privi livada însorită.

— La început mi s-a părut de neînțeles faptul că s-a aruncat așa în asaltul Ierusalimului, pentru ca apoi să nu mai dea niciun ordin de cucerire. Apoi am priceput: vrea ca Sanhedrinul să fie cel care ia hotărârea de a-l sacrifica, pentru ca păcatul să cadă asupra celor pe care și i-a ales drept dușmani.

Se întoarse către Maria:

— Nu, Maria, nu poți face nimic. Ne putem duce mâine pe muntele Măslinilor să-l avertizăm, dacă vrei, dar e ca și cum am arunca o piatră în râu.

Maria scoase un strigăt răgușit, un răget aproape.

— Lazăr mi-a explicat cum gândește Iisus. Și am înțeles și mai bine asaltul ăsta fără niciun viitor. A fost doar o provocare.

— Nu-l vor omorî! urlă iar Maria, cu aceeași voce răgușită. Mă-nțelegi, Marta, nu-l vor omorî! Nu-i voi lăsa să-l omoare!

— Și ce vei face?

Maria se ridică și se proțăpi în fața surorii ei:

— Îți jur, Marta, nu-l vor omorî! strigă iar, cu gâtul încordat, cu ochii ieșiți din orbite.

— Cum vei proceda?

— Am un plan, murmură.

— Și când veți crede că Domnul v-a abandonat, în ciuda iubirii pe care i-ați închinat-o, să știți că vă veți afla în greșeală. Tulburările din viața voastră se vor datora ofrandelor pe care prea adesea le-ați adus Prințului acestei Lumi, închipuindu-vă că-i faceți pe plac Tatălui, care este Dumnezeuul bunătății.

Vocea răsuna în poiană la lumina slabă a celor trei lămpi cu ulei puse în iarbă. Părea a ieși din pământ, din copaci, căci Iisus era învăluit de întuneric și nu i se zăreau buzele mișcându-i-se.

— Să vă puneți aceeași întrebare ca și Elifas Temanitul: „Poate fi omul cu ceva de folos Domnului? Dar omul cel înțelept? Și ce avantaj are Atotputernicul din faptul că voi sunteți drepti? Câștigă El ceva dacă purtarea voastră este fără de pată?” Tot ceea ce va rămâne mai apoi din credința voastră va putea fi adunat în acest răspuns al lui Iov: „În atotputernicia Lui, Domnul îi răstoarnă chiar și pe cei mai puternici, pe cei care se pot ridica, dar fără de speranța unei vieți sigure”. El îi îmbată cu iluzia siguranței, a liniștii, însă ochii Lui le vor urmări fiecare mișcare. Dar veți fi tot mai aproape de disperare, asemenea aceluiași Iov, care a refuzat să îi răspundă Atotputernicului care l-a întrebat: „Vei îndrăzni să negi că eu sunt cel drept? Sau vei cuteza să arunci greșeala asupra mea, numai pentru a avea tu dreptatea de partea ta?” Și așa, vă veți plămădi imaginea unui Dumnezeu de nepătruns, care are întotdeauna dreptate, chiar cu prețul suferinței creaturilor sale.

Iuda îi cântări din priviri pe cei unsprezece apostoli și pe Lazăr, împietriți în jurul lui Iisus. Oare vor pricepe în sfârșit ceea ce aud? Se îndoia. Cu excepția lui Lazăr, bineînțeles. Se ridică în întuneric vocea lui Toma:

— Învățătorule, dar Iov nu a sfârșit prin a admite că nu înțelege planurile Domnului? Cu ce ne deosebim noi de

el?

— Neîndoielnic, nu sunteți diferiți de el, răspunse Iisus, căci nici voi nu puteți pricepe planurile Atotputernicului, căci ele sunt de nepătruns pentru creatură. Dar veți înțelege planurile Tatălui vostru dacă veți fi una cu El. Căci așa e cum v-am spus: dacă sunteți una cu El, veți deveni Fiul Omului, iar dacă veți spune muntelui să se mute din loc, muntele se va muta.

De data asta Iuda fu sigur că tovarășii lui nu au priceput nimic. Iisus avu aceeași bănuială. Era suficient să îi aduci pe oamenii ăștia în pacea pădurii, că întunericul îi și îndemna la somn. De altminteri, se și auzeau două, trei răsuflări grele, care mai aveau puțin și se transformau în sforăituri.

— Fie, vom încheia mâine predica aceasta, înainte de a merge la Templu, spuse el.

— Oare nu e prea târziu, învățătorule? întrebă Iuda cu jumătate de glas.

În întuneric, simți mișcarea capului lui Iisus în direcția lui.

— Iuda?

— Da.

— Prea târziu, spui?

— Ziua asta s-a sfârșit. În patru zile se încheie și săptămâna Paștelui.

— Și?

— Presimt ce plan ai, învățătorule. Ai intrat în cetate călare pe un măgar, urmând Scripturile, și știi sigur că nu vei ieși din ea decât tot după litera Scripturilor. Mă îndoiesc că tovarășii mei vor avea timp să te înțeleagă până atunci. Nu le-ar ajunge nicio viață-ntreagă.

Cuvintele lui Iuda fură urmate de o tăcere adâncă.

— Dar tu, tu m-ai înțeles.

— Oare nu am fost cu tine în deșert? Nu tu m-ai învățat tot ce trebuie să știu?

Din nou tăcere.

— Acum trebuie să dormim, spuse Iisus, întinzându-se și învelindu-se cu pătura. Ne așteaptă o zi lungă mâine.

Iuda îi urmă exemplul.

Dar somnul îl ocolea. În locul lui, începură să i se prefire dinaintea ochilor imaginile și amintirile unei conversații nocturne care îl costase odinioară o noapte albă. O conversație? Nu, o revelație care schimbase pentru totdeauna sufletul și destinul lui Iuda...

— Așadar, care a fost cea dintâi crimă a lui Cain?

Întrebarea îl izbise pe Iuda ca un pumn în plină figură, cu atât mai mult cu cât nimic, niciun cuvânt nu o prefigurase. Tocmai se întorcea, împreună cu Iisus, în chilia pe care o împărțeau acolo, jos, în Qumran. Două saltele întinse pe scânduri înguste, așezate de-o parte și de alta a ușii, și o mână de paie, acesta era tot culcușul lor.

Lampa agățată de perete poleia în aur chipul lui Iisus, o mască sculptată de o forță necunoscută, impregnată de o blândețe sălbatică și gravată de extaze. Treizeci și șase de ani, dar o privire fără vârstă.

Erau frânți după o zi grea de muncă. Iisus construisese bănci pentru refectoriu, Iuda reparase acoperișurile găurite de ultima furtună cu grindină.

— Așadar, spune-mi, ce crimă a săvârșit Cain astfel încât Atotputernicul i-a refuzat jertfele, cu toate că pe cele ale lui Abel le-a acceptat? repetase atunci Iisus.

Iuda se răsucise spre el.

— Dar... În Scripturi nu stă oare scris? bâiguise, prins evident pe picior greșit.

— Nu. Acolo se spune doar că Abel creștea vite, iar Cain lucra pământul. Unul aducea drept jertfe roadele pământului, altul - dintre vitele sale. Nu există nici o singură explicație care să ne spună de ce Atotputernicul a refuzat ofrandele lui Cain.

Iuda rămăsese descumpănit.

— Și tu ce motiv crezi că ar fi avut El?

— Dacă ar fi existat vreunul, sunt sigur că Scripturile l-ar fi pomenit.

— Să fi adus Cain o jertfă neîndestulătoare?

— Nu-i decât o presupunere.

— Și atunci?

— Tu nu ți-ai pus niciodată această întrebare?

— Nu. Dar dacă tot ai pus-o tu, spune-mi și care e răspunsul.

— Nedreptatea celui Atotputernic...

Din nou, Iuda primise aceste cuvinte ca pe un pumn în față.

— Iisus... cum poți...

— Citesc Scripturile. Cain a fost respins pentru un motiv necunoscut, care nu poate fi decât nedreptatea Creatorului.

— Iisus! Asta-i blasfemie!

— Dacă există vreo blasfemie, atunci aceea e a istoriei!

— Dar totuși, nu uita, Cain a comis o crimă... Și-a ucis fratele...

— L-a ucis pentru că s-a revoltat împotriva nedreptății Atotputernicului.

— Poate că istoria nu a consemnat bine faptele...

— Nu e singurul exemplu al nedreptății celui Atotputernic.

Iuda înghițise în sec.

— Dar Cain, reluase Iisus, s-a sustras mâniei Atotputernicului. Acesta îl condamnase să rățăcească pe pământ. L-a dat pe mâna dreptății oamenilor și l-a însemnat pe frunte cu semnul rușinii. Cain s-a opus, a spus că pedeapsa e prea aspră. A rățăcit o vreme. Și a sfârșit prin a întemeia cetatea Enoh, în ținutul Nod, la est de Eden. Enoh era numele celui mai mare dintre fiii lui. Căci a

avut copii. Blestemul nu s-a consumat până la capăt.

— Dar în Scripturi nu se spune că Enoh este fiul lui Set?

— Ba da. Și aici e o altă taină. Ca și aceea a soțiilor pe care și le-au luat Cain și Set.

Iuda abia mai izbutise să își adune gândurile, tulburat profund de aceste întrebări pe care nu ar fi îndrăznit niciodată să și le pună.

— Aminteai și de alte exemple de nedreptate?

— Da. Să-l luăm, de pildă, pe Avram. Când el și fratele lui Lot s-au instalat la Haran, unde i-a adus tatăl lor după ce au plecat din Ur, din Babilon, Avram avea șaptezeci și cinci de ani. Or, la această vârstă înaintată a primit de la Cel Atotputernic poruncă să lase totul în urmă, și casă, și familie, și apropiați, și să pornească spre un ținut pe care El i-l va dezvălui. De ce să-L fi ales tocmai pe acest bătrân?

— Da, de ce?

— Nimeni nu știe. I-am întrebat pe rabinii din Ierusalim, pe maeștrii noștri de aci. Nimeni nu știe de ce Atotputernicul l-a ales pe Avram.

— Totuși, a fost o alegere bună. Atotputernicul a văzut departe, spusese Iuda, bucuros că găsisese și el un argument cât de cât liniștitor.

— Dar nu îi cunoaștem motivele.

— Dar cunoaștem vreodată motivele Domnului? Și tu, spune, mai cunoști și alte exemple de așa-zisă nedreptate a Atotputernicului?

— Da. Să luăm povestea lui Iov. E povestea unui om pe care încercările l-au copleșit fără milă și l-au aruncat în prăpastia mizeriei fizice și morale. De ce? Pentru că Atotputernicul îl făgăduise Satanei. Amintește-ți cuvintele din Scripturi: va veni vremea când cei din alaiurile cerului se vor așeza lângă Domnul, iar printre ei se va afla și Satan...

— Se va afla și Satan printre ei? bâiguise Iuda, împietrit.

— Așa stă scris. Ascultă urmarea. Domnul îl va întreba unde a fost. „Am străbătut pământul în lung și-n lat”, va răspunde el. Apoi Domnul îl va întreba din nou: „L-ai văzut pe Iov, slujitorul meu credincios? Nu vei găsi pe tot Pământul un altul asemenea lui, un om fără de pată și drept...”

— Ce vrei să spui, de fapt? strigase îngrozit Iuda.

— Că Atotputernicul e stăpânul lui Satan.

— În numele cerului! Și noi nu avem Dumnezeu?

— Ba da, dar acesta nu este Atotputernicul. Niciodată Dumnezeul nostru nu s-ar fi slujit de puterile minciunii pentru a persecuta neamul omenesc.

— Unde? Când? Cum?

— Stă scris în Cartea Regilor. Nu ai citit-o? Profetul Miheia spune: „L-am văzut pe Domnul așezat pe tronul lui, înconjurat de armile sale cerești, de-a dreapta și de-a stânga. Și Domnul a glăsuit: «Cine îl va împinge pe Ahab să atace Ramos Guil ad și să se prăbușească astfel?» Unii răspunseră asta, alții – cealaltă. Apoi dinaintea Domnului se ridică un duh care spuse: «Eu îl voi ademeni.» «Cum?» întrebă Domnul. «Voi pleca, răspunse duhul, și voi fi un duh al minciunii în gura tuturor profeților săi.»”.

— Și atunci? întrebasese precipitat Iuda, răvășit și de astă dată de acest citat pe care nu îl știa.

— Miheia fu adus și tras la răspundere de conducătorul profeților, Sidqyahu ben Kena ana, apoi fu aruncat în închisoare de către rege. Muri în chiar acea seară. Atotputernicul a triumfat datorită duhului minciunii care a pătruns în profeți. Duhul minciunii este Satan. Nu, Dumnezeul nostru nu s-ar fi folosit de asemenea vicleșuguri. Ai văzut vreodată că Binele învinge cu ajutorul Răului? Mai bine ți-ai încredința sufletul zeilor păgânilor!

Iuda se ghemuise în culcușul lui, incapabil să pună

geană pe geană.

— Dumnezeuul nostru nu poate fi nici maestrul, nici stăpânul lui Satan. Este dușmanul lui.

— Așadar, există doi Dumnezei?

Iisus își trăsese pătura peste piept, dar își dezvelise un picior.

Până și piciorul lui părea dăruit cu inteligență, își spusese Iuda în gând.

— Și asta stă scris în Scripturi, Iuda.

Și reluă, după câteva clipe.

— E scris în Deuteronom, Iuda: „Când Preaînaltul a împărțit popoarelor pământul, când a deosebit oamenii între ei, a stabilit granițele popoarelor după numărul copiilor lui Iahve. Iar partea lui Iahve fu poporul Lui”. Oare nu înțelegi ce înseamnă asta? Că Preaînaltul Creator e diferit de Iahve. Dormi, acum, îți voi explica mai târziu.

Dar în acea noapte de demult somnul l-a ocolit cu încăpățănare pe Iuda.

Și de câte ori după aceea nu și-a dorit cu ardoare ca fulgerul să-l fi făcut scrum atunci când repara acoperișurile! Fulgerul sau orice altceva, trimis de nu contează care Dumnezeu!

Iisus a stins focul de turbă dinlăuntrul lui, dar flacăra lemnului parfumat care îl mistuia acum era uneori insuportabilă. Îi venea să urle.

Toate câte îl înconjurau erau mincinoase! Toate!

Îi dădea ghes dorința de a distruge totul.

Apoi îl văzu pe Iisus și blândețea învățătorului îl copleși.

8

ALARMA

— E de neînchipuit! ți-pă Ana. De neînchipuit! Iată că un vagabond venit de prin Galileea, un bastard, un bastard, vă spun eu!, are nerușinarea să insulte evreii și să ne îngroape în blestemății de trei ani de zile; un coate-

goale care nu a fost niciodată recunoscut ca rabin predică în incinta Templului de parcă ar fi doctor al Legii. Ba mai mult, cu complicitatea acoliților lui, își face intrarea în Ierusalim ca și cum ar fi regele trimis de Preaînaltul și, culmea imprudenței, mai și spune când părăsește sanctuarul: „voi dărâma acest templu și îl voi înălța la loc în trei zile!” Și ce facem noi sub potopul ăsta de ofense? Deliberăm! Noi deliberăm! strigă din nou, pradă celei mai cumplite furii, străbătând în lung și-n lat sala imensă a fostului palat al hasmoneilor în care acum locuia ginerele său.

Se apropia ora prânzului. Cu câteva minute în urmă, Saul venise să raporteze extraordinarul atac al rebelului Iisus asupra Templului, care stârnise o emoție fără margini în rândul mulțimii.

Caiafa înfruntă mânia socrului său cu stoicismul unui căpitan de vas pe timp de furtună. Ana avea dreptate, o știa prea bine. Nu o dată cântăriseră bine toate argumentele: dacă l-ar aresta public pe Iisus, era limpede că și-ar asuma riscul de a declanșa o revoltă populară cu consecințe incalculabile.

Dar și dacă nu l-ar aresta...

Levitul care asista la mânia dezlănțuită a lui Ana era mut, încremenit de consternare. Și prin tot palatul, toți slujitorii, dar și membrii familiei lui Caiafa se făcură una cu pământul, îngroziți de furia fostului mare preot care, deși nu mai deținea titlul, își păstrase în continuare puterea.

— Ce-a spus romanul? tună iar bătrânul.

De fapt, știa prea bine: nu o dată, ci de două ori Caiafa îi povestise în amănunt întâlnirea cu procuratorul.

— Ți-am spus, tată: Pilat e încântat să ne vadă în dificultate. Eventualele incidente i-ar permite să intervină cu obișnuita brutalitate a oamenilor de teapa lui și să trimită la Roma un raport amănunțit asupra disputelor

noastre interne. Ceea ce ar justifica un bir și mai greu asupra Templului. Stau și mă întreb dacă nu cumva nu își dorește chiar astfel de incidente. Totuși, i-am atras atenția că, dacă nu va accepta să ne secondeze cu fermitate, va avea și el partea lui de responsabilitate. Să mă duc să-l implor, ce să fac?

Ana se așază și ceru un pahar cu apă.

— Saul, zise el.

Caiafa îi aruncă o privire întrebătoare.

— Duminică, Irod Antipa a venit să ne asigure de înalta lui protecție. De parcă etnarhul Galileei ar avea vreo putere în Iudeea. Totuși, curcanul ăsta desfrânat s-a autoproclamat protector al Sanhedrinului și al iudeilor din Galileea. Ar putea stărui pe lângă Pilat. Țsta se teme de el mai mult decât noi doi, căci Antipa are prieteni puternici la Roma. Saul ar putea să-l convingă să intervină pe lângă pe Pilat. Nu-i nepotul lui, de vreme ce e fiul lui Irod Antipater?

Caiafa își plecă fruntea, de parcă s-ar fi înecat cu un dumicat. Avusese de multe ori ocazia să admire viclenia socrului său și iată, i se oferea încă o dată o mostră surprinzătoare. Pe chip i se zugrăvi o expresie admirativă și încuviință din cap. Apoi ordonă levitului să plece pe dată în căutarea lui Saul.

După nicio jumătate de oră, levitul se întoarse cu Saul, care tocmai își lua masa de prânz într-o tavernă.

Irodianul păru la început surprins de convocare, dar și mai surprins fu când se trezi dinaintea celor mai puternice două personaje ale clerului din Ierusalim. Dar pricepu repede. Un fel de satisfacție răutăcioasă luă locul expresiei de uimire de pe chipul lui.

— Ia loc, începu Ana. Ne aflăm într-o situație de urgență. Fiecare ceas aduce de două ori mai multe amenințări decât cel precedent. Îți cer să intervii.

— Presupun, onorabil mare preot, că vrei să îmi

vorbești despre Iisus, fiul lui Iosif?

Ana încuviință.

— Și pe lângă cine ar trebui să intervin?

— Pe lângă unchiul tău, Irod Antipa.

Saul păru a rumega greu informația. Da, firește, însemna o promovare, dar mai rămânea să afle și mai exact în ce ar trebui să constea demersul său.

— Insist asupra celor spuse de nobilul meu tată, interveni și Caiafa. Situația se agravează de la o oră la alta... Știi asta, sunt sigur, dar uneori trebuie să rostești cu voce tare și ceea ce se înțelege de la sine. Toate indiciile ne duc către un atac în forță asupra Templului plănuir de Iisus și de partizanii lui, pentru a-l încorona rege. Asta ar provoca încăierări sângeroase. Romanii ar fi obligați să intervină. Ar urma o baie de sânge. Singura soluție preventivă ar fi arestarea lui Iisus, pentru a-l pune în imposibilitatea de a comite asemenea fărădelegi. Dar nu putem face asta câtă vreme se află în incinta Templului. Am risca proteste violente din partea adepților lui, lucru la fel de periculos. Marele preot își trase puțin sufletul: Cea mai sigură soluție ar fi să îl arestăm noaptea, când alături nu-i sunt decât câțiva discipoli. Așa, nu s-ar stârni cine știe ce valuri. Totuși, jurisdicția noastră se oprește la porțile Templului și a imediatelor vecinătăți ale acestuia și, în orice caz, nu avem nici dreptul de a-l condamna, așa cum ar merita un astfel de semănător de dezordine. Am cerut sprijinul lui Pilat. A fost ciudat de reticent.

— Probabil că îi repugnă să se amestece într-o afacere iudaică, de teamă ca nu cumva Roma să nu-i reproșeze ceva. În plus, din câte știu eu, soția lui, Procula, este adepta lui Iisus.

Caiafa dădu din cap.

— Dar oricum va fi obligat să intervină. Numai că va trebui să ia decizia în timpul zilei. Nu mai sunt decât trei zile și jumătate până la sfârșitul săptămânii Paștelui. Iisus

trebuie ridicat la noapte sau mâine noapte cel târziu. Îți cer să te duci imediat la Irod Antipa și să-i prezinți gravitatea situației. Convinge-l să meargă de-ndată la Pilat și să-i obțină girul. Cerem să ne acorde sprijinul unui detașament roman, pentru ca Iisus să fie judecat public, de un tribunal roman.

Saul medita la propunere. Încă o dată, avea toate motivele să se simtă flatat. Va interveni pe lângă etnarhul Galileei și Pereiei în dubla lui calitate de irodian și de emisar al Templului. Asta îi va crește prestigiul până la cer!

— Bine, răspunse. Mă pun la dispoziția voastră, o, mari preoți, și mă închin dinaintea înțelepciunii voastre. Mai rămâne o nelămurire: unde îl vom găsi pe Iisus?

— Asta va trebui să afli tu și să ne ții la curent la orice oră din zi sau din noapte. Pune unul dintre oamenii tăi să se țină după acest Iisus din clipa-n care părăsește Templul.

Saul încuviință. Se ridică.

— Timpul mi-e măsurat, atunci, mari preoți. Permiteți-mi să mă retrag.

— Du-te, spuse Ana. Și pașii tăi vor fi mășurați. Să știi că Irod locuiește în acest palat. Ocupă fosta aripă regală. Cât despre Iisus, asta trebuie să fie încă în Templu.

Așadar, tot fostul palat al lui Irod cel Mare rămânea centrul puterii în Ierusalim, își spuse Saul, părăsind încăperea.

După ce l-a însărcinat pe unul dintre locotenenții miliției sale care se afla la ușă, de pază, să meargă la Templu și să le ordone lui Ben Sifli și lui Ben Wafek să nu-l scape nicio secundă din ochi pe Iisus și să afle unde își va petrece noaptea, Saul străbătu cei câțiva metri care îi despărteau de reședința lui Irod Antipa pe perioadele petrecute la Ierusalim. Etnarhul venea cu regularitate în

cetate pentru sărbătorile pascale, mai ales de când își descoperise - e drept, cu întârziere - o apartenență iudaică, tocmai el, fiul samaritenei Maltacia, a patra dintre cele zece soții ale lui Irod cel Mare. Tocmai datorită religiozității lui afișate a și câștigat favoarea de a administra Galileea și Pereia.

El era omul care acceptase decapitarea lui Ioan Botezătorul.

Patru celți păzeau poarta apartamentelor lui Irod. Vizitatorul fu întâmpinat de un șambelan la început cam încruntat, apoi numai lapte și miere când Saul îl anunță:

— Sunt Saul Antipater și aș dori să îl văd pe unchiul meu.

Nu-l mai văzuse de la Paștele trecut, când schimbaseră în treacăt câteva politețuri, ei, cei doi supraviețuitori ai unui trib regal ai cărui membri au pierit mai toți prin moarte violentă: alți trei fii ai tiranului, Alexandru, Aristobul și Antipater, tatăl lui Saul, fuseseră executați din ordinul sinistrului lor genitor cu mai bine de trei decenii în urmă. Filip, un alt supraviețuitor, era cu un picior în groapă, iar altul, Aristobul, un nepot, nu se aventurase niciodată în Ierusalim.

Etnarhul nu se schimbase deloc, era același munte de slănină cu obrazul pământiu. Cu ochii lui de reptilă, cu fălcile căzute, părea a molfăi veșnic un rest de mâncare între măselele cariate. Asta e legea generațiilor: giganții nasc întotdeauna stârpituri. Leviatanul care fusese tatăl lui, Irod, numit Cel Mare doar pentru că nimeni nu ar fi îndrăznit să îi spună Cel Gras, se sustrăsese la vremea lui obișnuitelor legi pământești tocmai prin aroganța crimelor sale, cum ar fi condamnarea la moarte a celor trei fii, suspectați de ambiții dinastice. Însăși monstruoșitatea fărădelegilor lui excludea orice plată de ordin moral în această lume. Cât despre fiul lui, Antipa, era doar o salamandă umflată.

Își măsura acum nepotul din străfundurile unei jumătăți de secol de păcate ascunse, de nelegiuiri crude, de compromisuri rușinoase și de umilințe, fără a mai pune la socoteală desfătările desfrânate și clandestine. Stârpitura ceruse să-i vorbească: era clar că-i va cere o favoare. Totuși, fiul lui Berenice nu dădea niciunul dintre semnele obișnuite de supunere.

— Ce vânt te aduce pe la mine, nepoate? întrebă etnarhul.

— Preamărite domn și unchi, problema e cât se poate de gravă. Cred că ești la curent cu amenințările lui Iisus Galileeanul.

— Am auzit ceva despre un galileean care ar face valuri la Ierusalim, dar mărturisesc că îndatoririle mele religioase nu mi-au lăsat suficient timp pentru a-l observa mai îndeaproape, răspunse ușor încruntat Antipa. De obicei sărbătorile pascale atrag în cetatea sfântă pelerini care se cred profeți. Despre asta e vorba, nu? Iisus, spui? Da, mi s-a spus că ar fi un profet.

— Care vrea să fie încoronat rege, preamărite unchi.

— Rege? Irod Antipa miji ochii. Rege? repetă el întinzând gâtul, brusc sufocat la gândul unui rival ivit de nicăieri. Al cui?

— Al evreilor.

Asta era ofensa supremă, iar Saul o știa foarte bine. Căci dacă exista vreun om care a pretins și pretindea în continuare un asemenea titlu, atunci acesta era interlocutorul său. Dar jocurile fuseseră făcute încă de la moartea tatălui său: romanii nu îi acceptaseră decât tetrarhia a doua dintre provinciile Palestinei. Fratele lui, Archelaus, nu nimerise nici el mai bine.

— A intrat în Ierusalim la 14 ale lui Nisan călare pe o măgăriță, asemenea lui David, pe un drum străjuit de ramuri de palmier și în aclamațiile mulțimii, care îl numea fiul lui David și rege.

Stupefacția își puse amprenta pe chipul etnarhului. Oare de ce în palatul din Tiberiada nu venea nimeni să-i aducă și lui ultimele noutăți? Sau o făceau cu toții pe proștii?

Saul îi prezentă pe scurt raționamentul preoților Ana și Caiafa: dacă Pilat nu dădea o mână de ajutor Templului, riscau tot ce putea fi mai rău.

— Preamărite unchi, va trebui să faci presiuni asupra lui Pilat. E atât în interesul lui, cât și într-al nostru.

— Al nostru?

— Dacă Iisus va fi încoronat rege, mă tem că poziția ta nu va fi prea confortabilă.

Ce nebunie! Irod Antipa înălță sprâncenele. Pentru câteva clipe, arătă de parcă ar fi urmat să scoată o limbă despicată și s-o învârtă prin aer, vânând muște.

— Bine, fie, spuse el, voi lua o mică gustare, apoi mă voi duce să-l văd. Dacă vrei să rămâi cu mine...

— Preamărite unchi, deși nu-mi place, sunt nevoit să te zoresh. Fiecare oră contează. Cu cât Pilat își va da mai repede acordul, cu atât siguranța noastră va fi mai bine garantată.

— Și, mă rog, ce te face să crezi că va pleca urechea la intervenția mea, mai curând decât la aceea a lui Caiafa?

— Preamărite unchi, va fi suficient să îi amintești de nobilele tale prietenii de la Roma pentru a-i reține mai mult atenția decât Caiafa, care nu are niciun fel de relație în capitala imperiului.

Irod Antipa rumegă mulțumit la auzul evocării protectorilor săi: după Tiberiu, în onoarea căruia își botezase cetatea Tiberiada, de altfel reședința lui favorită, știuse să cultive cu mare artă mai mulți membri ai casei imperiale a lui Nero, precum și un senator roman. Cu toții îi erau recunoscători pentru darurile și învârtelile lui.

Strâmbându-se, își chemă secretarul și îl însărcină să îl anunțe pe procuratorul Iudeii Pilat din Pont de iminenta

lui vizită, împreună cu Saul, nepotul său.

Apoi porunci unui servitor să îi aducă o perie și o oglindă și, în vreme ce acesta din urmă îi ținea dinainte obiectul din argint lustruit, Irod încerca să-și umfle puțin suvițele rare care-i acopereau țeasta. Bău un strop de apă și se ridică.

— Să mergem, spuse.

Precedat de trei gărzi celte și urmat de alte trei, însoțit de Saul, Irod Antipa ieși din încăperea în care se pregătise să mănânce și se îndreptă către aripa care îi sluzea drept locuință lui Pilat.

Alarma fusese dată.

9

„VINE O VREME A DESPĂRȚIRII PENTRU TOATE LUCRURILE DIN ACEASTĂ LUME”.

— Adevărat grăiesc vouă, Domnul vostru Iahve, în marea Lui bunătate, a dat omului legile Sale, răsună vocea de acum atât de familiară lui Ben Sifli și lui Ben Wafek. Nu a creat omul pentru legi!

Cu o expresie exasperată, cei doi leviți îl urmăreau pe orator de la distanță.

— Doar cei ipocriți vor pretinde că, dacă le cade vita într-o groapă în ziua de sabbat, nu o vor scoate de acolo! Domnul vostru Iahve nu este nici neguțător, nici colector de taxe! El citește în inimile voastre și vă judecă după măsura iubirii pe care i-o dăruieți, căci iubirea pe care El v-o poartă este infinită. Nu vă va pedepsi pentru păcatul neînsemnat de a fi socotit greșit partea care i se cuvine Lui din turmele și din grânele voastre, căci El știe prea bine, așa cum voi înșivă știți, că preoții sunt cei care le vor mânca.

Mulțimea aclama în delir.

— Ascultați-l! Ascultați-l! Iată vocea adevărului! Iată vocea Domnului!

— Trăiască Iisus, fiul lui David!

— Iisuse, eliberează-ne!

Ben Sifli abia se abținea să nu izbucnească-n râs văzând fețele schimonosite ale leviților, care strigau tot felul de imprecații, cu atât mai vehemente cu cât erau mai năvalnic acoperite de uralele auditorilor.

La câțiva pași distanță, Ben Wafek încerca din greu, asemenea lui, să reziste mișcărilor de du-te-vino ale acestei mulțimi în creștere. Esențialul era să nu-l piardă din ochi pe Iisus. Trebuiau să îl urmărească până la ascunzătoarea lui nocturnă, adică Dumnezeu știe unde, și să se întoarcă degrabă să îl informeze pe Saul asupra locului în care se afla acesta. De ce? Evident, pentru a-l ridica pe acest Iisus asupra căruia Ben Sifli se informase între timp prin tavernele cetății. Păcat! Personajul părea simpatic. Era energic și frumos, nu ca stârpitura aia de Saul, cât de prinț irodian va fi fiind el. Dar nu asta conta. Doar el, Ben Sifli, era plătit pentru a-și face treaba, avea un cămin de întreținut, o nevastă și doi fii și, pe deasupra, și o mamă pe jumătate paralizată.

Ciuli urechea:

— Știți prea bine în străfundurile inimilor voastre că niciun om nu poate fi vreodată interpretul planului Domnului vostru Iahve, nici măcar marele preot al marilor preoți ai generațiilor trecute, prezente și viitoare. În inima voastră se află adevărul. Doar ea vă poate spune dacă faptele voastre sunt bune și plăcute Domnului vostru Iahve, dacă ele sunt un bun răspuns al iubirii Lui pentru voi. Doar inima voastră vă va spune dacă vă comportați ca niște creaturi demne de iubirea cu care El e gata să vă copleșească dacă, în taințele inimilor voastre, îl veți primi ca pe un tată, și nu ca pe un judecător aspru pe care vă închipuiți că îl puteți păcăli cu incantații goale și cu ofrande neînsuflețite...

Ce orator! Dacă ăsta e iudaismul, își spuse Ben Sifli, mâine mă convertesc și eu!

O mișcare bruscă a mulțimii mai, mai că-l răsturnă. Bănuî că Iisus trecuse în Curtea Israelitilor și, zărindu-l o clipă pe Ben Wafek, îi făcu semn să meargă să se posteze la Poarta Femeilor, pe unde Iisus ieșise din Templu cu trei zile în urmă, el îndreptându-se către Poarta Grădinilor, care dădea spre podul Struționului, de sub turnul Antonia. Șansele ca prada să le scape ieșind pe la Poarta Cântărilor, cea a Ofrandei sau cea a Apei erau aproape nule, aceste spații închise și destul de puțin frecventate aflându-se sub tutela leviților, care nu ar fi ratat ocazia de a se înfige puțin în Iisus, ba chiar de a-l răni serios.

Mai trecu vreun ceas și o altă mișcare a mulțimii îi semnală lui Ben Sifli că Iisus trebuie să fi părăsit sanctuarul. Supraveghea Poarta Struționului, dar nu zări pe nimeni care să semene cu Iisus și niciun grup care să aducă cât de cât cu cel al discipolilor lui. Pesemne că profetul ieșise, ca de obicei, pe la Poarta Femeilor, deci Ben Wafek va fi cel care-i va lua urma.

Cum stomacul îl cam înghiontea, o luă spre taverna lui Abrak, care servea de obicei masa milițienilor Templului, pentru a înfuleca și el câteva bucăți de friptură stropită cu unul, două pahare de vin de Galileea.

Trecuse aproape un ceas până ce Ben Wafek, care o luase pe drumul spre Betfaga în urmărirea unui lung cortegiu care înconjura un bărbat călare pe un asin, își dădu seama că o apucase pe o pistă greșită. Zări, la o răscruce, chipul celui pe care îl luase drept Iisus. Ce oroare! Nu era decât un necunoscut care semăna puțin cu galileeanul și care târa după el o ceată de apropiați. Consternat, mort de sete, se grăbi să se întoarcă, sperând ca măcar tovarășul lui să fi avut mai mult noroc.

Cu gâtulejul uscat, poposi și el la taverna lui Abrak pentru a da peste cap o cană cu hidromel înainte de a se duce la Saul pentru a-i raporta eșecul. Exact în acel

moment Ben Sifli, împreună cu alți doi colegi ieșeau din local. Din primul schimb de priviri încremeniră: și Ben Sifli, și Ben Wafek pricepură că au dat-o amândoi în bară. Se priviră îndelung, fără a scoate un sunet.

— Trebuie să mergem să-l anunțăm pe Saul, articulă în cele din urmă Ben Sifli.

S-au dus toți patru. Simpla vedere a celor doi bărbați însărcinați cu paza lui Iisus fu suficientă pentru ca Saul să înțeleagă ce se întâmplase.

Se așteptau la o scărămăneală zdravănă. Era aproape ceasul patru după-amiaza.

Saul tocmai se întorsese de la palatul Hasmoneilor, unde asistase la întâlnirea dintre Antipa și Pilat, apoi mai suportase încă o discuție epuizantă cu unchiul său, etnarhul.

— Puțină minte, începu Saul pe un ton amenințător, v-ar fi spus că Templul are opt porți. Când v-am însărcinat pe voi doi să-l supravegheați pe Iisus, mi-am închipuit că vă veți delega alți șase colegi, să păzească celelalte porți. Sunteți ca niște orbi neputincioși, ca niște câini care și-au pierdut mirosul. Sunteți liberi. Vă prezentați mâine. Gata, valea!

Vlăjganii ieșiră ca din pușcă. Saul se așeză, încercând să analizeze situația. Suspină.

Întrevederea dintre Irod Antipa și Pontiu Pilat semănase cu discuția dintre o vulpe și un câine de pază. Prima era irodianul, iar cel din urmă, evident, romanul.

Până la urmă, Pilat acceptase ideea arestării lui Iisus, dar avu grijă să îl prevină pe Irod Antipa:

— Le voi da zece legionari pentru treaba asta, dar e tot ce sunt dispus să fac. Dreptul la spadă îmi aparține. În niciun caz prizonierul nu va fi maltratată. S-a înțeles?

Tonul romanului nu lăsa loc de replică. Irod Antipa obținuse cam jumătate din ceea ce venise să ceară, la insistențele nepotului său și ale lui Caiafa.

Numai că, la întoarcerea în odăile sale, etnarhul voi să afle, în timp ce își lua masa, ceva mai multe informații despre acest agitator numit Iisus, fiul lui Iosif. Cam atunci începu și cea mai grea parte a după-amiezii pentru Saul.

— E galileean, nu, parcă așa spuneai? întrebuse Antipa, care mânca după moda romană, lungit pe o saltea și pe perne brodate. De unde vine?

— A fost membru al acelei comunități de protestatari încăpățânați, esenienii. Sigur ai auzit vorbindu-se despre ei, preamărite unchi. Acești pustnici ai deșertului rostesc numai mășcări la adresa marelui preot și a întregului cler și vestesc tot felul de catastrofel

Ei, atunci mâna lui Antipa încremenise, ca și paralizată, cu un copan de pasăre între degete, iar obrazul i se întunecase brusc. Esenienii! Domnul îi era martor, da, sigur că își amintea! Oare Botezătorul nu fusese, și el, unul dintre membrii de vază ai acelei comunități?

Saul își dăduse seama că făcuse o gafă. Doar toate provinciile Palestinei știau: cu ceva ani în urmă, Irod Antipa dăruise capul lui Ioan Botezătorul pe o tipsie de argint Salomeei, fiica soției sale, Irodiada, pe care i-o smulsese fostului ei soț și propriului lui frate, Filip Irodianul. Mlădița aceea otrăvită de Salomeea și-a sedus într-o seară tatăl vitreg, dansând pentru el; și, cu ajutorul generos al vinului, etnarhul a răătăcit două capete: și pe al lui, la figurat, și pe cel al Botezătorului, dar la propriu.

Nu și-o iertase niciodată, chiar dacă preoții i-au exprimat calde mulțumiri pentru faptul de a-i fi scăpat de cel pe care îl numeau „mâncătorul de lăcuste”, un energumen care spunea tot felul de porcării la adresa lor.

Expresia imensei salamandre devenise sinistră.

Oare ce-l chinuia mai mult? Faptul de a fi dat morții un profet pentru a-și satisface o pasiune incestuoasă sau faptul de a fi comis adulterul suprem, râvnind la femeia fratelui său? Care din cele două crime era mai cumplită

decât cealaltă? Ce mai conta: otrava rinichilor îi infectase deja creierul. De acum înainte, omul acesta nu va mai avea parte de un somn liniștit.

— Are vreo legătură cu Botezătorul? întrebasese etnarhul, punând pe platou bucata de friptură.

— Așa cred. Doar se cunosc toți între ei. Dar ăsta e mai rău decât Botezătorul, care mânca lăcuste și nu avea pretenția de a fi încoronat rege, răspunsese Saul.

Irod Antipa se tot fâțâia pe salteaua lui. Bău jumătate din paharul cu vin. Informațiile lui Saul îi tăiaseră pofta de mâncare: făcu semn servitorului să ia platoul și să-i aducă niște curmale.

— Poate e cu adevărat omul lui Dumnezeu, spusese sumbru Antipa.

— Preamărite unchi, mă îndoiesc că un om al lui Dumnezeu are pretenții la coroana lui Israel. În plus, e un bastard!

— Ascultă-mă pe mine, bastard sau nu, se prea poate să fie omul lui Dumnezeu.

— Preamărite unchi, acesta e un motiv suficient pentru a ne expune unui război civil? Romanilor puțin le pasă de oamenii lui Dumnezeu.

— Dar tu nu ai văzut că Pilat însuși ezita să îl aresteze pe Iisus? Romanii ăștia nu sunt chiar niște fiare, crede-mă!

— Din cauza superstițiilor nevestei lui și pentru că îi face plăcere să îl pună în încurcătură pe Caiafa.

— Deh! se strâmbase Irod, ceva mai vesel. Totuși, ar fi trebuit să îmi spui toate astea înainte de a merge la Pilat. Acum am să mă odihnesc, spusese el, expediindu-și astfel nepotul. Ține-mă la curent.

— Cu siguranță, mormăise Saul, ridicându-se.

Demersurile lui nu au avut rezultatele scontate. Și acum, uite, Ben Sifli și Ben Wafek au dat-o și ei în bară cu misiunea lor.

Saul își trecu mâna peste obraz. Muștele bâzâiau voioase în lumina acestei după-amiezi de Nisan. Ah, greu mai era să fii milițian însărcinat cu ordinea!

— Suntem două sute de oameni la ordinele tale, învățătorule. Suntem înarmați. Am putea lua cu asalt Templul în zori, i-am putea reduce la tăcere pe leviți...

Cel care rostise aceste cuvinte pe un ton hotărât era un tip la vreo patruzeci de ani, cel mai bogat zarzavagiu din împrejurimile Ierusalimului. Se numea Salomon bar Assa **n**. În ciuda meseriei lui, purta barbă; sigur că nu el se ocupa direct cu grădinăritul, dar era totuși proprietarul celor mai vaste culturi din zonă.¹² Cei patru bărbați care îl însoțeau și care înclinau aprobator din cap nu erau, nici ei, mai puțin importanți.

Îl urmaseră pe Iisus de când părăsise Templul, de la prima oră a după-amiezii, până în Betania.

10

EXTAZUL VEGHETORULUI

— Suntem siguri că cel puțin o mie de oameni vor fi gata să ni se alăture. O mie de oameni sunt mai mult decât suficienți pentru a ocupa Templul, învățătorule, spuse unul dintre ei.

Așadar, exista în Ierusalim o grupare de fideli care s-ar fi putut constitui într-o adevărată armată și care, fără doar și poate, orchestrase intrarea triumfală a lui Iisus în cetatea sfântă. Iisus, Cei Doisprezece, Maria, Marta, Lazăr și mulți alții dintre cei adunați acolo ascultau în tăcere aceste cuvinte. Nimeni nu-și lua ochii de la Iisus, încercând să-i ghicească intențiile după expresia feței.

— Oricare ar fi planurile oamenilor, în cele din urmă se va face voia Domnului, spuse el într-un final.

Oare tocmai auziseră în sfârșit o aprobare din partea

¹² Considerate impure, meseriile de zarzavagiu, giuvaiergiu sau cioclu erau dintre cele care, în Ierusalimul de pe vremea lui Iisus, interziceau portul bărbii (n. a.).

lui? Sau spusa lui însemna că rezistența opusă de Templu la asaltul prefigurat de ben Assa an nu ar schimba cu nimic voința divină? Ori, din contră, că proiectele care tocmai au fost prezentate viitorului rege depindeau în întregime de această voință? Și de ce nu i-ar mulțumi pe acești oameni care, iată, își riscau viața și bunurile ca să-l așeze pe tronul lui David?!

Cei cinci voluntari își plecară frunțile. O tăcere la început nesigură, apoi tot mai stingheră învălui întreaga adunare. Iuda fu cel care interveni și îi puse capăt, anunțându-i pe adepți că învățătorul avea nevoie de odihnă. Așa că bărbații au sărutat pe rând mâna lui Iisus, și duși au fost.

El se retrase imediat după plecarea lor.

Cei rămași mai schimbară câteva priviri, suspinară și se retraseră și ei.

Iuda coborî colina și găsi un cotlon umbros în care se instalează, înfășurându-se în pelerină, căci vremea era răcoroasă. Își puse capul pe pământ, la rădăcina unui copac, și încercă să adoarmă.

Trupul omului este precum un urcior. Când șade culcat, amintirile i se varsă-n cap.

Oare din ce cauză cerul de ieri pare mai curat, chiar dacă e vorba de cerul nopții?

Așa că în scurtă vreme capul lui Iuda se umplu de amintiri.

Erau așezați în cerc, iar briza rece a deșertului, care sufla dinspre marea Moartă, frământa flăcările din mijlocul lor. Învățătorul lor, care se numea Elia, asemenea profetului, ținea în mână o sticlă și un potir și privea focul, ale cărui reflexe roșietice îi desenau ochi de felină. Era drept și frumos, cu barba lui ca o flacără albă răsturnată.

Lângă Elia se afla Iisus, cu părul asemenea unor aripi negre, cu gura de un roșu-nsângerat, anemonă a

deșertului, cu ochii încondeiați, ca un fard natural, de șirul de gene dese.

Asta se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă, la Qumran, în tinerețea lor înflăcărată. Iisus era cel mai mare dintre ei. Elia îl remarcase din rândul celor care aleseseră singurătatea aspră a Qumranului pentru că, după ce îi administrase lui Iisus ritualul esenian al botezului, Botezătorul rostise niște cuvinte profetice: „El este cel pe care îl așteptam”.

„Cel pe care îl așteptam!” Cine știe, poate surlele și trâmbițele îngerilor repetaseră și ele acele cuvinte sublime către înaltul cerurilor, iar inima lui Iahve tresărise de emoție.

Iată, în sfârșit, omul care va face deosebirea dintre El și Creator! Cel care va dezvălui neamurilor bunătatea și tristețea Lui.

Și Iuda fusese remarcat pentru că, la rândul lui, Iisus îl alesese, spunând: „El este fratele pe care Duhul mi l-a dat!”

Amintirile îl hărțuiau într-atât, că ochii i se umplură de lacrimi. Abia se abținu să nu izbucnească în plâns. Căci nu venise încă vremea lacrimilor. Suspinele îi umflau pieptul ca un buboi.

Și ceilalți fuseseră remarcați de Elia pentru virtuțile pe care fiecare dintre ei le manifestase în practicarea ascezei.

— Chiar și-n acest deșert arid, glăsuise Elia scuturându-și barba, această lume tot regatul lui Satan este. Oricare ar fi eforturile și meritele noastre, nu putem aspira la pacea Domnului nostru Iahve decât înălțându-ne sufletul deasupra cărnii acesteia mizerabile. Rugăciunea și studiul Scripturilor nu fac decât să ne rețină la buza abisului cumplit, dar nu ne ajută să înaintăm. Doar Vinul Eliberării ne permite să încremenim această armată de oase, de mușchi și de măruntaie și să o dominăm cu toată

forța duhului nostru, acest suflu pe care Creatorul cu două fețe l-a revărsat odinioară peste huma tatălui nostru, Adam.

Și vântul suflă, ca o încurajare cerească.

Ce era Vinul Eliberării? Se vorbea despre el la Qumran. Un macerat din ciuperca numită *pantera*, din cauza pălăriei pătate precum blana fiarei, și care nu se mai găsea deloc în regiune.

Era a treia ceremonie de consumare a acestui vin. Iuda și-l dorea cu ardoare și-n același timp se temea de el, asemenea amantului care tremură de spaimă și deopotrivă visează să își cuprindă iubita-n brațe...

Elia umplu potirul cu licoarea din sticlă și o sorbi dintr-o înghițitură.

Iisus luă sticla, umplu potirul, apoi i-o întinse lui Iuda, care procedă asemenea tovarășului său. Conținutul sticlei fusese calculat cu grijă: șapte potire.

Trecu ceva vreme.

Flăcările deveneau devoratoare. Intențiile lor erau evidente: doreau să îi cuprindă pe cei șapte bărbați așezați în miezul nopții în deșert. Nu avea rost să le reziste. Destinul bărbaților era acela de a se consuma pe ei înșiși în flăcările Duhului purificator, căci așa sta scris dintru întreaga și glorioasa eternitate.

Dar ce îmbrățișare! Iuda nu mai privea flăcările: era el însuși acele flăcări. Suspina adânc, un suspin de descătușare. Flăcările îl goleau de substanța lui mizerabilă, mațe, umori, infamii ordinare. Nu, nu-l goleau, îl umpleau cu substanța originală, focul divin. Pe buze îi apărură un zâmbet. Același zâmbet îl zări și pe chipul omului din fața lui.

— Fie sfințit numele Domnului bunătății! spuse Elia.

Repetară cu toții binecuvântarea. Și o tot repetară, iar și iar.

— Fie binecuvântat instrumentul care ne permite să

întrezărim splendoarea divină, adăugă Elia.

De astă dată folosi o formulă misterioasă, de origine sumeriană: *Elauia, elauia, limash baganta*. Știau cu toții, dar o știau în mod confuz, că *elauia* însemna „fie binecuvântat”, iar *limash baganta* era numele miraculoasei plante.

Da, cu adevărat binecuvântat era acel vin sacru: golea sufletul de substanța lui pământească, de toate vâltorile apăsătoare generate de contradicțiile existenței, de conflictele dintre carne și Duh, de dorințele abia înăbușite, de regrete, de atașamentele deșănțate, de furiile dezlănțuite, de desfrânările de nenumit, pe scurt, de toată zgura patimilor. Toate aceste impurități plămădeau în suflet, acel corp intermediar al ființei umane, mlaștini înșelătoare, colcăind de demoni. Prea adesea sufletul era opac. Astfel întunecat, nu numai că lumina divină devenea imperceptibilă pentru el, dar era invadat în adâncul lui de tenebrele Dumnezeului celui Rău. Miasmele îl sufocau, demonii urlau...

Dar Vinul Eliberării dizolva toate acele depuneri imunde, puroiul și urdorile. Limpezea sufletul.

— Dacă nu veți deschide ușa casei voastre, le spunea Elia celor inițiați, veți muri sufocați. Beți Vinul, deschideți Poarta și fie ca Duhul vostru să întâmpine lumina Dumnezeului Bunătății.

Flăcările dansau vesele, iar mireasma lemnului rășinos le umplu nările cu virtutea pe care o degaja focul însuși.

Iacov, un discipol care ședea în fața lui Iuda, ridică brațele către cer. Deschise gura și scoase un fel de şuierat prelung, asemenea celui scos de coarda unui luth¹³ pe care un deget ar aluneca la nesfârșit. Părea lipsit de orice greutate. Oare va reuși să leviteze? Se mai întâmplase.

13 Vechi instrument muzical cu coarde, asemănător cu lăuta (n. tr.).

Privirea lui Iuda se întoarce către Iisus, așa cum floarea se întoarce către soare. Cu ochii trupului, văzu în el obișnuita transformare generată de Vinul Eliberării. Chipul radia, ca și cum ar fi fost luminat de o lampă lăuntrică, gura severă devenea blândă, emana din el o frumusețe supranaturală. Da, Duhul intrase în el. Pentru că numai Duhul putea întrezări lumina celestă.

— *Elauia, elauia*, murmurase Iisus.

— *Elauia, elauia, limash baganta*, psalmodiase și Iuda surâzând, în stare de beatitudine.

— Dacă nu veți încerca să fiți asemenea îngerilor, veți fi asemenea demonilor, spusese Elia.

Atunci țâșni în ei, asemenea unei spade de foc care îi pătrunse din creștet până-n măruntaie, o conștiință supranaturală, o trezire, o iluminare! O iluminare! Da, nu vor mai ceda niciodată apăsărilor cărnii, erau iluminați. Erau Veghetorii acestei lumi, flăcările Domnului, luminile chemate să învingă abisurile negre ale Fiilor Tenebrelor.

Cei care ședeau în Templu, la Ierusalim, în toate templele lumii, cei care nu cunoșteau decât substanța cuvintelor, și nu vibrația Duhului, erau împinși în gura Infernului prin simpla prezență a Veghetorilor.

Rugăciunea creștea în trupul lui Iuda, în vreme ce trupul i se descompunea. Din acel corp nu va mai rămâne în curând decât scheletul, vântul deșertului va trece peste el, smulgându-i și ultimele fărâme de materie. Oh, bucuria de a se contopi cu deșertul! Extazul... Se înălța, da, își zărea zdreanța din carne de sus, tot mai de sus.

Numai că avea o apăsare. Oare vântul îl împinsese astfel spre Iisus? Sau puterea spirituală a acelui om? O forță irezistibilă îl împingea să își continue ascensiunea, dar concomitent simțea că se topește în Iisus, că respiră aerul arzător care îl înconjoară...

Acolo, sus, îi atinse tălpile. Și totuși, era pe deplin treaz și în același timp știa că atinsese divinitatea.

Acolo, în înalt, infinitul era doar iubire.
Acolo, în înalt, domnea puritatea.

A doua zi dimineață, i-a mărturisit totul lui Iisus. A fost obligat să-i spună pentru că, trezindu-se, i-a sărutat tălpile, iar gestul lui l-a sculat pe acesta din urmă din somn.

— Fac aici, pe pământ, învățătorule, ceea ce am făcut aseară, în extazul nostru.

Iisus a căzut pe gânduri. I-a pus apoi mâna pe umăr și i-a zis:

— Atunci ai aflat, o dată pentru totdeauna, ce este iubirea pură.

— Tu cunoșteai deja iubirea pe care ți-o port, învățătorule. Nu de aceea m-ai ales?

Da, îl iubea pe Iisus cu întreaga lui ființă. Iar acum suferea pentru el cu întreaga lui ființă.

Dormea?

Intră în camera lui desculță, mai tăcută decât o umbră. Se uită la el. Și își dădu încă o dată seama că ea însăși nu însemna nimic, că acel bărbat întins acolo, în veșmântul lui alb, cu pletele risipite pe cearșaful care acoperea salteaua și cu mâinile încrucișate pe piept, era totul. Simpla lui existență o umplea întru totul.

Îi ghicise prezența: deschise ochii, întoarse capul și zâmbi. O încerca dorința de a se năpusti spre el, de a strânge-n brațe soțul care o umplea de o spaimă ucigătoare... Dar se abținu. Cum să înduri atingerea unui soț care merge înspre moarte?

— Oare pentru slujnică nu se află niciun cotlon printre gândurile stăpânului ei? întrebă ea în cele din urmă.

Un freamăt imperceptibil, asemenea încrețiturilor ușoare pe care o boare de vânt le aduce deasupra unui

luciu de apă străbătu chipul lui Iisus.

— Singurul care locuiește gândurile stăpânului și ale slujnicei este Domnul, răspunse el. Înălță-ți gândurile către Domnul și așa vei cunoaște și gândul stăpânului.

— Mi se frânge inima când le întrezăresc.

— Inima ta pământească sângerează. Vine o vreme a despărțirii pentru toate lucrurile din această lume. Dar dacă suntem întru Domnul, nu vom putea fi despărțiți. Învață-ți inima de carne să se despartă de durerea ta.

Maria abia își stăpâni lacrimile. El însă și le controla cu o forță supraomenească. Mintea ei era paralizată. Tocmai îi spusese: da, se va jertfi pe sine. Și, cu riscul de a sfida voința Domnului, ea știa că nu se va putea resemna. De altfel, ce fel de sacrificiu putea fi acesta, din voința Domnului?

Era conștientă de îndrăzneala, de aroganța ei smintită. Într-adevăr, asta însemna să se așeze de-a curmezișul voinței supreme! Dar pentru că El le cunoștea pe toate, Domnul va ști și că în inima ei nu sălășluia Satan, ci doar iubire!

Clătină din cap.

— Dormi, rosti încetisor.

El păru intrigat de aparenta imposibilitate a femeii. Dar Maria închisese deja ușa în urma ei.

Nici nu coborî bine la parter, că și chemă intendentul și îi dădu niște ordine. Alertați de vocea ei, năvăliră și Marta și Lazăr, care o interogară din priviri.

— L-ai văzut? Ce ți-a spus? Întrebă Lazăr.

— Vine o vreme a despărțirii pentru toate lucrurile din această lume.

Tânărul își cuprinse sora de după umeri. Buzele îi tremurau. Plângea. Ea, nu.

Cam la aceeași oră, Caiafa intra în Camera Sfântă, urmat de un preot care ducea o lampă cu ulei și un săculeț

cu tămâie. Schimbă una după alta cele șapte lumânări ale menorah-ului din aur masiv¹⁴, apoi le aprinse el însuși cu lampa. Vor arde până în zori.

Luă săculețul cu tămâie pe care preotul îl desfăcuse înainte de a i-l întinde, apucă în vârful degetelor câteva grăuncioare maronii și le presără peste jarul din cele două vase de cupru umplute cu cărbuni aprinși.

Aruncă o privire către vest, acolo unde se afla vălul dublu care închidea Sfânta Sfintelor¹⁵, acolo unde nimeni nu pătrundea niciodată. Mormăi o rugăciune lungă, căreia însoțitorul lui i se făcu ecou fidel.

Părăsi apoi sanctuarul. Oricine și-ar fi putut da seama că marele preot avea o față întunecată. Avea inima grea, dar nu știa nici el de ce.

Oare trebuie să ajungi în punctul culminant al vieții pentru a-ți da seama că te afli la marginea prăpastiei?

11

ÎNCERCAREA

— Ai fi în stare să te opui planurilor Domnului? tună Iosif din Arimateea, cu ochii ieșiți din orbite de indignare. Dacă Iisus vrea ca Scripturile să se împlinească, spune-mi, cine ești tu și cine sunt eu ca să ne punem de-a curmezișul voinței sale? Cum i-ai mai înfrunța privirea dacă planul tău smintit ar reuși?

14 Lampă cu șapte brațe considerat, de trei mii de ani încoace, un simbol al iudaismului și al poporului iudeu. A fost folosit în primul Templu din Ierusalim. În unele școli de gândire, este un simbol al rugului viu, pe care l-a văzut Moise pe muntele Horeb (Ieșirea, III, 3) (n. tr.).

15 Cf. *Dicționarului cultural al Bibliei* (op. cit., p. 261), Sfânta Sfintelor este partea cea mai sacră a templului în care, până la Ieșire, era așezat Chivotul Legământului. Zona era despărțită de cealaltă încăpere numită Sfânta (*hekal*) printr-o perdea. După Mc., 15,38, această perdea s-ar fi sfâșiat în două la moartea lui Iisus (n. tr.).

Spre stupoarea lui, Maria tocmai îi înfățișase mijlocul prin care, spera ea, ar putea reuși să-l smulgă pe Iisus crucii și să-l țină în viață.

Nicodim, Marta, Lazăr și Iuda asistau la întrunire.

— Nu mă opun nici voinței Domnului, nici voinței stăpânului meu, Iosife, răspuse Maria cu un ton ferm, ci celei a Fiului întunericului. Nimic și nimeni nu-mi poate spune că nu am voie să-i împiedic ticăloșiile. Din contră: nimeni nu poate spune că sacrificiul trage după sine moartea. Opunându-ne crucificării, împlinim voința Stăpânului nostru până la granița ei cerească. Îl facem să triumfe asupra Fiului întunericului.

Răționamentul îi surprinse prin îndrăzneală. Trăind alături de Iisus și fiind obligată să gândească, această femeie dobândise agilitatea mentală a unui doctor al Legii. Dar ceea ce le propunea nu era doar o înlănțuire specioasă de argumente: dacă Iisus ar fi triumfal asupra morții, izbânda Domnului ar fi fost cu atât mai măreață. Poate același duh al Domnului o inspirase acum și pe Maria.

Rămaseră tăcuți, adânciți în gânduri. Iuda vorbi primul:

— Sunt tentat să cred că Maria a primit vizita unui înger. Ceea ce ne propune ea este în absolută conformitate cu învățăturile Stăpânului nostru.

Toți cunoșteau devoțiunea acestui discipol al lui Iisus. Părerea lui cântărea mult mai mult decât a oricărui alt tovarăș. Iosif din Arimateea, care până atunci stătuse gârbovit, ridică în sfârșit capul și spuse:

— Așa să fie. Nimic din această viață și din nicio altă viață nu mi-ar putea aduce mai multă bucurie decât faptul de a-l fi smuls pe învățător din ghearele morții.

— Executorii... interveni Marta.

— Toți sunt ușor de corupt, răspuse Iosif.

— Îți voi da bani, interveni Maria.

— Știi bine, Maria, pentru mine nu se pune problema

banilor. Cunoști fervoarea cu care aş da acești câțiva șekeli. E vorba despre plănuirea celor ce vor urma. Este exclus ca Iisus să rămână după aceea în Ierusalim.

— E prea devreme ca să vorbim despre asta. Dar, în sfârșit, ai toate motivele să ridici problema, observă Maria.

— Ce ore ne așteaptă până la sfârșitul acestei săptămâni a Paștelui! suspină Lazăr, cu lacrimi în ochi.

Era 18 Nisan, ceasul cinci al după-amiezii.

După siestă, Iisus îi luă pe toți prin surprindere, anunțând că se întoarce în Ierusalim ca să ia cina. Îi trimise înainte pe Petru și pe Ioan ca să facă aranjamentele necesare.

— Dar unde vom cina? întrebă Petru.

— Du-te la Nicodim și roagă-l să ne pună la dispoziție o cameră din casa lui.

— Să-l luăm și pe Iuda în cazul în care va trebui să facem cumpărături, spuse Ioan. El ține socotelile.

— Nu vor fi cumpărături de făcut, îl liniști Iisus. Îl cunosc pe Nicodim, nu vă va lăsa să cheltuiți niciun bănuț, nici să cumpărați vreo pâine.

Își făcu abluțiunile de seară. Îi urmară cu toții pilda.

Cam pe la ceasul șase, când ziua începea să scadă, îl luă pe Iuda deoparte.

Cu inima strânsă, Iscarioteanul îl urmă în livada de migdali.

Se priviră. Sau, mai curând, Iisus se uită la Iuda, iar acesta îi susținu privirea.

— Iuda, a venit ceasul să acționăm. Toți se așteaptă să cuceresc Templul. Dar tu știi prea bine că regatul meu nu e în această lume.

Iuda nu spuse nimic.

— Dintre toți, tu ești fratele meu întru Duh. Tu ești, așadar, cel care va trebui să mă ajuți să îmi împlinesc destinul, așa cum e el înscris în planurile Tatălui.

— Ce va trebui să fac?
— Să grăbești împlinirea voinței Lui.
— Învățătorule, te întreb din nou: ce va trebui să fac?
— Niciun Fiu al întunericii nu va îndrăzni să pună mâna pe mine în public. Se tem prea mult de o răscoală. Tu ești cel care va trebui să le spună unde mă voi afla în această seară, după cina de la Nicodim.

Iuda simți că i se înmoaie picioarele. Căută din ochi un punct de sprijin, ca să-și controleze amețeaua: nimeri peste un trunchi de migdal. În treacăt, îl zări și pe Lazăr, care îi urmărea de la distanță.

— Învățătorule...

Își dori să fi fost mort, doar ca să scape de această încercare. Privirea lui Iisus îl sfredelea ca o sabie.

— Natura ta pământeană e slabă, Iuda. Natura ta cerească, cea care s-a înălțat de atâtea ori întru Domnul odinioară, când beam Vinul Eliberării, nu se poate răzvrăti dinaintea bucuriei profunde de a împlini vrerea Lui. Cu această bucurie ar fi trebuit să îmi răspunzi.

Iuda găfâia.

— Mă vei ajuta să mă lepăd de veșmântul acesta de carne, așa cum am învățat amândoi...

— Învățătorule, cere altcuiva, eu nu...

— Iuda, până acum ai fost preaiubitul meu. Mă vei părăsi oare acum, în cel mai însemnat ceas?

— Învățătorule, suferința care îmi străpunge inima o s-o ciopârțească precum o secure!

— Ce poate însemna o inimă de carne, Iuda? Am trăit în comuniune douăzeci de ani, întru iubire pentru Tatăl nostru, Iahve. Acest sacrificiu este necesar pentru a-l împlânzi mânia. O mânie în fața căreia sunt cel dintâi care nu se opune, căci pe mine m-a ales El. Iar tu, despre tine ce-aș putea să mai spun...

Iuda deschise gura ca să urle, dar ieși un strigăt mut. Se prăvăli la picioarele lui Iisus. Din pieptul lui se înalță o

voce de copil suferind.

— Nu, bâigui el, nu, te implor... Nu, nu eu...

Îi sărută picioarele, le stropi cu lacrimi.

— Nu eu... Nu vreau...

— Atâtea eforturi și atâtea rugăciuni să fi fost deci în van, murmură Iisus. Vezi, Iuda, cât ești de legat de această lume? Iubirea pentru o ființă e mai puternică în tine decât iubirea pentru Domnul.

Reproșurile nu făceau decât să îngreuneze furtuna prin care trecea Iuda. Își dorea cu ardoare ca inima să înceteze să-i mai bată în piept.

— Așadar ai uitat ce te-am învățat, Iuda? Duhul nu poate fi partea celor slabi. Dacă nu plătești cu suferință, vei rămâne înlănțuit pe acest pământ, așa cum mi se pare că și ești, acum. Ridică-te, îi porunci Iisus, observându-l pe Lazăr, care se apropia. Vei lăsa ca natura ta mizerabilă să se dea în spectacol în fața tuturor? Lucrurile sunt simple: în această seară, vei părăsi cina și te vei duce la marele preot, pentru a-i da răgazul să organizeze ce are de făcut.

— Cere-i altcuiva, șopti Iuda, așezându-se pe jos.

— Ai fost preaiubitul meu. Tu singur știai încotro mă trimite Domnul. Tu singur dintre cei de aici ai băut Vinul Mântuirii împreună cu mine. Și acum bocești ca un copil căruia i se cere să se roage la mormântul tatălui său. Ridică-te, îți spun, vine Lazăr. Măcar de n-ai trăda secretul nostru!

— Cere-i lui asta, doar l-ai întors din morți. Poate că el va accepta să te dea morții! bodogăni Iuda cu ciudă.

Dar se ridică, totuși.

— Este Legea! îl dojeni Iisus. Ea cere jertfa! Sau ar trebui să-ți retrag încrederea?

Legea! Altă Lege, niciodată scrisă, poate doar sugerată de câteva versete ale Deuteronomului.

— Iar tu mă jertfești pe mine, murmură Iuda.

Îl privi intens și neclintit pe Iisus. Omul ăsta... Ce să

se mai ascundă, nu exista nicio ființă pe pământ careia să i se fi dăruit cu atâta patimă... Nici nu se căsătorise, căci dinaintea lui Iisus el nici măcar nu avea existență trupească și ar fi fost un soț prost și un tată la fel de prost.

Ba, mai mult, cine ar fi avut îndrăzneala să își întemeieze o familie când trebuiau să bântuie ținuturile în lung și-n lat, după această stea cu trup de om? Și ceilalți o știau prea bine: cu excepția lui Ioan și a lui Iacov, care nu erau căsătoriți și probabil nu vor fi niciodată, toți își părăsiseră femeile și copiii, așa cum le ceruse învățătorul.

Dar el, Iuda, îl iubea. Iubea? Cuvântul nu avea decât un sens terestru, nu se iubea pe pământ așa cum îl iubea el.

Nu, era posedat de o iubire cerească.

Expresia dezolată, ușor tulburată a lui Lazăr care ajunsese deja la cei doi nu exprima decât o singură întrebare: ce se petrece? Nici Iisus, nici Iuda nu îi putură da un răspuns. Îl văzuse pe Iuda prăbușit la picioarele învățătorului, iar lacrimile care încă nu i se uscaseră pe obraji vorbeau despre durerea discipolului, dar nimeni nu îi explică motivul.

— Mergem în cetate, spuse Iisus, înfășurându-se în mantie. Pregătiți-vă.

Iuda se îndepărtă, chinuindu-se să își ascundă durerea, meditând asupra acestor cuvinte a căror semnificație sângeroasă nu o sesizase la acel moment: „Duhul nu poate fi partea celor slabi”.

Învățătorul îi promisese odinioară: „Îți voi arăta secretele Regatului”. Dar care erau acele secrete, în afara extazului contopirii întru Duhul? Suferința? Mereu suferința, renunțarea, dominarea propriului sine? Oare Domnul a creat ființa omenească doar pentru a o învăța să refuze toate consolările acestei lumi? Ce Dumnezeu teribil și pervers mai era acesta?

Apoi își aminti de învățătura lor: Domnul nu era

Creatorul. Cel de pe urmă era un Dumnezeu rece, cu ochii împietriți. Cel dintâi, fiul lui, era Dumnezeuul bunătații. Iar Iisus era fiul Lui. Iar dacă el, Iuda, îl va abandona pe Iisus, înseamnă că îl va abandona și pe Tatăl.

Lazăr rămase câteva clipe singur cu Iisus, cu inima gata să-i explodeze în piept, cu întrebarea arzându-i pe buze. Dar cunoștea prea bine răspunsul și, în plus, Iisus începuse să îi strige și pe ceilalți discipoli. În timp ce aceștia din urmă își adunau lucrurile, Lazăr fugi să își anunțe sora.

Nu avu nevoie de prea multe vorbe. Chipul lui transmitea un mesaj cât se poate de limpede.

— În seara asta, articolă greu, cu voce gătuită, Lazăr. Cred, ba nu, sunt sigur că Iuda e cel pe care l-a însărcinat să se ducă să-l denunțe. Bietul Iuda... L-am văzut de la distanță. Se prăvălise la picioarele lui, plângând...

— Bietul Iuda! repetă și Maria.

— Vom cina la Nicodim, spuse Lazăr, cu un ton de parcă ar fi anunțat-o că se întoarce în mormânt. Sunt sigur că apoi vom urca pe muntele Măslinilor.

— Du-te, își îndemnă Maria fratele cu un ton ferm, fixându-l cu o privire înspăimântătoare, aproape smintit de hotărâtă. Du-te. Și spune-mi apoi tot ce vei vedea.

Lazăr se duse să-și pună roba de lână, prima lui haină după ce îl botezase Iisus cu un an în urmă, apoi se înfășură în pelerină. Se aștepta să moară. În mod cert, cei care vor veni să îl aresteze pe Iisus îi vor masacra pe toți cei care îl însoțeau. Va muri în prima lui robă de discipol. Numai că de data asta, nu-l va mai scula nimeni din mormânt.

Câteva minute mai târziu, cu Iisus în frunte, Cei Doisprezece înaintau pe drumul care ducea spre cetatea Ierusalimului. O singură torță le lumina drumul. O purta Ioan. Vor ajunge în cetate în mai puțin de-o oră.

Lazăr nu îl scăpa din ochi pe Iuda. În cele din urmă, acesta își dădu seama. Întoarse către el un chip teribil. Lazăr se apropie și îi puse mâna pe braț.

— Cred că știu, ba nu, inima mea știe ce ți-a spus, șopti Lazăr.

Iuda rămăsese mut, intrigat. Lazăr îl strânse cu putere de braț.

— Iuda, chiar dacă îl arestează, nu va muri.

Celălalt păru surprins.

— Îl vor asasina acolo, pe muntele Măslinilor, la adăpostul nopții, murmură el.

— Atunci vor trebui să ne ucidă și pe noi, replică Lazăr, luptând de unul singur împotriva unui pericol pe care el însuși îl închipuise.

— De parcă ăia ar fi oamenii care să se dea înapoi în fața câtorva crime în plus!

— Nu, ascultă-mă bine. Nu îl vor omorî pe muntele Măslinilor. Îi cunosc. Vor încerca să o facă în mod exemplar. Îți spun eu sigur. Ai încredere în mine.

Dar privirea lui Iuda era moartă.

Lazăr îl trase spre el și îl îmbrățișă. Avu sentimentul că strânge-n brațe un cadavru. Își reluară drumul și se topiră în grupul celorlalți.

Nicodim le rezervase sala de la primul cât al casei pe care o avea în cetatea de sus. Așa cum bine prevăzuse Iisus, dorise să pregătească el totul. Lui Ioan și lui Petru nu le rămase altceva de făcut decât să ajute la punerea mesei.

Erau paisprezece. Se așezară câte șapte de-o parte și de alta a mesei lungi, de fapt niște scânduri fixate pe câteva capre. În mijloc - Iisus, care stătea cu fața la ușă. Intrară slujitorii și începură să pună pe masa cea mare un platou imens cu ciozvărte de miel prăjit, salate de praz și lăptuci, boluri cu măline, pâine și șapte carafe cu vin,

precum și un coș cu smochine uscate și curmale.

Iisus, care urmărea pregătirile, le ceru slujitorilor să îi aducă un lighean, o doniță cu apă și un ștergar.

Apoi, spre surprinderea tuturor, se dezbracă, păstrând pe el doar nădragii.

— Așezați-vă, le porunci.

Toți se conformară, surprinși. Și Iisus începu să spele picioarele celui așezat de partea cealaltă a mesei, Matei. Apoi îl șterse. Cu excepția lui Iuda și a lui Lazăr, care știau prea bine că această spălare a picioarelor simboliza botezul inițiativ al esenienilor, ceilalți apostoli nu înțeleseseră nimic.

— Cum adică, învățătorule, tu să mă speli pe mine pe picioare? se neliniști Petru.

— Poate nu vei pricepe în seara asta ce fac eu acum, dar într-o zi o vei face.

— Nu vreau să mă speli tu pe picioare!

— Dacă nu o voi face, nu vei intra în comuniune cu mine, răspunse Iisus, pe care calmul nu îl părăsise nicio secundă.

— Atunci spală-mi și capul și mâinile!

— Un om care s-a spălat deja nu trebuie să se spele din nou.

Ceremonia devenea tot mai de neînțeles: dacă se spălaseră cu toții, de ce să le spele picioarele din nou? Gestul avea vreo valoare simbolică? Dar care?

Când veni rândul lui Iuda, acesta se lăsă în voia lui Iisus fără a spune nimic. Când îi ștergea picioarele, Iisus înălță ochii către discipol. Privirile lor se încrucișară o frântură de secundă. Lazăr fu singurul care observă.

În cele din urmă, Iisus se ridică, se îmbracă și se așază la masă.

— Ați înțeles ce am făcut eu pentru voi? Mă numiți „Învățătorule” și „Domnul”, și aveți dreptate, pentru că asta și sunt. Dacă eu, Domnul și învățătorul vostru, vă spăl

vouă picioarele, înseamnă că la fel ar trebui să faceți unii pentru ceilalți. V-am oferit un exemplu: va trebui să faceți pentru ceilalți ceea ce eu am făcut pentru voi. Adevărat grăiesc vouă, un slujitor nu e mai important decât stăpânul lui, iar un sol nu e mai important decât acela care îl trimite. Dacă veți ști asta, veți fi preafericiți și veți făptui astfel.

Judecând după expresiile lor, era greu de crezut că pricepuseră mare lucru. Dacă tot servitorul nu e mai mare decât stăpânul, atunci de ce stăpânul se apleca să spele picioarele slujitorului?

El rupse pâinea, o împărți și, la semnalul lui, discipolii începură să-și umple farfuriile cu salată și cu măline, în vreme ce, de-o parte și de alta a mesei, Petru și Bartolomeu turnau vin în potire.

— Nu vorbesc despre voi toți, reluă Iisus. Știu prea bine pe cine am ales. Dar mai este un verset în Scripturi care va trebui să se împlinească: acela care mănâncă pâine cu mine se va ridica împotriva mea. Vă spun asta acum, înainte de a se săvârși ceea ce trebuie să se săvârșească, pentru ca voi să puteți crede cine sunt eu. Amintiți-vă vorbele mele. Căci adevărat grăiesc vouă: cel care îl primește pe vreunul dintre vestitorii mei mă primește pe mine, iar cel care mă primește pe mine îl primește pe Cel care m-a trimis.

În vreme ce aduceau cuvenitele onoruri tăvii cu friptură de miel, toți se străduiau zadarnic să deslușească firul gândurilor stăpânului lor. Cine se răzvrătise? Și de ce? Și care va fi fiind întâmplarea pe care o prevestea învățătorul? Dintr-odată, Iisus păru cuprins de o mare neliniște.

— Adevărat, adevărat grăiesc vouă, unul dintre voi mă va vinde.

Se căutară uimiți din priviri: să-l vândă? Cui? Lui Caiafa? De ce o asemenea nelegiuire? Și care era

trădătorul?

— Întreabă-l cine o va face, îi șopti Petru lui Ioan, care era așezat lângă Iisus.

Ioan îi transmise întrebarea. Mesenii fură străbătuți de un freamăt, unii se aplecară, alții se dădură îndărăt, răsucindu-se și rotindu-și capetele. Lazăr, cu ochii ieșiți din orbite, îi aruncă din nou o privire lui Iuda. Ioan aștepta răspunsul:

— Cel căruia îi voi întinde această bucată de pâine după ce o voi înmuia în farfurie, răspunse Iisus.

Și apucă o bucată de pâine, o tăvăli prin sosul mielului și i-o întinse lui Iuda.

Iscarioteanul îl privi îndelung și, în cele din urmă, luă dumaticatul.

— Mănânc-o, acum.

Iuda se supuse.

— Du-te și fă ceea ce ai de făcut, îi porunci Iisus. Du-te!

Era din ce în ce mai de neînțeles. Dar Iuda pricepuse: se ridică și ieși. Oare ce plan tainic urmau să execute?

Peste meseni se abătu o tăcere insuportabilă.

— Acum Fiul Omului este slăvit, iar întru el, Iahve este slăvit. Și dacă Iahve este slăvit întru Fiul Omului, atunci Iahve va fi slăvit întru Sine și îl va slăvi și pe Fiul Omului.

Așteptau cu toții descifrarea acestor taine.

— Copiii mei, reluă el, voi mai fi printre voi o vreme, apoi mă veți căuta. Și așa cum am spus mereu și așa cum spun acum iar și iar: nu mă veți putea urma acolo unde merg eu. Vă dau o nouă poruncă: iubiți-vă unii pe alții așa cum eu v-am iubit. Dacă iubirea domnește între voi, veți ști cu toții că sunteți învățăceii mei.

Cuvinte din ce în ce mai enigmatice.

— Unde te duci, Doamne? întrebă Petru.

— Acolo unde merg eu nu ai cum să mă urmezi acum,

dar într-o zi vei putea.

— De ce nu te pot urma acum? Mi-aș da viața pentru tine.

— Ți-ai da cu adevărat viața pentru mine? Adevăr spun ție, înainte de cântatul cocoșului te vei lepăda de mine de trei ori. Merg acolo unde merg ca să vă pregătesc locul. Iar dacă fac asta, înseamnă că mă voi întoarce pentru a vă întâmpina, pentru ca voi să fiți din nou cu mine. Și cunoașteți calea pe care o voi apuca.

— Dar cum am putea cunoaște această cale, învățătorule, dacă nici nu știm unde te duci?

— Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu merge la Tatăl decât dacă trece prin Mine. Pacea este darul pe care vi-l fac plecând, o Pace pe care lumea nu v-o poate dărui. Potoliți-vă inimile tulburate și stăpâniți-vă spaimile. Sorbi puțin vin și conchise: Nu vă mai pot vorbi mult, pentru că Prințul acestei Lumi se apropie. Nu are nicio putere asupra mea, dar trebuie să arăt lumii iubirea mea pentru Tatăl, trebuie să-i arăt că fac întocmai ceea ce El poruncește. Ridicați-vă, așadar. Să mergem!

Se ridicară, din ce în ce mai descumpăniți.

Cine era Prințul acestei Lumi? Habar nu aveau, la fel cum habar nu aveau că unul dintre ei o știa prea bine.

Și unde s-o fi dus Iuda?

12

UN SĂRUT PENTRU IUDA

De la casa lui Nicodim până la Caiafa era cale de nicio jumătate de ceas de mers întins. Sughițând, gâtuit de spaimă și de groază, lui Iuda îi luă mai bine de-o oră s-o străbată cu un mers sacadat, șovăitor, ca un paralytic pe punctul de a se prăbuși sau ca o marionetă vrăjită, gata să se dezarticuleze.

Cerul de aprilie era de un violet curat. Se apropiase ceasul nouă al după-amiezii.

— Ce vrei?

Fu trezit din transa lui somnambulă de vocea dură a unei gărzi romane care stătea la poarta palatului Hasmoneilor, veghind asupra liniștii lui Pilat, a lui Irod Antipa și a marelui preot.

— Vreau să-l văd pe Caiafa.

Garda, un oriental, sirian sau nabateean probabil, precum majoritatea camarazilor săi din regiune, împrumutase ceva din morga romană: îl măsură disprețuitor. Iuda înțelese: un evreu, asta se vedea după ținuta lui, după barbă, după cine știe ce alte semne. Garda îi făcu un semn din bărbie să treacă.

Șase torțe luminau curtea imensă care separa cele trei corpuri de clădire; Iuda se clătină, neștiind încotro s-o apuce, fascinat fiind de o pisică ce-și vedea nestingherită de drumul ei.

— La stânga! strigă după el garda care îl urmărea din priviri, luându-l probabil drept un bețiv sau vreun posedat.

Vocea se izbi ca un ordin din infern de pavajul curții.

Iuda tresări și trecu pe sub bolta unui portic întunecat, speriat de propria-i umbră proiectată pe perete de flacăra unei torțe fixate în zid, ce dansa agitat pe o poartă monumentală. Cine știe, dacă această poartă se va deschide poate asupra lui vor năvăli demonii cu dinți de oțel și-l vor sfâșia acolo, pe loc.

Fu surprins de promptitudinea cu care i se răspunse la loviturile ciocanului de bronz. Un levit întredeschise un canat al porții și îl măsură din cap până-n picioare.

— Ce vrei?

În nici câteva clipe trebuia să răspundă pentru a doua oară la această întrebare. Își dădu seama că de fapt el nu voia nimic, *ci era voit*. Nu mai avea voință proprie. Iuda Iscarioteanul era o fantomă inventată de Dumnezeu știe ce puteri supraomenești. În acel moment își epuizase deja și provizia de lacrimi. Se gândi la ceilalți, rămași în casa lui Nicodim. Sigur își terminaseră masa, iar acum se

vor fi aflând în drum spre Ghetsimani. În fața lui se întindea o sală mare, luminată de un luminator cu șapte lămpi.

— Vreau să-l văd pe marele preot.

— La ora asta?

— Am ceva important să îi spun.

— Întoarce-te mâine.

— Vrea să știe unde se află Iisus în momentul ăsta.

Du-te și spune-i că eu știu.

Levitul tresări ca mușcat de șarpe. Tresări, făcu ochii mari și rotunzi.

— Ce tot spui acolo?

— Spun că marele preot vrea să știe unde se află Iisus acum.

— Cine ești tu?

— Iuda.

— Iuda și mai cum?

— Iuda Iscarioteanul.

— Și de unde știi unde se află Iisus?

— Sunt unul dintre discipolii lui.

Levitul își înfipse ochii în fața lui Iuda așa cum înfigi un cui într-o bucată de lemn.

Începu să strige:

— Ezra! Ezra!

Apăru un grăsan care părea a-și extrage cu dificultate formele greoaie din tenebrele pe care niciodată nicio lampă nu le va risipi.

— Ezra, anunță-l pe marele preot. A venit un discipol al lui Iisus care vrea să ne spună unde se află apostatul.

Ezra păru buimăcit de informație, apoi dispăru cât putu de repede. Iuda fu introdus în locuință, iar levitul încuie poarta în urma lui, de parcă s-ar fi temut să nu se răzgândească și s-o ia la fugă. Caiafa apăru în câteva minute. Mergea cu pași lenți, neîncrezători, privindu-și intens oaspetele enigmatic și providențial. Iuda îl privi și el

pe acest conducător al rușinosului cult al Creatorului. Ca prin ceață, îl auzi pe levit repetând obiectul vizitei sale.

Caiafa se proțăpi dinaintea musafirului, încruntat.

— Ești un discipol al acestui Iisus?

— Da.

— Și ai venit să îmi spui unde se află acum?

— Într-o oră vor fi pe muntele Măslinilor.

— Muntele Măslinilor e mare.

— Știu exact unde.

Caiafa rumega informația.

— Cheamă-l pe căpitanul Saul, apoi pe procurator, îi ordonă lui Ezra, care urmărea discuția. Și anunță-l și pe socrul meu.

În sala mare a palatului hasmonean își făcură apariția cinci persoane, iar în curând se adunară opt. Iuda bănuî că acela care tocmai intrase, un moșneag nestăpânit, trebuie să fi fost socrul lui Caiafa, Ana. Dar la halul în care era, să-l fi văzut în fața lui pe Preaînaltul, cu tot cu Belial, că tot nu ar fi fost în stare să simtă vreo emoție.

Curând se ivi și un personaj ciudat, o piticanie cu picioarele strâmbe, care se înfipse în fața lui, cântărindu-l din priviri. Apoi un ofițer pe care Iuda îl văzuse deja la Templu, căpitanul poliției sanctuarului.

Ana se apropie și lungi gâtul:

— Ai venit să ne spui unde se află acum Iisus? întrebă el.

— Da.

— De ce?

— Pentru că nu e Mesia pe care-l aștept.

De unde scosese aceste cuvinte? Cine știe, poate corespundeau vreunei idei tainice. Odinioară, își închipuise că Mesia va aduce alor săi doar pace și bucurie, nu tulburări teribile precum aceea prin care trecea acum.

Numai că asupra celorlalți aceste cuvinte avură un cu totul alt efect: acela al unei lovituri. Ce Mesia va fi

așteptând și pârlitul ăsta? Dar nu era momentul discuțiilor teologice. Avuseseră parte de destule astfel de reprize cu Gamaliel.

— Spui că ești unul dintre discipolii lui, repetă Caiafa.

— Da.

— Cât vrei?

Marele preot șopti ceva la urechea lui Ezra care ieși ca din pușcă, precipitat. Caiafa repetă întrebarea:

— Cât vrei?

Nu se gândise. Trădare fără lăcomie, da, putea părea ceva suspect.

— Cât? strigă Caiafa.

Iuda înălță din sprâncene.

— Să fie răzbunarea la mijloc? întrebă piticania.

Iuda ridică din umeri. Acum era sigur că iadul era pe pământ. Iisus avea dreptate: pământul era al Prințului acestei Lumi. Era sigur, locul ăsta era anticamera Gheenei. Înțelegea acum prea bine de ce voia Iisus să se lepede de învelișul truesc.

Se întoarse Ezra, urmat de un locotenent roman cu uniformă, cască, platoșă și jambiere strălucind la flacăra lămpilor.

— Câți sunt? întrebă Saul.

— Doisprezece.

— Doisprezece? Cu tine aici, nu ar trebui să fie decât unsprezece.

— Mai este unul. Lazăr, cel înviat din morți.

Se consultară din priviri.

— Cât vrei?

Mereu această întrebare.

— Treizeci de sâcâi, hotărî Caiafa pe un ton aspru, fără drept de replică.

Prețul pentru răscumpărarea unui sclav.

De ce nu putem muri când vrem? Doar pentru a o

termina cu această lume? Iuda era sigur că nici în Infern nu putem muri.

— Treizeci de săcâi?

Iuda încuviință din cap.

— Îi vei avea după ce îl vom aresta, dacă ce ne-ai spus se dovedește a fi adevărat.

— Vei veni cu noi, spuse Saul. Va trebui să ne arăți care e. Cu întunericul ăsta, riscăm să arestăm un altul.

În câteva minute ieșiră din palat: cu Iuda în mijloc, înconjurat de Saul, căpitanul poliției Templului, și un locotenent roman. În curte îi așteptau vreo șaiszeci de oameni, dintre care douăzeci de militari romani cu sabia-n mână. La lumina torțelor, păreau o armată de umbre. De la sosirea lui Iuda trecuse mai bine de-o oră, deși ordinele fuseseră date în cea mai mare viteză, în curte.

Se puseră în sfârșit în marș. Ierusalimul dormea.

Iuda își aminti că, la intrarea în cetatea în care urma să se încoroneze, Iisus plânsese. Prevăzuse sfârșitul.

Înarmați cu torțe, se țineau după Iuda. De cum ieșiră din cetate, avură de înfruntat un soi de fantomă imensă, din ce în ce mai deasă și mai apăsătoare cu cât se apropiau mai mult de muntele Măslinilor. Din pământ se ridica o pâclă umedă, cam până la nivelul pieptului, care înăbușea zgomotele și îl enerva la culme pe Saul, căruia aburul îi ajungea până aproape de creștet. Părea un decapitat care se încapățâna să trăiască și care, când și când, dispărea cu totul sub acest nor gros care izvora din pământ. Imagine de coșmar. Aurit de lumina torțelor, norul înghițea soldații ca un lințoliu nesfârșit, magic și vâscos, purtându-i către damnaie.

Sau mai curând era un spectru, o fantomă formată din sufletele morților fără de număr. În orice caz, era o prevestire funestă.

Urcară pe versanții colinei pe o cărare care ducea

către un teasc numit Ghetsimani. Răsuflând cu greu, mai strănutând din când în când, ajunseră la o poiană eliberată de ceață, într-un tumult de armuri zornăitoare, de gâfâieli și de trosnete de ramuri frânte. Aproape de ghizdul celui mai mare dintre teascuri se întrezăreau trupuri alungite și silueta unui bărbat care ședea în picioare.

Iuda se eliberă de lințoliul brumat și păși către acesta din urmă:

— S-a făcut voia ta, rosti cu o voce pe care el însuși nu și-o mai recunosc.

Apoi îl năpădi spaima. Îl vor omorî pe Iisus pe loc. Ca pe un tâlhar oarecare. Apoi îl vor îngropa pe undeva, aiurea.

Strigă.

Ceilalți, care adormiți de tot, care doar pe jumătate, săriră în picioare, clipind des, năuciți. Ce se întâmpla?

Iisus privi detașamentul care se desfășurase la marginea poienii, cu legionarii în primul rând și, în fața discipolilor care se ridicaseră în sfârșit, speriați, își puse mâna pe umărul lui Iuda, îl trase spre el și îl sărută pe obraz. Acesta se holba la el înspăimântat: fruntea, obrații, gâtul lui Iisus sângerau... Chiar și mâinile îi sângerau. Ce pățise? Se zgâriase în măcăciș? Parcă era o sudoare însângerată.

Cu ochii cârpiți, discipolii nu pricepeau nimic, poate doar prezența acestor oameni în armură. De ce Iisus îl sărutase pe Iuda? Sau să fi fost invers? Să fi fost Iuda cel care îl sărutase pe Iisus?

Cu gâtlejul atât de înțepenit că nici saliva nu mai era în stare să și-o înghită, Lazăr se pregătea să se arunce asupra celui dintâi care ar fi îndrăznit să pună mâna pe Iisus.

Necăjit că misiunea lui de a doua zi fusese anulată prin delațiunea lui Iuda și crezându-se pesemne mai puternic datorită prezenței poliției Templului și a

legionarilor, Saul începu să strige:

— Arestați-i pe toți!

Dar Iisus înaintă până în dreptul locotenentului roman și al ofițerilor Templului:

— Pe cine căutați?

— Pe Iisus.

— Și v-a trebuit o armată ca să ridicați un om? Eu sunt, acum știți. Lăsați-i pe ceilalți să plece.

Dar asemenea unei haite ațâțate de mirosul sângelui, șleahta lui Saul se năpusti asupra discipolilor.

Într-o încleștare aprigă cu unul dintre ei, Petru scoase cuțitul din buzunar și îl răni la ureche. Haimanaua dădu înapoi. Se iscă o încăierare generală. Conducătorul ofițerilor Templului îi dădu lui Saul un ordin, iar acesta îl repetă oamenilor lui. Golanii piticaniei fură nevoiți să își lase prada, înjurând. Unul dintre ei se trezise cu un veșmânt de lână în mână. Posesorul lui fu zărit fugind gol-puşcă spre vârful dealului.

Apostolii o tuliseră care încotro. Doar Iisus și Iuda îl recunoscuseră pe Lazăr fugind gol.

— Haideți, ordonă comandantul ofițerilor Templului. Înapoi la Ierusalim.

Din depărtare, Lazăr urmărea convoiul. Plângea acum ușurat. Nu, nu l-au ucis.

13

„SENTINȚA PE CARE AI SUGERAT-O VA AVEA ECOURI ÎN VEAC!”

Auzind lătratul furios al câinilor, Maria deschise poarta și scrută drumul. Pe cale venea un bărbat gol.

— Lazăre!

Fugi în casă, răsturnă o etajeră și ieși în grabă, cu o cuvertură în mâini. I-o întinse, iar el se înfășură.

— Vino lângă foc.

Tremura, dar era evident că nu doar din cauza frigului: chipul lui spunea totul. Se așază pe un scăunel,

lângă vatră.

— E în viață? întrebă ea, umplându-i o cană cu vin.

El încuviință și dădu peste cap vinul pe care i-l întinsese.

Câinii lătrară din nou.

De data asta era Iuda. Sau fantoma lui? Nici nu intră bine, că se prăvăli jos, lângă perete, cu capul atârându-i fără vlagă. Ar fi rămas probabil în poziția aceea o eternitate dacă Maria nu i-ar fi întins și lui o cană cu vin. Îi luă o veșnicie până apucă ceașca și nu făcu decât să își înmoaie buzele în ea.

— Treizeci de sâcâi, mormăi el după o vreme.

— Treizeci de sâcâi? Ce vrei să spui?

— E prețul pe care mi l-au propus.

— Și i-ai luat?

Iuda clătină din cap. Caiafa condiționase plata de arestarea lui Iisus. Din fericire, Iuda nu se mai întorsese la palatul marelui preot.

— Asta ar mai fi lipsit!

— Imediat ce unul dintre voi va fi în stare să se țină pe picioare, va trebui să coboare în Ierusalim să afle ce s-a mai întâmplat, zise Maria. Important este că nu l-au ucis acolo, pe munte.

Iuda înălță spre ea o privire albă. Să afle ce s-a întâmplat? Ce se putea întâmpla mai rău decât atât? apoi își aduse aminte: Maria hotărâse că Iisus nu va muri.

— Sigur l-au dus la Caiafa, spuse Lazăr.

— Dacă aş putea să mă duc eu, m-aş duce, țipă Maria.

Lucru de neînchipuit.

— Lasă-mă o clipă să-mi revin și mă duc eu, răspunse Iuda.

— Merg și eu, interveni Lazăr. Dar ce am putea face?

— Să-l amenințăm pe Caiafa, rosti Iuda.

Extravaganța sugestiei îi lăsă pe Maria și pe fratele

ei fără glas.

— Și cum l-am putea amenința pe Caiafa? Îngăimă ea.

— Făcându-l să priceapă că, dacă viața lui Iisus se află în primejdie, îl vom convinge pe Gamaliel să ia apărarea acuzatului. Iisus nu a făcut decât să răspândească învățăturile Torei, după Deuteronom. Și asta va fi un lucru supărător pentru ascultătorii marelui preot.

— Și ce te face să crezi că Gamaliel ar accepta să fie avocatul lui Iisus?

— Întreabă-l pe Iosif din Arimateea, doar el e membru al Sanhedrinului.

Maria părea descumpănită. Avea acordul lui Iosif pentru un alt plan. Dar a face presiuni asupra unei decizii a lui Caiafa, autocratul gelos, care nu-l asculta decât pe socrul lui?!

— Chiar crezi că Gamaliel va accepta să îi ia apărarea lui Iisus?

Iuda dădu din cap. Știa că doctorul își trimisese un elev în preajma lui Iisus, să culeagă informații. Și Lazăr căzuse pe gânduri: faptul de a-l amenința pe Caiafa ar provoca un cutremur la Ierusalim. Dar cât de mărunț ar fi acesta comparativ cu arestarea lui Iisus!

Începuse să se mai încălzească. Se ridică și le spuse că se duce să se îmbrace. Când se întoarse, Iuda îi întinse o pungă cu bani pe care o scosese din buzunar:

— Ține. Nu cred că voi mai fi multă vreme trezorier. Dă-le banii celorlalți, să nu cumva să creadă că am fugit cu ei.

Lazăr vârî săculețul în buzunarul pelerinei.

Ajunseră în oraș înainte de a se lumina de ziuă și o luară spre cetatea de sus. Domnea o forfotă neobișnuită. În mai multe case din apropierea palatului hasmonean lămpile erau aprinse.

Deși prin arestarea clandestină a lui Iisus se evitase

răscoala populară de care se temuse atât de mult marele preot, aceasta nu trecuse totuși câtuși de puțin neobservată. Iar marșul nocturn al celor șaizeci de bărbați trezise sigur câțiva locuitori din somn. Apoi, mai erau și servitorii din cele trei palate, care categoric au început să comenteze. Încet, încet, zvonul s-a răspândit din casă-n casă: l-au arestat pe Iisus, pe bărbatul care, în urmă cu cinci zile, intrase în Ierusalim ca un viitor rege.

Când Lazăr și Iuda pătrunseră în curtea palatului hasmoneilor, dădură peste un adevărat furnicar. Legionarii, poliția Templului și zbirii lui Saul se refăceau cu un bol cu lapte sau vin fiert, cu gogoși și smochine uscate, înghesuți în jurul cazanelor mari, încinse, pe care servitorii lui Pilat, ai lui Irod și ai marelui preot le aranjaseră pe sub porți. Căci frigul lui Nisan se întetise și i se adăugase și umezeala ultimelor ceasuri ale nopții. Apăruseră și câțiva gură-cască de prin vecinătăți, dar și mulți alții. Toată lumea aflase noutățile și aștepta urmarea evenimentelor. De departe, Iuda și Lazăr îi zăriră rapid pe Nicodim și pe Iosif din Arimateea și, ceva mai încolo, pe câțiva dintre Cei Doisprezece.

Măturând din priviri mulțimea, Iosif din Arimateea îl văzu pe Lazăr și o luă spre el. Se îmbrățișară.

— Știi unde-i Iisus? întrebă Lazăr.

— A fost dus mai întâi la Ana și la Caiafa. Întrevederea a fost brutală.

— Cum adică? strigă Iuda alarmat.

— Caiafa l-a interogat asupra motivelor pentru care a propovăduit idei ostile religiei iudaice, iar Iisus a răspuns că el nu a făcut decât să predice în public ceea ce este scris în Deuteronom, și nimic altceva. „Întreabă-i pe cei care m-au ascultat, ei știu”. Atunci Caiafa s-a înfuriat. „Tu ești cel interogat aici, nu eu!” iar unul dintre leviți l-a palmuit pe Iisus. Dar stăpânul nostru nu s-a lăsat intimidat: „Dacă crezi că ascund ceva, spune-mi, iar dacă

am spus adevărul, de ce mă lovești?” Acum e sub paza poliției Templului. Nu știu ce planuri au.

Din mulțime, li se alătură și Nicodim.

— Iosif, Nicodim, începu Lazăr pe un ton exaltat, eu mă duc la Caiafa. Vreau să îi spun că, dacă are de gând să îl judece pe Iisus, Gamaliel îl va apăra public pe învățător, iar el și socrul lui vor avea de pățimit.

— Merg cu tine, spuse Nicodim.

— Și eu, li se alătură Iosif din Arimateea.

— Ar trebui să ne asigurăm că Gamaliel nu va da înapoi, observă Iuda.

— Nu, protestă Iosif. Îl cunosc. E un om drept și pios, ar fi în stare să își dărâme casa cu mâna lui dacă s-ar dovedi că a fost înălțată pe un teren furat.

— L-a văzut cineva de la arestarea lui Iisus? întrebă Lazăr.

— L-am anunțat eu, răspunse Iosif.

Tocmai se iveau zorile când slujitorii lui Caiafa își anunțară stăpânul de vizita a patru bărbați. Patru, căci Gamaliel li se alăturase din proprie inițiativă. Fură introduși. Nici Caiafa nu era singur: alături de el era Ana.

Cei doi clerici, așezați la o măsuță joasă, beau lapte cald. La vederea musafirilor, lăsară bolurile jos. Ce-o fi însemnând prezența lui Gamaliel? Ceilalți trei, se știa, erau prieteni sau discipoli ai lui Iisus. Dar Gamaliel?

Se priviră în tăcere, îndelung. În cele din urmă, cuvintele se dovedesc adeseori neputincioase în fața realităților vieții. Ce mai înseamnă cuvântul „suferință” pentru cel sugrumat? Și ce mai înseamnă cuvântul „bucurie” pentru cel sculat din mormânt?

Pișcat de răcoarea din zori, care se insinua prin crăpăturile dalelor asemenea acelor blestемate zeități romane numite lemuri¹⁶, Ana își mișca degetele artritice în

16 Suflete ale morților în credința romanilor. Termenul

sandalele lui din piele de vițel. Ce ciudat era acest unic semn de viață în mormanul ăla de lăneturi în vârful căruia stăteau agățate un nas ascuțit și o pereche de ochi de uliu, deasupra unei bărbi ninse.

— Unde e Iisus? Întrebă Iosif din Arimateea.

Brutalitatea întrebării îi șocă pe Caiafa și pe socrul său.

— Ce-i cu întrebarea asta? sări Caiafa.

Cuvintele căzură ca o plesnitură de bici.

— E o întrebare pe care ți-o pun în calitate de membru al Sanhedrinului, replică Iosif. Știm că l-ai arestat aseară ca pe un răufăcător, cu complicitatea păgânilor.

Lui Caiafa i se urcă sângele în obraji.

— Iosif...

— Omul ăsta e nevinovat. Dovada nevinovăției lui e prezența lui Gamaliel, care îi va apăra cauza.

Caiafa se ridică, amețit de un acces subit de furie, cu nervii întinși la maximum de noaptea albă prin care tocmai trecuse.

— Mă înfrunți, Iosif? Pentru a-l apăra pe acest galileean care a intrat în Ierusalim cu gândul de a se proclama rege? Știi ce ar fi însemnat încoronarea asta? Sângele a mii și mii de evrei ar fi înroșit străzile!

— Nu a fost încoronat.

— Dacă nu i-am fi pus frâu, s-ar fi încoronat fără doar și poate, chiar în ziua de Paști! Iar tu, Gamaliel, ți-ai fi asumat responsabilitatea pentru un asemenea masacru?

— Cine spune că ar fi fost un masacru? i-o reteză Nicodim. Pilat e destul de binevoitor în ceea ce-l privește.

— Pilat e un imbecil, interveni Ana, care până atunci nu scosese o vorbă. Nu știe nimic despre acest ținut și despre poporul lui. Când i-ar fi văzut pe partizanii noștri și pe cei ai lui Iisus strângându-se de gât pe străzi, crezi că nu s-ar fi simțit obligat să intervină ca să restabilească

provine din latinescul *lemures* (n. tr.).

ordinea? Cât despre nevinovăția lui Iisus, aş fi curios să ascult pledoaria lui Gamaliel...

Era o sfidare.

— Nu a comis nicio crimă după Legea noastră. Nu a săvârşit nicio blasfemie şi...

— A spus că e Fiul Celui Atotputernic! lătră Ana.

— De la Adam încoace, toţi suntem fiii Lui, în calitatea noastră de creaturi plămădite de Atotputernicul, fiii Lui întru carne şi duh, replică Gamaliel. Înaintea războiului de care vă temeţi că ar putea începe, propria voastră luptă cu el este una fratricidă.

Tăcură cu toţii.

— Caiafa, sunt dispus să iau în considerare îngrijorarea ta, spuse Iosif. În acest caz, eliberează-l pe Iisus după Paşti.

— N-ar avea niciun sens, răspunse Caiafa. Va recidiva. Îl măsură pe Iosif din cap până-n picioare: Când printre adepţii lui se numără oameni ca tine şi ca Nicodim, fără a-l mai pune la socoteală pe venerabilul Gamaliel, înseamnă că pericolul este acelaşi şi după Paşti. Iisus Nazarineanul va fi judecat de tribunalul nostru.

— Şi ce sentinţă îi pregăteşti? întrebă Iosif.

— Moartea.

Lazăr scoase un urlet. Îi ameninţă cu un deget pe cei doi mari preoţi:

— Omul ăsta m-a sculat din morţi! grăi el cu o voce aspră. Vreţi să daţi morţii un om ales de Iahve!

— E plină ţara de făcători de minuni, răspunse dispreţuitor Caiafa. Dositeu, Simon, Apolloniu şi nu mai ştiu eu care... De altfel, umblă zvonul că nu erai tocmai mort...

Lazăr urlă din nou şi, temându-se să nu se repeadă la Caiafa, Iosif şi Nicodim îl apucară de braţe. Urmă alt moment de tăcere grea, întrerupt într-un târziu de vocea calmă şi sepulcrală a lui Gamaliel:

— Te vei căi, Caiafa. Căci astfel vei fi pronunțat divizarea neamului lui Israel.

— Preaînaltul mi-e martor că nu fac decât să apăr unitatea neamului nostru, zise Caiafa. În judecata Lui de nepătruns, El va afla acest lucru. Nu pot face altceva, îmi pun zălog sufletul și conștiința.

Iosif din Arimateea își mângâia mecanic barba.

— Îl putem vedea?

— O să-l vedeți peste puțină vreme, la tribunal, răspunse Caiafa.

Pentru a câta oară, cei patru vizitatori și cei doi mari preoți se înfruntară din priviri.

— Veniți, izbucni Nicodim. Nu avem nicio speranță aici. Să mergem.

Se înfășurară în mantii și tocmai se pregăteau să plece, când realizează că în încăperea mai intrase pe furiș un bărbat care, fără doar și poate, auzise toată discuția. Era Saul.

— Gamaliel, strigă Ana.

Doctorul Legii se întoarse. Iosif, Nicodim și Lazăr se opriră și ei.

— Gamaliel, reluă Ana, știi prea bine că altul e miezul acestei probleme.

Rabinul așteaptă, mut. El și Ana se cunoșteau încă de la prima purificare. Se consultaseră reciproc în repetate rânduri și, cu toate că știința lui Ana nu se compara cu aceea a lui Gamaliel, se respectau.

— Știi la fel de bine ca și mine, Gamaliel, că acest Iisus s-a ridicat împotriva Preaînaltului și că aceasta e cea mai teribilă impietate cu putință. Nu putem pronunța altă sentință decât pedeapsa cu moartea.

— În acest caz, răspunse calm Gamaliel, ar trebui să ne tăiem cu toții beregata.

Teribile cuvinte, într-atât de provocatoare, încât toți ceilalți încremeniră.

— Ce vrei să spui? îngăimă Ana.

— Ana, Ana! Nu suntem, și tu, și eu, copiii lui Iacob? Nu suntem copiii celui care a luptat o noapte întreagă împotriva Preaînaltului, împotriva Lui? Și nu de aceea, dis-de-dimineasă, Preaînaltul i-a preschimbat numele în Ezra-El, Cel care S-a Luptat împotriva Lui, a Preaînaltului? Purtăm cu toții povara urmelor de neșters ale răzvrătirii lui, noi toți, copiii lui Israel.

Ceilalți îl ascultau ca niște stane de piatră.

— Iisus este urmașul lui Iacob, Ana. Și se răzvrătește împotriva lui El, nu împotriva lui Iahve! Sentința pe care i-ai sugerat-o ginerelui tău va avea ecouri în veac! Uită de izbăvire!

Acestea fiind spuse, Gamaliel se răsuci pe călcâie, întoarse spatele celor doi mari preoți și părăsi sala înaintea lui Iosif din Arimateea, Lazăr și Nicodim.

Nimeni nu băgă de seamă chipul lui Saul, desfigurat de groază. Și nici privirea smintită a lui Caiafa.

14

„TATĂL MEU ESTE DUHUL”.

În curtea palatului se adunaseră câteva sute de persoane care fremătau în așteptare; coamele torțelor se străduiau să dilueze cerneala nopții. Cerneală cu care sunt scrise visele, crimele și iubirea. Nu cea a zilei, cu care sunt scrise legile și sentințele.

Vestea fusese răspândită, la început, de discipolii risipiți prin cetatea Ierusalimului, apoi de oamenii bandei care îl arestase pe Iisus.

Abia ieșiți din casa lui Caiafa, Iosif, Nicodim și Lazăr îi zăriră repede pe cei care, alertați de Maria din Magdala, așteptau cu sufletul la gură rezultatul misiunii lor: Maria, mama lui Iisus, Lydia și Lysia, surorile lui vitrege, Marta din Magdala, Maria din Cleofas, Salomea, Suzana, nevasta intendentului lui Irod, Procula, soția lui Pilat, Simon și Iuda, doi dintre cei patru frați vitregi ai lui Iisus, un mare

număr dintre cei șaptezeci și Doi, apoi câțiva discipoli, Ioan și Iacov, Toma, Bartolomeu... Dărămat de întrevederea cu Ana și Caiafa, Gamaliel se retrăsese și părăsise palatul, urmat de slujitorii care îl însoțiseră. Iosif, Nicodim și Lazăr se alăturară grupului care părea condus de Maria din Magdala.

— Ce a spus Caiafa? întrebă ea.

Nicodim scutură din cap.

— Nici măcar nu vrea să ne lase să îl vedem pe învățător.

Maria, mama lui Iisus, scoase un țipăt. Lydia și Lysia o sprijiniră. Murmure de indignare străbătură grupul.

— Dar Gamaliel?

— Ultimele cuvinte pe care le-a adresat lui Ana și Caiafa echivalează cu un blestem, răspunse Lazăr, povestindu-le în câteva cuvinte întrevederea.

— Aș vrea să știu cum au reușit să îl aresteze, întrebă Nicodim. A cinat aseară la mine, ce s-a întâmplat după aceea?

— I-a poruncit lui Iuda să se ducă să le spună unde se află.

— I-a poruncit? strigă neîncrezător Nicodim.

— Am fost de față, răspunse Lazăr. Îți voi explica totul.

Agitația din curte îl făcu pe Pilat să iasă la una dintre ferestrele reședinței sale. Își recunoscuse soția printre celelalte femei: era singura care purta o pelerină deschisă la culoare.

Îțindu-se peste umărul stăpânului, Cratylos observă și el aglomerația din curte.

— Sunt partizanii lui Iisus, spuse secretarul.

— Nu mai înțeleg nimic, izbucni iritat Pilat, îndepărtându-se de fereastră și așezându-se. Omul ăsta trece drept un profet. Soția mea se jură că a vindecat-o de

toate suferințele ei. Atunci de ce preoții îi vor moartea?

— Pentru că se tem ca nu cumva să nu se încoroneze rege al evreilor, răspunse Cratylos, îndepărtându-se și el de fereastră. Și să nu declanșeze o revoltă împotriva noastră. Sau, în orice caz, să nu izbucnească un război civil între partizanii preoților și adepții lui.

Pilat ridică din sprâncene.

— Argumentele lor nu au consistență. Au mai existat regi și înaintea lui și ne-am înțeles bine cu ei.

— Da, stăpâne, dar poporul așteaptă un eliberator. Caiafa se teme de un război de eliberare împotriva Romei. Știe că dacă ar începe un asemenea conflict, el ar zbura din jilt.

— Dar acest Iisus e un profet sau un conducător de oști?

— După toate rapoartele pe care le-am primit, pare a fi profet. Asta nu înseamnă că nu s-ar putea transforma într-un conducător de oști.

— Pe scurt, conchise Pilat cu un rânjet amar, nimeni nu știe nici ce este, nici ce vrea și, cu toate astea, Caiafa tremură-n nădragi.

Cratylos își reprimă un zâmbet.

— În Orient, stăpâne, se judecă mai curând cu inima, decât cu capul.

— Și acum vor dori, desigur, să-l aducă în fața mea ca să iau eu o hotărâre. Și indiferent ce voi decide, tot eu voi trece drept un tiran, mârâi Pilat. Du-te și anunță-l pe Irod. Spune-i să interogheze prizonierul, să avem măcar inima împăcată. Vulpea asta bătrână va vedea, sunt sigur, mai limpede decât noi.

— Da, stăpâne, răspunse Cratylos luându-și mantia din cui și spunându-și în sinea lui că, dincolo de reacțiile uneia sau alteia dintre taberele evreiești, Pilat se temea cel mai mult de reacția soției sale.

Exact în acea clipă, Procula se întorcea în reședința

lor. Plângea. De pe scări, secretarul lui Pilat auzi blestemele și hohotele femeii.

Într-un colț al curții, departe de mulțime, doi bărbați se așezaseră jos, epuizați, sprijiniți de zid. Petru și Toma. De la arestare, nu dormiseră nicio clipă. Merseseră ceasuri întregi, disperați. Și acum se aflau în fața dezastrului total. Erau aproape leșinați.

În fața lor apărură alții. Andrei și Bartolomeu se așezară și ei.

— Iuda l-a vândut, rosti Simon Zelotul cu o voce aspră. L-am auzit pe Lazăr când îi spunea lui Iosif din Arimateea.

— De ce, de ce, Dumnezeuule! se tângui Matei.

— Din lăcomie, Matei, răspunse Ioan.

— Dar învățătorul trebuie să fi știut! De ce nu ne-a însărcinat să scăpăm de el? L-am fi redus la tăcere pe fiul ăla de cățea!

— Trebuia ca Scripturile să se împlinească, șopti Ioan cu o voce abia auzită.

— Chiar, unde e? Mi se pare că l-am zărit adineauri!

— A dispărut.

— O asemenea trădare... Nu, e de neînchipuit, articulă cu greu Petru, cu o voce spartă.

Toma și Ioan îi aruncară o privire lungă, acuzatoare.

— Ce aveți de vă uitați așa la mine?

— Știi prea bine, Petru...

— Ce?...

— Petru, când Iisus a fost adus aici, te-ai dus să te încălzești lângă cazanul ăla din colț, și unul dintre servitorii marelui preot te-a întrebat dacă ești unul dintre discipolii lui. Iar tu ai protestat, ai spus că nu. Eram în spatele tău, am auzit totul. Așa că pică prost ca tocmai tu să te arăți indignat de asemenea trădare...

— Nu e o trădare, spuse un nou-venit pe un ton

hotărât.

Era Lazăr, urmat de un slujitor care purta un coș cu pâine. Discipolii îl priveau în vreme ce el le împărțea pâine, brânză, ouă fierte și curmale uscate.

— Nu acuzați fără să știți, iar odată ce veți afla, nu judecați, le spuse el la fel de hotărât.

— Dar unde sunt banii noștri?

— Uite-i, răspunse Lazăr, scoțând săculețul din buzunar și întinzându-i-l. Mi i-a încredințat ca să vi-i înapoiez.

Îi lăsă cu nedumerirea lor cu tot și se întoarse la surorile lui și la grupul pe care îl părăsise pentru a ostoi foamea discipolilor.

— Dar unde-a dispărut, de ce nu ne explică și nouă! strigă Ioan.

Însă Lazăr nu se întoarse; probabil că nici nu-l auzise.

Matei desfăcu săculețul și toți se aplecară asupra lui, în vreme ce număra banii: patruzeci și unu de dinari. Se priviră cu toții, din ce în ce mai descumpăniți:

— Dacă ar fi fost necinstit, i-ar fi păstrat pentru el.

Încă un motiv de uimire. De parcă nu ar fi avut și așa destule motive de îngrijorare.

În palatul hasmoneilor, în aripa rezervată marelui preot, exista o curte micuță. Unsprezece bărbați erau acolo: zece membri ai miliției Templului care se încălzeau pe rând dinaintea unui cazan încins.

Și Iisus.

Îi măsura din priviri. Iată, pusese rădăcina în sfârșit mâna pe el, pe el, agitatorul care, cu trei zile în urmă, le dejucase planurile de urmărire și alungase neguțătorii din Templu. Cu toate acestea, bărbații păreau indiferenți. Chipurile lor nu purtau stigmatul unei răutăți nemaivăzute. Nimic altceva decât mici urme de lașitate, de

lăcomie, de cinism ordinar. Poate vor fi avut și ei în viață momente de milă, de generozitate, de spiritualitate chiar, poate în calea lor vor fi ajutat și ei vreodată vreo bătrână neputincioasă să își care povara, poate vor fi smuls vreun copil năuc din fața galopului dezlănțuit al unui armăsar, poate vor fi sprijinit și ei vreun rănit până la sosirea felcerului.

Fără a scoate o vorbă, un locotenent îi întinse un vas cu apă. Iisus bău cu poftă.

Bărbatul îi dădu apoi o pâine, iar Iisus o luă și îl privi o clipă. Apoi o rupse și începu să mănânce liniștit. Abia o terminase când, pe la al patrulea ceas, se iviră doi leviți care le dădu ordin să lege mâinile prizonierului.

— Vă temeți că voi fugi? întrebă el.

Nu primi niciun răspuns. Soldații îl împinseră doar în fața lor.

Un minut mai târziu, erau în fața celor șaptezeci și unu de membri ai Sanhedrinului.

Șaptezeci și una de bărbi albe sau grizonante. Cu glugile mantalelor trase, din cauza frigului, peste craniile pleșuve până deasupra ochilor abia vizibili pe sub sprâncenele stufoase. Buze subțiri, ascunse sub bărbi. Doar nasurile se vedeau. Bătrânețea pregătește lucrarea morții: uniformizează.

Șaptezeci și unu de cadavre. Smulse din somnul lor pentru a săvârși totul repede, căci a doua zi nu se puteau aduna. Unii dintre ei clipeau încă a somn, în vreme ce alții își ștergeau colțurile pleoapelor urduroase. Doar lumina neliniștită a torțelor pusă în mișcare de curenții de aer mai dădea o urmă de viață acestor judecători.

Unul dintre ei, aflat în rândul întâi, fixa acuzatul cu o privire temătoare. Iisus îl recunoscuse. Era Gamaliel. Bietul Gamaliel, sfâșiat între două dezastre.

Așezat în jilțul lui, Caiafa fu cel care deschise ședința.

— Iisus, fiu al lui Iosif, ce autoritate ai tu să predici Scripturile? Nu ești rabin.

— Domnul nostru Iahve a inspirat cele cinci Cărți doar pentru folosința rabinilor? Omul ascultă cuvântul Domnului lui și îl răspândește așa cum semănătorul împrășteie semințele.

— Ai avut învățători?

— Da, rabinii din deșert.

Un freamăt imperceptibil străbătu adunarea. Mâini noduroase se încleștară în faldurile mantiiilor. Rabinii din deșert. Cei care aruncaseră anatema asupra clerului din Ierusalim. Oare ce rabin ar îndrăzni vreodată, cel puțin public, să arunce anatema asupra unui confrate?

— Și ce te-au învățat?

— Să-mi înalț sufletul după cuvântul lui Iahve, singurul Dumnezeu adevărat, Dumnezeul nostru, fiul Preaînaltului.

Aluzia la Deuteronom suscită un gest brusc din partea lui Ana și a altor câtorva.

— Cu ce drept contrapui tu, în taină, cea de-a cincea Carte, tuturor celorlalte patru?

— Predicile mele au fost publice, i-o reteză Iisus cu un ton sec. Le-am ținut în sinagogi și în Templu, acolo unde se adună evreii. Nu am predicat nimic în taină. Ce-i cu întrebările astea? Întrebați-i pe cei care m-au ascultat, ei știu prea bine ce am spus.

Caiafa strânse din maxilare. Unul dintre leviți îl palmui pe Iisus.

— Unde te trezești, de-i răspunzi așa marelui preot? lătră el.

Pe câteva dintre măștile din încăpere apăru o expresie de spaimă.

— Dacă răspunsul meu nu e adevărat, să mi se dovedească. Dar dacă e adevărat, de ce mă lovești?

— Tu și oamenii tăi ați semănat numai dezordine și

răzvrătire, din Galileea și până în această cetate și-n întreg ținutul! tună Caiafa. Ai intrat în Ierusalim în ajunul săptămânii sfinte, iar acoliții tăi au aruncat ramuri de palmier dinaintea ta, de parcă ai fi fost rege. Mai rău: te-au aclamat ca rege descendent al lui David! Una ca asta nu ar fi fost cu puțință fără știrea și voia ta. Ești un impostor. Pe deasupra, ai semănat dezordine în Templu, acolo unde pretinzi că ai predicat, năpustindu-te asupra neguțătorilor și cămătarilor care îi ajută pe credincioși să își cumpere ofrandele...

— Pentru o taxă cămătărească, spuse Iisus.

— Cine ești tu ca să ne judeci taxele? Ca să îți arogi drepturi care nu revin decât marelui preot? Pe lângă faptul că ești impostor, ești și un uzurpator!

— Casa Tatălui meu este, după vrerea Lui, loc de rugăciune. Nu poate fi un cuib de hoți.

— Casa Tatălui tău? se dezlănțui Caiafa. Casa Tatălui tău? Dar cine te crezi tu, bastardule?

Privirea lui Iisus îl sfredeli.

— Crezi că creația se limitează la lucrările tatălui tău? ripostă galileeanul. Tatăl meu este Duhul care stăpânește toată materia și toată carnea. Este și Tatăl tău, ori de câte ori carnea ta îl lasă să se exprime!

— Ascultați-l! urlă indignat Caiafa către Sanhedrin, împungând cu degetul către Iisus. Judecați deșanțarea! De zile întregi nenorocitul ăsta profanează cea mai sfântă sărbătoare a poporului nostru și, pe deasupra, abuzează de cei care se încred în vorbele lui de ignorant și mă sfidează pe mine, mare preot! Îndrăznește să spună că e Fiul Domnului!

Vocea lui urcase cu o octavă cam prea mult, așa că se sparse într-un fel de schelălăit ascuțit. În culmea furiei, Caiafa apucă zdravăn cu amândouă mâinile poalele brodate ale robei și o sfâșie de sus până jos. Lăsă astfel vederii părul grizonant de pe pieptul care răsufla

precipitat și nădragii lungi, care îi acopereau picioarele.

Asistența, îngrozită, abia dacă mai clipea.

— Singura pedeapsă pe care mi-o pot închipui pentru acest criminal este condamnarea la moarte! urlă o voce tot din primul rând, nu departe de Gamaliel.

Era glasul lui Ana. Gamaliel se răsuci către el cu un aer dezaprobat.

— Gamaliel, porunci răgușit Caiafa. Stabilește blasfemia!

Pentru a emite o opinie atât de gravă, doctorul Legii ar fi trebuit să se ridice. Dar spre stupoarea generală, bătrânul învățat nu se clinti. Caiafa, scandalizat, își întinse gâtul către el.

— Nu există nimic în Mișna care să îmi permită să calific aceste cuvinte drept blasfemie, răspunse el calm.

Un murmur de uimire se ridică din asistență.

— Cum! strigă un rabin, cunoscut ca partizan al lui Caiafa. Știm de la martori că acest om a spus și a tot spus că se va așeza la dreapta Celui Preaînalt, iar tu nu găsești nimic reprobator în vorbele lui?

— Frate Ezra, replică Gamaliel cu o nerăbdare abia ascunsă, regele David a spus același lucru în Psalmi. Dacă vrei să consideri că Psalmii sunt blasfematorii, treaba ta, ești liber să o faci! Eu, însă, vă repet: nimic nu mă autorizează să conchid asupra existenței blasfemiei!

Zarva se transformă într-o adevărată furtună. Brațele se agitau prin aer.

Din rândul al doilea, Nicodim și Iosif din Arimateea își traseră peste genunchi pulpanele mantiilor.

Și Ana, și Caiafa văzură prea bine semnele mâniei. Deja unul dintre bătrâni se aplecase asupra lui Gamaliel pentru a-i cere opinia, iar Iosif din Arimateea și Nicodim se întrețineau cu colegii lor pe un ton războinic. Iosif ridică brațul și i se adresă lui Caiafa:

— Mare preot, cred că doctorul Gamaliel aici de față

nu mă va contrazice. Aș dori să declar ilicită această adunare. Mișna ne interzice în mod formal să ținem un proces în timpul săptămânii care precede Paștele!

— Așa este! confirmă Gamaliel. Această adunare este ilicită și condamabilă.

Izbucni o hărmălaie generală.

Chipul marelui preot trăda acum descumpănire. Va pierde partida în fața condamnatului și a întregului Sanhedrin?

Iisus îi privea cu o resemnare disprețuitoare.

Până și leviții păreau îngrijorați. Nimeni nu își amintea să mai fi văzut asemenea neînțelegeri în consiliul suprem al evreilor.

— Dar noi nu ținem aici niciun proces, o întoarse atunci Caiafa cu o voce din care răzbătea și furia, și ciuda. E doar un consiliu justificat de circumstanțe extraordinare. Deliberăm ca să știm dacă e sau nu cazul să trimitem vinovatul procuratorului, pentru ca el să ia decizia care se impune.

— Dacă judecăm, înseamnă că ținem un proces, îi aminti Iosif din Arimateea, reprimându-și cu greu exasperarea. Îl declar nelegiuit și ipocrit. Căci noi nu avem dreptul spadei. Și nicio sentință nu poate fi pronunțată fără vot.

— Scoateți prizonierul! ordonă Caiafa, împiedicându-se în pulpanele robei sfâșiate.

Iisus, cu mâinile în continuare legate, fu condus în curtea cea mică.

Cerul se albise. Dar ce mai conta? Și noaptea fusese albă.

Păzitorilor Templului părea a fi se fi făcut somn. Nu poți cere tuturor un spirit vigilent.

15

JOCUL REGELUI

Aceeași mulțime aștepta în curtea mare. Maria,

mama, Maria din Magdala, Marta, Lydia, Lysia, Ioana, Lazăr, Cei Doisprezece care nu mai erau decât unsprezece, o mare parte dintre Cei șaptezeci și Doi.

Un slujitor din casa lui Iosif din Arimateea se strecură pe lângă Maria din Magdala:

— Sanhedrinul deliberează. Ana și Caiafa au cerut pedeapsa cu moartea.

Ea slobozi un țipăt. Slujitorul dispăru. Lazăr și Marta încercau să își susțină sora, care se clătina. Și ceilalți auziră strigătul. Se năpustiră către ea. Marta le repetă informația. Lydia și Lysia fură nevoite să o ducă pe Maria, mama lui Iisus, care abia se mai ținea pe picioare, către bucătăriile lui Pilat. Simon din Iosafat, un apropiat al lui Iosif din Arimateea și unul dintre cei șaptezeci și Doi, se apropie, cu chipul crispat.

— Au cerut supliciul? întrebă.

— Nu, răspunse Lazăr, în locul surorii sale.

— Dacă e vorba de lapidare, am prevăzut totul, continuă Simon din Iosafat. Vom face un grup compact și îl vom răpi pe învățător din galop. Avem trei cai.

Nu s-a mai spus către ce destinație urmau să îl ducă. În Siria, fără îndoială, departe de jurisdicția Templului. Maria din Magdala îl privi pe Simon cu ultima rămășiță de putere.

— Lapidarea? abia articulă ea, cu voce sugrumată.

— E pedeapsa care se dă de obicei pentru cei care încalcă Legea.

Ea nu răspunse.

— Să-l așteptăm pe Iosif, să așteptăm să aflăm ce s-a întâmplat, zise femeia.

Depart de mulțime, lângă arcadele din fața încăperii în care se reunise Sanhedrinul, în locul numit camera Pietrei Șlefuite, un morman inform zăcea la picioarele unei coloane. La prima vedere, în lumina încă slabă a zorilor,

părea o grămadă de zdrențe azvârlite acolo pentru cei nevoiași. Era inert. Era Iuda Iscarioteanul, ghemuit, cu capul spânzurându-i între genunchi, cu gluga trasă. Auzise vestea. Respira doar în virtutea obișnuinței, nu-l mai încerca niciuna dintre senzațiile de foame, frig sau sete. Un morman de durere. Ieri, plină de substanță, astăzi masca era golită de orice expresie, un sac în care nu mai era decât un craniu.

Urechea, totuși, îi rămăsese ageră.

Percepu tăcerea bruscă. Apoi strigătele:

— Eliberați-l!

Își înălță speriat grumazul și întoarse capul către curte. Tocmai trecea un cortegiu în direcția casei procuratorului. Zece oameni din miliția Templului îl încadrau pe Iisus. Abia ce întrezări creștetul atât de familiar, greu de recunoscut în lumina încă lăptoasă a zorilor amestecată cu funinginea torțelor. Apoi nimic. Rămase stană de piatră.

Îl duceau pe Iisus la Pilat din Pont. De ce?

Cu mare greutate, se ridică și se adăposti după colană, năucit.

Nu îl auzise pe Iosif din Arimateea aducându-le Mariei din Magdala, Martei și lui Lazăr rezultatul deliberărilor: pedeapsa cu moartea fusese votată aproape în unanimitate. Dar în inima lui, Iuda o știa prea bine.

Păzitorii Templului, împreună cu prizonierul, fură nevoiți să aștepte în vestibulul reședinței procuratorului, pentru ca acesta să fie anunțat și să coboare. Numai că Pilat dormise în pretoriu, lângă cazărmi. Așa că o luară iar din loc înspre clădirea care adăpostea și procuratoria, și pretoriul, pe lângă zidurile lui Irod, la câteva minute distanță.

Fu anunțat. Așteptară din nou, sub privirile răutăcioase ale legionarilor în armură, împodobiți cu

coifuri sclipitoare. Se auziră pași pe scări. Apăru Pilat, în togă, cu pasul apăsător, cu chipul posomorât, urmat de un tânăr, secretarul lui, fără îndoială. Măsură din ochi detașamentul și bărbatul pe care îl însoțea.

— Ce vă aduce aici? se răsti el în grecește.

— Procuratorul, răspunse în aceeași limbă locotenentul miliției Templului, ți-am adus vinovatul cu presupusul nume de Iisus, fiul lui Iosif, despre care ți-a vorbit marele preot Caiafa.

Pilat aruncă o privire scurtă către acest bărbat legendar pe care nu îl văzuse niciodată, dar fu suficient ca să i se înrăutățească și mai mult dispoziția și așa proastă. Cap energic. Și o expresie care impunea respect. Ce limbă va fi vorbind, oare?

— Vinovat? De ce?

— De impietate față de Legea noastră.

— Când l-ați arestat?

— În noaptea asta, după cum știi.

— Eu nu judec după legea voastră religioasă. Ați pronunțat o sentință, așa să fie. Nu am nimic de-a face cu deciziile voastre.

— A fost condamnat la moarte și, după cum bine știi, noi nu avem dreptul spadei, replică locotenentul, surprins de această primire.

Pilat își manifestă încă o dată proasta dispoziție printr-o privire iritată. Marele preot Caiafa avea pretenția să-i impună propria-i voință așa cum, de altfel, îl și anunțase în decursul întrevederii lor; dar el nu era executantul lui Caiafa. Așa că mârâi printre dinți:

— Și mi l-ați adus mie ca să vă execut eu, vouă, sentința? Nu pot aplica decât sentințele pronunțate de un tribunal roman, după legea romană. Partizanii lui se vor plânge la Roma că execut sentințele religioase ale evreilor.

— Dar ai acceptat totuși condamnarea la moarte a lui Iisus bar Harkan.

— Era vorba despre altceva. Ăla tâlhărea pelerini în vecinătatea Templului vostru, ba chiar a rănit unul.

Locotenentul se strâmbă: își dădea seama care era problema, numai că nu era deloc de competența lui.

— De ce ai spus „presupusul nume”? întrebă Pilat.

— Pentru că, după unele rapoarte, ar fi fiul nelegitim al unuia dintre legionarii tăi.

— Asta nu intră în competența mea. Bine, lasă-mi-l aici, conchise Pilat. Am să-l interoghez.

Locotenentul făcu o plecăciune, vizibil frustrat, și le dădu celorlalți ordin să iasă. Părăsiră în grabă clădirea păgână în care fuseseră obligați să intre, fapt care îi făcea impuri și le interzicea să petreacă Paștele alături de ai lor.

— Dezleagă-i mâinile, îi ordonă Pilat lui Cratylos.

Acestea fiind spuse, procuratorul se așează și întoarce capul către o ușă întredeschisă; era sigur că Procula, informată asupra mersului lucrurilor, se strecurase în pretoriu și asculta pe după ușă. Își reprimă pornirea de a se ridica și de a trânti ușa. Iisus rămăsese în picioare. Îi făcu semn să ia loc în fața lui.

— Vorbești grecește?

Era evident că cel condamnat nu pricepuse întrebarea, ceea ce echivala cu un răspuns. Cratylos făcu atunci oficiile de interpret.

— De unde vii? întrebă Pilat.

— Din Galileea.

— Ești regele iudeilor?

— Dacă aș fi fost, m-aș mai afla aici?

Limpezimea răspunsului excludea așadar orice afacere dinastică în care Caiafa ar fi avut cine știe ce interese. Totuși, pentru Roma ar fi fost cât se poate de comod ca un om să își impună autoritatea asupra acestui neam veșnic răzvrătit. În afară de perioada lui Irod cel Mare, Roma nu mai avusese liniște cu evreii.

— Totuși, la intrarea în Ierusalim ai fost întâmpinat

ca un rege.

— Despre altfel de domnie este vorba.

Privirea asta! Romanul îl scruta pe evreu ca și cum tocmai ar fi descoperit o altă specie omenească. Îi analiză sprâncenele aproape negre, barba cu reflexe roșietice, ochii de un brun întunecat, pletele care cădeau în bucle dezordonate... Fu frapat de contrastul dintre aparenta vârstă a bărbatului din fața lui, în jur de patruzeci de ani, și absența ridurilor. Văzuse ceva evrei la viața lui; ăsta părea a fi venit din cu totul altă lume.

— Ce domnie? reluă Pilat.

— Cea a Duhului.

— Vrei să domnești asupra poporului tău întru Duh?

— Am spus eu că vreau să domnesc? Și apoi, prin ce altă putere în afară de Duh s-ar mai putea domni? replică Iisus, cu o urmă de ironie.

Până și Cratylos părea captivat de conversația celor doi.

— Ce greșeală ai săvârșit de te-au condamnat la moarte?

— Autoritatea mea o amenință pe a lor.

— De unde vine această autoritate?

— Din Scripturi și de la Tatăl.

— Ce Tată?

— Iahve.

— Îți spui fiul lui Iahve, Dumnezeuul tău?

— El este Duhul, și deci tatăl oricărei creaturi, căci nu există viață fără Duh. Fie ca aceia ale căror urechi sunt deschise la adevăr să mă audă.

Pe toți zeii, dacă Pilat se așteptase la o asemenea întrevvedere! își pierduse toate reperele. Încă o dată, se vedea confruntat cu misterele acestui Orient în care oamenii se considerau, cu toată sinceritatea, ființe delegate de puterile divine... Acesta era omul pe care evreii erau gata să și-l aleagă rege? Dar ce fel de rege?

Temerile și răzbunările lui Caiafa i se părură dintr-odată inconsistente. Afacerea îmbrăca o cu totul altă dimensiune, intra într-o zonă în care el recunoștea că nu are nicio competență. „Fie ca aceia ale căror urechi sunt deschise la adevăr să mă audă”.

— Dar ce este adevărul... șopti Pilat, ridicându-se.

În orice caz, nimic din spusele acestui presupus vinovat nu contravenea legii romane. Stătea în puterile procuratorului Iudeii să îl elibereze pe acest Iisus, fiul lui Iosif, și cu atât mai rău pentru marele preot!

— Stăpâne, afară, pe partea străzii, s-au adunat o grămadă de oameni, îl anunță un centurion din gardă.

— Ce vor?

— Să îl vadă pe acest Iisus.

— S-au trezit deja la ora asta?

— Se pare că întreg Ierusalimul n-a dormit deloc astă-noapte.

Tipete violente străbăteau zidurile și ricoșau în curte.

— Vino! îi spuse Pilat lui Iisus.

Procuratorul înaintă către terasa supraînălțată în exteriorul pretoriului. Era estrada de pe care se adresa locuitorilor Ierusalimului la ocazii speciale. Jos, oamenii se înjurau, ba chiar se și îmbrânceau.

Era clar, erau partizanii și adversarii acuzatului. Partizanii îl aclamau pe Iisus, adversarii proferau injurii de neînțeles pentru roman. Schimbul de pumni se întetî. Pilat avea dinainte întreg tabloul acestei situații pe care se străduia să o rezolve: un conflict între evrei care risca să degenereze în lupte de stradă. Ce decizie să ia? Oricum i se va reproșa că nu a luat-o pe cea bună. Iar tabăra nemulțumiților va trimite un sol la Roma să se plângă de emisarul Imperiului.

La vederea lui, agitația din stradă dispăru ca prin farmec. Toate privirile se îndreptară către terasă. Pilat îl trase pe Iisus aproape de el.

— Iată omul, rosti Pilat în latină¹⁷.

Urmă o tăcere amenințătoare.

— Nu am găsit nimic care să permită condamnarea acestui bărbat după legea romană, anunță el, cântărindu-și fiecare cuvânt.

Aceia din mulțime care cunoșteau limba Romei traduseră celorlalți concluziile. Urletele de protest izbucniră din nou. Pilat ridică brațul.

— Există în tradițiile voastre obiceiul ca eu să eliberez de Paști un prizonier, rosti procuratorul. Am aici doi oameni numiți Iisus, care au fost deferiți autorității mele. Acesta din fața voastră și Iisus bar Harkan. Pe care vreți să îl eliberez?

O nouă traducere, noi strigăte. Pilat nu pricepea nimic. Unii strigau „bar Abba”, alții „bar Harkan”. „Bar Abba”, îi explică rapid Cratylos, însemna „Fiul Tatălui”, așadar Iisus, fiul lui Iosif. Dar prea puțin conta asta, ceea ce conta cu adevărat era faptul că amenințarea tulburărilor de stradă în Ierusalim, în acest ajun de Paști, era cât se poate de reală.

Pilat se retrase în clădire. Iisus rămase câteva clipe singur. Terasa fu năpădită de o ploaie de pietre. Doi legionari îl traseră în pretoriu.

— Luați-l, îi ordonă Pilat enervat centurionului gărzii. Biciuiți-l.

Din mulțimea rămasă în fața terasei își sărea în ochi un bărbat care nu izbutea să își dezlipească privirea de poarta pe care dispăruse Iisus. Chipul lui, care nu se zărea prea bine din gluga trasă peste frunte, era descărnăt, pământiu precum lemnul bătrân lăsat la voia intemperiilor.

¹⁷ *Ecce homo*: cuvintele rostite de Pilat când l-a înfățișat pe Iisus mulțimii, după judecată. Sintagma apare în *Evangelia după Ioan* (19,5): „Deci a ieșit Iisus afară purtând cununa de spini și mantia purpurie. Și le-a zis Pilat: Iată Omul!” (n. tr.).

În interiorul pretoriumului, răsună un țipăt de femeie urmat de hohote de plâns.

Căzuse și ultima lovitură.

Durerea teribilă străpungea pielea, se răspândea în întreg trupul, înfigându-se în măruntaie, apăsând plămânii, alungând din ei și ultima suflare...

Iisus deschise din nou ochii și își trecu limba peste buze, dar și limba era uscată.

Fu dezlegat de stâlpul din sala principală a gărzii consulare. Se prăbuși, livid, aproape lungit pe pavajul de piatră. Un legionar îi întinse o doniță cu apă. Nu fu în stare să o apuce. Celălalt puse apa jos. Condamnatul se ridică puțin, întinse mâna și bău, cu gura arsă de răcoarea apei, cu spatele în flăcări.

Își amintea că țipase. Dar și că auzise un ecou al strigătului lui.

Un ecou? Ce altceva? Cine ar mai fi putut suferi la fel de mult ca el în acele clipe?

— Am tras la sorti, îi spuse un legionar mai pișicher, un sirian, fără doar și poate, căci vorbea aramaica. Tu ești regele!

Anunțul fu salutat cu hohote de râs.

Legionarul îi arată lui Iisus o mantie, odinioară purpurie, acum îmbâcsită de urme înnegrite de sânge, apoi o azvârli pe umerii prizonierului.

Iisus nici măcar nu întoarse capul.

— Nu știi Jocul Regelui? Uite, ia coroana și sceptrul! Se zice că voiai să fii rege!

Noi râsete.

Legionarul îi aranjă pe frunte o coroană din crengi uscate și îi întinse un băț de papură.

— Ia-l odată! Ține-l în sceptrul tău!

El apucă bățul.

Nu, nu cunoștea Jocul Regelui.

LOVITURA DE GRAȚIE

Două ferestruici situate cam la înălțimea unui stat de om, înalte de un cot și extrem de înguste, că niciun braț nu se putea strecura, se crăpau în zidurile cazarmii. Mulțimea golise locul, mutându-se dinaintea terasei și așteptând verdictul romanului, așa că piața era pustie. Aproape pustie.

După ce îl văzuse pe Iisus dispărând în adâncul clădirii și ghicind ezitățile lui Pilat, Iuda pricepuse că acesta din urmă va încerca să liniștească populația asmuțită de oamenii Templului. Cum? Aplicându-i condamnatului o pedeapsă crudă, dar nu mortală. Biciul.

Dădu așadar ocolul imensei clădiri, căutând o crăpătură care să îi permită să vadă ce se petrece înăuntru. Și așa dădu de cele două ferestruici. Strecurând o privire, îl văzu în sfârșit pe Iisus. Cu o expresie indescifrabilă, cu privirea adâncită asupra-și.

Doi legionari îl despuiau de haine și îl legau de un stâlp. Înnebunit de groază, Iuda văzu un altul, care părea a-și fi asumat rolul de călău, fluturând biciul. Apoi plesniturile! Și trupul lui, care se contorsiona la fiecare lovitură! Chipul lui Iisus năucit de durere. Iuda simțise fiecare dintre cele cincisprezece lovituri însângerate ca și cum i-ar fi sfâșiat lui carnea. La una dintre ele, Iisus țipase. La fel și Iuda. Gâfâind, înnebunit de durere, se îndepărtă de ferestruică. O porni aiurea, la întâmplare, ca un orb care se îndreaptă spre nicăieri. Cât timp rătăcise oare astfel?

Se uita năuc la omul care îl oprise. Trecu un veac până când realizează că-n fața lui se afla Iosif din Arimateea.

Îi privi pe ceilalți. Încetul cu încetul, începu să recunoască chipurile familiare, speriate, alarmate, nedumerite: Iosif din Arimateea, Lazăr, Nicodim... Dar nu putea să scoată niciun sunet.

- Iuda, ce ți-au făcut? De unde vii?
- Nimic... De ce? articulă el cu greu.
- Ești plin de sânge!
- Au început să bată discipolii? țipă Nicodim.

El, Iuda, chiar că nu pricepea nimic. Își privi mâinile: da, erau brăzdate de urme însângerate. O picătură de sânge i se prelinse pe nas, apoi alta; își atinse fruntea: plină și ea de sânge.

- Ai fost biciuit?

Clătină din cap că nu.

- Ba da, e clar că ai fost biciuit. Cine?

- Nu... Ei au... Romanii... L-au biciuit pe învățător!

Din gâtleej îi ieși un suspin care aducea a răget de fiară.

- L-au biciuit? sări Lazăr, prinzându-l pe Iuda de braț. De unde știi?

- L-am văzut... printr-o fereastră în zid.

- Prin urmare, Pilat nu îl va condamna la moarte! observă Nicodim.

Concluzia era, totuși, prematură. Nu se știa niciodată. Iisus era prins într-o înfruntare între Pilat și Caiafa, iar lovitura de grație nu fusese aplicată încă.

Iuda se clătină. Iosif din Arimateea se întoarse către un servitor din suita lui.

- Du-l pe omul ăsta la un apoticar... E unul, un grec priceput, în cetatea de jos. Vă așteptăm aici.

Iuda îl urmă pe servitor cu un pas atât de nesigur, că acesta fu nevoit să îl sprijine de braț.

- Dar cine să-l fi biciuit? întrebă îngrijorat Nicodim.

- Se pare că nici el nu știe, răspunse Lazăr, căzut într-o sumbră meditație.

Bine, fie, romanii îl biciuiseră pe Iisus. Dar era prizonierul lor. Iuda, în schimb, era liber. Și s-ar fi putut spune că habar nu avea că ar fi fost biciuit. Și de ce să fi fost biciuit? Îmbrăcat?

Dar fusese biciuit? Chiar fusese?

— Păgânul nu a luat încă nicio decizie? întrebă Caiafa.

— Nu, stăpâne. S-a retras în pretoriu împreună cu Iisus.

Marele preot făcu o grimasă. Era aproape al nouălea ceas. Iisus fusese dus la roman de mai bine de două ore. Ce o tot lungea atâta Pilat? Procuratorul ăsta obtuz era în stare să-l elibereze pe Iisus!

Și ce dezastru ar urma!

— Trebuie să-l speriem! hotărî Caiafa. Trebuie să vadă că gloata nemulțumiților e mult mai mare decât cea a susținătorilor. Cheamă-l pe Saul! Spune-i să adune oamenii, să le spună că galileeanul vrea să distrugă Templul! Că vrea să domnească asupra evreilor! Să le spună ce-i trece lui prin cap, numai să îi alarmeze! Și să se adune cu toții jos, în fața pretoriului!

Cauza întârzierii care îl contraria pe Caiafa era vizita lui Irod Antipa în sala în care Iisus aștepta decizia lui Pilat. De vreme ce Iisus fiul lui Iosif era galileean, romanul găsisese tertipul prin care putea scăpa de acuzatul incomod: îl va preda etnarhului Galileei, lui Irod Antipa, care, iată, era în Ierusalim. Așa că îl anunță iute pe Antipa de intențiile sale.

Etnarhul nu adulmecă deloc capcana, la fel cum nu avu nicio reținere în a intra într-o locuință păgână: toate prescripțiile acelea de puritate ritualică erau bune doar pentru sărăntoci. În sfârșit îl va vedea pe omul al cărui renume se răspândise de-a lungul tuturor provinciilor! Urmat de șambelan, părăsi palatul hasmoneilor, ieși pe străzile pustii și, câteva minute mai târziu, intră în pretoriu și fu condus în sala de gardă. La ordinul centurionului, legionarii ieșiră din curtea interioară.

Se apropie de Iisus, care ridică ochii spre el, apoi

plecă fruntea.

— Sunt Irod Antipa, spuse el.

Data fiind starea prizonierului, nu îl miră deloc lipsa lui de reacție.

— Ce-i cu mantia asta nedemnă? se înfurie el. Și apoi, către șambelan: Scoate-i-o imediat și cere legionarilor o mantie curată!

— Astea trebuie să fie ale lui, spuse șambelanul, ridicând de pe jos, de lângă ziduri, o robă și o mantie curate.

I le întinse lui Iisus, care le luă și le așeză pe genunchi. Apoi îi smulse de pe umeri mantia pângărită și o aruncă la pământ.

— Coroana! ordonă Irod.

Șambelanul scoase coroana din crengi de pe fruntea lui Iisus.

— În ce stare e! se văicări șambelanul, descoperind spatele nazarineanului, brăzdat de urme însângerate. Trebuie să îl vindecăm.

— Nu, hotărî Irod. Va trebui să îl lăsăm așa. Avem astfel mărturia supliciului.

Iisus tremura și, ridicându-se cu mișcări frânte, își trase roba peste brațele însângerate, apoi se așeză din nou și își privi vizitatorul.

— Ce s-a întâmplat, au vrut să te înscăuneze rege? întrebă Irod lungindu-și gâtul către Iisus. Al cărei provincii?

Iisus îl cercetă îndelung înainte de a-i răspunde:

— Al niciunei provincii, Irod, nu te teme. E vorba despre domnia lui Iahve, care se întinde asupra tuturor creaturilor și asupra tuturor pământurilor!

Gânduri la fel de înțepătoare precum țânțarii bâzâiau în capul etnarhului: așadar, omul acela umilit și rănit din încăperea sinistră era cel al cărui vestitor se făcuse Ioan Botezătorul! Cel pe care îl așteptau evreii! Mesia. Mesia?

Dar, din câte știa el, bărbatul din fața lui nu primise nicio oncțiune. Poate viitorul Mesia. Amintirea Botezătorului deșteptă în el neliniști ascunse, îngreunate de remușcări și întreținute de femeile din anturajul lui. Mai întâi mama, Maltacea, care refuzase să îl vadă timp de un an de zile după decapitarea Botezătorului, la care Irod consimțise, spre cumplita ei indignare. Nu poți minți o mamă, ea știe totul, înainte chiar ca fiul însuși să își fi dat seama. Maltacea ghicise așadar că Irod, îmbătat de farmecele adolescenței ale Salomeei, demna fică a desfrânatei Irodiada, femeia tetrarhului Filip, va accepta decapitarea omului sfânt pe care șerpoaica aia mică nu reușise să îl seducă.

— Vei fi blestemat! prevestise ea. Căinii deșertului te vor dezgropa și îți vor roade oasele. Sperai să te culci cu fiica ta vitregă? Ai sacrificat un sfânt pentru o curvă? Te repudiez, nu ești rodul pântecului meu, ești doar un biet irodian! Un vulpoi desfrânat și nerușinat!

Irod o luase la goană sub potopul de injurii și blesteme scuipate de Maltacea, care se dezlănțuise în prezența tuturor slujitorilor casei regale. Penibilă amintire. Un an întreg presărat cu tot felul de manevre meșteșugite, cadouri și intrigi abia dacă fusese suficient pentru a o împăca cât de cât pe dezlănțuita sa mamă.

În plus, propriii lui slujitori îi picurau în vene spaime tenebroase. Puțini au fost cei care, fie ei și tirani în culmea gloriei, au știut să se sustragă terorii unui sfârșit anunțat, ce urma să îi aducă goi-puşcă dinaintea Tiranului Suprem, socotitorul meticulos al celor bune și al celor rele. Categorie, Irod Antipa nu făcea parte dintre cei curajoși. Și nici tatăl lui, Irod cel Mare, pentru care viața omului nu valora mai mult decât o muscă, dar care tremurase înspăimântat când astrologii i-au vestit nașterea unui rege al lui Israel.

Irod Antipa știa prea bine, de la spionii lui, că femeia

primului său șambelan, Chouza, era adepta acestui Iisus din Galileea. Și era sigur că își influențase și soțul.

Așa că tetrarhul își puse la bătaie toată prudența vicleană, toată magnanimitatea de care mai era în stare, nume ipocrite, care ascundeau de fapt teama de represalii, pentru a îndepărta amenințările care să i se îngrămădiseră asupra capului.

Iisus făcea minuni. Vâna demoni. Poate putea și să-i cheme. Și, cine știe, chiar dacă acum era într-un hal fără de hal, poate ar fi putut să îl transforme pe el, Irod Antipa, într-un porc cumplit, care să o ia la goană guițând printre picioarele legionarilor!

Murdară afacere, arestarea asta! Dar nici Caiafa nu avusese de ales!

— Vrei să te ajutăm să evadezi? Întrebă Irod.

— Crezi că Duhul Sfânt o ia la fugă precum un miel de sub cuțitul măcelarului? replică Iisus.

— Ești galileean, pot să te scot de sub justiția lui Caiafa și a lui Pilat, insistă Irod.

Se scurse o bună bucată de vreme. Cine mai stătea să măsoare timpul?

— Justiția lui Iahve disprețuiește toate aceste viclenii omenești, Irod. Scripturile sunt scrise, răspunse Iisus cu o voce moale.

Irod căzu pe gânduri, spunându-și că, în ciuda tuturor celor rostite, ar putea să îi ceară lui Pilat să îi fie predat lui acest prizonier. Apoi îl cuprinse un sentiment opresiv, nu, mai curând presant: nu putea interveni într-un conflict misterios a cărui miză îi scăpa.

Unde se va fi aflând temeiul acestui conflict misterios dintre oamenii de la marea Sărată și oamenii Templului?

Se retrase tulburat, urmat de șambelan.

Un legionar culese de pe jos mantia de purpură. Va avea nevoie de ea pentru un alt Joc al Regelui.

Pe la jumătatea celui de-al nouălea ceas, slujitorul îl aducea pe Iuda înapoi la Iosif din Arimateea. Celor trei bărbați li se alăturaseră Maria din Magdala și Maria din Cleofas. Marta o însoțise la casa lui Nicodim, în cetate, pe Maria, mama lui Iisus, care era sfârșită cu totul.

Slujitorul părea perplex. Iuda nu mai era atât de palid, dar nu își pierduse expresia răătăcită. Emplastre de argilă uleioasă îi acopereau fruntea.

— Ce a spus apoticarul? întrebă Iosif din Arimateea.

— Dacă i-ai fi văzut spatele! strigă servitorul, plesnindu-și obrații cu palmele. Dacă i-ai fi văzut spatele, stăpâne! Plin de urme de bici!

Maria din Magdala îl prinse pe Iuda de braț:

— Ai fost biciuit?

Iuda scutură din cap că nu.

— Atunci, de unde aceste urme?

— Nu știu, Maria... Dar nu are nicio importanță... L-au biciuit pe învățător, răspunse Iuda cu o voce jalnică.

— Bine, Iuda, dar pe tine, pe tine cine te-a biciuit?

— Nimeni, Maria... M-am trezit plin de sânge după ce l-am văzut pe stăpânul meu biciuit... Căci am văzut când era biciuit. El!

Cum stăteau acolo rumegându-și nedumerirea, apărură un alt servitor care îi vesti că Pilat din Pont va face un alt anunț către popor. Se năpustiră către piața din fața terasei, deja plină de lume. În mod cu totul straniu, mulțimea sporise simțitor. Nici nu se putură apropia, fiind nevoiți să privească scena de la distanță, ca într-un vis.

Pilat ieși pe terasă și măsură din priviri mulțimea.

În clipa următoare, doi legionari îl aduseră pe Iisus în spatele lui.

Maria, Lazăr, Iosif din Arimateea și Iuda strigară cu voci sugrumate.

— Nu știu ce crimă a comis bărbatul acesta după Legea voastră. Dar de vreme ce voi l-ați judecat și

considerat vinovat, i-am aplicat o pedeapsă aspră. L-am biciuit! E o pedeapsă degradantă pentru un bărbat pe care ați vrut să vi-l alegeți rege!

Traducerea cuvintelor romanului se răspândește prin mulțime și, pe dată, se iviră și nemulțumiții:

— Nu! Noi nu avem rege! Omul ăsta e un blasfemator și un impostor!

— Pedeapsa lui e moartea!

— Eliberați-l!

— Omul acesta este trimisul Domnului, veți fi pedepsiți pentru faptele voastre!

— La moarte!

Și, dintr-odată, o mișcare extraordinară cuprinse imensa masă de oameni. Niște golani înarmați cu bastoane îi reduceră la tăcere pe partizanii lui Iisus și își croiră cale cu pumnii până dinaintea terasei. Urlau agitându-și în aer bastoanele:

— Omul ăsta pretinde că e rege, egalul regelui tău, Cezar! Vei răspunde dinaintea Romei, Pilat! zbierau agitatorii.

Ei erau cei care formau grosul mulțimii. Pilat străbătu din priviri această mare de ură omenească. Știa acum: dacă l-ar grația pe Iisus, ar pune în pericol puterea Romei.

Acum strigau:

— Lapidarea! Lapidarea!

Maria se sprijini de brațul fratelui ei.

Pilat clătină din cap și înălță brațul. Oare ce va spune?

— Îi vreți moartea? Fie. Dar supliciul lui se va face conform legii romane! Asta hotărâsc!

Mârâiau în continuare. Probabil că puțin le păsa în ce fel va executată sentința.

— Va fi crucificat! tună Pilat.

Le întoarse spatele și intră în clădire. Din mulțime,

dinspre grupul adeptilor, se ridică o rumoare surdă. Poate și dinspre grupul oamenilor Templului, frustrați de o lapidare. Ultima răzbunare a lui Pilat: le refuza un masacru.

Legionarii îl încadrară pe Iisus și îl duseră înapoi în pretoriu.

— Avem treabă, spuse Iosif din Arimateea, dând semnalul de plecare.

Lazăr se întoarse către Iuda:

— Ai cu ce să îți iei de mâncare?

Iuda nu răspunse. Să mănânce?

Lazăr îi strecură în mână doi dinari. Apoi se alătură celorlalți.

Dar aceștia nu observară că, îndepărtându-se de mulțime, îl răătăciră pe Iuda. Oricum nu aveau nevoie de el.

17

ELAUIA, ELAUIA, LIMASH BAGANTA!

Încă din ultimele ceasuri ale nopții de dinaintea acestei zile de vineri, cea mai blestemată dintre toate, stâlpii înalți ai crucii așteptau în afara zidurilor cetății, culcați pe Golgota. Așteptau dintotdeauna, asemenea lamelor spadelor cărora un armurier nu le-a plămădit încă plăselele și pe care voința umană, instrument al Diavolului, unul dintre Fiii Preaînaltului, le-ar înfige în miezul pământului, despicându-l în patru.

Erau și stâlpi mai înalți, pentru condamnații care urmau a fi expuși vederii tuturor, dar și stâlpi mai mici, rezervați în general asasinilor fără scrupule, în fața cărora să poată veni oricine să scuipe, dacă oamenii ar fi fost măcinați de astfel de porniri răzbunătoare. În total, cam o duzină. Căci de multe ori Golgota fusese acoperită de tot atâția crucificați, în general dintre zeceți.

Pentru acea zi însă erau prevăzute doar trei cruci. Două erau deja înălțate: cele de care vor atârna Iisus bar Harkan și un zeceț pe nume Zakas, care asasinase un

soldat roman ce rătăcise în întuneric drumul Ierihonului. Lângă ele, se căsca groapa care urma să adăpostească a treia cruce, proaspăt săpată la o adâncime de aproximativ un metru. Erau aceleași gropi folosite de fiecare dată.

Cu ochii lipiți de Poarta Sionului, tâmplarul și o mână de oameni așteptau cel de-al treilea condamnat, să termine odată treaba și să se întoarcă acasă.

Cerul era de culoarea ardeziei, precum pământul care acoperea muntele Golgotei, de un negru noroios.

În cazarmă își făcură apariția doi legionari care, după regulamentul supliciului, urmau să aducă bârna transversală lungă de patru coți, cioplită la mijloc pentru a putea fi fixată de *stipes*, bârna verticală. Doar Preaînaltul sau Fiul Lui, Diavolul, ar fi putut spune de câte ori fusese folosit lemnul acela: găurile din el erau înnegrite de atâta întrebuințare.

— Ai s-o cari până pe Golgota, îl vesti unul dintre legionari pe Iisus, lăsând bârna jos. Acum ridic-o.

Era un bărbat tânăr, care purta pe chip urmele războiului, ale spectacolelor cruzimii, ale crimelor și mizeriei. Toate acestea îl făcuseră, fără doar și poate, orb la suferința omenească, poate chiar la propria-i suferință.

Iisus încercă să ridice bârna. Degetele se crispară pe lemn, mușchii brațelor se încordară. În cele din urmă o ridică de la pământ, dar o lăsă din nou jos. Era prea grea. Era epuizat. Luă hotărârea să o apuce de un capăt, ca s-o manevreze mai bine, și se forță să o ridice pe umeri. Dar își zdreli crustele rănilor formate în urma loviturilor de bici. Durerea fu insuportabilă. Pentru a doua oară, lăsă lemnul la pământ.

— Tu trebuie să o porți, spuse legionarul pe un ton muștrător.

Iisus își trase sufletul și încercă să se controleze.

În cele din urmă, reuși să ridice bârna în echilibru pe un petic de spinare care nu era rănit.

— Unde-s ceilalți doi? își întrebă legionarul colegii.

— De două ore sunt acolo, îi răspunse unul dintre ei. Probabil au și fost bătuți în piroane. Am întârziat deja al naibii de mult.

— Atunci, haideți, să-i dăm bătaie! îi spuse legionarul lui Iisus.

Iisus își trase orbește sandalele și se luă după soldat, escortat de un altul. Doi legionari îi așteptau la poartă. Îl vor încadra așadar patru, în caz că cineva ar încerca un atac în forță. Cel mai greu îi fu să coboare treptele care duceau spre stradă. Iisus fu pe punctul de a-și pierde echilibrul și de a scăpa bușteanul care i se clătina pe umeri. Unul dintre temniceri îl prinse de mână. Ieșiră în cele din urmă în strada înțesată de oameni. Drumul spre Golgota nu era lung, vreo zece minute pentru un om zdravăn, în putere, numai că Iisus abia se ținea pe picioare. Cuiva din mulțime i se făcu milă și îl eliberă de povara bușteanului, fără ca nimeni să îi fi cerut acest lucru și fără ca legionarii să se împotrivescă. De altminteri, se și grăbeau foarte tare.

Iisus privea tot înainte, fără a întoarce capul nici în dreapta, nici în stânga. Cunoștea chipurile pe care le întâlnea în cale, desfigurate de spaimă, scăldate în lacrimi. Îl dureau durerea lor mai mult decât propria lui durere. Dar vremea unor astfel de emoții trecuse de mult.

Micul cortegiu trecu de Poarta lui Efraim, unde se adunaseră câțiva puști, incapabili să priceapă sensul a ceea ce se petrecea sub ochii lor, și ajunse în sfârșit la colină. Legionarii priviră o clipă spre ceilalți doi condamnați crucificați, cu trupurile rășchirate, în întregime goi, cu gura căscată, înghițind aerul ca și cum s-ar fi înecat. Dulgherul și schingiuitorii, care până atunci șezuseră pe pământul reavăn, se ridicară, vizibil nerăbdători. Necunoscutul care îi cărase bârna o lăsă jos.

— Cum te cheamă? îl întrebă Iisus.

— Simon. Simon din Cyrene.

Iisus îi puse mâna pe umăr.

— Pe aici, strigă dulgherul.

Atunci se iviră două femei cu un aer trist; cea mai bătrână dintre ele ducea o sticlă și o cană. Se opriră în fața lui Iisus, înlăcrimate.

— Învățătorule, rosti cea mai în vârstă, vin de mirt... Alină durerea...

El plecă fruntea. Îl cunoșteau? Zadarnică întrebare. Știa ce era acel vin, vinul torturaților, care adormea sufletul în marea încercare. Auzise vorbindu-se și despre acele femei pioase care nu suportau spectacolul durerii provocate de ființe umane altor ființe umane și se asociaseră pentru a oferi condamnaților, fie ei și criminali, un ultim sprijin.

Deși scopul crucificării era inducerea unei morți lente, care să se întindă pe durata câtorva zile, prin asfixierea progresivă, mușchii toracelui nemaiputându-se ridica, iar drogul oferit nu făcea decât să atenueze efectul supliciului, nici Pilat, nici Caiafa – care nu emisese în mod oficial nicio opinie – nu au avut niciodată nimic de obiectat. Pentru ei, esențialul era să scape de toți acești răufăcători.

Iisus le privi pe cele două femei măcinate, sfredelite, sfâșiate de ceea ce își imaginau ele că trebuie să fie suferința crucificaților.

Suferința, această ruptură a ființei între natura ei trupească și domnia Duhului. Neantul și cealaltă viață. Iisus se simțea deja slăbit.

— Mai repede! urlă dulgherul care, presimțind izbucnirea unei furtuni, ieși din măruntaiele lui Belial ca o fiară păroasă ce nu-și dorea decât să ajungă mai repede acasă.

Iisus întinse mâna.

Femeia umplu cana cu un vin aproape negru. El îl bău din două înghițituri. Unul dintre legionari îl înșfăcă de

braț și îl împinse către bârna care zăcea la pământ. Dulgherul tocmai ajusta și bătea în cuie bârna transversală. Era o scândură mai lungă decât celelalte. Oare se dorea să se atragă atenția poporului asupra lui? Dar cine? I-au smuls de pe umeri mantia, apoi roba. Se trezi în picioarele goale, doar cu nădragii murdari de un sânge deja înnegrit.

— Culcă-te pe bârnă.

Se conformă. Îl străbătu un fior. Era rece afară, lemnul era înghețat. Unul dintre schingiuitori îl înșfăcă de braț și durerea sfredeli pieptul crucificatului. Un piron îi străbătuse încheietura stângă. O clipă după aceea, urmă și cealaltă. Țipă. Îi smulseră pantalonii. Călăii îi traseră picioarele și, așezându-le unul peste celălalt, bine potrivite în suport, le străpunseră pe amândouă cu un singur piron lung.

Iisus Țipă. Să fi fost vocea lui care i-a ieșit din gâtlee? Nu ar fi putut spune. Efectele vinului de mirt se răspândeau deja în carnea chinuită, ostoindu-i durerile.

— Îl puteți ridica acum!

— O clipă, o clipă! răsună o voce în grecește. Ce-i cu tabla asta?

— A fost comandată de Pilat.

— Și ce scrie aici?

— *Jesus Nazarenus Rex Judeorum*.

— E inadmisibil! Omul ăsta nu e regele nostru!

— Serios? Totuși, asta spune procuratorul.

— Sunt reprezentantul marelui preot Caiafa. Mă opun categoric...

— Du-te și explică-i asta lui Pilat! Condamnatul este executat după legea romană și aici comandă Pilat! Eu doar execut ordinele. Hei, voi ăștia, ridicați crucea! Doar n-o să stăm toată ziua aici!

Celălalt începu să protesteze și să blesteme. Zadarnic.

De brațele de lemn fură legate sfori și crucea fu târâtă până la groapa săpată din vreme. Acolo, trăgând de sfori, o ridicară încet până când piciorul căzu în groapă.

Construcția diavolească pică cu brutalitate. Cum greutatea trupului lui Iisus nu era susținută decât de cele două piroane care îi străpungeau încheieturile, crucificatul slobozi un urlet de durere sub efectul șocului.

În cele din urmă, crucea fu adusă în poziție verticală. Ajutoarele aruncară pământ în groapă pentru a o astupa, apoi o bătuciră cu dosul lopeților.

Acolo, sus, asemenea unui potir, crucificatul se lăsa umplut de cea mai adâncă dintre dureri.

Un potir umplut pe jumătate cu vin de mirt și pe jumătate cu esența pe care învățase de multă vreme să o distileze în sine, mulțumită Vinului Eliberării...

Erau la Poarta lui Efraim, la două sute de pași de cruce, cu ochii sticloși, cu fețele pământii, cadaverice.

Bunătatea cea luminoasă, pâinea Vieții, era dată Diavolului.

Iosif din Arimateea, Maria din Magdala, Marta, Lazăr, Nicodim, Ioan și Toma. Simon și Iuda, frații lui Iisus. Și Lydia și Lysia, cu toții răvășiți de ceea ce se petrecea sub ochii lor. Stăpânul lor, despuiat pe o cruce, între doi tâlhari. Și Iuda. Dar el ceva mai retras. Cu măruntaiele pline de un dispreț neîndurător față de toți acești oameni alături de care trăise atât timp. Un dispreț îndepărtat, lipsit de ură. Ca și cum, prins în mijlocul unei furtuni, ar fi înghițit praf, ca și cum ar fi murit în deșert și, cadavru deja, i s-ar fi umplut gura cu pământ.

Dulgherul și oamenii lui își adunau acum uneltele, nelăsând acolo decât scara și cleștii cu care urmau să scoată piroanele celui crucificat pe cea mai înaltă dintre cruci. Iisus, fiul lui Iosif. Ceilalți doi erau practic la înălțimea unui stat de om. Grupul coborî colina, ajunse în

dreptul Porții lui Efraim și își croi drum printre spectatori. În graba lor, îl înghiontiră pe Iuda, care se cutremură de repulsie.

Nu mai rămăseseră sus decât doi legionari, pentru a păzi cele trei cruci. Pentru a le păzi de ce? Cine ar fi încercat să dea jos crucificații?

Discipolii. Discipolii? Se agitaseră și ei puțin în fața terasei procuratorului. Dar când sentința lui Pilat căzuse ca un trăsnet, o tuliseră ca niște oi înspăimântate.

Și cei șaptezeci și Doi? Dispăruți. Sau poate erau pe acolo, prin preajma lui. Pasivi. Îngroziți de o posibilă arestare. Căci Caiafa se va îndrepta neîndoielnic împotriva discipolilor învățătorului. Duhul Sfânt ar fi trebuit să-i umple de o mânie teribilă, ar fi trebuit să ia Golgota cu asalt și să-și coboare învățătorul de pe cruce.

Începu să bată un vânt înghețat.

Dar Iosif din Arimateea? Marta? Lazăr? Ioan? Toma? Toți ceilalți? De ce nu făceau nimic? Fuseseră cei mai devotați. Și aveau destui slujitori pentru a putea acționa... Ce aveau de gând să facă acum?

Avea de gând cineva să facă ceva?

Când au bătut piroanele în încheieturile lui Iisus, Iuda s-a clătinat.

Își chema moartea.

Moartea, bătrâna tovarășă fără de care nicio ființă omenească nu ar fi ființă omenească.

Dar nu avea dreptul să-și dorească moartea, căci asta ar fi însemnat că își pierduse speranța în învățător. Disperarea era moartea Duhului Sfânt din el.

Privea acum Golgota cu ochii dintr-un alt timp. Cel în care Iisus tocmai îl învăța să vadă.

Rămase astfel un timp nedefinit, infinit. Vorbele celorlalți ajungeau la el ca printr-un vâl dens.

Oamenii Templului continuau să protesteze împotriva tăbliței bătute pe cruce: I.N.R.I.

— Încă o lovitură de-a lui Pilat pentru a ne batjocori!

Doi sau trei dintre ei vorbiră despre posibilitatea de a lua o scară pentru a scoate injurioasa tăbliță de pe cruce.

Dar la un moment anume, Iisus ridică brusc capul și urlă. Iar vântul aduse vorbele Lui la Poarta lui Efraim:

Elauia, elauia, limash baganta...

Iuda tresări puternic. Erau cuvintele celebrării Vinului Eliberării, cele pe care el, Iisus și o mână de bărbați le pronunțau odinioară în deșert, când acea licoare elibera Duhul din ei. Esența divină care se aprindea în ei se înălța atunci ca o flacără pură și limpede...

Deci Duhul ardea în Iisus...

Pieptul lui Iuda se umflă, ridică creștetul, ca aspirat de un suflu care îl umplea și pe el. Din ochi îi țâșniră lacrimi. Se înălța, plutea către învățătorul lui, era carne din carnea lui...

Se contopeau întru Duhul Sfânt.

Îl încercă simțământul straniu că Iisus triumfase asupra morții...

Nimeni altcineva nu pricepu aceste cuvinte. Crucificatul îl strigase pe Ilie? De ce pe acest profet anume? câțiva oameni ai Templului începură să facă haz, insensibili la gemetele femeilor aflate în apropiere.

— Acum îl strigă pe Ilie? Și ce, crede că profetul o să vină să-l dea jos de pe cruce?

Dar de fapt, ce însemnau aceste cuvinte, *limash baganta*?

— Ce a spus? murmură Nicodim.

Iosif clătină din cap în semn că nu știe. Se întoarse către Iuda, poate cunoștea el sensul aceluia strigăt, dar fu cutremurat de spaimă. Încă o dată, discipolul preaiubit era însângerat. Iosif țipă. Ceilalți îl priviră uimiți. Văzându-i expresia, căutară din ochi obiectul emoției sale și privirea le căzu asupra lui Iuda, care tocmai își trecea mâinile peste față.

De la încheieturile mâinilor îi curgea sânge.

— Iuda?

El clipi des, ca și cum ar fi ieșit dintr-un vis, surprins el însuși de numele său.

— Iuda, încheieturile tale... rosti Maria.

Maria, mama lui Iisus, slobozi un urlet de groază. Toma se holba și el, cu gura căscată de stupeoare.

Iuda își examinează încheieturile, plecă încet capul, apoi închise pleoapele.

— Priviți-i picioarele! strigă Iosif cu vocea gătuită.

Și picioarele lui Iuda erau însângerate. Printre baretele sandalelor se vedeau găuri în carne.

Pricepură. Ochii Mariei se umplură de lacrimi. Lazăr îl cuprinse pe Iuda de după umeri.

— Iuda, Iuda... murmură el.

Nu departe de ei, oamenii Templului discutau despre sensul misterioaselor cuvinte.

— E un țipăt de disperare, îi asigura doct unul dintre reprezentanții lui Caiafa. Înseamnă: „De ce, de ce m-ai părăsit?” Iluminatul ăsta și-o fi închipuit că Preaînaltul îl va elibera de pe cruce...

— Dar nu asta am auzit noi, obiectă un altul. A spus *Limash baganta*, nu *Lama sabbachtani*.

— Da, da! Dar din cauza durerii, crucificatul nu a putut pronunța corect cuvintele. *Limash baganta* nu are niciun sens.

Vântul le aduse alte vorbe:

— Mi-e sete.

Oare Iisus le rostise? Sau unul dintre ceilalți doi?

Puțin după aceea, capul îi recăzu pe piept.

— E mort! strigă cineva.

Iuda își privi învățătorul. Nu, Stăpânul nu era mort. Nu. De altfel, crucificații nu mureau decât după câteva zile.

Nimeni nu mai știa câte ceasuri erau, nu era niciun

gnomon prin apropiere și, de altfel, sub cerul ăsta plumburiu acul ar fi rămas fără umbră. Dar trebuia să fi fost cam al doilea ceas al după-amiezii.

Oamenii Templului hotărâra că era cazul să se ducă să se întrezeze și ei. Erau siguri că îl văzuseră pe falsul Mesia dându-și ultima suflare.

Iosif din Arimateea îi făcu un semn lui Nicodim, apoi Mariei din Magdala și, strângându-l pe Lazăr de braț, se strecurară, urmați de slujitorii lor.

Din peste o sută câți fuseseră, mai rămăseseră doar câțiva privitori. La un semn al Mariei, și micul ei grup se risipi pe dată.

Poarta lui Efraim rămase aproape pustie.

Vântul agita mantia și roba lui Iuda, care rămăsese încremenit, sprijinit de un perete. Nu-și putea desprinde privirea de la învățătorul lui.

Vântul, vântul Duhului sufla acolo sus, peste cele trei cruci.

Elauia, elauia, limash baganta...

18

UN SOARE DE SÂNGE

Maria din Magdala străbătea în lung și-n lat sala mare de la primul etaj al casei lui Nicodim.

Maria, mama lui Iisus, era lungită pe o bancă, iar Maria din Cleofa – ghemuită la picioarele ei.

Lazăr ședea pe un scaun, încercând să își pună în ordine gândurile haotice. Și iată care erau acestea: Iosif din Arimateea și Nicodim fuseseră la Pilat pentru a-i cere autorizația de a da jos de pe cruce trupul lui Iisus, pentru a-l înmormânta după datină. Nimeni nu avea certitudinea că Iisus ar fi încă în viață, dar Iosif mituisise legionarul pentru a nu sparge tibiile condamnatului, așa cum se proceda în mod ritualic, ca un apogeu al chinurilor celor crucificați. Or, cam în trei ceasuri soarele urma să apună și, conform datinilor evreiești, condamnații nu puteau fi

lăsați pe cruce în ziua de Paști. Timpul îi presa: trebuiau să îl dea jos de pe cruce pe Iisus înainte de asfințit. Acestor griji apăsătoare li se adăuga și imaginea rănilor spontane ale lui Iuda. Cele ale unei biciuiri pe care nu o primise și cele ale unei crucificări pe care nu o suferise. Era un miracol. Dureros, desigur, dar totuși un miracol. Și extrem de revelator în privința comuniunii dintre discipol și învățător.

Dar unde era oare Iuda? Probabil că a rămas la Poarta lui Efraim. Nu se va clinti de acolo până ce trupul lui Iisus nu va fi coborât de pe cruce.

Lazăr era tentat să se ducă să îl caute pe discipolul cel preaiubit. Dar stabilise cu Iosif că îl va aștepta până ce se va întoarce de la Pilat sau cel puțin până ce va primi un mesaj de la el despre rezultatele întrevederii cu procuratorul.

Așa că Lazăr se strădui să găsească argumente raționale, deși înainte i se ridicau întrebări fără răspuns.

Da, într-adevăr, Iuda nu se clintise. I-ar fi fost și greu să o facă, atât de tare îl dureau picioarele. Nu mai sângera, dar îl măcina o durere surdă. O rafală de ploaie îl izbi cu furie și îl obligă să se ascundă sub o streășină a Porții lui Efraim, aproape de ghereta celui mai rău dintre legionari.

Cam la o jumătate de oră de la plecarea lui Iosif și a lui Nicodim, Iuda văzuse un centurion sosind în goană. Acesta avu o discuție precipitată cu ceilalți doi legionari care făceau de strajă pe Golgota. Era clar că vorbeau despre Iisus. Apoi luă lancea unuia dintre cei doi, se duse până sub cruce și îl împunse pe Iisus în coasta dreaptă.

Iuda fu pe punctul de a țipa.

Iisus nu reacționează.

Centurionul se uită cu atenție la el, strigă către ceilalți doi niște cuvinte de neînțeles pentru iscariotean și

plecă tot în goană.

Ce să însemne acest episod? Centurionul venise să se asigure cumva că Iisus e mort? Dar pentru ce? Și de ce tocmai acum?

În sfârșit, romanul plecase, iar Iuda recăzu în toropeala lui. Puțin înainte de al patrulea ceas, zări apropiindu-se în grabă un grup de oameni cu capetele plecate, ferindu-se de vijelie, și trăgând după ei un măgar. Îi recunosc pe Iosif din Arimateea și pe Nicodim, dar aceștia nu îl observară și începură să urce colina.

Strania lor expediție îl scoase din amorteală. Oare ce aveau de gând să facă acolo sus? Vor fi crezând că Iisus e mort?

De la distanță, îl văzu pe Iosif vorbind cu legionarii. Câteva clipe mai târziu, unul dintre ei îi arătă scara, pusă într-o parte, pe pământ. O apucă un servitor care o ridică și o fixă de partea stângă a stâlpului crucii. Apoi începu să se cațere. Mantaua îi flutura în vânt. Iosif îi întinse cleștele cu o mână, în vreme ce cu cealaltă ținea scara. Odată ajuns sus, servitorul începu o muncă periculoasă: agățat de brațul stâng al crucii, încerca să smulgă pironul din încheietura stângă a condamnatului. Dură ceva vreme. În cele din urmă, servitorul reuși. Brațul lui Iisus căzu, inert. Dar din clipa aceea, încercarea deveni și mai riscantă, căci corpul crucificatului, care nu se mai ținea decât în încheietura dreaptă, începuse să se aplece înainte. Senatorul fu nevoit să-l cuprindă de subsuori cu mâna dreaptă, susținându-l. Există riscul ca încheietura pironită de cruce să fie sfâșiata sub greutatea corpului. Și asta sus, pe cruce, sub un vânt năprasnic.

Sări un alt servitor, care își ajută stăpânul să susțină scara.

Iuda privea scena fascinat, hipnotizat.

Se uitau și cei doi legionari, dar cu un interes mai scăzut, ba chiar cu o urmă de ironie.

În continuare, pe servitorul cocoțat pe scară îl aștepta un lucru imposibil, oricât de brav ar fi fost. Susținând trupul lui Iisus, al cărui cap îi recăzuse pe umăr, ar fi trebuit să elibereze din piron încheietura dreaptă. Or, asta nu o putea face decât cu brațul drept, dar cu acesta îl susținea pe Iisus.

Iuda îl auzi pe Iosif strigând:

— Lasă cleștele jos!

Servitorul se conformă. Iosif luă cleștele de jos. Iar celălalt, cu prețul unor contorsiuni extraordinare, reuși să îl susțină pe Iisus cu mâna stângă în timp ce cu cealaltă încerca să îi elibereze încheietura dreaptă.

Ploaia bătea în rafale.

Iuda se năpusti în goană. Spre stupoarea lui Iosif, înșfăcă cleștele și, cu o agilitate supraomenească, de maimuță, se cățăără pe bârna crucii pentru a i-l întinde slujitorului.

Acesta îl înșfăcă și, cu prețul unui dublu efort, începu să scoată pironul, ținând în același timp trupul lui Iisus.

Trecu parcă o eternitate. Dar în cele din urmă Iuda auzi zgomotul surd al fierului, căzut pe pământul mocirlos.

— Rămâi acolo! urlă Iuda. Cleștele!

Dar căzu și cleștele. Ca în transă, sub privirile stupefiate ale lui Iosif din Arimateea, ale lui Nicodim, ale servitorilor și ale legionarilor, Iuda se chinuia să smulgă cu mâinile goale pironul care străpungea picioarele lui Iisus, aflat în dreptul obrazului lui. Un piron lung, cu capul pătrat, cât un braț de om.

Ce forță îl însuflețea pe el, care cu câteva ceasuri în urmă părea aproape mort, de sfârșit ce era? Cuiul cedă în cele din urmă. Îl trase cu o delicatețe infinită, de moașă, și îl strecură în buzunarul mantalei.

Să fi fost ploaia, sau lacrimile îi năpădiseră obrazul?

Desfăcu picioarele din suport. Le sărută.

Spre profunda lui uimire, văzu că sângerează. Avea

sânge pe buze. Cadavrele nu sângerează. Știuse el! Știuse el! Iisus nu era mort!

La capătul unei nesfârșite nopți de spaime și de suferință, în el răsărea în sfârșit soarele. Un soare scăldat în sânge.

— Ajutați-mă! strigă servitorul de deasupra lui, coborând de pe scară.

Așteptau. Iar trupul lui Iisus se prăvăli în brațele lor întinse.

Legionarilor puțin le păsa de aceste peripeții. Ploaia răpăia cu furie. Coborâra colina în goană pentru a se adăposti sub Poarta lui Efraim.

Suvoaiele cerului spălau corpul gol al lui Iisus și udau mantalele micului cortegiu.

Măgarul se clătina.

Trupul fu pus pe un lințoliu, întins pe cel mai puțin mocirlos petic de iarbă. Unul dintre bărbații prezenți, medic fără îndoială, se aplecă să examineze rănila și zăbovi la cea de pe partea dreaptă. Și el fu surprins. Smulgerea piroanelor rupsesse și crustele formate, iar sângele, de un roșu întunecat, reîncepuse să curgă. Ridică niște ochi înspăimântați către Iosif din Arimateea și Nicodim, care observaseră și ce se întâmpla.

— Repede! ordonă Iosif. Oamenii Templului pot ajunge aici dintr-un moment în altul!

Cu vârful degetelor, doctorul aplică puțină alifie pe răni, apoi trase peste picioare capătul giulgiului, acoperind obrazul și capul cu celălalt capăt. Nu era tocmai un ritual preliminar de înmormântare. Ar fi trebuit să spele cadavrul cu apă parfumată, să pună pe față giulgiul special sau *sudarion*¹⁸, cum era numit, apoi să coasă lințoliul, să spună

18 Cuvânt de origine latină, *sudarium* (țesătură moale), denumea un prosop utilizat pentru ștergerea transpirației de pe față sau pentru acoperirea chipului unui cadavru (n.

rugăciunile... Dar circumstanțele nu le permiteau toate acestea. Și apoi, doar nu aveau să coasă un om viu într-un lîntoliu. Trupul înfășurat în pripă fu urcat pe măgar, cu capul pe grumazul animalului. Patru bărbați în jurul lui, cu tot cu Iuda, care îl sprijinea, menținându-i echilibrul.

— Sunt jos! mârâi dintr-odată Nicodim.

Toate capetele se întoarseră către Poarta lui Efraim: vreo duzină de oameni așteptau acolo, privind scena. Pe Gedaliah l-au recunoscut de la distanță. Probabil că cineva îi anunțase că partizanii lui Iisus i-au cerut permisiunea lui Pilat de a da jos de pe cruce cadavrul și au venit să verifice ce însemna acest demers insolit al lor: doi membri ai Sanhedrinului aventurându-se într-o casă păgână cu doar două, trei ceasuri înainte de apus, cu o zi înainte de Paște? Ba, mai rău, acești doi onorabili evrei îndrăzneau să pună mâna pe un cadavru? Dar oamenii ăștia nici nu vor mai putea celebra Paștele, deoarece ritualurile de purificare durau cel puțin douăzeci și patru de ore!

Din fericire, ploaia se dovedi un aliat de nădejde pentru salvatori, căci îi obligă pe oamenii Templului să se retragă.

— Vii cu noi, îi spuse Iosif din Arimateea lui Iuda.

Cortegiul - Iosif, Nicodim, Iuda, medicul și patru servitori - se puse în mișcare. Încotro se îndreptau? Iuda nu știa, dar nici nu-i păsa, era hotărât să nu plece de lângă Iisus. Pesemne că Iosif a înțeles acest lucru și de aceea a și acceptat să se pricopsească și cu acest neprevăzut tovarăș.

Iuda mergea în față, aproape de capul măgarului, indiferent la noroaiele prin care înotau anevoios cu toții. Își strecurase mâna pe sub capătul de sus al giulgiului și, pe sub acoperitoare, îl ținea pe Iisus de mâna stângă, cu ochii lipiți de chipul preaiubit care se contura sub lâna țesăturii noi și muiate zdravăn de ploaie.

La un moment dat, cam la o jumătate de ceas de la

plecarea de pe Golgota, la o zdruncinătură, o parte a giulgiului alunecă. Inima lui Iuda se opri cu totul când văzu că gura lui Iisus, până atunci întredeschisă, se închide, iar limba îi atinge imperceptibil buza superioară. Da, știuse întru Duhul că învățătorul e viu, dar mizeria asta omenească e în așa fel plămădită, că Duhul nu crede cu adevărat decât ceea ce văd ochii trupului. Exulta.

Oare observaseră și ceilalți acest semn de viață? îi era greu să îi întrebe. Dacă nu-l văzuseră, atunci va fi micul său secret. Totuși, era sigur că doctorul îi prevenise pe Iosif și pe Nicodim asupra rănilor însângerate.

Dar unde îi ducea Iosif? Cum se vor sfârși toate astea? Îngrijirea rănitului era mai mult decât urgentă. Cortegiul înainta acum de-a lungul zidurilor septentrionale ale Ierusalimului și urma calea ce ducea spre valea Cedron. Norii se risipeau, iar soarele în asfințit le tinea marginile cu aur însângerat: ici, colo se zăreau primele petice de cer curat, așa cum nu mai văzuseră încă din ajun.

— Uită-te în spate, să vezi dacă nu cumva suntem urmăriți, îi ordonă Nicodim unuia dintre servitori.

Răspunsul veni în câteva clipe:

— Nimeni, drumul e pustiu.

Iosif desfăcu o mică ploscă plină cu apă din șaua măgarului și o trecu de la unul la altul. După ce își ostoi setea, Iuda își aminti că nu mâncase nimic de dimineață. Scotoci prin buzunare și găsi o jumătate de pâine. Tocmai se pregătea să își înfigă dinții în ea, când gândul îi zbură la Iisus: nici el nu mâncase nimic de ceasuri întregi. Așa că puse pâinea la loc în buzunar.

Nici nu intraseră bine în Cedron, că vântul le aduse o muzică stranie, cântată parcă de trompetele arhanghelilor, și care trezea ecouri în întreaga vale. Iuda tresări, îngrozit. Apoi își aminti: erau trompetele uriașe¹⁹ din care se sufla

19 Instrumente muzicale de suflat, în formă de corn, utilizate în cultul iudaic: *shofar* sau *chofar* (n. tr.).

în cele patru zări ale cetății pentru a vesti lumii începutul Marelui Sabat.

Cum de mai aveau inima să se bucure de sărbătoare cei care au dat morții întruparea Duhului, fiul pământesc al lui Iahve? Abel îl sacrificase pe Cain cel Drept. Iar oamenii Templului suflau în trompete vestea propriei lor îngropăciuni!

În sfârșit, ajunseră la destinație: cimitirul cu morminte săpate în stâncă de pe muntele Măslinilor. Iosif opri măgarul dinaintea unuia dintre acestea: nicio piatră funerară maiestuoasă dominând împrejurimile, cu fațade împodobite și stâlpi, ci o grotă simplă, închisă cu o piatră rotundă, *dopheq*²⁰. Soarele era în asfințit iar Iuda își dorea noaptea ca pe un pled imens, în care să se înfășoare, să doarmă și să uite grozăviile vieții.

Ce și-ar mai fi dorit să celebreze în această clipă extazul Vinului Eliberării!

Elaouia, elaouia, limash baganta...

19

CINA DE LA MORMÂNT

Spre groaza lui Iuda, din tufișurile întunecate țâșniră doi bărbați. Înaintară câțiva pași, apoi se opriră.

— Cine sunteți? strigă Nicodim.

— Niște curioși, răspunse unul dintre ei cu o voce impertinentă. Am venit și noi să vedem cum îl înmormântați pe regele iudeilor.

Vorbele fură însoțite de un fel de cotcodăcit.

— Dacă ați fi fost niște evrei pioși, îi apostrofă Iosif din Arimateea, ar fi trebuit ca la ora asta să fiți între

20 Piatră ritualică, rotundă, care închidea mormintele iudeilor. Se pare că la intrarea în mormânt existau două astfel de pietre, una mai mare, numită *golel*, care închidea cripta, și una mai mică, rotundă, *dopheq*, pusă ca suport deasupra celei mari (n. tr.).

zidurile Ierusalimului, în rugăciune. Dar se vede prea bine ce sunteți, niște nenorociți de spioni ai lui Ana și Caiafa!

— Ți-am putea întoarce foarte bine ocară, Iosif, nu se lăsa mai prejos cel mai îndrăzneț dintre ei. Voi ce căutați aici cu un cadavru pe care v-ați dus să îl cereți dintr-o casă păgână?

Iosif înaintă către ei:

— Pietatea autorizează păcatul comis pentru săvârșirea ritualurilor, după cum precizează Talmudul. Dar voi nu vă puteți prevala de acest motiv pentru a vă justifica prezența aici!

Celălalt îl înfruntă. Nicodim, doctorul, Iuda și servitorii luaseră deja poziții amenințătoare și pesemne că spionul deja își făcea socoteala că nu prea aveau cum să facă față, el și tovarășul lui, celor opt bărbați. Riscău să primească niște scatoalce pe care să nu le uite niciodată, ba, cine știe, să fie uciși și îngropați fără niciun ritual într-un cavou necunoscut. Totuși, spionul continuă fanfaronada:

— Dacă îți închipui că mă sperii, te înșeli, Iosife. În curând va ajunge aici o patrulă romană. Te sfătuiesc, pe tine și pe prietenii tăi, să renunțați la gândurile agresive.

Era din ce în ce mai întuneric. Unul dintre servitori lovi două pietre de silex și aprinse o torță. Iosif întoarse spatele celor doi intruși.

— Vierme! scuipe Iosif în barbă. Spionează-ne până ți-or crăpa ochii! Du-te și le povestește stăpânilor tăi ce ai văzut!

Porunci apoi servitorilor:

— Duceți-l înăuntru pe învățător!

Aceștia înlătură piatra rotundă de la intrare. Sub privirile spionilor, Iuda, împreună cu doi servitori, îl luă pe Iisus de pe măgar și îl duse în interiorul grotei.

Acolo, îl culcară pe patul de piatră cioplit în stâncă. Apoi ieșiră și, înțelegând situația, rostogoliră bolovanul în

sens invers, pentru a astupa mormântul. Scârțâitul pietrei imense rostogolite de cei trei bărbați răsună amenințător în noapte.

Iosif privi țință către spioni.

— Ei, bine, acum noapte bună.

— Aveți de gând să lăsați cadavrul în mormânt fără să îl spălați? Întrebă unul dintre ei.

— Interesul vostru pentru respectarea ritualurilor e mișcător, bandă de ipocriți ce sunteți. Ne vom întoarce să îl spălăm după Paști.

Gâlceava se opri aici. Cortegiul se formă la loc și, în frunte cu servitorul care purta torța, luă calea Ierusalimului, lăsându-i în urmă pe spioni.

Sângele lui Iuda se prefăcuse în venin clocotit. Nici nu intrară bine pe drum, că îl și înșfăcă de braț pe Iosif din Arimateea.

— Iosifel Iosifel strigă el. Iisus e viu! O să-l lăsăm în mormânt în starea în care e?

— Nu, Iuda. Ne întoarcem într-un ceas, două, după ce javrele alea vor fi plecat spre Ierusalim, să îl informeze pe Caiafa de rezultatul misiunii lor. Vezi bine că nu avem ce face altceva. Dacă Ana și ginerele lui, Caiafa, ar afla că Iisus e viu, ar fi în stare să îl crucifice a doua oară!

La asta nu se gândise Iuda. Perspectiva unui nou supliciu îl îngheță.

— Și dacă le dă prin cap să deschidă mormântul, să vadă dacă Iisus e mort? insistă el.

— Mă îndoiesc că ăia doi vor avea puterea să miște piatra cea mare din loc. În orice caz, de vreme ce ne-au văzut acum plecând cu toții, presupun că nu își pot închipui că l-am lăsat pe Iisus viu într-un mormânt.

Iuda se gândi puțin și reluă:

— Dar dacă ne urmăresc, ne vor vedea că ne întoarcem din drum.

— Stai liniștit, Iuda, că nici eu nu sunt copil. După cum știi, aici există două drumuri care duc la Ierusalim. În câteva minute, ne vom ascunde în păduricea din față. Vom aștepta acolo până ce îi vom vedea trecând. Apoi ne vom putea îndrepta toate grijile înspre Iisus.

Acestea fiind spuse, Iosif dădu un ordin și cei opt bărbați părăsiră drumul și se cufundară în pădurea care îl străjuia. Torța fu și ea stinsă.

Iarba de sub picioarele lor băltea. Deasupra capetelor, copacii scuturau ultimii stropi de ploaie. Țipă o bufniță. Trosnetul ramurilor întindea la maximum nervii și așa afectați de oboseală și încordare. În jurul lor fojgăiau tot soiul de dihănii, șerpi, vulpi, șopârle...

În tot acest răstimp, își spuse Iuda în gând, Iisus zăcea în pustietatea unui mormânt rece și întunecat.

Într-un sfârșit, se auziră pași și vorbe. Spionii treceau prin fața lor. Peste câteva clipe, la un semn al lui Iosif din Arimateea, cei opt bărbați ieșiră din pădure. Torța fu aprinsă din nou și făcură iute cale întoarsă la mormânt.

— O să murim de foame și de sete, spuse Nicodim.

— Avem apă și gustări, răspunse Iosif. O să ne putem trage puțin sufletele.

Să ne tragem sufletele, repetă Iuda în sinea lui. Și Iisus?

Pentru a treia oară stinseră torța, rostogoliră piatra din buza grotei și întinseră o cuvertură în deschizătura mormântului. Servitorii aprinseră două lămpi și își ocupară apoi pozițiile de pază.

Dădură la o parte giulgiul. Iosif din Arimateea împături o manta și o așeză sub capul lui Iisus. Bolta cavoului fiind scundă, fu nevoit să se așeze pe pământul gol alături de Nicodim și Iuda, urmărindu-l atent pe medicul care palpa trupul rănitului.

Acesta începu prin a masa încetișor membrele și

pieptul. În lumina palidă a lămpilor, corpul părea a-și fi pierdut culoarea vineție. Medicul îi unse din nou rănilile, îi bandajă încheieturile și picioarele, îi puse un emplastru pe rana de pe coastă.

— Dați-i să bea, spuse el. Are febră. A stat dezbrăcat în frigul ăsta, cu toate rănilile și suferința lui...

Iuda ieși să ia plosca de la servitori. Medicul umezi o cârpă curată și o puse pe buzele lui Iisus. O mișcare ușoară le însufleți: Iisus aspira apa.

Pentru prima dată de când îl coborâseră de pe cruce, deschise ochii și întoarse capul către salvatorii săi. Se cutremurară cu toții. Chiar și doctorul.

Încercă să ridice brațul pentru a-și apăsa peticul de țesătură pe buze, dar mâna nu răspunse întru totul intențiilor sale, din cauza rănii de la încheietură. Iuda îi apăsă pânza pe gură și simți răsuflarea fierbinte a învățătorului arzându-i palma.

— Vreau să mă așez, șopti Iisus.

Se repeziră să îl ajute și îi acoperiră umerii cu lințoliul. Își puse cu grijă picioarele pe pământ, își privi mâinile, apoi întoarse capul spre ei.

— Deci sunt viu.

Cuvintele răsunau straniu în cripta rece și îl tulburară profund pe Iuda. Era un reproș?

— Ce e cu complotul ăsta? întrebă el.

— Învățătorule! Nu am știut nimic! strigă Iuda.

Nu am știut nimic, învățătorule, până în clipa în care am smuls pironul din picioarele tale! Nu am știut că erai viu...

Vocea i se înecă în lacrimi. Trecuse deja prin cea mai cumplită dintre dureri, aceea de a-și fi dat învățătorul pe mâna Sanhedrinului, acum urma să se vadă acuzat de a fi complotat la salvarea lui?

— Stai liniștit, Iuda, știu ce ai făcut tu. Pe Iosif și pe Nicodim îi întrebam.

Iosif înălță capul:

— Setea lor de răzbunare a fost ostoită, învățătorule, odată ce ai fost torturat public, răspunse acesta cu o patimă abia stăvilită și, cine știe, poate și cu virtutea rănită. Ar fi trebuit ca noi, cei pe care i-ai învățat despre puterea Duhului, să le dăm lor și carnea ta?

Ecourile vorbelor lui umplură cavoul. Ecouri care alungau doliul, dar semănau neliniște. Afară, în bezna nopții răsună un țipăt de cucuvea.

— Ți-ar fi sfărâmat oasele picioarelor și țeasta, s-ar fi năpustit asupra trupului tău și l-ar fi aruncat la groapa comună! Ți-ar fi executat discipolii, iar învățăturile tale s-ar fi pierdut în colbul veacurilor!

Nu, învățătorule, nu! Nici Maria, nici Marta, nici Lazăr, nici Nicodim, nici eu nu i-am fi putut lăsa pe acești preoți păcătoși să mănânce carnea jertfei oferite lui Iahve. Asta să fi fost voința ta?

Tonul lui era aproape profetic.

Doar un ușor frison de febră mișcă buzele lui Iisus. Ceilalți rămaseră stană de piatră la auzul vorbelor lui Iosif. Uitaseră că Iosif din Arimateea fusese elevul lui Gamaliel.

— Nu, Iosif, răspunse Iisus cu o voce care părea a-i țâșni direct din piept, o voce răgușită, tenebroasă, cum va fi fost odinioară cea a vrăjitoarei Endor, când a chemat fantoma lui Samuel pentru regele Saul. Nu, Iosif, nu a fost voința mea ca acești preoți păcătoși să mănânce carnea jertfei. Jertfa îi era oferită lui Iahve.

Suspină, extenuat.

— Ai făcut ceea ce a trebuit să faci. Tatăl va ține seama de faptele tale. Dar cum am putea să nu recunoaștem că voința Lui e imprevizibilă? Și că eu însumi sunt uimit.

— Oare îngerul lui nu a oprit mâna lui Avram, învățătorule? spuse Iosif.

Argumentul păru să-l descumpănească pe Iisus.

— De data asta, tu ai fost îngerul care a ținut mâna morții. Dar eu, sunt eu noul Isaac?

Cine ar fi îndrăznit să răspundă? Cine ar fi îndrăznit să comenteze oroarea sacrificiului primordial, cel al unei ființe omenești, cel al unui fiu? Peste grotă căzu tăcerea, asemenea uleiului care potolește valurile mării. Flăcările celor două lămpi se înălțau drepte, ca și cum ar fi fost flăcările Duhului.

— Iată-ne în altă poveste decât povestea mea, spuse Iisus. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi.

Nu pricepură: care ar fi trebuit să fie povestea lui? Și ce ar fi trebuit să fie, dar nu va mai fi?

Iisus adăugă, ca pentru sine:

— Necunoașterea va dura multă vreme. Lupta va fi mai lungă și mai crudă.

Toți rămaseră stane de piatră, aproape îngroziți. Iuda nu îndrăzni să întrebe ce însemnau acele cuvinte. Dar timpul îi zorea. Asemenea tovarășilor lui, tremura la gândul că în zori, oamenii lui Caiafa se vor întoarce la mormânt. Erau suficient de ticăloși încât să dea piatra la o parte și să verifice starea presupusului cadavru.

Doctorul se precipită.

— Învățătorule, spuse Iosif, nu putem rămâne aici până în zori. Doctorul ți-a oblojit spatele, mâinile, picioarele... De îndată ce vei mai prinde ceva puteri, va trebui să părăsim cripta.

— Fie, răspunse Iisus la capătul câtorva lungi momente. Am auzit că spionii v-au urmărit până aici. Se vor întoarce.

Chiar așezat fiind, Iisus tot se clătina. Doctorul se grăbi să îl susțină și se așeză lângă el pe patul de piatră.

— Poți mânca puțin? îl întrebă. Trebuie să îți recapeti forțele.

Iisus clătină din cap și schiță un zâmbet palid:

— Nu e revelator că trebuie să luăm masa într-un

mormânt? Așa ne celebrăm noi Paștele! Duhul a triumfat asupra morții!

Servitorii desfăcură gustările aduse, ouă fierte, pui, brânză, curmale și smochine uscate. El luă pâine și brânză. Mâinile îi tremurau.

— Mâncați și voi. Mănâncă, Iuda.

Dar acesta se uita la el de parcă nu ar fi înțeles ce spune. Putea să mestece hrana, ca să trăiască în continuare? Să trăiască? Doar fusese instrumentul torturii, fusese biciul, crucea și piroanele. Rezultatul suferinței pe care el o provocase era dinaintea ochilor săi, iar el trebuia să mănânce?

— Știu ce-i în inima ta, Iuda. Trebuie să mărturisesc. Ai acționat din voința mea. Îți cer să mănânci.

Iuda se răsuci către stăpânul lui, îi prinse mâna și i-o sărută. În clipa aceea, Iisus observă pe picioarele lui Iuda o cicatrice asemănătoare cu a lui.

Cu un gest brusc și neîndemânatic, apucă încheietura discipolului și îi examină rana.

— Ce-i asta? Te-au crucificat și pe tine?

Dar Iuda nu fu în stare să răspundă.

— Arată-mi și cealaltă încheietură.

Iuda se execută.

Privirile li se întâlniră.

— Învățătorule, rănilor astea i-au apărut în timp ce erai tu crucificat, explică Iosif.

Se lăsă o tăcere grea. Nimeni nu îndrăznește să se miște. Într-un sfârșit, Iisus suspină și reîncepu să mănânce.

— Mănâncă, îi spuse lui Iuda, care se dusesese să se așeze.

Discipolul vârî codrul de pâine în gură, hărțuit de amintirea celui alt duminic, pe care Iisus i-l întinsese în timpul cinei din Ierusalim. O mestecă de parcă ar fi fost carne din carnea stăpânului lui. Reînvăța acest exercițiu

straniu, mestecarea hranei între dinți. Până și gustul mâncării i se părea necunoscut. Prea multe idei se învâртеau în capul lui, prea multe întrebări care se roteau într-o horă smintită, căreia nu reușea să îi dea de capăt.

Ceilalți mâncau și ei, cu poftă chiar. Și afară, servitorii prindeau puteri. Se hotărî așadar să mănânce, fie cât de puțin.

— Da, spuse Iisus, va trebui să părăsim acest mormânt. Spiritele răului nu vor întârzia prea mult. Se vor întoarce, poate vor aduce și o armată, de data asta. Unde sunt Maria, Marta și Lazăr?

— La Ierusalim. Ne așteaptă, după ce te vom fi dus într-un loc sigur, pentru a te putea reface.

— Și la ce loc v-ați gândit?

— Betbasi, învățătorule. Unul dintre discipolii tăi, Simon din Iosafat, are acolo o fermă. Dacă nu mai zăbovim mult, am putea ajunge acolo la primele ceasuri ale dimineții.

— Nu pot să merg, dar aș putea să mă țin pe un măgar.

Medicul scoase din buzunar o sticlută și turnă o cantitate apreciabilă de licoare într-o cană cu puțină apă și i-o întinse lui Iisus:

— E vârnant, sare albă și chinină, învățătorule.

Iisus schiță un alt surâs. Cunoștea virtuțile vindecătoare ale acestor plante: un tonic și două febrifuge. Bău tot conținutul cării.

— Îmbrăcați-mă, le spuse.

Iosif chemă servitorii. Erau veșminte noi, lucru care îl tulbură peste toate pe Iuda: așadar, prevăzuseră că Iisus va supraviețui încercării crucii.

Îmbrăcatul lui Iisus dură mai puțin decât se temuseră. Rănitul își trase fără foarte mare greutate pantalonii și roba, dar când trebui să își pună sandalele și să se ridice, fu nevoit să recunoască ceea ce era evident:

picioarele, străpunse dintr-o parte în alta și imobilizate în bandaje, nu reușeau să îi susțină greutatea. Iuda și Nicodim îl apucară de brațe, în vreme ce Iosif îi aranja mantia pe umeri. A ieși astfel din criptă în întunericul nopții nu fu deloc un lucru ușor.

— Înlăturați din mormânt toate urmele trecerii noastre! le ordonă Iosif servitorilor.

A-l ajuta pe Iisus să urce pe măgar fu o altă încercare dificilă. Cu câteva ceasuri în urmă era răstignit pe cruce. În ciuda voinței ieșite din comun, trupul lui pământesc nu își putea recupera atât de repede puterile. În cele din urmă îl așezară în șa. Iosif urcă în spatele lui pentru a-l susține, oricât de scurt va fi fost drumul.

Cerurile păleau. Cortegiul o apucă pe drumul spre Betbasi.

Abia la sosirea la fermă, Iuda își aminti ceva: nu pusese ră la loc bolovanul care astupa intrarea în mormânt. Ocupați să curețe grota și să îl urce pe Iisus în șa, uitaseră să astupe gura cavernei.

20

„IATĂ-NE ÎN ALTĂ POVESTE DECÂT POVESTE
MEA”.

După ce, la ferma lui Simon din Iosafat, Iisus fu dus în camera lui, care dădea înspre livezi, după ce doctorul orândui toate cele cuvenite convalescenței, Iosif, Nicodim și Iuda se retraseră în grădină pentru a-și lămuri întrebările și emoțiile extraordinare care îi măcinau aprig încă de la răstignirea din ajun.

Soarele de aprilie își arătase în sfârșit obrazul. Pământul sufocat de ploaia îndelungată se oferea în sfârșit mângâierilor razelor sale.

Dar memoria se supunea altui soare.

Până atunci, urgența salvării lui Iisus înăbușise în discipoli orice altă grijă în afara aceleia de a-l smulge pe învățătorul preaiubit din ghearele lui Ana și Caiafa și din

plasa lașităților oportuniste ale lui Pilat. Acum, că răsuflau ușurați pentru prima oară după arestarea de pe muntele Măslinilor, puteau da frâu liber propriilor lor nedumeriri.

Nu exista o măsură comună a tulburărilor lor: fiecare își ducea propria-i furtună lăuntrică. Dar aceea care îl măcina pe Iuda era teribilă, îl sufoca. Indiferent ce sens s-ar da cuvântului „complot”, era clar că existase un plan pus la cale de Iosif, Nicodim, Maria, Marta și Lazăr de a-l salva pe învățător de pe cruce. Iar el, Iuda, nu știuse nimic. Asemenea lui Iisus.

Iubirea pământească pentru nazarinean triumfase asupra iubirii celeste pentru Tatăl.

Și Iuda nu izbutea să se împace cu imensitatea acestui conflict de neînchipuit.

Ce mai rămânea din jertfa divină a lui Iisus? Nu putea să le spună toate astea nici lui Iosif, nici lui Nicodim, care nu primiseră inițierea în deșert ca el, odinioară. Dovadă că nici nu pricepuseră vorbele rostite de Iisus pe cruce...

Nicodim rupse primul tăcerea:

— Nu reușesc să înțeleg următorul mister. Cum de învățătorul, care l-a sculat pe Lazăr din mormânt, a vindecat orbi și paralitici, ca să nu mai vorbesc de alte minuni, nu reușește să își vindece propriile-i răni cu aceeași rapiditate?

— Doar l-ați auzit, spuse Iuda. Primele lui cuvinte exprimau mirarea de a se fi trezit în viață. Asta înseamnă că planul lui Iahve a fost altul decât cel pe care el însuși l-a prevăzut. I-ați smuls trupul din ghearele morții, dar duhul lui nu s-a întors printre noi.

Iosif clătină încet din cap.

— Ai fost instrumentul voinței lui Iahve, Iosif, dar l-ai tulburat. Ai schimbat destinul pe care și l-a croit.

— Oare nu m-am apărat în fața lui? Cum l-aș fi putut lăsa pe învățătorul nostru să fie sfâșiat de haita de șacali ai

lui Ana și Caiafa? strigă Iosif. Îmi reproșezi că l-am salvat?

— Nu, Iosif, știi prea bine că nu. Îți explic ceea ce cred că știi. Nu cunosc sensul cuvintelor lui: „Iată-ne în altă poveste decât povestea mea. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi”. Poate ne va explica el.

Se gândeau cu toții, în tăcere, la aceste taine când apăru Simon din Iosafat, care le aducea un sol din Ierusalim. Un sol în sabatul sfintelor Paști? Era foarte ciudat. Dar bărbatul, sau mai bine zis tânărul, Ahmed, era un nabateean aflat în slujba casei lui Nicodim din Ierusalim. Nu era așadar obligat să se supună cerințelor acestei sărbători, ale niciunul sabat de altminteri, și nici interdicției de a nu depăși cu mai mult de o sută de pași pragul casei. Acesta era și motivul pentru care fusese angajat. Multe dintre marile familii ale Iudeei, Galileei, Periei, Samariei, dar și din alte provincii foloseau idolatri pentru sarcinile pe care evreii pioși – sau care cel puțin se străduiau să pară astfel – nu le puteau îndeplini în ziua de sabat.

De aceea și miliția lui Saul era alcătuită tot din idolatri: nabateeni, sirieni, cilicieni și multe alte neamuri.

— Oaspetele tău, Lazăr, m-a trimis, îmi spuse solul stăpânului său. Casa e întoarsă pe dos de zbirii Templului. Supraveghează și vecinătățile și mi-a fost foarte greu să mă furizez. M-au întrebat, vicleni, cum de am îndrăznit să ies în sabatul Paștelui. Când le-am spus că sunt nabateean, au părut dezamăgiți că nu mă pot aresta pentru impietate. M-au întrebat unde mă duc și unde ești tu. Le-am spus că ești în Cezareea, iar eu mă duc la tatăl meu, la Decapol, povesti puștiul cu un zâmbet șiret. Pe scurt, stăpâne, Lazăr și surorile lui sunt pradă unei mari îngrijorări: nu știu nici unde ești, nici ce s-a ales de misiunea și de prietenii tăi.

Era evident că habar nu avea ce voiau să spună aceste vorbe.

Iosif, Iuda, Simon din Iosafat și Nicodim se

consultară din priviri.

— Ei te-au trimis?

— Nu, stăpâne. Dar soția ta era îngrijorată de supărarea oaspeților. Așa că m-am oferit să vin eu.

— Cum ai știut că sunt aici? Întrebă Nicodim.

— Mi-am amintit, stăpâne, că i-ai spus fratelui meu că vei petrece Paștele în casa lui Simon din Iosafat.

— Ai mai spus cuiva unde te duci?

— Nu, stăpâne. Cum soția ta și oaspeții nu știau unde ești, m-am gândit că vrei să păstrezi secretul, așa că nu am scos o vorbă.

— Bine, spuse Nicodim. Bine ai făcut.

Îi dădu tânărului Ahmed o monedă de argint și îi făcu semn să se retragă, pentru a se consulta cu prietenii săi.

— Dacă îl trimitem acum înapoi, mai mult ca sigur derbedeii lui Saul îl vor opri din nou, zise Nicodim. și de data asta nu vor mai fi atât de politicoși. Probabil îl vor tortura ca să le spună unde a fost.

— E limpede, observă Iosif. În Ierusalim s-a dat alarma. Ana și Caiafa se tem că au fost păcăliți. Îi vor aresta și-i vor urmări pe toți cei care i-au fost apropiați învățătorului. Nimic nu îi sperie mai mult decât gândul că învățătorul ar putea fi în viață.

Abia ce își încheie cuvintele că în prag se ivi însuși Iisus. Spre stupoarea generală, deși în zori nici nu putea pune picioarele în pământ, acum mergea. E drept, sprijinit într-un baston, dar mergea.

Auzise ultimele cuvinte ale lui Iosif.

— Doar odihna Domnului ce le mai oprește pe hienele astea cu mitră, spuse el. Dar de mâine, spionii lor se vor răspândi în toată țara. Nu numai că eu voi fi din nou scopul persecuțiilor lor sau mai rău, dar toți cei care m-au urmat, și mai ales cei care m-au smuls de pe cruce, vor suferi cele mai crunte mârșavii din partea acestor oameni. Trebuie să mă îndepărtez cât mai mult de Ierusalim.

— Învățătorule! strigă Iuda. Învățătorule, dar dimineată încă...

— Încet, Iuda, câteva dureri în plus sunt oricum infinit mai mărunte decât aceea de a mă afla din nou față în față cu Ana, Caiafa și acești idolatri încăpățânați care le slujesc drept miliție.

— Unde vrei să mergi, învățătorule? întrebă Iosif.

— Până ce ura persecutorilor mei se mai potolește, voi fi mai în siguranță în altă țară. Voi merge la Dositeu, lângă Damasc.

— Nu e cam departe? întrebă Nicodim.

— Nu voi mai fi niciodată departe de tine, Nicodime, zâmbi Iisus.

— Permite-le servitorilor mei să te însoțească, învățătorule, propuse Iosif.

Iisus acceptă.

— Învățătorule, îmi permiți să te însoțesc și eu? întrebă atunci și Iuda.

Iisus se gândi puțin.

— Îți permit să mi te alături singur, mai târziu, la Dositeu. Dar acum bănuiesc că Sanhedrinul a pus oameni la pândă în preajma Ierusalimului și mă tem ca vreunul dintre ei să nu te recunoască. Atunci soarta ta nu ar fi cu nimic mai bună decât a mea.

Iosif, doctorul și Nicodim spuseră și ei că ar fi mai bine ca Iisus să plece singur, însoțit doar de doi oameni, pentru a nu atrage atenția.

Simon din Iosafat propuse ca, în ciuda circumstanțelor neobișnuite, să officieze mai devreme jertfele ritualice ancestrale pentru masa de Paște, înaintea plecării învățătorului, care fusese fixată pentru prima oră a după-amiezii. Iisus acceptă.

— După ritualurile impuse de arhieriei păcătoși, observă el cu o voce ironică, nu aș fi demn să mă așez la masa de Paște pentru că tocmai am ieșit dintr-un mormânt.

Dar doctorii Legii nu s-au gândit la cazul unui om care intră într-un mormânt și iese viu de acolo, așa încât suntem cu toții exonerati de acuza de impuritate.

Se auziră râsete înfundate.

Simon și fiii săi, Iosif, Nicodim, doctorul și Iuda îl priveau năuciți pe Iisus așezându-se la locul care îi fusese rezervat și binecuvântând bucatele. Abia le venea să-și creadă ochilor: cu nicio zi în urmă omul ăsta fusese bătut în piroane pe cruce! Fusese livid, scuturat de frisoane... Poate erau morți cu toții și se aflau în Rai. Sau poate erau victimele unei iluzii colective. Chiar dacă gesturile lui mai aveau o anume rigiditate, Iisus bea vin, punea sâmburii de măslina pe marginea farfuriei, deasupra mesei bâzâiau muștele...

O fetiță, dintre ultimii născuți ai gazdei, se strecură în încăpere și se holbă la bărbatul necunoscut. Aerul ei mirat îl amuză pe Iisus. O strigă, o întrebă cum o cheamă și, după ce ea îi spuse că o cheamă Rebeca, o mângâie pe creștet și o binecuvântă. Cumplitele suferințe din ajun nu lăsaseră nicio urmă în sufletul lui? În orice caz, își păstrase aceeași duioșie față de copii.

— Învățătorule, începui Iosif, ai putea să ne ajuți să înțelegem sensul cuvintelor pe care le-ai rostit în zori, când ți-ai venit în simțiri: „Iată-ne în altă poveste decât povestea mea. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi”?

Sorbi o gură de vin. De altfel, vocea i se limpezea de la un minut la altul: își regăsea tot mai mult accentele familiare, redevenea normală.

— Jertfa, spuse el, trebuie să fi stârnit furia iminentă a Tatălui și sancțiunea lui împotriva grăitorilor de minciuni. Iosif, Nicodim și Maria – căci ghicesc și rolul ei în eforturile voastre – voi toți nu ați făcut decât să îl întârziati. I-ați păcălit pe ceilalți fii ai Creatorului și pe Slujitorul malefic care răspândea ură în inima judecătorilor mei. Dar dragostea v-a determinat să schimbați cursul

dreptății Tatălui. Aceasta se va împlini în veacurile ce vor veni. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu a mai fost. Israel își va învăța greșeala în suferință, iar Ierusalimul va cădea de multe ori până ce se va ridica.

Ultima prevestire îl întristase. Privea spre hrană cu o expresie dubitativă.

— Și celelalte spuse ale tale, învățătorule? întrebă Iuda. „Lupta va fi mai lungă și cu mult mai crudă?”

— E doar o altă variantă a ceea ce deja am spus. Ignoranța este cauza suferinței. Cei mai orbi sunt aceia care cred că cunosc cel mai bine drumul. Cea de-a cincea Carte ar fi trebuit să le încununeze pe celelalte, dar nu au citit-o, iar cei care au citit-o nu au vrut să o înțeleagă. Duhul e unul, nu poate fi numit printr-un cuvânt la plural. Eloha nu poate fi Elohim. Elohim sunt zeii păgânilor. Duhul este iubire, nu poate fi Dumnezeuul Armiiilor cerești care ucid. Duhul nu este răzbunător. Răzbunător e doar Diavolul.

— Și Profeții? întrebă Simon din Iosafat. Ei nu au ținut niciodată seama de cea de-a cincea Carte?

— Nu, Simon, și ei s-au rătăcit. Amintiți-vă, Isaia a spus: „Sunt Domnul care face lumina și întunericul, sunt Creatorul prosperității și nefericirii”. Nu, Domnul nostru Iahve nu poate fi cel care a creat nefericirea.

Mestecă puțină friptură de miel și reveni:

— Amintiți-vă că Ieremia a îndrăznit să pretindă: „Mergeți și spuneți-le oamenilor din Iudeea că eu sunt olarul care pregătește nenorociri pentru voi și îmi Țes urzelile mele împotriva voastră”. Nu, Domnul nostru Iahve e bun și drept, El nu poate urzi nefericire împotriva neamului lui.

Toți fură atinși de aceste exemple. Așadar, Profeții au crezut că Domnul voise pieirea poporului Lui!

— Mai amintiți-vă că Iezechiel pune aceste cumplite rostiri în gura Domnului: „Le-am impus un statut care nu e

cel bun și legi după care nu își vor putea câștiga existența. I-am obligat să se supună fiilor întâi născuți, pentru ca să-i umplu de oroare. În acest fel, ei vor ști că Eu sunt Domnul”. Nu, Simon, strigă Iisus, cuprins brusc de mânie, Profeții nu au văzut adevărul! Cartea Regilor a înțeles acest lucru: „Domnul a suflat duhul minciunii peste buzele tuturor profeților tăi”. Dar Cartea Regilor însăși este inspirată de Diavol, căci Domnul Iahve nu poate sufla duhul minciunii peste gura nimănui!

Această condamnare fără drept de apel a Cărtilor, cărora le mai purtau cu toții urme de respect, îi lăsă stane de piatră.

Da, acum înțelegeau în adâncul sufletelor lor, Domnul Iahve nu putea fi acest Creator.

Iisus le luminase ochii: era apa care limpezea vălul care încetoșa privirile răuvăzătorilor.

După ce li se mai potoliră puțin emoțiile, își reluară masa în tăcere.

— Arhiereii nelegiuiți, spuse el, au citit, dar nu au înțeles cuvintele celor patru Cărți care o anunțau pe a cincea. Amintiți-vă de pățania lui Iacob, când familia lui a traversat vadul Iabocului și ai lui au rămas pe celălalt mal. A fost atacat de o făptură al cărui nume nu îl voi rosti și Iacob a trebuit să lupte împotriva ei până în zori.

— Dar nu era un înger? întrebă Simon.

— Nu, îngerii nu acționează pe furiș. Și, în orice caz, nu intervin decât la ordinul Stăpânului lor. Nu, acela nu a fost un înger, așa cum o arată și continuarea istoriei, ci Preaînaltul însuși. Căci în zori, după ce Iacob l-a constrâns să îi dea binecuvântarea, i-a spus lui: „Nu te vei mai numi Iacob, ci Ezra-El, nume care înseamnă Cel care a luptat împotriva Celui Preaînalt”. Înțelegeți? Arhiereii nelegiuiți au uitat exemplul lui Iacob, au uitat că a luptat împotriva Preaînaltului. Tatăl nostru protector este Iahve. Și nu trebuie să luptăm împotriva Lui.

A lupta împotriva Preaînaltului! Erau stupefiați de îndrăzneala aproape blasfematoare a ideii. Și totuși, era înscrisă în Cărți. Nu știau prea multe despre povestea lui Iacob. În sinagogi, rabinii făceau uneori aluzie la ea, dar până astăzi nu îi sesizaseră sensul. Și apoi, care dintre ei era suficient de învățat ca să îndrăznească să consulte sururile Cărilor!

— Ai spus într-o zi, învățătorule, interveni și Iosif, că: „Nimeni nu poate veni la mine dacă Tatăl, cel care m-a trimis, nu îl cheamă”. Asta înseamnă că Tatăl îi alege în mod tainic pe aceia care vin la tine?

Iisus scutură din cap.

— Nu, ascultă cuvintele mele: nimeni nu poate veni către mine dacă nu îl dorește pe Tatăl. Planurile lui Iahve nu pot fi tainice, căci ar fi nedrepte. Iacob s-a răzvrătit tocmai împotriva acestei nedreptăți a Preaînaltului.

După o vreme, Nicodim rupse tăcerea:

— Îmi amintesc, învățătorule, una dintre predicile tale. Ne-ai spus că în cea de-a cincea Carte sunt corectate greșelile celorlalte patru. Așa se face că în capitolul douăzeci și patru este scris că părinții nu vor fi dați morții pentru păcatele fiilor, iar fiii nu vor plăti pentru păcatele părinților. Fiecare va muri pentru propriul lui păcat. În timp ce, în prima Carte, în capitolele douăzeci și douăzeci și patru e scris că fiii vor plăti pentru păcatele părinților până la a treia sau a patra generație.

— Binecuvântată fie-ți memoria, Nicodime, spuse Iisus. Aceste contradicții formale sunt dovada clară că autoritatea Cărții a cincea primează asupra celorlalte.

— Și atunci, învățătorule, de ce se predică tot după primele patru Cărți și după Profeți și nu se ține seama de a cincea?

— Din cauza încăpățânării preoților care nu vor să renunțe la privilegiile ce le sunt acordate prin Levitic și Numerii și care, de altfel, au și rescris în acest sens mai

multe versete din primele două Cărți.

Mințile celor patru bărbați digerau spusele lui Iisus asemenea unei hrane lumești.

— Învățătorule, sări și Iuda, de vreme ce tu ai triumfat asupra persecutorilor tăi, de ce nu ne-am întoarce la Ierusalim ca să dăm asaltul final?

— Nu mai e partea omului această luptă finală, Iuda, răspunse Iisus. Oare nu m-ai auzit? Duhul nu este răzbunător. O nouă luptă nu va fi mai concludentă decât aceea care m-a urcat pe cruce. Arhieriei nelegiuiri îi vor atrage încă o dată pe romani de partea lor și vor instaura ordinea prin violență. La ce ar folosi să mă las răstignit pentru a doua oară?

Iuda se cutremură, iar ceilalți protestară zgomotos.

— Și cum va triumfa cuvântul tău? Întrebă atunci Iosif.

— Nu-i al meu, Iosife. Este cuvântul lui Iahve. Va triumfa pentru că este cuvântul bunătății și al iubirii. Dar, după cum am spus, lupta va fi lungă, mai lungă decât o viață de om. Va fi crudă, iar această generație nu se va stinge înainte de a fi văzut cum Ierusalimul își pleacă grumazul sub lovituri.

Nici nu îndrăzniră să se gândească la una ca asta, făcură ochii mari de groază.

— Ierusalimul? șopti Nicodim.

— Cei care m-au împins către moarte pășesc în chiar aceste clipe pe viitoarele lor morminte, spuse Iisus pe tonul acela sălbatic pe care i-l cunoșteau prea bine. Nimeni să nu își facă iluzii: nedreptatea nu este veșnică. Reaua-credință triumfă prin sabie, dar în cele din urmă sabia o și ucide. Cât despre Duh, El nu triumfă decât întru Duhul însuși.

Fură cu totul copleșiți de aceste prevestiri.

Pentru ei, supraviețuirea acestui om pe care îl prețuiau mai mult decât măduva oaselor lor, decât lumina

ochilor lor, fusese, fără îndoială, încercarea supremă a vieții.

Sigur că niciunul dintre ei nu se gândise că o apucă pe un drum umbrit de iasomie și presărat cu trandafiri. Dar nu au prevăzut niciodată cu atâta claritate ce încercare supremă li se ridica acum dinainte.

Poruncile lui de nevoină spirituală permanentă pentru a putea triumfa asupra acestei lumi, asupra acestui imperiu material josnic al unuia dintre fiii Preaînaltului, nu priveau doar persoanele lor, ci și realitățile care le erau cele mai dragi.

Dacă nu vor fi prozeții lui, soldații lui chiar, vor pierde Ierusalimul. Era de neconceput. Și înspăimântător.

Căci ce ar putea pierde mai mult decât atât?

21

NECUNOScutul din Betbasi

Discuțiile și comentariile lui Iisus în marginea Scripturilor au reaprins în meseni ardoarea pe care o crezuseră stinsă pentru totdeauna în acea blestemată zi de vineri.

Nu, istoria nu se oprișe, iar această perspectivă îl exalta pe Iuda.

— Învățătorule, învățătorule! Am crezut prostește că ne-ai spus totul, dar cu fiecare cuvânt al tău îmi dau seama de greșeala mea! strigă el.

— Oare cum s-ar fi putut spune totul aici, în lumea de jos, despre misterul Duhului? Fie ca învățăturile mele să vă deprindă să vedeți mai limpede în voi înșivă. Și când veți fi convinși de absoluta întâietate a Duhului Sfânt, să înscrieți cuvintele mele în sufletele voastre, căci ele nu vin de la mine, ci de la Tatăl, care este singură Bunătate!

Simon din Iosafat voi să îl întrebe despre sensul jertfei voluntare a răstignirii. Dar doctorul obiectă, spunând că învățătorul vorbise deja prea mult și avea nevoie de odihnă înainte de lungul drum care îl aștepta a

doua zi. Iisus zâmbi.

— Iată că și doctorii trupului își fac griji pentru suflet, spuse el.

Observația profetului care vindecase trupul prin suflet avu rezonanță în memoria celor prezenți și stârni zâmbete, mai ales medicului.

Iisus le dădu binecuvântarea, se ridică de la masă și se retrase. Urmându-i pilda, Iosif, Nicodim, Iuda și doctorul cedară și ei, în cele din urmă, oboselii intense a trupurilor, dar și a sufletelor, pricinuită de întâmplările prin care trecuseră, de noaptea albă, de angoasă și de eforturile fizice.

Spre seară, Iisus se trezi și își făcu abluțiunile pentru întâia dată de la arestare. Ceilalți îi urmară pilda. Gazda, Simon, porunci să se servească cina.

— Îmi fac griji pentru voi, spuse Iisus. Dacă Ana și Caiafa vor bănuî că răstignirea nu m-a ucis, frica le va ațâța furia. Se vor îndrepta împotriva tuturor celor care s-ar fi putut așeza de-a curmezișul răzbunării lor și a tuturor celor care m-ar fi putut sprijini. Mă gândesc mai ales la voi, Iosif, Nicodim, Simon, și la membrii caselor voastre. Dar mă gândesc și la Maria, la Marta, la Lazăr, la discipolii mei, Cei Doisprezece și Cei șaptezeci și Doi.

— Ne vom apăra, învățătorule, răspunse Iosif.

— Cred că v-ar fi mai ușor să o faceți dacă hienele alea nu vor putea dovedi că am supraviețuit. Oricât de mult v-ați dori să vestiți asta lumii, vă sfătuiesc să vă țineți gura. Nu e cazul să vă vărsați sângele pentru a potoli setea lor de răzbunare.

Ei clătinară din cap.

— Dar ne vor ataca oricum câtă vreme vom răspândi învățăturile tale, învățătorule, observă Iuda.

— Va fi cu totul altceva, pentru că veți apăra atunci pe Tatăl și pe Duhul, nu persoana mea.

Iosif aduse în discuție călătoria de a doua zi:

prevăzuse chiar și primele etape, Ierihon, Gadara, Gherasa.

— Odată ajuns în Decapolis, spuse el, vei fi deja departe de uneltirile lui Caiafa. Drumul nordului, către Siria, nu va fi unul presărat cu capcane.

Toți erau de aceeași părere. Acestea fiind spuse, bărbații se duseră la culcare.

Iuda își puse salteaua la picioarele învățătorului și se lungi acolo, ca la Qumran. Supraviețuirea lui Iisus nu era ea însăși o minune? Urzelile lui Iosif din Arimateea și ale lui Nicodim nu erau ele niște năluci menite să ascundă nemurirea învățătorului? Ce va fi viața lui după plecarea lui Iisus? Ce sens va mai avea? Ce rost? Aceste întrebări îl apăsau atât de mult, că nici nu mai era în stare să gândească. Era în stare de șoc. Era o biată floare care exista doar într-o iubire pentru soarele care a făcut-o să înmugurească.

Nu-i venea să creadă că trăiește fericirea de a sta lungit la picioarele celui care, o, blasfemie, devenise singurul lui Dumnezeu. Doar limitele naturii lui fizice puseră capăt extazului, împingându-l într-un somn adânc.

Când se trezi, era singur.

Nu simțise că învățătorul se trezise înaintea lui. Ce greșeală!

Înainte de a fi invadat de sentimentul de culpabilitate, auzi voci în livadă. Se năpusti într-acolo.

Iosif, Nicodim, Simon și doctorul se agitau în jurul unui necunoscut. Un spân. Îl tratau cu un amestec de surpriză și respect. Cine să fi fost?

— Ai dormit bine, Iuda, îi zise zâmbind străinul.

Iuda se încruntă și lungi gâtul. De unde îi știa omul ăsta numele și cât de bine dormise? Nu recunoștea acest chip cu bărbia voluntară, nici această gură cu contur deopotrivă blând, dar ferm. Ochii? Privirea aia care

zăbovea asupra lui?... Tot în acea clipă, zări cicatricele de pe picioare.

Și slobozi un strigăt de spaimă.

— Învățătorule... bângui el năucit. Învățătorule...

— Eu sunt, Iuda.

Așadar, Iisus și-a ras barba și mustața. Semăna cu un grădinar sau cu un giuvaiergiu, cu unul dintre oamenii ale căror meserii considerate impure le interzicea portul bărbii.

Iuda se trezi nu doar în pană de cuvinte, ci și în pană de idei.

— Învățătorul a considerat necesar să își schimbe înfățișarea pentru a îndepărta astfel pericolele care ne pândesc, îl lămuri doctorul.

Iisus ghici tulburarea discipolului său:

— Iuda, erai legat de barba mea sau de cuvintele mele? Oare e suficient să mă rad ca să nu mă mai recunoști?

— Iartă-mă, învățătorule...

— Ești iertat, o știi prea bine. Dar incidentul e cu folos. Sper că ți-a dovedit slăbiciunea spiritului omenesc.

— Haideți să ne facem abluțiunile de dimineață. Învățătorul și le-a încheiat deja, interveni Iosif.

Dar la puț, în timp ce se curăța de impuritățile de peste noapte, Iuda nu reușea deloc să își pună ordine în gânduri. De zile bune inima și rațiunea lui fuseseră supuse la grele încercări. Ultima surpriză reușise să îl dezorienteze total. Acum va trebui să închidă în suflet o imagine a lui Iisus total diferită de cea pe care o îndrăgise...

Odată îmbrăcat, se alătură celorlalți pentru gustarea de dimineață: lapte, pâine, brânză, smochine uscate.

După poziția soarelui, s-ar fi spus că se apropia ceasul al nouălea de după miezul nopții. Servitorii intrară și anunțară că pregătirile pentru călătorie s-au încheiat.

Dar tocmai atunci se declanșă un război groaznic.

Năvălise o femeie care găfâia agitată, fie de emoție, fie de oboseală. Slujitorii, alarmați de sosirea neașteptată a străineii care nu părea în toate mințile, au condus-o la stăpânul casei. Cu excepția lui Simon, toți ceilalți au recunoscut-o imediat: Maria din Magdala. Iosif din Arimateea se ridică primul pentru a o întâmpina.

— Unde e învățătorul meu? urlă ea. Ce ați făcut cu el? Mormântul e gol!

Ea îi măsură cei prezenți cu un aer rătăcit.

— Maria! rosti Iisus cu un ton ferm.

Nici trăsnetul nu ar fi avut un efect mai puternic. Agitația se potoli, dar năuceala încă nu se risipise.

Cu chipul încremenit de uimire, fără a putea scoate o vorbă, îl privea prostită pe cel care o strigase.

— Maria! spuse iar Iisus, de astă dată cu blândețe.

Părea scuturată de o furtună. Se îndreptă spre el cu pași moi. El îi întinse brațele. Îi văzu cicatricele de la încheieturi. Se aruncă la picioarele lui, cuprinzându-i-le. Plângea în hohote, cutremurându-se.

Iisus o ridică. Era în continuare pradă spasmelor unui sentiment fără nume, dincolo de bucurie și la fel de violent ca durerea.

Maria se ridică, făcu câțiva pași în spate și îl privi cu intensitate.

— Viu, găfâi ea. Viu.

Își lăasă capul pe umărul lui Iisus. El o așeză pe scaun și îi dădu un bol cu lapte.

— Vorbește, îi spuse galileeanul.

Ea își șterse obrazul cu poala mantiei.

— Am plecat în zori, imediat ce a fost permisă circulația. Nu aveam nicio veste de la voi. Servitorul nabateean trimis de Lazăr nu se întorsese. M-am dus pe muntele Măslinilor, pentru că Iosif mi-a spus că acolo va fi depus trupul... Am căutat mormintele proaspete, printre

care ar fi putut fi și cel cumpărat de Iosif. Am găsit unul, dar piatra de la intrare era dată într-o parte...

Iosif lăsă să îi scape un strigăt.

— ... am privit în interior. Era gol. Nu știam ce să cred. M-am speriat, am crezut că ați fost atacați, că au furat trupul lui Iisus, nu mai știu...

Se opri ca să-și recapete suflul. Emoțiile și îngrijorarea lăsaseră urme adânci asupra frumuseții ei. Părea slăbită.

— Erai singură? Întrebă Iisus.

— Da. Cum miliția Templului și zbirii lui Saul supravegheau orașul, Lazăr a considerat că e mai bine să nu mă însoțească, pentru că sigur am fi fost urmăriți, poate chiar arestați.

Exact de asta se temuseră Iosif din Arimateea și Nicodim. Maria își relua povestea:

— M-am întors îndărăt. Când am ajuns acasă, am dat peste mama ta care, împreună cu Ioan și Petru, voiau să meargă să se roage la mormânt. Le-am spus că de acolo veneam și eu și nu am găsit decât o criptă goală. Au vrut să vadă și ei. I-am însoțit. Au intrat în mormânt. Ioan a găsit pe jos, la intrare, un *sudarion* împăturit. Apoi, împreună cu Petru, a dat de lințoliul pe care l-ați lăsat acolo. Ioan a exclamat: „Ăsta e mormântul! Au aruncat *sudarion*-ul! Deci nu au avut nevoie de el! Dar ce s-a întâmplat cu învățătorul?” S-au întors în grabă în Ierusalim, spunând că tu ai înviat...

Mica adunare păru consternată. Mai mult ca sigur că Ioan și Petru răspândiseră vestea, iar Caiafa era deja la curent.

— E timpul să plec, spuse Iisus ridicându-se.

— Să pleci? Țipă Maria. Unde?

— Trebuie să scap de persecuțiile lui Caiafa și ale preoților blestemați. Trebuie să mă îndepărtez de Ierusalim. Voi merge în Siria.

— Te însoțesc.

— Nu acum, Maria. Peste câteva zile.

Îl privi plină de tristețe.

— Pleci așadar singur?

— Mă vor însoți doi dintre servitorii lui Iosif. Nu vreau să fiu arestat din nou.

După ce se ridică de la masă, îi luă deoparte pe Iosif și pe Nicodim.

— Vegheați asupra lui Iuda. Cei care nu cunosc comuniunea dintre noi doi i-ar putea interpreta greșit faptele, căutându-i nod în papură și pricină de scandal. Când veți putea, anunțați-i și pe ceilalți discipoli că sunt la Dositeu. Dacă nu, îi voi revedea când mă voi întoarce.

Niciunul dintre ei nu se gândise la problema întoarcerii: prea multe întrebări se ridicau, iar timpul era mult prea scurt. Nicodim îi întinse călătorului un săculeț. Iisus îl privi cu aerul acela grav, care te făcea să te temi că va urma un reproș.

— Pe pământul ăsta, călătorii trebuie să își plătească trecerea, spuse Nicodim.

— Da, răspunse Iisus cu un zâmbet slab, sub Prințul acestei Lumi am ajuns să plătim până și pentru colbul de pe sandale.

Se întoarse către Maria:

— Spune-le mamei, fraților și surorilor mele că sunt bine și că mă vor revedea curând.

Luă săculețul și îl prinse la cingătoare. Câteva minute mai târziu, se urca pe măgar cu mult mai multă ușurință decât cu câteva ceasuri în urmă. Cei doi servitori se așezară de o parte și de cealaltă a animalului.

Iosif din Arimateea, Nicodim, Simon, doctorul și, firește, Iuda, îl însoțiră o bucată de drum, apoi Iosif dădu semnalul întoarcerii la fermă.

Iuda apucă mâna învățătorului și o sărută. Cu un gest neobișnuit de afecțiune, Iisus mângâie barba discipolului

preaiubit.

— Du-te, Iuda, fratele meu. Ai grijă de tine.

22

FURTUNĂ LA IERUSALIM

Iuda o însoți pe Maria în Ierusalim.

Pe drum nu vorbiră prea mult. Și unul, și celălalt încercau să își reconstituie lumea după cutremurul de Paști. Chiar cu bucuria de a-l ști pe Iisus în viață și de a-l revedea cât de curând în Siria, tot nu reușeau să se adune. Înaintau în mireasma colinelor înflorite și în trilurile păsărilor, într-o lumină care tinea cu argint stejarii și salcâmii, dar nu vedeau nimic din toate astea, asemenea unor călători întârziați prin deșert.

Își închinaseră viața acestui om pentru că fuseseră subjugăți de cuvintele și de faptele lui. El proslăvea Duhul care ar trebui să stăpânească această lume, Regatul Răului. Duhul întruchipat de Iahve, Dumnezeuul lui Israel și fiul Preaînaltului Creator, Iahve, Stăpân al Legii. Ancorați în greșeala lor, preoții nelegiuiți îl celebrau pe Preaînaltul, Dumnezeuul cu mai multe fețe, Elohim, cel care îi încredințase celuiilalt fiu, Cel Viclean, domnia asupra acestei lumi.

Doar o jertfă oferită lui Iahve i-ar fi putut potoli mânia împotriva poporului lui, iar aceasta ar fi trebuit să fie sacrificiul suprem: Crucificarea.

Dar mielul scăpase din altar, porumbița sacrificială zburase, îngerul oprise mâna sacrificatorului și, asemenea lui Isaac, Iisus supraviețuise.

Mergeau amândoi ca în transă. Speranța li se preschimba încet într-o spaimă cumplită. Și acum?

Îl văzuseră aievey sau a fost doar un vis? Dar ce înseamnă a vedea și ce înseamnă a visa? Oare nu vedem și în vis?

Era om? Era o făptură supraomenească?

Întoarcerea în cetate îi trezi din gândurile lor. Cum

spusese Maria, străzile gemeau de milițienii Templului și de cei ai lui Saul. Toți acești zbirii cântăreau trecătorii, mai ales pe cei care se adunau în grupuri, încercând să îi identifice pe discipolii pe care îi știau sau credeau că îi știu. Dar cu excepția câtorva dintre ei, a lui Lazăr, a lui Petru, ușor de recunoscut din cauza cheliei, sarcina oamenilor Templului era cu adevărat dificilă.

Cine știe, poate se așteptau să îl vadă pe Iisus însuși, pe Iisus regele neîncoronat, întorcându-se și adunând o mare de oameni în preajma Templului. În ciuda fețelor lor aspre și încruntate, o spaimă surdă îi hărțuia și pe slujbașii Templului: dacă acest profet chiar înviase din morți după ce fusese răstignit, ce vor face ei, se vor lupta împotriva puterii divine, cu riscul de a fi fulgerați în stradă?

Acasă, Maria și Iuda îi găsiră pe Iacov și pe Toma, alături de Marta, Lazăr, Maria, mama lui Iisus, Iuda, Simon și celălalt Iacov, precum și pe Lydia și Lysia, cei patru frați și surori vitrege ale lui Iisus. Ascultau cu toții cuvintele celor doi discipoli despre învierea învățătorului lor. Cei doi erau convinși că Iisus înviase din morți și, lepădându-și giulgiul, se înălțase la ceruri învăluit într-o lumină nepământească. E drept că ei nu fuseseră de față, dar descriau foarte convingător scena.

Maria se așeză, Iuda rămase în picioare. Iacov îi aruncă o privire răuvoitoare, apoi întoarse capul.

— De unde vii? întrebă Toma.

— De la mormânt, răspunse Iuda.

— Și ce-ai văzut?

— Nimic, doar că e gol. Vorbeai mai devreme despre lințoliu. Unde e?

— L-a luat Ioan, interveni Iacov.

Maria și Iuda și-l și închipuiră pe Ioan umblând pe străzile cetății și fluturând giulgiul, dovada învierii.

— Oare nu l-am văzut cu ochii mei, Lazăre? reluă Iacov, după ce detectă o umbră de scepticism pe fața

acestuia din urmă. Nu am văzut cu ochii mei legionarul înfigându-i sulița în coastă, pentru a termina ceea ce era de terminat? Nu am văzut cu ochii mei sângele curgând din această ultimă rană? Nu i-am văzut capul căzându-i pe piept?

Servitorii lui Nicodim, buluciți la ușă, îl ascultau și ei pe acest apostol, unul dintre Boanerges, Fiii Tunetului. Lazăr clătină prudent din cap.

— Iar acest strigăt! se tângui Toma. Ce strigăt teribil! *Eli, Eli, lama sabbachtani!* Doamne, închipuiți-vă că el s-a crezut abandonat!

Plângea și se izbea cu pumnii-n piept. Maria, frații și surorile lui Iisus suspinară și ei.

Iuda se abținu cu greu să nu intervină să îl lămurească pe Toma. Dar nu avea acum putere să îi explice ce însemnau de fapt cuvintele rostite de învățător.

— Dar dacă a înviat, reluă Toma, unde e? De ce nu vine cu cetele de arhangheli să-i pedepsească pe idolatri?

— Mister! Mister! strigă iar Iacov. Mintea noastră e prea mărunță pentru a putea cuprinde Duhul!

Maria și Iuda, sfârșiți de oboseală, nu crezură de cuviință să le povestească ceea ce văzuseră și trăiseră. O astfel de veste nu ar fi făcut decât să îndrepte un grup de discipoli și de credincioși pe drumul de la Betbasi la Ierihon și ar fi provocat o și mai violentă reacție din partea Templului. Oamenii ăia ar fi fost în stare să îl răstignească pe Iisus a doua oară!

Lazăr și Marta bănuiră ceva, dar se abținură să le pună întrebări de față cu toată lumea. Dar după ce oaspeții ieșiră, se întoarseră către Maria. Numai că ea le spuse pur și simplu:

— Mai târziu! Sunt sfârșită!

Și se retrase în camera ei.

Cât despre Iuda, acesta părea buimăcit. Basmul învierii încropit atât de rapid de discipoli sfârșise prin a-l

tulbura profund. Da, omul acesta fusese pironit pe cruce; tortura era mortală. Și chiar dacă el, Iuda, îi văzuse picioarele sângerând când a smuls pironul, asta nu însemna că nu se putea vorbi despre înviere.

Nici Marta, nici Lazăr nu putură să scoată de la el mai mult decât:

— E viu. S-a refăcut. A plecat.

Pe la jumătatea zilei, vestea se răspândise mai întâi printre discipoli, apoi printre Cei șaptezeci și Doi. În cetatea de sus și în cea de jos nu se mai vorbea decât despre învierea profetului Iisus, cel care duminica trecută intrase ca un rege pe Calea lui Irod.

În cârciumi și în piețe, locuitorii Ierusalimului ieșiți să-și cumpere de-ale gurii după sabat nu vorbeau decât despre asta, deși nimeni nu îi întrebase nimic. Neliniștea miliției Templului și a zbirilor lui Saul creștea.

Negustorii din Templu avură parte de cea mai neagră zi din viața lor. Amintindu-și că Iisus îi izgonise din casa Domnului, credincioșii veniți să își facă rugăciunile se lipsiră de jertfele care nu făceau decât să îi îngrase pe torționarii omului sfânt. Ba chiar un grup aflat în Curtea Femeilor începu să strige în cor:

„A înviat!” Leviții se grăbiră să intervină, fără prea mare succes însă.

— Cine a înviat? Întrebă un centurion nabateean, care urmărea scena de pe terasa turnului Antonia.

— A înviat careva? se miră alt legionar, intrigat.

— Omul ăla care duminica trecută a izgonit negustorii din Templu, explică un al treilea. Cel care a fost răstignit vineri. Iisus, fiul lui Iosif.

— Cum adică a „înviat”? insistă centurionul.

— A ieșit viu din mormânt.

— Dar de unde știi?

Celălalt înălță din umeri.

— Și unde e?
— Asta ar vrea să știe și Caiafa și Pilat, pufni ultimul legionar.

„Casa Ochilor Încercănați”, așa ar fi putut fi botezată reședința lui Caiafa în această duminică, asta presupunând că cineva ar avea chef de glume amare. Nimeni nu mai pusese geană pe geană după aflarea vestii vizitei lui Iosif din Arimateea și a lui Nicodim la Pilat. Faptul că doi membri ai Sanhedrinului au intrat într-o casă păgână pentru a cere un trup neînsuflețit era deja extrem de suspect și neliniștitor, dar zvonurile despre învierea galileeanului aduse dis-de-dimineață de Saul nu făcură decât să adâncească și mai mult cearcănele marilor preoți. O supărare comparabilă cu cea pricinuită de un mare doliu bântuia zidurile, cu deosebirea că de astă dată părea dublată și de o spaimă sinistră.

Rezultatul răstignirii lui Iisus era la fel de prost pe cât ar fi fost acela al încoronării lui. Pe scurt, marele preot și stârpitură de socru-său trebuiau să înfrunte temerile suscitade de trei posibilități.

Prima lua în calcul furtul cadavrului din mormânt, discipolii fiind aceia care ar fi lansat în cetate zvonuri extravagante, dar nu mai puțin periculoase. Adoratorii profetului riscau să inflameze populația și să o împingă la acte de o teribilă violență. Amenințarea băii de sânge de duminica trecută apăruse din nou, numai că de astă dată nimic nu le putea garanta că Pilat va îndrepta lucrurile. Tăblița fixată din ordinul lui pe cruce arăta limpede care era atitudinea lui față de evrei.

A doua variantă lua în calcul posibilitatea ca Iisus să fi supraviețuit, într-un fel sau altul, supliciului. De la Saul, Caiafa aflase că tibiile condamnatului nu fuseseră sparte, ceea ce era suspect și contravenea regulilor. Probabil că cineva îl mituisise pe legionarul însărcinat cu treaba asta.

Dar nu mai conta: cert era că, odată rănilor vindecate, agitatorul ăsta din Galileea se va întoarce și va ridica populația pentru a-și duce la bun sfârșit răzbunarea împotriva celor care îl pironiseră pe cruce. Din nou, același risc al băii de sânge.

A treia variantă, deși neformulată limpede, destul de obscură, nu era mai puțin obsedantă: Preaînaltul intervenise în această întunecată afacere, iar Iisus înviase cu adevărat. În această teribilă ipoteză, ar fi în joc nu doar viața lui Ana și Caiafa și a întregului Sanhedrin, ci și existența Ierusalimului, cu legiunile romane cu tot. Ar fi apocalipsa.

Această ultimă versiune era, desigur, contrară bunului-simț dar, ca om al religiei, cum să ai încredere exclusiv în bunul-simț? Mai ales când aveai de-a face cu un om care deja sculase un altul din morți, pe Lazăr din Magdala?

Așadar, dispoziția lui Caiafa, a fanaticului Gedaliah, a lui Ana și a multor altora devenea din ce în ce mai sumbră pe măsură ce vremea trecea.

Slujitorii, cei care nu cântăriseră toate cele trei variante precum stăpânii lor, se mișcau cu teamă, așteptându-se de la o clipă la alta să le țâșnească dinainte, în mijlocul holurilor, fantoma luminoasă a omului sfânt pe care stăpânul lor pusese să fie pironit pe o cruce.

Printr-un contrast care l-ar fi putut ațâța pe Diavolul însuși, întreaga reședință a lui Caiafa era invadată de un miros apetisant, persistent chiar, de ceapă prăjită. Până și spaima era supusă obscenelor înțepături ale foamei.

— Dacă nenorocitul care a generat aceste tulburări a supraviețuit, strigă Ana, nu a putut să facă asta fără ajutorul lui Nicodim și al lui Iosif din Arimateea. Ei, membri ai sfântului nostru consiliu, ei sunt cei care i-au cerut lui Pilat trupul condamnatului. Nelegiuire! O nelegiuire demnă de lapidare! lătră el. Trebuie să îi

căutăm și să îi arestăm.

Caiafa îl fixă cu un ochi mort.

— Sunt membri ai Sanhedrinului, răspunse el fără vlagă. Nici nu se pune problema.

— Am să pun să fie arestați!

— Nu, nu vei face una ca asta, tată! Ar fi ca și cum ai arunca ulei peste foc. Mai bine de o treime din Sanhedrin e de partea lor, ca să nu mai vorbim de Gamaliel și de alți câțiva. Nu avem nevoie de o problemă în plus.

— Atunci ce ai de gând să faci?

— Să încerc să aflu unde e cadavrul.

Caiafa îl însărcină pe Gedaliah cu această misiune.

Unul dintre cei doi spioni trimiși în ajun să supravegheze înmormântarea fu însărcinat cu o nouă misiune. Reveni înspre prânz: cripta era goală, iar bolovanul de la intrare fusese dat într-o pane.

Își repetă raportul în fața lui Ana și a lui Caiafa.

— Dar tu ne-ai spus că în noaptea aceea Iosif din Arimateea și Nicodim au așezat cadavrul în criptă și au închis-o, zise Caiafa.

— Da, Înălțimea Ta. Eram cu Alif, camaradul meu, și i-am văzut cu ochii noștri transportând răstignitul înăuntru și închizând mormântul.

— Cum se face că ați văzut acest lucru de vreme ce era întuneric beznă?

— Servitorii au aprins torțe.

— Lintoliul era cusut?

— Nu. A rămas așa cum era când Iosif și oamenii lui, opt cu toții, au adus trupul de pe Golgota.

— Și după aceea Iosif și însoțitorii lui au plecat?

— Da, i-am văzut luând-o spre Ierusalim. Ne-au spus că se vor întoarce la mormânt pentru a spăla cadavrul și a coase giulgiul.

O poveste de neimaginat. Mai întâi o înhumare care sfida orice regulă, fără spălarea trupului și coaserea

lințoliului, urmată de dispariția mortului, cu tot cu giulgiu.

— Du-te la casa lui Nicodim, ordonă Caiafa, și spune-i că vreau să îi văd imediat, pe el și pe Iosif din Arimateea.

Peste ceva vreme, cei doi bărbați se înfățișară la reședința lui Caiafa. Din fericire, apucaseră să se întoarcă din Betbasi, iar invitația transmisă prin Gedaliah nu îi luă deloc prin surprindere.

Date fiind circumstanțele, lui Caiafa cei doi îi părură ciudat de calmi. De fapt, se prefăceau cât puteau de bine: încă de la sosirea lor, aflaseră că zbirii lui Saul îi interogaseră pe servitorii din casele lor și nu obținuseră decât răspunsuri vagi. Acum, Caiafa încerca să îi tragă de limbă pe stăpâni.

Marele preot îi primi fără căldură, dar curtenitor.

— V-am chemat aici, frații mei, începu el, pentru a-mi lămuri o întrebare care mă tulbură. În noaptea asta, când ați depus în criptă cadavrul lui Iisus, fiul lui Iosif, fără a-l fi spălat cum se cuvine și fără a fi cusut lințoliul, ați spus celor doi oameni ai mei că vă veți întoarce astăzi și veți desăvârși ritualul funerar. V-ați întors?

— Nu, răspunse Nicodim, pentru că am fost informați că mormântul e gol. Am trimis acolo un servitor care mi-a confirmat informația.

— Și nu v-a mirat?

— Asta nu poate însemna decât două lucruri, mare preot. Fie trupul a fost furat de nelegiuiți și răuvoitori din motive pe care nu le cunoaștem, fie Stăpânul Iisus a înviat, așa cum zvonurile par a o sugera.

— Și dați crezare unor asemenea zvonuri?

— De ce ne-am mira dacă un om care l-a ridicat pe Lazăr din mormânt ar învia el însuși? replică Nicodim.

— Dar e un zvon periculos! strigă Caiafa.

— Periculos pentru cine, mare preot? Categorie, nu pentru discipolii lui.

Caiafa își stăpâni cu greu enervarea. Cei doi prieteni

își băteau joc de el. Așa că reluă, cu un aer sever:

— Nu ați considerat că vă expuneți impurității intrând într-o casă păgână în ajun de Paște și, mai mult, atingând un cadavru?

Evident, nu ar fi putut rata o așa bună ocazie de a se răzbuna pe ei pentru susținerea acordată lui Iisus. Dar se așteptau la asta.

— Ar fi fost o și mai mare greșală, o, mare preot, începu Iosif, dacă am fi lăsat un om sfânt expus toată noaptea fiarelor sălbatice sau în voia mâinilor idolatrilor, care l-ar fi aruncat la groapa comună. Ne-am conformat preceptelor învățătorului nostru, care ne-a învățat că Legea este făcută pentru oameni, și nu oamenii pentru Lege.

Tonul lui Iosif nu lăsa loc de replică și nici Caiafa nu se mai simțea în stare să reînsuflețească o dispută încă fumegândă, și nici să se lanseze iar în discursuri talmudice.

Din camera vecină se auzi o tuse înfundată: era Ana care, firește, trăgea cu urechea.

— V-ați dus opt oameni pentru o înmormântare? întrebă Caiafa.

— Niciunul mai puțin. Coborârea de pe cruce nu a fost un lucru ușor.

— Șase servitori? insistă Caiafa.

Iosif și Nicodim încuviințară din cap.

— Ce te neliniștește de fapt, mare preot? întrebă Iosif.

— Dar... dispariția acestui cadavru... credeți că...

Iosif remarcă pe un ton detașat:

— Nu mi se pare nimic alarmant. Dacă zace într-o groapă comună, nu vom ști niciodată. Dacă s-a înălțat la ceruri, asta o vom putea afla. Rămân învățăturile și faptele lui bune.

Acestea fiind spuse, cei doi vizitatori plecară spre

casele lor, lăsându-l pe Caiafa pradă propriilor spaime.

23

EXTAZUL

— Iuda?

Sonoritățile numelui lui i se părură vag familiare. La fel ca și chipurile care le pronunțaseră. Iuda? O intuiție îndepărtată îl străbătu: cuvântul ăsta avea un sens, dar care? Nu mai conta. De altfel, în afară de comuniunea spirituală cu învățătorul lui, ce altceva mai putea avea sens?

Asupra lui se aplecă un chip cu o expresie îngrijorată, dar nu era cel al învățătorului. O imagine parazită, pe care se strădui să o șteargă din conștiință.

Era în comuniune cu învățătorul. Se cufunda în el. Era el însuși învățătorul. Se scălda în beatitudinea Duhului.

— Iuda?

Duhul e bunătate, nu poate acționa în Rău, nu cunoaște mânia. Dar sunetul ăsta, „Iuda”, era nepotrivit. Încă puțin efort și nu îl va mai auzi. Iuda?

Acesta fusese numele lui. Dar ce înseamnă un nume? Nu mai era, nu mai este numele lui, în lumina credinței nu mai există indivizi...

În comuniunea lui spirituală, devenea învățătorul răstignit, torturat întru slava și extazul ființei mielului sacrificial, ale ființei lui Isaac, pe care mâna tatălui său Avram urma să îl descăpățâneze pentru a-l jertfi divinității...

Sunetul dispăru, la fel și chipul.

Învățătorule, tu m-ai învățat uitarea de sine în ascensiunea flăcării... Învățătorule, împărtășesc rănil tale, pentru că nimic altceva nu merită să fie trăit decât beatitudinea încercată de tine pe cruce...

— Iuda?

Iarăși! Era o altă voce. Clipi încet, o durere minunată

îi sfâșia încheieturile și picioarele. Durerea Stăpânului iubit, cea a piroanelor care i-au străpuns membrele... Șuvoiul ei fierbinte îi cuprinse tot trupul. Îndepărtă picioarele, întinse brațele.

Răsună un țipăt.

O, duh al meu, e tare greu să depășești accidentele acestei lumi, zgomotele ei, miasmele, imaginile! Ia-mă, Stăpâne... Eliberează-mă de această lume, eliberează-mă de sub domnia Celui Viclean! Durerea Ta este durerea mea, eu sunt Tu, sunt în sfârșit una cu Tine!

Întrezări din nou obrazul acela atât de cunoscut.

— Lazăr! strigă umbră.

Lazăr? Ce cuvânt ciudat.

— Lazăr, uită-te la încheieturile lui! Și picioarele!

Auzi un suspin. Exclamații înăbușite. Cuvinte și pași precipitați.

— Nu, nu-l atingeți!

Stăpâne, te văd, sunt al tău, mă înalț... Ești splendoarea Cerurilor...

— Iuda, sunt eu, Maria, nu mă recunoști?

Ea văzu ochi care nu o vedeau.

Împreună cu Lazăr, zăboviră îndelung lângă acest chip pe care credeau că-l cunosc, dar care acum se transfigurase, ca și cum ar fi fost aspirat pe dinlăuntru de un vârtej de o putere indicibilă.

Cea a iubirii divine.

— Acest om a înviat din morți, îl vesti Procula pe soțul ei, Pilat din Pont, la masa de seară.

De la sosirea în Orient, procuratorul auzise multe povești, multe istorisiri extraordinare vândute drept adevărate, magii, deochiuri și mai ales minuni săvârșite de oamenii sfinți din ținut. Cică Apollonios din Tyana ar deveni invizibil după bunul lui plac și, în plus, ar mai și confecționa talismane care te apără de ciumă, de trăsnet și

de înec. Simon Magul ar zbura deasupra caselor, Dositeu Samariteanul ar învia morții... Dar faptul că omul pe care îl interogase cu trei zile în urmă ar fi putut ieși din regatul umbrelor, iată ceva ce sfida orice urmă de rațiune. Dacă acest evreu avea puteri extraordinare și fusese capabil să îi învie pe alții și pe el însuși, de ce nu putuse să iasă din încurcătura păcătoasă în care se aflase? Și dacă tot era de neînvins, de ce nu se întorcea s-o facă zob pe bufnița aia bătrână de Caiafa?

— Am să cred când am să văd cu ochii mei, se mulțumi el să spună, degustând un excelent vin de Galileea din care tetrarhul Irod Antipa îi trimisese în ajun două urcioare, împreună cu șase pocale din sticlă albastră de Siria, cu încrustații din aur.

— Așadar, nu crezi decât ceea ce vezi?

— Da.

— Atunci, Roma nu există.

Râse. Totuși, nu era mai puțin adevărat că neobișnuita problemă interesa în mod direct misiunea lui de procurator al Iudeii. Rapoartele spionilor vorbeau despre o agitație crescândă de când zvonul învierii se răspândise în Ierusalim. Departate de a calma spiritele, răstignirea deșteptase în oameni o vehemență de rău augur.

Va trebui să îl întrebe pe Caiafa ce însemnau toate astea. Fie și numai pentru a-i trage puțin preșul de sub picioare. Oare nu moșneagul ăsta, împreună cu stârpitura de socru-său, ținuse morțiș să îl răstignească pe Iisus?

Ei, bine, nu aveau decât să suporte consecințele.

Aristomenos, un medic grec din Cezareea, discuta câteva zile mai târziu cu fostul său elev, Demetrios, care îi devenise coleg la Scytopolis și același prieten dintotdeauna.

Aprilie se îmblânzise, iar cei doi bărbați hotărâseră

să ia masa pe terasă, în fața Mediteranei și a asfințitului. Briza mării aducea până la ei parfumul primilor trandafiri ai anului, care împodobeau balustradele.

Masa acoperită cu o pânză care dansa în același ritm cu flăcările era împovărată cu fileuri de hering marinat, cârnați aburinzi, linte cu usturoi, porumbei prăjiți, creveți fripți și două soiuri de vin.

Toată după-amiaza cei doi medici schimbaseră rețete de balsamuri și medicamente pe bază de opiu pentru vindecarea fracturilor sau a unor boli endemice.

Cina fu așadar consacrată micilor bârfe ale vieții de zi cu zi.

— Imaginează-ți, începu Aristomenos, că azi-dimineață am fost chemat de familia unei evreice, pentru că aceasta căzuse într-un fel de leșin la auzul unei vești extraordinare răspândite prin Ierusalim. Se pare că un anume profet, răstignit vinerea trecută, ar fi înviat duminică înainte de răsărit.

Și izbucni în râs. Demetrios clătină din cap.

— Am auzit și eu pe drum povestea asta. Și ai găsit vreun remediu pentru sentimentul religios al femeii?

Întrebarea îi amuză pe amândoi.

— Hai, Demis, doar știi prea bine că inventatorul unui astfel de remediu ar trebui condamnat pe loc la moarte, ca dușman al rasei umane! Ce ne-am face fără sentimentul religios? Am fi niște fiare sălbatice disperate!

— E adevărat, fu de acord Demetrios. Zeii permit explicarea unei lumi incomprehensibile. Dar ce nevoie au evreii de un nou zeu? Căci nu mă îndoiesc că acest profet va sfârși prin a fi deificat. Dacă a înviat, înseamnă că e zălogul vieții eterne...

— Nu știu. Dar e limpede că au nevoie de unul. Ultimii lor profeți s-au învechit deja și îi cunosc pe dinafară. Și, în orice caz, ori de câte ori se simte nevoia, oamenii creează un zeu nou.

Demetrios înghiți pe nemestecate o bucată de praz, roase un picior de porumbel, apoi își înmuie mâncarea cu un gât zdravăn de vin de Galileea.

— Dacă înțeleg bine, vechiul lor zeu nu le mai ajunge?

— Nu a fost prea eficient, observă Aristomenos. Era obligat să îi apere, dar iată că de șapte veacuri se află sub stăpânire străină. Mai întâi cea a babilonienilor, apoi a perșilor, urmată de cea a grecilor și acum de cea a romanilor. Prima a fost cea mai rea. Au fost deportați, Ierusalimul și Templul lor au fost distruse... Trebuie să fii de acord, zeul ăsta nu prea și-a îndeplinit misiunea.

— Dar noi, grecii, ne-am creat zei noi când ne-au subjugat spartanii, apoi romanii?

— Nu. Noi i-am împrumutat pe ai lor.

Zâmbete cu subînțeles însoțită această constatare.

— Da, continuă Demetrios, și noi, ca și romanii, am luat-o pe Isis de la egipteni, pe Mithra de la perși... l-am amestecat pe Apollo cu Horus și a ieșit Horapollon...

— Și povestea nu s-a încheiat.

— În concluzie, zeii sunt creațiile noastre?

Constatarea îl făcu pe Aristomenos să chicotească vesel.

— Ah, Demis dragă, văd că Orientul nu ți-a tocit spiritul atic! Sigur că zeii sunt aleșii noștri! Ce ingrată mai e și situația lor: le conferim atotputernicia și îi însărcinăm să ne satisfacă dorințele, iar când nu o fac, ne adresăm rivalilor lor sau pur și simplu îi gonim din altar. Zeii să mă păzească să nu cumva să ajung zeu!

Marea se colora în purpură, așa cum o descria odinioară Homer; pentru a celebra transmutarea, își goliră potirele cu vin, iar servitorii se grăbiră să le umple la loc.

— Dar, în sfârșit, evreii ăștia... începu Demetrios, fără a-și încheia gândul.

— Dilema lor nu e greu de înțeles. Am consultat, la

tetrarhul Irod, traducerea în greacă a celor cinci cărți sacre. Odinioară, și-au plămădit un zeu omnipotent și sălbatic, solitar și celibatar, mult mai redutabil în exigențele lui decât Zeus al nostru. Era stăpânul binelui și răului în întreg universul. Se pare că le-a purtat pică pentru nu știu ce păcat misterios, iar apoi, de-a lungul veacurilor, i-a constrâns la sclaviile despre care ți-am vorbit. Nu mă miră că așteaptă un altul, precum acest răstignit de vinerea trecută.

— Dar acesta era o făptură omenească!

— Și ce dacă? Oare noi nu ne-am făcut zei omenești? Să-l luăm, de pildă, pe bietul Heracles, fiul lui Zeus și al unei muritoare!

— Sărmanul diavol! completă Demetrios. Și-a sfârșit zilele pe rug din cauza femeii lui, Dejanira. Astuia, cel puțin, femeile nu i-au purtat deloc noroc, de la Hera până la Dejanira...

— Și auzi, ce idee! Să vrei să eliberezi omenirea de relele ei! Hidra din Lerna, păsările de pe lacul Stympalon, grajdurile lui Augias, armăsarii lui Diomedee, mistrețul lui Erymantos... Că tot veni vorba de mistreț, cârnații ăștia sunt grozavi!

— Din fericire, datorită romanilor, au mai rămas câțiva crescători de porci în țara asta. Evreii au făcut un circ întreg când au auzit că vor fi din nou crescute aceste animale, dar romanii s-au ținut tari. Doar nu era să își lase trupele fără jambon!

— Spune-mi, se cunoaște cumva numele acestui nou zeu?

— Răbdare, încă nu e zeu. Numele lui? Da, parcă... Iisus.

— Iisus?

— Da, e forma elenizată a unui vechi nume evreiesc, Iosué. Iosua. Se spune că înseamnă „Domnul este cu noi”.

— Ah, da, cel ale cărui trâmbițe au năruit zidurile

Ierihonului...

Cei doi medici se cufundară în contemplarea serii în care cerul și marea se contopeau într-o logodnă mistică. Clipi o stea, asemenea unui ochi care se apleacă înspre chipul iubit. Apoi o alta. Vinul de Galileea îi purta pe cei doi bărbați asemenea unei divinități nocturne care i-a prins de mână pentru a-i duce pe mare, atingând ușor spuma cu picioarele, stăpâni ai brizei și ai stropilor de valuri. Se smulseră cu greu din extaz.

Puterea infinită a acestuia din urmă vine din aceea că pune între paranteze efortul de a trăi. Aceasta e și arma secretă a zeilor, a tiranilor și a seducătorilor: aceea de a-și elibera victimele de sub propria lor libertate.

De fapt, răutatea Creatorului constă în a fi dat creaturilor o viață care se sfârșește și o libertate care tulbură profund.

24

„ESTE MESIA CARE NE-A FOST TRIMIS DE DOMNUL!”

— În ciuda rugăminților mele, a refuzat să părăsească Ierusalimul.

Cuvintele lui Lazăr căzură trist; servitorii tocmai urcau ultimele bagaje pe măgari. Nici Maria, nici Marta nu protestară.

Trecuseră trei zile după luna zbuciumată în care Lazăr și surorile lui văzuseră stigmatele apărând din nou pe mâinile și picioarele lui Iuda, în casa lui Nicodim. Acesta din urmă, ca și Iosif din Arimateea, se întorsese la moșia lui și, asemenea lor, Lazăr și surorile lui părăseau acum cetatea îndreptându-se spre Betania, unde urmau să aștepte vești din Siria, încercând să scape astfel de agitația delirantă și periculoasă a discipolilor lui Iisus.

În repetate rânduri mai mulți discipoli fuseseră la Templu pentru a-i îndemna pe credincioși să înalțe osanale omului care învinsese moartea, Mesia, succesorul lui

David. Or, acest fapt a stârnit zarvă nu numai cu leviții, ci și cu evreii care dădeau crezare vehementelor tăgăduieli ale clerului și ale rabinilor. Nici Lazăr, nici surorile lui nu doreau să se lase antrenati în astfel de provocări care puteau sfârși prin a suscita o reacție violentă din partea lui Caiafa sau chiar a lui Pilat.

Iuda va rămâne așadar în casa lui Nicodim, în grija celor șase servitori rămași de pază, cu care va împărți locuința.

— Îmi fac griji pentru el, spuse Maria, în timp ce cortegiul lor trecea prin Poarta Esenienilor, în sens invers cu cel al fermierilor care își trăgeau măgarii încărcati cu de-ale gurii înspre piețele cetății. Din discuțiile pe care le-am avut cu Ioan și Iacov, dar și cu Petru și ceilalți discipoli, mi-am dat seama că nu au înțeles nimic din vizita lui nocturnă la Caiafa, în seara de joi. În ciuda garanției tale, ei par a fi în continuare convinși că Iuda și-a trădat învățătorul. De altfel, nici nu îl mai consideră unul de-al lor. Ieri, când am vorbit cu Toma, mi-a spus că se gândesc să îl înlocuiască cu unul dintre Cei șaptezeci și Doi, Matei sau Baraba, nu mai știu exact care. Mă tem că i-au pus gând rău.

Lazăr suspină.

— Acești șaptezeci și Doi și toți ceilalți! Vor să găsească un țap ispășitor și acesta va fi sigur Iuda! adăugă Maria.

— Cu toate astea, nu îl putem lua cu forța!

— De ce nu? interveni Marta. L-am fi adus la Betania și l-am fi ținut acolo până și-ar fi venit în fire.

— Iuda nu își va mai veni niciodată în fire, răspunse Lazăr întunecat. Spiritul lui a fost profund tulburat pentru că a fost nevoit să își denunțe învățătorul la porunca acestuia, a fost nevoit să se resemneze cu moartea lui, pentru a-l vedea mai apoi renăscând. A fost prea mult pentru el. A intrat pentru totdeauna într-un ținut din care

nimeni, poate cu excepția lui Iisus însuși, nu-l mai poate întoarce.

— Așadar, salvarea e lângă Iisus, spuse Maria.

Lazăr plecă fruntea. Da, era cu adevărat ciudată ideea ca un discipol să nu fie capabil să supraviețuiască fără învățător. Până la urmă, Iuda se dizolvase în Iisus. Existența lui materială nu mai era decât un vestigiu derizoriu al bărbatului care fusese odinioară. Nu mai avea control asupra sortii lui, de fapt nu mai avea niciun fel de soartă.

— Înviat. Ridicat din morți, înțelegi ce înseamnă asta?

Bărbatul din micul grup care îl asculta pe Matei printre napi și salate, în piața din cetatea de jos, clipi des. Zicea el „da” din gură, dar era limpede că vorbele astea i se păreau niște enormități. Cum adică, doar acest Iisus pe care îl văzuse predicând în Templu fusese condamnat la moarte și răstignit pe cruce. Și a ieșit viu din mormânt?

— E dovada că Domnul a voit să ne dezvăluie natura lui divină! strigă Matei, cel pe care Cei Doisprezece îl aleseseră în locul lui Iuda, care dispăruse și care li se părea suspect.

Trei bătrâne, dintre care una pretindea că se vindecase de durerile de oase atingând sandaui lui Iisus, scoteau mormăituri de aprobare greu de descifrat, dar nu mai puțin vehemente.

Era cam ceasul opt al dimineții, iar slujnicele și mamele de familie venite la cumpărături se opreau intrigate, apoi tulburate, sfârșind prin a fi bulversate de această năvală a puterilor stăpânitoare ale universului în cotidianul lor mizerabil.

— E fiul Domnului! strigă iar în gura mare Matei, după care se ținea și Andrei, care avea rol de mentor.

Grupul creștea. Era suficient ca oamenilor să le

treacă pe la urechi expresia „Fiul lui Dumnezeu” și, înainte de a pricepe cu adevărat despre ce e vorba, curioșii se și înființau.

Stranietatea expresiei trezea în asistență simțul miracolului, cu atât mai arzător cu cât chiar ei îl văzuseră pe cel înviat, da, chiar îl văzuseră, și la Ierusalim, și în Betania, chiar și la Betfaga ori în Shemesh. Fie doar prin simpla lui vedere considerau că fuseseră cu toții părtași la manifestarea unei puteri cerești, la nașterea unui zeu!

— Da, fiul Domnului! strigă un tânăr pe care nimeni nu îl cunoștea. Fiul Domnului a venit să ne mântuiască! E Mesia pe care îl așteptam!

— Este Mesia care ne-a fost trimis de Domnul!

— Pentru a ne răscumpăra! corectă Andrei.

— Pentru a ne răscumpăra din sclavie!

— Din sclavia păcatului și a greșelii! rectifică Matei.

— Din sclavia păcatului și a impietății!

Pe la nouă, în jurul lui Matei se adunase deja un grup mare de oameni. Între urcioarele lor, negustorii de ulei și de vinuri erau năpădiți de îngrijorare. Ghiceau vag obiectul agitației, pe care la început îl subestimaseră: crucificarea și presupusa înviere a unui profet din Galileea căruia înainte nu îi acordaseră nicio atenție. Vânzările le vor merge prost în această dimineață. Poate oamenilor nu le mai era foame.

Spionii lui Saul urmăreau scena de la distanță, încercând să repereze agitatorii. Grea sarcină! Grupuri indistincte se încingeau brusc și începeau să urle-n gura mare laude la adresa nemuritorului Iisus, Mesia evreilor. În cele din urmă, unul dintre milițieni se duse să își avertizeze superiorul, pe Ben Sifli, care plecă să îi transmită informația conducătorului miliției. Amândoi erau intrigați de un cuvânt pe care nu-l mai auziseră: „Mesia”.

Saul păru tulburat. El, de obicei destul de avizat, nu fusese în stare să evalueze forța acestui val puternic care

începuse să se reverse de când galileeanul Iisus intrase în cetate, la începutul săptămânii Paștelui. Și se simți oarecum jignit. Ar fi dorit să stea de vorbă cu o persoană competentă, un doctor al Legii, dar singurul pe care îl cunoștea, Gamaliel, îl tratase cu o rezervă aproape disprețuitoare. Ce însemna acest cuvânt nou, Mesia?

În lipsă de ceva mai bun, se hotărî să se ducă la Caiafa. Acolo dădu peste o mare de oameni alarmați, rabini, notabilități, capii celor mai importante familii din cetate, care se înghesuiau în vestibul și în curte, încercând să obțină explicații sau asigurări în ceea ce privește frământarea de sorginte necunoscută care le tulbura viața de zi cu zi. Era începutul unei noi schisme samaritene²¹?

Ana, Caiafa, Gedaliah și rabinii devotați cauzei lor coborâseră printre oameni, împărțind în stânga și-n dreapta explicații. În jurul fiecăruia dintre ei se formă rapid câte un grup.

— O impostură! declară Ana cu voce puternică, însoțită de râsete sonore. Haideți, fraților, cum a fost posibil ca unul dintre voi să plece fie și pentru o clipă urechea la această povestioară cu învierea?

— Dar cum o explici, tată? întrebă un pitic cu fața

21 Cel mai devreme la sfârșitul secolului al IV-lea și începutul veacului al III-lea î.Hr. (este posibil și în perioada hasmoneilor), s-a produs schisma samaritenilor, care au profitat de schimbarea puterii persane cu cea macedoneană pentru a-și institui propriul sanctuar. Practic, schisma samariteană constituie rezultatul disensiunilor dintre Nord și Sud, care apar la scindarea regatului lui Solomon. La revenirea din exil, samaritenii vor să fie integrați cultului iudaic și să participe la ridicarea Templului, însă iudeii i-au declarat impuri (*Ezd.* 4; *Neem.* 3-4). Acesta a constituit, desigur, punctul culminant al conflictului (*cf.* Alexandru Mihăilă, *Introducere în studiul Vechiului Testament*, noiembrie 2006) (n. tr.).

împodobită cu o barbă cât jumătate din înălțimea sa.

— Cadavrul a fost furat, asta e tot. Tare fragile trebuie să fie spiritele care au putut crede în asemenea miracole!

— Dar cine să-l fure?

— Oamenii întunericului, scuipați din Infern!

— Da, e un lucru rar, să furi un cadavru!

— Vorbesc de un Mesia?...

— De fapt, ce înseamnă un Mesia, mare preot? murmură Saul, prinzând ocazia din zbor.

— Pur și simplu ceea ce indică și cuvântul: cel care a primit oncțiunea de rege și de mare preot.

— Dar el nu a primit-o...

— Evident că nu.

— Se spune peste tot că acest Iisus făcea minuni, avansă un respectabil locuitor al cetății.

— A fost vreunul dintre cei prezenți martor? Și cine poate afirma, cu sufletul și cu conștiința curate, că aceste minuni nu au fost săvârșite cu ajutorul demonilor?

— Domnul să ne aibă în pază! strigă altul. Dar până una, alta pe străzile cetății și în cătunele învecinate se vorbește numai despre asta...

— O să punem noi lucrurile la punct! declară Caiafa, care picase exact pe aceste ultime cuvinte.

După ce toți oamenii fură lămuriți sau măcar se declarară astfel, Caiafa îi luă pe Saul și pe Gedaliah în casă.

— Trebuie să acționăm ferm, afirmă el așezându-se pe unul dintre jilțurile de ceremonie din încăpere, celălalt fiindu-i rezervat lui Ana. Uite că acum Pilat ne face pe noi responsabili de agitația care s-a înstăpânit în Ierusalim. Situația asta nu mai poate dura. Trebuie să-i închidem gura romanului. În primul rând, trebuie să aflăm ce s-a întâmplat cu trupul. Poate Iisus a supraviețuit și, în cazul ăsta, o să-l mai pironim o dată pe cruce și atunci ne vom

asigura că a și murit. Sau poate cadavrul a fost furat și, în acest caz, va trebui să aflăm unde se află.

— Nu va fi ușor, dacă a fost îngropat într-un loc oarecare, în pădure, de exemplu, observă Gedaliah, apucând unul dintre scaunele mai joase.

Saul, enervat fără să își dea prea bine seama de ce, luă și el un scaun, ceea ce nu mai făcuse niciodată fără a fi fost invitat. La urma urmelor, era un prinț irodian. Privirile schimbate între socru, ginere și Gedaliah îi dovediră că cei trei remarcaseră revendicarea tacită a rangului.

— În al doilea rând, continuă Caiafa, va trebui să-i interogăm pe toți martorii posibili, pe toți complicii la această uneltire.

— Iosif din Arimateea și Nicodim i-au cerut lui Pilat trupul lui Iisus... începu Saul, dar fu întrerupt de Ana.

— I-am chestionat deja. Pretind că nu știu nimic. Coborârea în criptă, de care erau responsabili, mi se pare totuși suspectă. Au mers cu șase servitori. Nu știu ce înseamnă asta, dar mi se pare straniu. Doi sau trei servitori ar fi fost suficienți. E posibil ca ceilalți să nu fi fost servitori.

— În orice caz, interveni Saul, nici Lazăr, nici Maria nu au făcut parte din grup: oamenii mei au supravegheat casa în care se aflau, locuința lui Nicodim, iar în noaptea aceea nu au ieșit.

— Atunci cine? strigă Caiafa vizibil exasperat.

O tăcere apăsătoare se lăsă după această izbucnire. În încăpere se auzea parcă fâșâitul răsuflării fiarelor mlaștinilor, ieșind încet la suprafață, cu zgomote cleioase care pângăreau acea zi de aprilie.

Toate privirile se fixară asupra lui Saul.

— Unde sunt acum Maria din Magdala, soră-sa și viermele ăla al lor de frate? întrebă Gedaliah.

— Au plecat în dimineața asta, după toate aparențele spre Betania, răspunse Saul.

— Iată un comportament surprinzător din partea tuturor acestor oameni, observă Gedaliah. Învățătorul pe care se pregăteau să îl încoroneze rege a fost răstignit, cea mai nedemnă tortură dintre toate, iar cadavrul lui venerat a dispărut din mormânt la nici câteva ore de la depunere, două evenimente care, în mod cert, trebuie să-i fi întors pe dos. Și ei ce fac? Pleacă liniștiți la moșiile lor! Ne-am fi așteptat să întreprindă căutări ale rămășițelor acestui Mesia sau să participe la toată zarva stârnită de discipoli. Ei, bine, nu. Ei pleacă la țară!

— Da, recunosc Caiafa, e un comportament ciudat.

— I-ați interogat pe Nicodim și pe Iosif și nu ați obținut nicio lămurire. Și mai puține vom obține de la Lazăr și de la surorile sale, căci ei oricum nu au părăsit casa în acea noapte, remarcă Saul.

— Și Maria, mama lui Iisus, frații și surorile lui?

— Spionii i-au văzut la mormânt doar pe Iosif, Nicodim și șase servitori, dar nicio femeie. Maria și surorile lui sunt așadar excluse.

— Șase servitori, e cam mult. I-am spus și lui Iosif, reluă Caiafa.

— E drept că și coborârea de pe cruce a fost dificilă, spuse Saul.

— Erai acolo?

— Eu, nu, dar doi dintre oamenii mei au urmărit tot traseul.

— Misterul e așadar total! strigă Ana pe un ton nerăbdător.

Cufundați fiecare în gândurile și analizele sale, între cei patru bărbați se lăsă o tăcere de nu se auzea nici musca.

— Dar discipolul ăla care a venit să ni-l vândă pe Iisus, Iuda? Întrebă Gedaliah.

— Nici urmă de el. Trebuie să se fi refugiat printr-un cătun.

— Când se va afla rolul lui în această poveste, conchise Saul, soarta lui nu va fi deloc de invidiat.

— Ciudat, își aminti Caiafa, nu a venit să-și ceară plata.

25

IUDITA ȘI PURIFICAREA

Strigăte sacadate răsunau în stradă, în fața casei lui Nicodim.

— Este Mesia!

Un cortegiu de vreo cincizeci de persoane, bărbații în față și femeile în spate, cântau exaltați acest refren, îndreptându-se către Poarta lui Efraim.

— Iisus este Mesia!

De fapt, Ierusalimul era străbătut zilnic de unul, două astfel de cortegii: porneau dintr-un punct de întâlnire din cetatea de sus sau din cea de jos și se îndreptau cu toții spre Golgota, unde adepții recitau lamentații și cântau imnuri noi întru slava regelui dispărut ce va să vină.

Cortegiul acesta era însă primul care trecea prin fața casei lui Nicodim.

Zarva de afară îl trezi pe Iuda din toropeală. Servitorii rămași în Ierusalim pentru a păzi casa lui Nicodim deschiseseră poarta dinspre stradă pentru a privi manifestația. Observară rapid, de cealaltă parte a străzii, doi dintre zbirii lui Saul, cei care în ajun veniseră să îi tragă de limbă. Oare de ce supravegheau în continuare casa? Coborâse și Iuda, care se ițea peste umerii servitorilor. Recunoscuse și el, dar nu pe zbirii lui Saul, ci pe câțiva dintre Cei șaptezeci și Doi, care se aflau în cortegiu. Clătină din cap și consideră că nu era cazul să se arate, nu avea rost să se certe cu ei. Da, le venea bine acum, că totul se terminase, să o facă pe vitejii! Oare de ce nu se manifestaseră înainte de judecată și de sentința lui Pilat?

Îi reveni în minte o întrebare care îl chinuia de la

plecarea lui Iisus: oare ce s-ar fi întâmplat dacă Pilat ar fi obținut sau ar fi impus achitarea lui Iisus? Învățătorul ar fi fost încoronat ca rege și mare preot? Ar fi izbucnit un război civil, iar pedepsirea arhierilor nelegiuți ar fi căzut ca un trăsnet din înaltul cerului...

Tocmai se pregătea să se retragă de pe treapta porții când identifică trei esenieni, care urmăreau și ei cortegiul. Puteau fi recunoscuți după ținuta lor austeră, aceeași pentru toți: o robă maro din cânepă grosolană, decolorată. Iuda o cunoștea foarte bine: oare nu o purtase și el în deșert, asemenea învățătorului lui?! Veniseră, desigur, din zona lor, aflată nu departe de palatul hasmoneilor. Căci aveau și ei cartierul lor, ridicat în jurul unei construcții mari, un loc în care se ocupau cu olăritul și copierea Scripturilor. Considerând probabil că nu avea rost să reaprindă o dispută în care riscau să mai piardă din adepți, oamenii Templului au tolerat, cu unele rezerve, e adevărat, instalarea esenienilor, pentru că oricum romanii refuzaseră să le interzică acelor eretici accesul în cetatea sfântă.

Prezența lor îl intrigă pe Iuda. Care va fi fiind atitudinea lor față de evenimentele acestor ultime zile? Iisus fusese unul de-al lor. Apoi intraseră în contradicție asupra unor versete din Tora. Ar putea îndrăzni el, Iuda, să se ducă să îi întrebe? La ce bun? Totul a fost spus, totul s-a consumat.

Tocmai se pregătea să se întoarcă în camera lui din spatele casei, pe terasa unde leandrii se mlădiau în bătaia vântului. Fiica unuia dintre servitori, Iudita, o copilă de vreo șaisprezece, șaptesprezece ani, îi aruncă o privire care îi îngheță pașii. Era fata pe care o salvase din busculada de la Templu, cu câteva zile în urmă. Ajunseră față-n față, iar ea îl măsură cu o îndrăzneală vecină cu impertinența.

— Ce vrei să-mi spui, copilă? o întrebă el în cele din urmă, încruntat.

Ea zăbovi o clipă înainte de a-i răspunde.

— De ce îți disprețuiești trupul?

— Cum adică?

— Mâinile și picioarele îți sunt negre de crustele unui sânge misterios. Ai ochii urduroși, părul seamănă cu o coamă de mistreț. Nu mănânci mai nimic. Pari a te fi zălogit unei morți timpurii. Chiar vrei să intri în starea asta? Așa te crezi mai demn de învățătorul tău?

El fu stupefiat de autoritatea și sinceritatea spuselor unei copile care abia dacă îndrăznea să ridice ochii la propriu-i frate.

— Ce știi tu despre mine? Și de ce-ți pasă de mine? o luă el din scurt.

De la plecarea lui Iisus, era pentru prima dată când schimba câteva vorbe cu cineva, în afara momentelor când ceruse apă servitorilor.

— Oare nu sunt și eu slujnica lui Nicodim? Și nu suntem cu toții, cei de aici, discipolii învățătorului? Nu m-ai scos tu vie și nevătămată din îmbulzeala de la Templu? Stârnești milă. Nu cunosc originea rănilor tale, dar unii spun că ți le-ai făcut singur. Învățătorul nostru este speranța, dar tu ești imaginea însăși a disperării.

Iuda era din ce în ce mai năucit. Cu ce drept îi făcea vrăbiuța asta asemenea reproșuri? Fu pe punctul de a-i trânti vreo două, de a o trimite să își vadă de treburile ei, dar se răzgândi. Copila nu vorbise cu intenții rele. Dovedise interes, ba chiar milă pentru el, iar reproșurile ei erau mai profunde decât păreau: „Învățătorul nostru este speranța, dar tu ești imaginea însăși a disperării”. Oh, cerule, ar fi posibil ca această fetișcană de Iudita să fi înțeles mai bine decât el însuși mesajul învățătorului? Mai bine decât el?

Se pregătea să-i răspundă. Dar copila îi luă vorba din gură:

— Ar trebui să fii fericit, adăugă ea. Învățătorul

nostru e viu!

— Taci, imprudento!

— Nimic din ceea ce este spus în această casă nu iese dintre ziduri. Repet, învățătorul e viu, bucură-te!

Se uită la ea neîncrezător. Apoi îi întoarse spatele și dispăru în cușca lui, într-o ultimă încercare de a-și repara orgoliul rănit.

Însă nu avea cum să nu se gândească la observațiile bine întemeiate ale Iuditei. Se luptă ceva vreme cu sine însuși, dar nu avu de ales, fu nevoit să accepte evidența. Pesemne că oferea un spectacol jalnic. Și-ar fi făcut de rușine învățătorul, cel care nu uita niciodată să își facă abluțiunile, și dimineța, și seara, cel care își pieptăna cu regularitate pletele și barba. La Qumran, nimeni nu ar fi îndrăznit să se prezinte la masa de seară fără a se fi spălat cu grijă, fără a-și fi frecat zdravăn mâinile și picioarele, fără a-și fi trecut peria prin păr. Până și cei care lucrau în câmp nu uitau niciodată să își curețe cu cuțitul pământul de sub unghii.

Cum de decăzuse într-atât?

Da, de ce era așa de disperat? Dacă ar fi să fie un om disperat, de la izgonirea din Rai a lui Adam și a Evei sub imprecățiile tunătoare ale Creatorului, ei bine, dacă ar fi să fie un om disperat, atunci acela nu ar fi putut fi decât învățătorul însuși.

Așa încât Iuda trase glumeața concluzie că el însuși va fi fiind disperat pentru că avea o mult prea bună părere despre el.

Acestea fiind stabilite, nu îi rămânea altceva de făcut decât să purceadă la săvârșirea abluțiunilor. Numai că nu mai avea nici cană, nici săpun, nici perie, nici periută de dinți. Își pierduse desagii nici el nu mai știa pe unde. Poate în casa lui Simon din Iosafat. Sau pe drum, pe undeva. Se hotărî să îl roage pe Hișam, șeful slujitorilor, un personaj pe cât de trufaș, pe atât de serviabil, să îi împrumute cele

necesare.

— Aș putea să îți aduc și niște apă caldă, spuse Hişam.

Elocventă propunere: era clar că și Hişam considera că era timpul să își facă abluțiunile. Apa caldă ar curăța mult mai bine crusta de jeg pe care discipolul preaiubit o adunase de zile întregi pe cap, în zona genitală, pe picioare... Hişam se oferî chiar să îl ajute la această adevărată dezgropare. Iuda acceptă. Apoi regretă imediat.

Căci, ghemuit într-un hârdău sub privirile atente ale majordomului, trebui să își frece încetîșor, cu un burete din fibră vegetală, crustele care îi acopereau picioarele și încheieturile învinețite.

— Doar nu ai fost crucificat!

— Nu, sunt răni accidentale.

Ce altceva ar fi putut spune? Oare nu îi dezvăluise Iudita că unii servitori șopteau pe la colțuri că s-ar fi rănit singur?

Hişam îl frecă zdravăn pe spate cu buretele bine săpunit, iar Iuda se ocupă de restul. Aproape că își reproșă plăcerea voluptuoasă cu care își spală părul, apoi fața și urechile, cu apa călduță, curățându-și trupul de urdorii impure, mici excremente insidioase ale cărnii, îngreunate de colb. Nu mai era o abluțiune, era un adevărat botez, dar un botez în care sufletul renăștea, întinerea, învia deopotrivă cu trupul.

Chiar, de ce să fie disperat? se întreba acum, săpunindu-și cu grijă subsuorile. Pentru că așteptarea iubirii învățătorului devenise insuportabilă? Pentru că aspirase, în taină, să își întâlnească Stăpânul în moarte? Pentru că nu se putea topi în el?

Pentru că el însuși nu era Iisus?

Majordomul aruncă pe el o oală plină cu apă rece. Iuda se ridică ușor amețit și începu să se șteargă.

— Ți-am adus o robă curată.

Nu îi adusesese doar o robă, ci și o pereche de pantaloni și o cămașă. Iuda avu de înfruntat o privire plină de compătimire. Să fi fost el rușinea casei lui Nicodim, godacul impur, așa cum păruse a-i sugera Iudita? În orice caz, acum se simțea inundat de un val de rușine. Își trase nădragii, apoi roba, își dăți sandalele murdare de tină în apa banchetului, înainte de a și le înnodea. Se spală pe dinți, îi frecă energic cu degetul, își dăți gura cu apă curată și scuipă în ciubăr saliva groasă și râncedă. Până și aerul parcă începuse să aibă alt gust.

Hișam îi întinse o perie. Iuda o luă, făcu un pas neîndemânatic înainte și fu cât pe ce să cadă din picioare. Rănile îl dureau în continuare. Hișam îi privi picioarele.

— Ai suferit mult.

Iuda îi aruncă o privire cercetătoare. Mila asta devenea insuportabilă. Dar nu era disprețuitoare. Se pieptănă zdravăn, nefericit și uluit.

Hișam chemă alt servitor. Tânărul trase ciubărul pe terasă și îl goli în rigola care se vărsa în stradă, apoi o lua spre zidurile cetății și, mai departe, pe coline. Acolo, jos, pământul sorbea impuritățile oamenilor. Își împături hainele murdare, pantalonii, cămașa și roba și le dădu la spălat.

— Ai suferit mai mult decât noi toți, spuse din nou Hișam. Ești slăbit. Va trebui să mănânci ceva mai mult decât ai mâncat de când ai venit aici.

— Ce vorbiți despre mine între voi? întrebă Iuda, urmându-l pe treptele care duceau spre bucătărie.

— Stăpânul nostru și Lazăr ne-au spus la plecare să avem grijă de tine și vorbim de multe ori între noi despre încercările prin care ai trecut.

Iuda reconstitui mental tabloul: oamenii nu îndrăzniseră să îi facă reproșuri, dar Iudita i le transmisese totuși împotriva voinței lor. Se lăsă convins să bea un bol cu lapte cald, să mănânce o salată și câteva bucățele de

vițel cu grâu prăjit.

Natura lui omenească pe care o tratase așa de rău în aceste ultime zile își lua acum revanșa: după această masă modestă, dar pentru el babiloniană, căzu într-un somn animalic, cum nu mai cunoscuse de multă vreme.

Se trezi dinaintea unei imagini care îi îngheță sângele în vene: în întuneric se contura o umbră care ținea o lampă deasupra creștetului lui. Ce era asta? O umbră venită din iad pentru a-l lua la întrebări? Scoase un țipăt. Forma fremătă.

— Nu te-am văzut de aseară, așa că mi-am făcut griji, articulă ea.

Iudita! aruncă o privire spre lucarnă: noaptea se înstăpânise de o bună bucată de vreme. Dormise multe ceasuri. După tăcerea din jur, își dădu seama că și casă, și cetatea erau cufundate în somn.

Iuda se ridică pe saltea și își trase sufletul. Iudita lăsă jos lampa, lângă un urcior cu apă pe care îl pusese după ușa.

— Să ai pentru noapte, șopti fata.

— Mulțumesc.

Se ridică să ia urciorul. Și își dădu seama că greșise. Atitudinea pe care o luase drept milă era de fapt solitudine. Iar copila asta îl smulsese din ghearele unei morți lente, a stingerii prin mumificare progresivă, a suspendării generale a tuturor trebuințelor și dorințelor.

Când se aplecă să ia urciorul, simți brusc o durere ascuțită într-un picior. Țipă și, pierzându-și echilibrul, se agăță de ea. Fata îl prinse de subsuori și îl ajută să se ridice. Și se treziră lipiți unul de celălalt. Tulburarea inundă spiritul lui Iuda, licoare sălbatică care îi mătura din cale și rațiune, și amintiri. La peste treizeci de ani, nu mai atinsese o femeie de decenii, din adolescență, când se ținea după prostituatele sacre ale triburilor vecine. În niciun caz la Qumran, unde celibatul era o regulă tacită,

unde nu existau fetișcane, iar cuplurilor li se rezervaseră spații separate. Nici mai târziu, când îl urmase pe învățător. Ajunsesse departe de Cheriot. Tradițiile cereau să își ia femeie numai din acele locuri. Iar neconținutele călătorii l-au pus în situația să nu își mai ia niciun fel de femeie.

Dar asta nu mai avea importanță.

Se priviră în întunericul abia diluat de flacăra timidă a lămpii. O bărbie delicată luminată în partea de jos, orbite luminate din lăuntru, în care scliffeau stele infinitezimale.

O strânse la piept. Ea își sprijini fruntea de a lui. O mângâie pe gât. Apoi sfârcurile. Uitase cum era un trup de femeie, dar presimțea că își va aminti curând. Îi ridică neîndemânatic cămașa pentru a descoperi mai multe. Corsajul se lega în față, dar nu se împiedică de nod. Ea se lăsă în voia lui. În întuneric, se iviră sânii. Iuda se cufundă în ei. Îi mângâie, îi sărută, iar mișcările lui deveniră tot mai înflăcărâte. Trupul Iuditei se arcui. Răsuflările lor se apropiară, formând, între buzele lor, un al treilea corp. Își aplecă și capul înspre ea. Și își sorbiră reciproc sufletul.

Oare ea gemuse? Sau el? Când se descotorosi de robă, iar ea îi mângâie pieptul, fu ca o adiere de mătase în bătaia vântului.

Se dezbrăcă.

Nicio băătură... își spuse, fără a-și încheia fraza. Când fu să se unească, ardea ca un fitil. Iuda nu mai exista. Din creștet și până-n vârful degetelor era o flacăra ce se răsucea în aer și urca înspre cer, așa cum toate flăcările fac. Cenușa lor își ia zborul în înalturi, apoi un vânt necunoscut o risipește în lumină. Sufletul se eliberă din trup și se făcu zdrențe, se rupse, se risipi. Mai trebuia ca Duhul să îi suspende gândirea, iar Iuda ar fi dispărut. Trupul dulce al Iuditei se consuma și el, un veșmânt de piele, mătase și catifea pe care spasmele sufletului îl agitară o clipă, pentru a-l goli mai apoi.

Totuși, nu băuse din Vinul Eliberării. Dar poate că acest vin avea și alte izvoare. Înainte de a adormi, Iuda își aminti vag incantații șoptite, foarte vechi, povești de odinioară în care prostituatele sacre serveau o băutură eliberatoare și se preschimbau în flăcări... Nu își mai amintea bine aceste povești, dar își aminti în schimb cuvintele învățătorului: „Trupul este trecător, dar nu este impur. Doar sufletul poate fi impur”.

Luminat de o lampă pe care nu o mai cunoscuse, se lăsa în voia valurilor și adormi cu o mână pe sânul de la care se hrănise.

Transpirația rece a dimineții șiroia pe el și îl trezi. Era singur. Se ridică buimac. Căzuse pradă unui demon? Vederea urciorului îl aduse în simțiri. Își aminti cum îl goliseră împreună, el și Iudita. Se îmbracă, apoi se duse clătinându-se până la bucătărie să îl umple. O zări în grădină pe Iudita care spăla rufe și inima prinse a-i bate cu putere. Dar era plin de servitori, iar cele petrecute de cu seară nu îi privea câtuși de puțin.

Ceva mai târziu, ea se întoarce să îl vadă.

— Lazăr ne-a spus că ești preaiubitul lui Iisus. Acum, ești de două ori preaiubit.

Dar vorbele le fură întrerupte de voci puternice care răsunau în vestibul. Mici frânturi, acoperite de zgomotul unei porți izbite. Iudita îl părăsi pe Iuda și plecă să vadă ce se întâmplase.

La aceeași oră, în Cezareea, Irod Antipa își ridică privirea încercănată asupra mării de argint. Briza mișca încetisor draperia trasă pe terasa înflorită.

Nu dormise.

În ajun primise vești noi: Iisus nu zăcea în mormânt, iar unii pretindeau că ar fi înviat.

Pe tetrah îl cuprinse groaza: dacă răstignitul se va

întoarce și va cere răzbunare pentru moartea Botezătorului? Telefon, astrologul, medicul și magicianul personal al potentatului, a fost chemat să-și pronunțe formulele care alungau diavolii și creaturile Iadului. Lămpile au ars toată noaptea iar majordomul a dormit la picioarele stăpânului.

De parcă astfel de vrăji, niște lămpi și un biet majordom ar fi putut ține la distanță un profet sculat din mormânt.

Intră un servitor, aducându-i prima gustare a zilei. O cană cu lapte de migdale, pâinițe cu susan și altele, cu stafide, curmale conflate cu cuișoare. Irod măsură bucatele cu un ochi pofticios, bău o gură de lapte, mestecă și o curmală. În vreme ce partea de jos a craniului mesteca, partea de sus rumega.

— Chemați-l pe Telefon, ordonă.

Câteva clipe mai târziu, însărcinatul cu afacerile lumii de dincolo veni în fugă, mios, și își prezentă omagiile și complimentele stăpânului. Fără a crede prea mult în ele, căci fața acestuia din urmă trăda cu vârf și îndesat noaptea albă de care avusese parte. Pui de grec amestecat cu sânge sirian și stăpânind mai multe limbi ale tenebrosului Orient, Telefon știa că marea slăbiciune a celor puternici este tocmai încrederea în propria lor putere. Irod Antipa crezuse multă vreme că Roma îi va garanta poziția și averea, dar iată că această ivire bruscă a religiei în viața fostului regat al tatălui lui îl înnebunise de tot.

Se temea ca nu cumva Iisus să vină și să îl lase fără nimic. Iar Telefon dispunea de o putere pe care tetrarhul nu o poseda: cunoașterea inefabilului. De aceea, Telefon avea un anumit ascendent asupra lui Irod.

— Repetă-mi ce mi-ai spus ieri despre evreii care sunt dușmani ai lui Caiafa.

Telefon se așează pe un taburet în partea de jos a

încăperii, la un nivel evident inferior jilțului lui Irod.

— Ce parte anume ți-a atras atenția, stăpâne?

— Cea despre zeii răi.

— E simplu. Dumnezeu, care a făcut lumea, a făcut și binele, și răul, fiecare cu conducătorul său. Evreii îl slăvesc pe Creator. Ceilalți îi acuză că adoră în egală măsură și binele, și răul.

— Așa stau lucrurile și cu acest Iisus, care a fost răstignit?

— Da, prințe.

— Dar care dintre zei deține puterea?

— Creatorul.

— Și zeul binelui?

— Domnește asupra spiritului.

— Măi, să fie, doar n-o fi neputincios!

— Nu, tocmai asta e: nu e neputincios. Îi alungă din regatul lui pe toți cei care nu l-au slăvit.

— Iar aceștia unde se duc?

— În Iadul înfricoșător, unde se vor perpeli întru eternitate.

La auzul funestei reprezentări, Irod Antipa lăsă pe masă bolul cu lapte de migdale și râgâi.

— Așadar, acest Dumnezeu bun nu domnește decât în lumea de dincolo, trase el concluzia impusă de un bun-simț grosolan care îi era propriu, înșfăcând una din chiflele cu stafide.

— Nu, prințe, după profetul Iisus, se pare că își dispută această lume cu zeul răului și săvârșește minuni prin intermediul Duhului.

Îngrijorarea tetrarhului se iți din nou. Botezătorul și Iisus erau slujitorii Dumnezeului celui bun și, în această calitate, trebuie să fi deținut și ei puteri.

— Crezi că un om ar putea învia din mormânt?

— Dacă e slujitorul Duhului, oare nu e el susținut de puterea infinită a Dumnezeului lui?

Ideea îl întoarse cu totul pe dos pe Irod Antipa, deloc diferit de alți prinți ai acestei lumi: evocarea unei puteri asupra căreia nu putea acționa în alt mod decât prin incantațiile și rugăciunile vrăjitorilor avu asupra lui același efect pe care vederea unui câine îl are asupra unei mâțe. Închise pleoapele și ridică din umeri:

— Așadar, evreii au făcut o alegere greșită?

— Viitorul va hotărî, prințe.

— Viitorul, viitorul! Ce spun astrele? Și de ce toți acești iluminați apar acum?

În acea dimineață, Telefon avusese parte de o dovadă redutabilă, dar cum ar fi putut el să îi vorbească despre asta stăpânului?

Așa că miză totul pe o singură carte:

— De la victoria Babilonului, distrugerea Templului și exilul în Asia, evreii au avut mereu sentimentul că vechiul lor zeu i-a abandonat. Unii dintre ei au ajuns la concluzia că zeul acela nu le este binevoitor, așa că s-au întors către altul. E cel despre care predică omul pironit pe cruce de Pilat. Cât despre astre, prințe, ele vestesc un lung șir de suferințe pentru neamul lui Israel. Saturn, protectorul lui, e în declin.

Irod își mesteca gânditor pâinea. Da, era limpede că Alexandru mai întâi, apoi romanii preschimbaseră vechiul regat al lui Israel într-o biată provincie.

Totuși, acest Iisus nu a fost încoronat. Ce s-ar fi întâmplat dacă Pilat ar fi consimțit la una ca asta!

26

CAPCANA

— E cineva în casa lui Nicodim care nu aparține servitorimii de pază, spuse spionul.

Saul se holba la el terminând de mestecat semințele de susan căzute de pe pâinea servită la micul dejun.

— Servitorimea asta, reluă celălalt, e compusă din patru bărbați și trei femei puși să vegheze ca locuința să

fie în bună stare și pregătită în cazul în care Nicodim s-ar întoarce pe nepusă masă din călătorie sau și-ar trimite aici prietenii, cum a făcut cu Maria din Magdala și ai ei. Cunoaștem toți servitorii de parte bărbătească, pentru că i-am interogat în legătură cu expediția nocturnă din noaptea de dinaintea Paștelui. Or, ieri, cele patru slugi ieșiseră în poarta casei să vadă defilarea unui cortegiu al fidelilor lui Iisus, fiul lui Iosif. Împreună cu tovarășul meu am zărit în spatele lor o a cincea siluetă bărbătească al cărei chip ne este necunoscut.

— Poate nu ați fost informați despre existența unui al cincilea servitor, sugerează Saul.

Dar spionul se arată sceptic.

— Supraveghem casa din ordinul tău de la plecarea lui Nicodim, a soției și a celor doi fii ai lor. I-am văzut plecând pe Maria din Magdala cu sora ei, Marta, și cu Lazăr. Cunoaștem toți ocupanții casei.

— Necunoscutul ăsta nu a ieșit niciodată?

— Nu, asta ne și intrigă. Toți, bărbați sau femei, au mai ieșit din când în când, pentru a cumpăra lemne, mâncare, vin sau mai știu eu ce. Dar ăsta nu, niciodată.

— Ar putea fi Iisus?

— Nu, săriră spionii. Îl cunoaștem prea bine.

— Interogați femeile.

— Am încercat. Ne-au trimis la plimbare fără prea multe menajamente.

Saul era pus în încurcătură. Nicio autoritate din Ierusalim nu îi dădea dreptul să forțeze casa unui om de vază al cetății din cauza unei curiozități fără obiect. Nu știa cine s-ar fi putut ascunde în casă, deci nu putea emite nicio ipoteză. Dacă spionul spunea adevărul, iar Saul își cunoștea destul de bine copoiul pentru a ști că putea avea încredere în el, înseamnă că locuința unuia dintre personajele-cheie în dispariția misterioasă a cadavrului lui Iisus, fiul lui Iosif, adăpostea un bărbat nu mai puțin

misterios. Poate chiar unul în măsură să explice această dispariție. De aici, secretul care învăluia prezența lui în casa lui Nicodim.

— Ascultă-mă, îi zise spionului. Uite ce va trebui să facem.

— Stăpâne, îi spuse Hişam lui Iuda după ce tămbălăul se potoli, se pare că puterile răuvoitoare au fost informate despre prezența ta în această casă și au început să se neliniștească.

Iuda fu surprins.

— Zbirii lui Saul, șeful miliției Templului, au fost chiar adineauri aici și ne-au întrebat pe cine ascundem. Erau aceiași care ne-au interogat și pe noi despre înmormântarea învățătorului Iisus și nu i-am primit cu brațele deschise. Acum au venit din nou. Le-am spus că nu e nimeni aici. Totuși, curiozitatea lor este grăitoare. Stăpânul nostru Nicodim ne-a învățat că din partea acestor oameni nu ne putem aștepta la nimic bun. Niciunul dintre noi nu le va furniza nici cea mai mică informație. Dar trebuie să te pun în gardă. Nu trebuie să ieși de aici. Ești deja căutat și de discipolii care nu cunosc atașamentul tău față de învățător.

— Va trebui să îmi petrec aici tot restul vieții?

— Nu. Stăpânul nostru și Lazăr ne-au lăsat instrucțiuni: când va veni clipa, te vom escorta chiar noi în Betania.

Iuda îi mulțumi și se strădui să își ascundă tulburarea.

Oare de ce-o fi refuzat să îi urmeze pe Lazăr și pe Maria în Betania? De ce-o fi vrut să rămână în Ierusalim? De acum înainte nu va mai avea decât dușmani? În ciuda faptului că Lazăr îi luase apărarea, atitudinea lui Iacov și a lui Toma de la ultima lor întâlnire fusese extrem de relevantă. Nu mai aveau încredere în el și bănuiau,

asemenea altor discipoli dintre cei șaptezeci și Doi, fără îndoială, că el era cel care îl trădase pe Iisus.

Dar el preferase să rămână la Ierusalim pentru că, în sminteala lui, considerase că nu merită confortul unei locuințe atât de prietenoase precum aceea a Mariei. Afecțiunea i se părea inoportună. Casa goală a lui Nicodim va fi refugiul lui. Nu mai suporta niciun fel de compasiune, nicio consolare. Nu va mai cunoaște pacea până în ziua în care își va revedea învățătorul.

Dar îl va mai revedea? Siria i se părea deja o țară imaginară.

Iar acum era prizonierul acestei case din Ierusalim.

Regreta că Iudita îl trăsese îndărăt din limburile pe lângă care plutea.

Ieși pe terasă. Iudita stropea leandrii. Gestul îl mișcă: tot așa îi stropise și lui sufletul. Când ea ridică privirea spre el și îi zâmbi, se simți asemenea trestiilor pe care vântul le mlădie dintr-o parte într-alta. Se apropie de el și îl scrută cu o privire lungă, catifelată.

— S-a trezit ziua în tine? îl întrebă.

Cum de știa fata asta de noaptea lui?

— Tu ești frumoasă precum ziua, răspunse el.

— Vrei să spui că noaptea ta e lungă. Ai speranță, Iuda. Îl vom revedea. A învins. Oare izbânda lui te poate întrista?

— La soarta mea mă gândesc, Iudita. Sunt prizonier în casa asta.

Ea scutură din cap.

— Știu ce ți-a spus Hişam. Vei ieși fără probleme când va trebui. Dacă vei dori cu orice preț să părăsești Ierusalimul înainte de vreme, Hişam și oamenii lui te vor însoți, cu condiția să plecați înainte de răsărit.

— Domnul să te binecuvânteze, spuse el.

În toate momentele de tristețe știa să îi ofere exact cuvintele care îl ungeau pe suflet. Iudita îl strânse de umăr

cu o afecțiune familiară și își reluă treaba.

Să plece din Ierusalim? Orașul ăsta îi era la fel de ostil pe cât îi fusese și Stăpânului lui. Dușmanii țesuseră o rețea de ură ucigătoare și, în cazul lui, ura foștilor tovarăși se adăuga celei a celorlalți. Dar cetatea era deopotrivă și locul în care se împlinise totul. Aici, în acest oraș, el, Iuda, se detașase de el însuși. Îi era greu să se obișnuiască acum cu ideea de a-l părăsi, asemenea unui călător care nu se îndură să își arunce sandalele rupte tocmai pentru că i-au fost tovarășe credincioase prin toate rătăcirile lui. Ar fi vrut să mai urce pentru ultima dată Golgota și să se roage la cel de sus.

Măsură în gând imprudența unui astfel de proiect și suspină. Nu îi mai rămânea decât să aștepte mesajul Mariei, care îl va chema în Betania pentru a porni mai apoi în căutarea învățătorului.

A doua zi, către ceasul nouă, se auzi în stradă hărmălaia unui alt cortegiu, numai că de astă dată era vorba de strigăte furioase. Răpăiră înjurături, ba chiar șocul unei confruntări. Ce se petrecea?

Iuda fugi în vestibul. Servitorii erau buluc la poartă. Hișam refuza să deschidă poarta în care cineva se împingea cu furie. Fără îndoială că în poartă se izbeau oameni învrăjbiți de-o ceartă violentă.

— Sunt chiar în fața casei. Dacă deschid, vor năvăli înăuntru, îi spuse servitorul.

Urcară să privească scena de la ferestrele de la etaj.

Două sau trei sute de oameni, unii înarmați cu bâte, erau încleștați într-o încăierare brutală, în lupte corp la corp dure, pigmentate cu tot felul de vociferări. Imposibil de distins cele două tabere. Deja apăruseră răniți.

— Dar ce se întâmplă? întrebă unul dintre servitori.

Întrebare fără rost: după toate aparențele, lupta se dădea între un cortegiu de partizani ai lui Iisus și oamenii

Templului, sătui de osanalele lor.

De sus, de la fereastră, văzură un bărbat căzând exact în fața porții lor și pe alți doi năpustindu-se asupra lui. Era un partizan al lui Iisus? Sau un om al Templului? Nu conta. Harța tindea să se transforme în masacru, iar Hişam se îngrijoră. Coborî în fugă urmat de ceilalți, în încercarea de a pune capăt acestei tentative de asasinat. Iuda se luă după ei.

Hişam deschise poarta. El și ceilalți servitori fură împinși înăuntru de oamenii care năvăliră în casă. Îi cântăriră pe toți din priviri și, la ordinul unuia dintre intruși, Iuda fu înșfăcat de trei zbiri și târât cu forța afară din casă în timp ce servitorii, indignați și stupefiați, încercară zadarnic să se opună.

La puțin timp după aceea zgomotul se îndepărtă, apoi nu se mai auzi nimic. Cel care păruse a fi rănit își veni uimitor de repede în fire și o tuli cât ai clipi din ochi.

Fuse o capcană.

Iudita, buimăcită, se uita la Hişam cum zăvorește poarta și se întoarce spre a înfrunța privirile consternate ale celorlalți.

27

ȘACALUL CELEST

Iuda nu pricepu ce i se întâmplă până când nu fu îmbrâncit într-o casă necunoscută, unde se trezi față-n față cu un personaj cunoscut: Saul. Se întâlniseră în locuința lui Caiafa, în noaptea falsei delațiuni.

— Ăsta e, zise șeful răpitorilor.

Saul clătină din cap.

— Ce înseamnă asta?

Saul schiță un zâmbet.

— Ce înseamnă prezența ta secretă în casa lui Nicodim? întrebă el.

Iuda, care stătea în picioare, își încrucișă brațele, cu aerul unui om care nu are de gând să răspundă. După un

moment de gândire, Saul reluă:

— Ai să răspunzi, Iuda, fie în fața mea, fie în fața oamenilor lui Caiafa. Și dacă nu în fața celor ai lui Caiafa, poate soldații lui Pilat vor fi mai convingători.

Dar la fel de bine ar fi putut amenința o statuie.

Dintr-odată, zări cicatricele de pe picioarele lui Iuda și se aplecă precipitat să le examineze.

— Ai fost crucificat? strigă el în culmea emoției. Tu? Și ai scăpat? Ai coborât viu de pe cruce? Răspunde-mi, în numele Preaînaltului!

În fața tăcerii lui Iuda, îi înșfăcă o mână și îi cercetă încheietura. Stupoarea lui Saul se amplifică.

— Când ai fost crucificat?

Niciun răspuns. Saul strigă și imediat apărură un milițian:

— Du-te imediat și anunță-l pe Gedaliah că am făcut o descoperire extraordinară și spune-i să vină neîntârziat.

Cei doi bărbați se înfruntară în tăcere, unul impasibil, celălalt agitat.

Saul străbătea în lung și-n lat încăperea în care se desfășura întrevederea: avea două uși, una care dădea spre vestibul, cealaltă spre o curte interioară, trei scaune, o masă și o lampă cu trei brațe agățată de tavan.

În cele din urmă sosi și Gedaliah, încruntat și cu aerul contrariat al unui demnitar care a fost deranjat pe nepusă masă. Îl salută pe Saul, apoi se uită mirat spre Iuda.

— M-ai chemat, i se adresă lui Saul. Pentru bărbatul ăsta?

— Da.

— Dar îl cunosc deja. E Iuda.

— Da, dar nu știi că se ascundea în casa lui Nicodim.

— A lui Nicodim?

— Și asta nu e totul. Uită-te la picioarele lui.

Gedaliah făcu ochii mari, se aplecă, atinse

cicatricele, se ridică, îl măsură lung pe Iuda și se întoarce încremenit spre Saul.

— Nu e tot. Uită-te și la încheieturi.

Gedaliah apucă o încheietură, apoi cealaltă, și murmură:

— Pe Preaînaltul... Și poate merge? Merge?

— După cum vezi, nu te-am chemat degeaba. Aș putea jura că omul ăsta cunoaște secretul dispariției cadavrului galileeanului. Dar sunt sigur că știe și multe alte secrete.

Se consultară din priviri.

— Astea... Toate astea sunt mult prea importante, mârâi Gedaliah. Trebuie să îl ducem la Caiafa.

Marele preot nu se aștepta la vizita lor; păru chiar uimit să îl revadă pe Iuda sub pază, însoțit de șeful miliției și de omul lui de încredere. Îi rezumară situația. Și interogatoriul reîncepu.

— Ai fost crucificat?

Iuda își spuse că cel mai crud pentru ei ar fi să audă tot adevărul. În sfârșit, aproape tot adevărul.

— Am fost crucificat întru Duhul.

— Întru Duhul? repetă năucit Caiafa.

— Rănile mi-au apărut când asistam la supliciul învățătorului meu.

Cei trei se priviră descumpăniți. Nimic nu era mai amenințător pentru ei decât supranaturalul. Prin urmare, Caiafa nu zăbovi prea mult asupra răspunsului lui Iuda.

— Ce făceai în casa lui Nicodim?

— E o casă interzisă?

— Ar fi trebuit să fie, pentru un om care ni l-a vândut pe acest fals Mesia, învățătorul tuturor acestor rătăciți.

— Știu cu toții că am acționat din porunca lui.

— Din porunca cui?

— A învățătorului meu.

Un nou moment de stupoare.

— Care vasăzică, ni l-ai vândut pe Iisus din porunca lui?

— Da, așa a fost.

— Îți bați joc de noi?

Iuda scutură din cap.

— Nu, s-a dăruit pe sine jertfă lui Iahve.

Caiafa înghiți în sec. Din câte știa el despre învățăturile galileeanului, spusele lui Iuda erau plauzibile. Iată de ce Nicodim îi oferise găzduire celui pe care el, Caiafa, îl considerase un trădător.

— Știa că va fi condamnat la cruce?

— Nu știa dacă va fi crucea sau piatra.

Cei trei bărbați erau din ce în ce mai descumpăniți. Crezuseră că ei fac jocurile când, de fapt, nu fuseseră decât zarurile.

— Unde e trupul lui?

— La dreapta lui Iahve.

— Deci nu a murit?

— Nu, de vreme ce a ieșit din mormânt.

— Și cum a ieșit?

— Asta nu știu să vă spun.

Nu va trăda pe nimeni, nici sub amenințarea biciului. Nici pe Maria, nici pe Lazăr, nici pe Iosif...

— L-ați închis în mormântul lui Iosif din Arimateea în noaptea de dinaintea Paștelui. Nu putea să iasă viu de acolo.

— Trebuia să ne întoarcem a doua zi să împlinim ritualurile, dar am fost anunțați că mormântul e gol.

— Deci ai fost printre cei care l-au pus în mormânt?

Iuda plecă fruntea. Caiafa se enervă.

În acel moment, cu pas moale de fantomă, intră Ana, anunțat de servitori. Se așează.

— Ești unul dintre cei care știu adevărul despre dispariția cadavrului! Aș putea pune să te biciuiască pentru a te obliga să scuipi adevărul ăsta infect!

— Da, ai putea, dar biciul nu va schimba adevărul.
— Mărturisește că ați furat cadavrul în timpul nopții!
— Mare preot, doar oamenii tăi ne-au văzut când am rostogolit *dopheq*-ul pentru a închide cripta, nu? Presupun că la fel de bine ne-au văzut și când am plecat înapoi spre Ierusalim.

Era absolut năucitor.

— Dar nu știi cine a furat cadavrul? insistă Ana.
— Eu nu știu că s-ar fi furat un cadavru și nu văd cum ar fi putut cineva comite o asemenea profanare.

— Cum ați aflat că mormântul era gol?

— Maria din Magdala a fost acolo în zori. Ea e cea care s-a întors să ne anunțe.

— Ea a furat cadavrul?

Iuda își îngădui să zâmbească, ceea ce îi îndârji și mai mult pe cei care îl interogau.

— Maria a plecat singură și tot singură s-a întors. Nu văd cum o femeie ar putea rostogoli un *dopheq* și nici cum ar putea fura un cadavru, cum spui tu. În plus, eu nu văd nici de ce să fi făcut ea una ca asta. Dacă ați fi văzut-o, ați fi înțeles din starea în care se afla că spune adevărul.

Singura concluzie care se putea trage din cuvintele lui era că Iisus înviase, iar Iuda știa prea bine că acesta era exact gândul care îi rodea precum un șacal ce sfâșie un miel încă viu. Se desfătă nespus în sinea lui. Era șacalul celest.

Gedaliah îl luă pe Saul deoparte.

— Omul ăsta poartă semnele răstignirii, iar explicațiile pe care ni le-a dat nu se susțin. Ar trebui să verificăm dacă nu cumva a fost răstignit în locul galileeanului.

Saul scutură din cap:

— Nu, Gedaliah, Iisus e cel care a fost pironit pe cruce. A fost urmat de oamenii mei de-a lungul întregului drum. Cei doi bărbați nu seamănă deloc. Nu există nicio

posibilitate de confuzie. Cât despre Iuda, nu există niciun motiv pentru care să fi fost răstignit de către Pilat. Și, în orice caz, nu ar fi avut cum să coboare viu de pe cruce.

— Și atunci, rănilor de la picioare și de la încheieturi?

Saul ridică brațele către înalături, în semn de necunoaștere. Celălalt făcu fețe, fețe. Se întoarseră la Ana și Caiafa. Erau obligați să admită că se aflau într-un impas. Descoperirea misteriosului locatar din casa lui Nicodim nu îi ajutase nici cât negru sub unghie în ancheta lor. Ce să facă acum cu Iuda? Nu aveau ce să îi reproșeze. Erau obligați să îl elibereze.

Clătinându-se imperceptibil de pe un picior pe altul, având grijă să își sprijine toată greutatea pe călcâie, Iuda îi măsura, la rândul lui, unul după altul: Caiafa, o grămadă întunecată de ranchiună ascunsă sub o mantie brodată, Ana - un bătrân acru secătuit de fanatism, Gedaliah - un câine de pază lacom și ultimul, piticul, un cap mare colcăind de putreziciuni tenebroase așezat pe un trup de copil uitat de zei.

Le adulmeca sudoarea grea, încărcată cu miasmele fricii și ale urii, o pereche de nedespărțit. Îi obligase să se gândească la cele care erau de negândit. Probabil, nu, sigur s-au înșelat atunci când s-au grăbit să îl trimită pe învățător la moarte.

Au comis aceeași crimă ca și Irod Antipa, atunci când a consimțit la uciderea lui Ioan Botezătorul. Au trimis un Drept la moarte. Dar greșeala lor a fost încă și mai mare: căci învățătorul răstignit era omul ales de Preaînaltul pentru a triumfa asupra morții.

Era Viața însăși.

Ce le vor spune credincioșilor lor? Oare vor fi condamnați la coșmarul unei revizuii a Cărților Sfinte?

— Poți pleca, îi spuse într-un sfârșit Caiafa.

După ce Iuda ieși, nu înainte de a le arunca o privire enigmatică, marele preot îi ordonă lui Saul:

— Oamenii tăi să nu-l piardă din ochi. Nu m-ar mira dacă, mai devreme sau mai târziu, s-ar duce să îşi prevină complicităţi.

Saul încuviinţă din cap fără prea multă convingere. Încă o dată, faptele îi demonstau că nu reuşise să ţină situaţia sub control.

Numai că afacerea asta nu părea deloc una pământească.

Nici nu ieşi bine pe poarta mare cu două canaturi a casei lui Caiafa, că Iuda o zări pe Iudita, plânsă toată, de partea cealaltă a străzii. Cum îl văzu, se repezi la el, sub ochiul îngheţat al paznicului.

Elanul ei atrase şi atenţia unui grup de trecători.

— Domnul fie lăudat! murmură ea. Eşti teafăr şi nevătămat!

Contrastul dintre caverna încărcată de miasme şi otrăvuri împruţite pe care tocmai o părăsise şi această tânără femeie plină de tandreţe sub soarele lui april îl mişcă pe Iuda. În câteva minute trecuse pragul de la coşmar la vis, din ţinutul răzbunării în cel al iubirii.

— De unde ai ştiut că mă vor duce la Caiafa?

— Ierusalimul e ca o mare pânză de păianjen în mijlocul căreia zace Caiafa. În plus, Hişam a spus că Pilat nu te-ar fi ridicat în felul acela viclean, pur şi simplu ar fi trimis după tine un centurion cu legionarii lui.

— Şi de ce ai venit?

— Hişam nu a vrut să atragă atenţia asupra ta. Venind el însuşi cu ceilalţi servitori, discipolii lui Iisus s-ar fi putut întreba ce caută ei în faţa casei lui Caiafa. Aşa că m-a trimis pe mine după veşti. Dar hai să plecăm de aici, spuse ea.

O luară spre metereze. Colinele Ierusalimului ardeau cu o lumină aurită, sub un cer precum azurul. Iuda clipi des, orbit de prima lui întâlnire cu orizontul nesfârşit, de

când ieșise din noaptea lui cea grea. Se simțea sorbit de infinitate. Nu băuse din Vinul Eliberării, ci acesta picura din cer, strop cu strop, în nările, în ochii, pe buzele sale... Pieptul i se umplu de dragi cuvinte. *Elauia, elauia, limash baganta!* În sfârșit pacea îi înlătura spaimele, iar ochii i se umplură de lacrimi. Privea departe, acolo unde ochiul pământesc nu poate pătrunde. Undeva, dincolo de marea Galileei, se întindea Siria, acolo unde Stăpânul lui își recăpăta puterile pământești.

Contempla acum o zi fără de sfârșit, căci nicio noapte nu îl va mai întuneca vreodată. Învățătorul sfâșiasse noaptea pentru totdeauna. Pieptul discipolului se umfla, iar inima lui devenea tot mai ușoară și mai ușoară, până ce scăpă din carne și își luă zborul în înalt.

— Te voi însoți, Iuda.

Iudita trebuie să fi ghicit pe unde umbla privirea iubitului ei. Îndrăzneala declarației însă îl cufundă în disperare. Nu se gândise niciodată la însurătoare și, până noaptea trecută, problemele carnale i se păreau abstracte și, în general, ale altora. Dacă Iudita nu l-ar fi așteptat lângă casa lui Caiafa, probabil că în câteva zile ar fi ajuns să considere noaptea de pasiune semnul unei rătăcirii. Și iată-l chiar în acest moment obligat să recunoască faptul că nu știa absolut nimic despre regulile de comportament în relația cu celălalt sex. Singurul gest care îi veni în minte fu să strângă ușor brațul însoțitoarei lui. Și să se străduiască să zâmbească.

— Nu știi unde mă vor purta pașii, Iudita. Învățătorul ne-a cerut să mergem să răsădim în lume sămânța vorbelor lui. Ce viață ar fi asta pentru tine?

— Oare Maria nu a acceptat-o? Și ce viață aș mai avea eu fără tine, Iuda?

Argumentul ei îl puse în încurcătură. Maria, da... Ce fel de soție era oare ea pentru Iisus?

— M-ai prins, spuse ea. Dar nu aveai de unde să știi

că mă zălogisem deja ție.

Gura acestei copile era un nesecat izvor de surprize.

— Te admiram de multă vreme. Mi-ai salvat viața. Și parcă trăiești altfel... Nu știu... întru Duhul...

Opusul Salomeei, își spuse el, cea care poftise la Botezătorul, iar refuzul acestuia o umilise nespus. Așadar, femeile sunt atrase de Fiii Luminii. Dar de ce se mai mira? Exemplul Mariei din Magdala nu era destul de grăitor?

— M-ai scos din noapte, m-ai sculat și mi-ai dat să beau, spuse el. Aproape că m-ai născut.

— Iar tu, tu mi-ai aprins lampa, rosti ea cu capul plecat, ca și cum s-ar fi rușinat de aceste cuvinte.

Iuda întoarse din nou privirea către cer.

— Iudita, nu mai pot rămâne în Ierusalim. Plecăm mâine spre Betania.

Tânăra se uită la picioarele lui. Oare va putea merge? Îl va întreba pe Hișam. O apucară pe calea către casa lui Nicodim. Absorbiți de drum, nu băgară de seamă că dinspre Poarta lui Efraim se întorcea, către cetate, un grup de oameni.

28

RĂZBUNAREA PREAÎNALTULUI

Numai că oamenii aceia, care fuseseră fără îndoială să se roage pe Golgota, nu-și urmară calea, ci se luară după Iuda și Iudita. Se ținură după ei și când Iuda, mirat să le audă răsufierea în ceafă, întoarse brusc capul, era deja prea târziu. Îl înconjuraseră.

— Ești Iuda Iscarioteanul? Întrebă unul dintre ei.

— Da, dar ce...?

Iudita protestă. Unul dintre bărbați o împinse cu brutalitate. Ea se încăpățână. O a doua lovitură o izbi de un zid. Un bărbat scoase un cuțit. Iuda se zbatu. O lovitură în plină față îl năuci. Iudita țipă. Bărbatul cu cuțitul se năpusti asupra ei. Ea țipă din nou și o luă la goană.

Strada era pustie.

Noii temniciperi ai lui Iuda făcură stânga-mprejur, înspre metereze. Oare unde îl duceau? În câteva minute, ajunseră la Poarta lui Efraim și, bănuind că prizonierul va fi tentat să strige pentru a alerta paznicii, bărbatul cu cuțitul îi înfipse lama-n spinare, cu o privire sălbatică. Paznicii îi lăsară să treacă fără probleme. Cum ieșiră din raza privirii legionarilor, îi legară mâinile la spate. Abia se abținu să nu țipe de durere când sfoara îi sfâșie rănilor de la încheieturi. Luară drumul Golgotei. Un alt răstignit atârna de o cruce. Iuda îi privi. Nu-l cunoștea pe niciunul dintre ei. Îl vor răstigni? Dar pe ce cruce?

Dar nu urcară colina. Se opriră la poale.

— Privește, privește bine în jur! mârâi unul dintre răpitori. Uite, e o cruce la fel cu cea pe care ticăloșia ta l-a pironit pe învățătorul nostru!

Ce ar fi putut să îi răspundă? Ce ar fi putut să îi spună?

— Te-am văzut adineauri ieșind din casa lui Caiafa, adăugă altul. Te duci des în casa aceea, nu?

— Oamenii lui Caiafa m-au ridicat, așa cum faceți voi acum, și m-au dus acolo, răspunse Iuda cu tărie.

— Ah, da? Și de ce?

— Au vrut să afle unde este învățătorul nostru!

O lovitură în bărbie îl făcu să se clatine.

— Îți interzic să spui „Învățătorul nostru”, trădător nenorocit! Tu ești cel care l-a trădat! Știm asta!

— Vă înșelați, șopti Iuda. Întrebați-l pe Lazăr!

— Nu avem a întreba nimic, pe nimeni! Știm ceea ce știm!

O apucară pe drumul spre Betfaga, dar nu pentru mult timp.

— Acolo, rosti un bărbat care părea a fi conducătorul grupului.

Se cufundară într-o cărare care ducea spre un deal împădurit și se opriră cam după o sută de pași, lângă un

pâlc de stejari bătrâni.

— Iuda, pentru că l-ai trădat ca un netrebnic și un ticălos pe Iisus, Mesia al nostru, te condamnăm la moarte, rosti solemn conducătorul grupului.

Gâfâiau în jurul lui ca niște fiare în călduri.

— Nu aveți nicio putere asupra vieții și morții, răspuse Iuda calm. Iar judecata voastră vă condamnă pe voi înșivă în ochii învățătorului nostru. Oare nu el a spus: „Nu judecați și nu veți fi judecați?”

— Auziți! strigă unul dintre răpitori. Auziți-l cum își amintește de cuvintele învățătorului!

— Nu te judecăm, te sacrificăm pe altarul dreptății divine înaintea ca mânia Preaînaltului, stârnită de fărădelegea ta, să se abată asupra noastră, a tuturor!

Așadar, el era mielul sacrificial! Preaînaltul triumfa asupra lui Iahve. Răzbunătoriiăștia nu înțeleseseră nimic.

— Iahve nu va șterge niciodată sângele de pe mâinile voastre! răspuse Iuda.

— Gata, să nu mai pierdem vremea! porunci șeful grupului.

Făcu un gest, iar Iuda scoase un urlet de durere. Cuțitul sacrificial îi străpunse pântecul și, cu un gest de măcelar, sacrificatorul îl despica de jos în sus.

Nu mai putea răsufla. Ultima imagine fu cea a Ierusalimului, acolo, jos, între copaci...

Se prăbuși.

— S-a făcut dreptate! strigă conducătorul.

Priviră cu toții cadavrul prăvălit la picioarele lor.

Sângele țâșnea din artere cu un gâlgâit de izvor. Se îndepărtară, să nu se stropească pe picioare.

— Nu e destul de grăitor, aprecie liderul grupului. Cei care vor veni aici vor crede că a fost asasinat. Ar trebui să le indicăm cumva faptul că, sfâșiat de remușcări, și-a luat singur viața. Spânzurați-l!

— Dar l-am despica deja! observă altul.

— L-au sfâșiat fiarele sălbatice.

Călăul își înfipse cuțitul în pământ, scoase din buzunar o frânghie, făcu un laț și îl trecu peste grumazul cadavrului. Apoi se uită-n sus, târî corpul sub o ramură mai zdravănă a unui stejar și aruncă celălalt capăt al funiei peste cracă. Trase. Cadavrul se înălță în aer ca o zdreanță jalnică și se bălăngăni deasupra lor, cu măruntaiele atârănânde. Bărbatul legă apoi funia de ciotul unei ramuri rupte. Se întoarse la cuțit, îl smulse din pământ, îi șterse lama de sânge și de noroi cu un mănunchi de frunze și se duse să taie legăturile de la încheieturile celui jertfit. Într-un sfârșit, își vârî lama în buzunar cu un aer satisfăcut.

— Să mergem, ordonă șeful.

Plecaseră de o bună bucată de vreme când o rază de soare străpunse frunzișul și căzu pe chipul lui Iuda. Îi scaldă îndelung fruntea în lumină. Apoi soarele o apucă pe alt drum.

Descoperiseră cadavrul, povestiră ei, la întoarcerea din Betfaga. Li s-a părut că ar recunoaște pe unul dintre foștii discipoli ai lui Iisus, Iuda Iscarioteanul. Mai pretinseră că n-au fost deloc mirați de sinuciderea lui, doar își trădase învățătorul pentru treizeci de arginți. Câțiva curioși se îmbulziră în pădurice și se minunară când văzură un spânzurat eviscerat. Poliția Templului ascultă povestea destul de prost-dispusă, căci jurisdicția ei se oprea în imediata vecinătate a locului sfânt. Așa că au fost anunțați legionarii procuratorului, care au căutat o vreme vinovații, fără prea mare convingere însă.

Hișam se tânguia:

— Am dat greș în sarcina pe care ne-au încredințat-o Lazăr și Nicodim!

— Cine îi va organiza înmormântarea? întrebă Iudita.

Se duseră toți șapte, a doua zi dis-de-dimineată, înarmați cu o lopată, un giulgiu, un săculeț cu ierburi

aromate și bâte. Niciun rabin nu acceptă să se deplaseze să recite rugăciuni la mormântul unui mort despre care se spunea că își luase singur viața și care, mai fusese și discipolul acelui îngrozitor Iisus din Nazaret.

Bătele le slujiră să alunge lupii și păsările de pradă care începuseră deja să sfârtece cadavrul. Săpară o groapă, trupul fu dat jos din laț și întins pe lințoliu. Data fiind starea în care se afla, nici nu se punea problema spălării. Hişam presără deasupra lui ierburi aromate. Iudita și alte două slujnice cusură giulgiul și recitară cu toții rugăciunile pentru morți. Apoi îl acoperiră cu pământ.

Unul dintre servitori sugeră că aceia care au atins cadavrul vor trebui să se supună ritualurilor de purificare.

— Nu, obiectă Hişam. Am îngropat un pur. Va fi suficient să ne spălăm pe mâini.

Câteva zile mai târziu, când Maria, Marta și Lazăr luară în sfârșit calea Siriei și ajunseră la Dositeu, îl aflară pe Iisus și îi povestiră despre uciderea lui Iuda.

— E o răzbunare a Preaînaltului, spuse el. A voit și El o jertfă. Și l-a ales pe preaiubitul meu.

POSTFAȚĂ

Aproape două mii de ani, trădarea lui Iuda a fost unul dintre cele mai obscure și celebre episoade ale literaturii și iconografiei creștine. Apoi, în 2005 și în 2006 două informații au zguduit acest hățiș de noutăți ale unei lumi dezlănțuite, în care religia slujește mai curând drept pretext al unor confruntări sângeroase decât comuniunii întru transcendență.

Prima a fost descoperirea, însoțită de promisiunea publicării, a unui text despre a cărui existență doar erudiții avuseseră unele bănueli: Evanghelia după Iuda. S-a argumentat atunci că, dacă un astfel de text ar fi existat, probabil că furia primilor creștini l-au distrus cu veacuri în urmă, așa cum s-a întâmplat și cu alte texte care contraziceau verbul Evangheliilor primitive. Or, un

exemplar al acestei evanghelii a fost găsit în deșertul egiptean. Deteriorat, firește, dar prezentând totuși suficientă coerență în fragmentele care s-au putut cumva sustrage trecerii timpului și cupidității traficantilor de manuscrise, pentru a pune sub semnul îndoielii tenacea legendă a Iscarioteanului.

A doua noutate, apărută la câteva săptămâni distanță, nu era mai puțin scandaluasă: pe data de 12 ianuarie 2006, celebrul *Times* din Londra anunța pe prima pagină că Vaticanul se pregătea să reanalizeze cazul Iuda.

Evanghelia după Iuda? Până și aceste simple cuvinte tulbură auzul. Primul înseamnă „vestea cea bună”. Ce veste bună ar putea aduce un astfel de trădător, s-ar putea întreba o persoană de bună-credință? De fapt, întreaga problemă e următoarea: Iuda a fost un apostol, nu un trădător.

Specialiștii sunt de acord că valoarea istorică a textului – în sensul modern al acestui adjectiv – rezidă în demonstrarea existenței unui curent creștin convins de nevinovăția lui Iuda. Scris în a doua jumătate a celui de-al II-lea secol, la fel ca aproape toate celelalte texte evanghelice, se întemeiază pe tradițiile orale, fără îndoială remaniate, ale unui puternic curent al iudaismului și creștinismului primitiv: gnosticismul. Deși trunchiat, gnosticismul ocupa deja un loc excepțional în corpul scrierilor apocrife creștine, egal cu cel din Evanghelia după Toma și din Protoevanghelia după Iacov.

E o mărturie în plus în privința imensei heterodoxii a originilor creștinismului, contrar versiunii liniare purificate a Bisericii actuale. Se înscrie fără probleme în analiza istorică a evenimentelor acestei perioade și, din punctul meu de vedere, completează concluziile anterioare: Iisus a fost un gnostic evreu, format la școala gnosticismului esenian inspirat de Deuteronom, iar Iuda a fost instrumentul unui plan care avea ambiția de a înlocui

cultul acelor Elohim cu cel al unui Dumnezeu spiritual al bunătății.

Paginile pe care le-ați citit nu sunt, așadar, inspirate conjunctural de această descoperire: lucram la ele de multă vreme, și pe alte temeuri: iscarioteanul Iuda este, într-adevăr, al doilea mare personaj al creștinismului. Dacă el nu ar fi „trădat”, Iisus nu ar fi fost crucificat, iar creștinismul ar fi arătat cu totul altfel.

Narațiunile apostolice referitoare la trădarea lui Iuda, considerate secole la rând drept „cuvântul Evangheliei”, erau prea diferite, prea încărcate de mistere, de lacune și de contradicții pentru a nu atrage în cele din urmă atenția asupra unuia dintre episoadele care au schimbat istoria lumii. Fragmentele pe care ni le oferă Evangheliile canonice, totuși cele mai fluente pe acest subiect, sunt incomprehensibile din punct de vedere istoric, psihologic și teologic. Iată ce scrie Matei:

Atunci unul dintre cei doisprezece, numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhieriei, a zis: ce voiți să îmi dați și eu îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginți și de atunci căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâinile lor (26, 14-16).

Dar în ce fel îl putea trăda pe Iisus Iuda Iscarioteanul? Încă de la intrarea triumfală în Ierusalim din duminica numită ulterior a Florilor, Iisus era cunoscut în toată cetatea. Se ducea la Templu să își spună rugăciunile. Atrăgea mulțimile și, în plus, Templul dispunea de propria-i miliție, cea condusă de Saul, care ar fi putut să îi informeze pe preoți în orice moment asupra locului în care se afla Iisus când era în Ierusalim. Preoții nu aveau nevoie de Iuda Iscarioteanul pentru a-și îndeplini planul.

În ce moment din săptămâna Paștelui s-a decis Iuda să îl trădeze pe Iisus? După Matei, asta s-ar fi întâmplat după cina de la Simon Leprosul, în Betania, când Maria din Magdala a turnat peste Iisus parfumuri scumpe, vestind Evanghelia. Iuda s-ar fi indignat „din zgârcenie” de această risipă de trei sute de dinari, cât costau parfumurile, bani care ar fi slujit mai bine ajutorării celor săraci. Or, trei sute de dinari reprezentau o sumă enormă, de zece ori prețul de răscumpărare a unui sclav după legea mozaică, iar spiritul de sărăcie și caritate propovăduit de Iisus justifica pe deplin scandalizarea lui Iuda. Gestul Mariei era doar o extravaganta care nu făcea altceva decât să demonstreze public pasiunea unei femei bogate din Magdala pentru predicatorul pe care îl urma de trei ani de zile. Nu aflăm aici nicio răutate din partea lui Iuda căruia Matei, hotărât să îl înfunde cu orice preț, îi face un simplu proces de intenție.

În plus, povestea nu are nicio logică: de ce să-și fi schimbat brusc Iuda opinia în acel moment anume? După trei ani de fidelitate? Doar nu Iisus își vărsase singur parfumul în cap, el nefiind în niciun fel responsabil de gestul femeii îndrăgostite.

De altminteri, autorul Evangheliei după Matei ignoră realitatea istorică: stăpânii Templului nu dispuneau de niciun fel de autoritate juridică în afara incintei și a imediatelor vecinătăți; nu puteau aresta pe nimeni, această putere fiind apanajul exclusiv al ocupantului roman. La nevoie, preoții Templului ar fi putut încerca o lovitură, precum cele în care miliția lui Saul pare a se fi specializat, ridicându-l pe Iisus în Betania sau pe muntele Măslinilor; acolo nu ar fi riscat să provoace o răscoală populară. Dar o astfel de răpire ar fi rămas fără urmări, întrucât Sanhedrinul nu avea nici dreptul sabiei, acela de a condamna la moarte un acuzat și de a-l executa. Iuda nu putea să ignore aceste aspecte, așa că inițiativa lui pare

ciudat de ineptă.

Dar Matei îl urmărește pe Iuda plin de ostilitate până la ultima Cină:

Iar când s-a făcut seară, a șezut la masă cu cei doisprezece ucenici. Și pe când mâncau, Iisus a zis: Adevărat grăiesc vouă, că unul dintre voi Mă va vinde. Și ei, întristându-se foarte, au început să-l zică fiecare: Nu cumva eu sunt, Doamne? Iar El, răspunzând, a zis: cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde. Fiul Omului merge precum este scris despre El. Vai, însă, acelui om prin care Fiul Omului se vinde! Bine era de omul acela dacă nu se năștea. Și Iuda, cel care L-a vândut, răspunzând, a zis: Nu cumva sunt eu, învățătorule? Răspuns-a lui: Tu ai zis (26, 20-25).

Dacă ar fi să ne conformăm ipotezei oficiale a trădării și să facem abstracție de Evanghelia după Iuda, aceste versete sunt și mai enigmatice: în omnisciența lui, Iisus este prevenit că Iuda Iscarioteanul îl va trăda; totuși nu ia nicio măsură pentru a-l neutraliza și, mai straniu chiar, nici apostolii nu fac nimic. Cu toate acestea, ar fi fost simplu să îl îndepărteze de grup, chiar să îl pună sub paza unei persoane de încredere. Urmarea e la fel de singulară, dacă nu chiar neverosimilă: Iisus e la Ghetsimani cu discipolii. În acest răstimp îi anunță fără niciun preambul că va fi trădat...

Și pe când vorbea încă, iată că a sosit Iuda, unul dintre cei doisprezece, și împreună cu el mulțime multă, cu săbii și cu ciomege, de la arhieriei și de la bătrânii poporului. Iar vânzătorul le-a dat semn, zicând: pe care îl voi săruta, Acela este; puneți mâna pe El. Și îndată, apropiindu-se de Iisus, a zis: Bucură-Te, învățătorule! Și L-a sărutat. Iar Iisus i-a zis: prietene, pentru ce ai venit?

Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus și L-au prins (26, 47-50).

Povestea lui Matei sfidează verosimilul: mai întâi ne indică faptul că Iuda nu se afla printre discipolii prezenți la Ghetsimani, ceea ce trebuie să fi suscitât neîncredere și să-i fi alarmat pe discipoli și pe Iisus. Încă o dată, Iisus dispune de o indicație evidentă a arestării iminente și nu face nimic pentru a i se sustrage. Cât despre Iuda, el se comportă ca și cum nimeni în afară de el nu l-ar fi putut recunoaște pe Iisus. În sfârșit, acesta din urmă îl întâmpină pe „trădător”, pe cel căruia i-ar fi spus că ar fi fost mai bine să nu se fi născut, cu cuvântul „prietene”. Mai mult, Iuda îl numește pe Iisus „Învățătorule” (*rabbi - n.tr.*), în vreme ce acesta nu este rabin.

Un detaliu al istoriei lui Matei, cu rolul vizibil de a „reda adevărul”, dezvăluie, din contră, că povestea e înșăilată din auzite, după reproduceri inexacte: niciunul dintre cei trimiși de autoritatea religioasă iudaică nu putea purta spadă. Era așadar vorba despre legionari romani.

Rațiunea potențialei trădări a lui Iuda ar fi fost lăcomia: o recompensă de treizeci de sâcâi. Întâmplător sau nu, ea a alimentat antiiudaismul creștin cu mult înaintea antisemitismului pur și simplu. Nu se știe câți bani conținea casa comună a apostolilor, dar nu ne putem împiedica să nu ne gândim că Iuda, care era, pare-se, casierul lor, ar fi avut numeroase ocazii să fugă cu banii, mai curând decât să-și trădeze stăpânul pe care îl urma de trei ani din cu totul alte motive decât cele pecuniare.

Narațiunea lui Marcu este mai sumară:

Iar făcându-se seară, a venit cu cei doisprezece. Pe când ședeau la masă și mâncau, Iisus a zis: Adevărat vă grăiesc vouă că unul dintre voi, care mănâncă împreună cu

Mine, Mă va vinde. Ei au început să se întristeze și să-i zică, unul câte unul: Nu cumva sunt eu? Iar El le-a zis: Unul dintre cei doisprezece, care întinge cu mine în blid.

Că Fiul Omului merge precum este scris pentru El; dar vai de omul acela prin care este vândut Fiul Omului. Bine era de omul acela dacă nu s-ar fi născut (14, 17-21).

Această narațiune, precum și descrierea arestării, este o evidentă preluare din Matei, dar fără a ridica deloc problema lui Iuda. Totuși, Marcu adaugă un episod care lipsește din Matei:

Unul dintre cei care stăteau pe lângă El, scoțând sabia, a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea. Și răspunzând, Iisus le-a zis: ca la un tâlhar ați ieșit cu săbii și toiege, ca să mă prindeți. În fiecare zi eram la voi în Templu, învățând, și nu M-ați prins. Dar acestea sunt ca să se împlinească Scripturile. Și, lăsându-L, au fugit toți (14, 47-50).

Adăugirea este în mod evident o altă fabulație: niciun discipol al lui Iisus nu ar fi fost autorizat să poarte sabie. Cel mult ar fi putut fi vorba de un cuțit. Obiectul acestei volute literare este de a semnală că naratorul e conștient de lipsa de verosimilitate a temei trădării și mai ales de pasivitatea de până atunci a apostolilor.

Luca restrânge și mai mult decât Marcu revelația trădării anunțate de Iisus:

Dar iată, mâna celui ce Mă vinde este cu Mine la masă. Și Fiul Omului merge precum a fost orânduit; dar vai omului acela prin care este vândut. Iar ei au început să se întrebe, unul pe altul, cine dintre ei ar fi acela, care avea să facă aceasta? (22, 21-23).

Sunt omise blestemul conform căruia ar fi fost mai bine ca acest om să nu se fi născut, dar și întrebarea lui Iuda.

Urmarea povestirii ne dă totuși de înțeles că Simon-Petru nu ar fi fost chiar în afară de orice bănuială:

Și a zis Domnul: Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă, ca pe grâu... Zic ție, Petre, nu va cânta astăzi cocoșul până ce de trei ori te vei lepăda de Mine, că nu Mă cunoști (22, 31-34).

Ceea ce spune multe, printre altele, despre încrederea pe care o avea Iisus în apostoli, inclusiv în cel pe care l-ar fi desemnat, conform unui text îndoielnic, drept întemeietor al Bisericii lui.

Descrierea arestării este și mai deconcertantă decât precedentele: aici, Iuda însuși e cel care conduce banda de polițai veniți să îl aresteze pe Iisus. Nu mai e un trădător, ci un disident. Și când se apropie să îl sărute pe Iisus, acesta obiectează: „Iuda, îl vei trăda pe Fiul Omului cu un sărut?” Prin urmare, sărutul nu a mai fost dat, contrar celor trei narațiuni precedente. În sfârșit, în episodul urechii tăiate, Iisus săvârșește ultima lui minune: îl atinge pe servitorul marelui preot și urechea se lipește la loc. Basm cu zâne, nimic altceva: Iisus nu îi vindeca decât pe cei care aveau credință în el.

Întreaga poveste a lui Luca îi retrace lui Iuda rolul de personaj principal, reducându-i la statutul de figurant. Textul lui Ioan, în schimb, îi restituie întreaga importanță, dar într-un episod care sfidează orice logică:

Nu zic despre voi toți; căci Eu știu pe cei pe care l-am ales. Ci să se împlinească Scriptura: „Cel ce mănâncă pâinea cu Mine a ridicat călcâiul împotriva Mea”.

De acum vă spun vouă, dinainte de a fi aceasta, ca să

credeți, când se va îndeplini, că Eu sunt. Adevărat, adevărat zic vouă: cel care primește pe cei pe care-i voi trimite Eu, pe Mine Mă primește; iar cel care Mă primește pe Mine primește pe Cel care M-a trimis pe Mine. Iisus, zicând acestea, s-a tulburat cu duhul și a mărturisit și a zis: Adevărat, adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde. Deci ucenicii se uitau unii la alții, nedumerindu-se despre cine vorbește. Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui pe care-l iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia și i-a zis: întreabă cine este despre care vorbește. Și căzând acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: Doamne, cine este? Iisus i-a răspuns: Acela este, căruia Eu, întingând bucățica de pâine, i-o voi da. Și întingând bucățica, a luat-o și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

Și după îmbucătură a intrat atunci satana în el. Iar Iisus i-a zis: ceea ce faci fă mai curând. Dar nimeni din cei care ședeau la masă n-a înțeles pentru ce i-a zis aceasta. Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punga, că lui îi zice Iisus: cumpără cele de care avem trebuință la sărbătoare, sau să dea ceva săracilor. Deci după ce a luat acela bucățica de pâine, a ieșit numaidecât. Și era noapte (13, 18-30).

Textul indică fără nicio ambiguitate: „trădarea” lui Iuda era o afacere între el și Iisus. Era un pact. Inserția „Și după îmbucătură a intrat atunci satana în el” este un ornament apologetic care sfidează orice logică și orice urmă de verosimilitate: de ce să fi luat Iuda pâinea, câtă vreme știa foarte bine că acest gest îl va desemna ca trădător? Detaliul acesta urmărește să disimuleze o evidență: de fapt Iisus i-a poruncit lui Iuda să îi pregătească arestarea.

Dar incomprehensiunea discipolilor sfidează credulitatea: Iisus le-a declarat răspicat că cel căruia îi va

da pâinea înmuiată în sos va fi trădătorul și, după ce Iuda a luat-o, ei și-au închipuit că Iisus l-a trimis la cumpărături? Dacă nici asta nu e o mostră de profundă prostie apostolică, atunci e o absurditate zdrobitoare. Nici nu am mai avea nevoie de Evanghelia după Iuda pentru a conchide că Evangheliile bat câmpii asupra acestui punct crucial.

La fel, am avea toate motivele să ne îndoim că, în timpul spălării picioarelor Iisus ar fi adăugat răspunsului pe care i l-a dat lui Petru următoarele: nu toți discipolii erau curați, deși se spălaseră, „căci știa pe cel ce avea să-L vândă” (Ioan, 13, 11).

Cu toate acestea, versetul lămurește discursul lui Iisus care îi urmează. Acesta din urmă echivalează cu următoarea afirmație: „Trebuie ca unul dintre voi să mă predea, pentru că așa este scris în Scripturi”.

Nimic nu e mai departe de ceea ce trebuie să fi fost adevărata denunțare a unei trădări: trădătorul ar fi fost izolat, învinetit zdravăn și pus în imposibilitate de a acționa. Nici vorbă de așa ceva. Aici, cel care va trăda e cvasiprotejat.

În plus, scena include și o contradicție formidabilă: cuvintele lui Iisus arată clar că știe deja cine îl va trăda, fără a dezvălui și *cum* știe acest lucru. Or, doar *după* ce Iisus îi întinde pâinea lui Iuda pare-se că Satan ar fi intrat în el. Asta înseamnă că înainte de episodul pâinii intenția de a trăda ar fi fost escatologică?

În orice caz, există o contradicție formală în raport cu versiunea lui Matei, conform căreia Iuda s-ar fi hotărât să îl trădeze pe Iisus după scena parfumului.

Autorul Evangheliei după Ioan chiar crede că explică un act în aparență abominabil întărind spusele lui Matei referitoare la indignarea lui Iuda în momentul irosirii celor trei sute de dinari pe parfumuri de către Maria din Magdala: „Dar el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă de

săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se punea în ea" (12, 6). Acuza ad hoc e de două ori gratuită: indignarea lui Iuda are o corectă justificare, pentru că această sumă chiar ar fi putut fi folosită pentru ajutarea celor săraci. Apoi, dacă incorectitudinea lui ar fi fost cu adevărat stabilită, i-ar fi putut oricând retrage casa comună pentru a o încredința altcuiva, lui Matei Strângătorul de Impozite, de pildă. Oricât de indulgent ar fi fost Iisus, nu ar fi putut totuși să încurajeze viciul menținând în funcție un trezorer care continua să fure. Comentariul lui Ioan aduce mai curând ofensă bunului-simț al lui Iisus.

Cât despre sărutul lui Iuda, aflat la loc de cinste în mitologia creștină, este și el pur și simplu neverosimil. Iuda nu avea decât să îl indice pe Iisus cu mâna, nu era cazul să îl sărute pentru a-l denunța. De altfel, evanghelistul Ioan omite acest sărut în scena arestării. Care să fie așadar originea acestei invenții celebre? Ni se pare mai verosimil ca Iisus să fi fost cel care și-a sărutat discipolul când acesta a venit să îl anunțe că i-a executat porunca. Martorii au văzut invers; dată fiind panica lor, ne putem imagina că au interpretat greșit ceea ce au văzut.

Sărutul lui Iuda a fost de fapt un sărut pentru Iuda.

Dincolo de neverosimilitățile și contradicțiile evanghelice din povestea lui Iuda, există două astfel de situații care se impun din punct de vedere teologic: dacă Iscarioteanul a fost – conform voinței lui Iisus și așa cum Biserica pare a admite tardiv – executorul unui plan cosmic, motivele lui personale nu mai au absolut nicio importanță. Raportând „trădarea” ca pe un fapt divers josnic care a întrerupt cursul unei drame sacre, Evangheliile canonice ne dau sentimentul unei monstruoziități absurde și al unei neîmpliniri. Și atunci, cum să nu te gândești că Patimile lui Iisus ar putea fi

rezultatul unei peripeții umane, al infamiei unui apostol și al pasivității celorlalți? Cum să nu te întrebi ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi existat acest episod?

Dar dacă, în omnisciența lui, Iisus și-a cunoscut dinainte viitoarele Patimi drept împlinire a voinței divine, atunci Iuda, instrument al acestei voințe, nu mai poate fi considerat trădător, întrucât el este slujitorul unui plan superior descris de învățător. În consecință, e imposibil ca Iisus să se supună acestei voințe și, în același timp, să îl califice drept trădător pe cel care este instrumentul acesteia.

În orice caz, și Ioan o arată cât se poate de limpede, niciunul dintre martorii prezenți nu a înțeles enigmatică scenă a bucății de pâine. Cei unsprezece apostoli nici măcar nu știau că Iuda a fost însărcinat cu teribila misiune: doar Iuda însuși i-a sesizat sensul. La porunca criptică a învățătorului: „Ceea ce faci fă mai curând”, el părăsește adunarea pentru a-i duce ordinul la îndeplinire. Singura explicație posibilă este că oferirea bucății de pâine este un semnal convenit între el și Iisus. Iuda s-a sacrificat pentru ca Scripturile să se împlinească.

Cu excepția Evangheliei după Iuda, nicio altă evanghelie apocrifă nu aduce nici cea mai mică lămurire asupra acestei probleme.

Argumentația mi se pare completă: nu a existat niciun fel de trădare a lui Iuda, iar schimbarea bruscă de atitudine a Vaticanului după două mii de ani demonstrează că era imposibilă susținerea în continuare a mistificării. Iisus și-a orchestrat propria arestare, la fel cum și-a regizat intrarea regală în Ierusalim.

Iisus i-a cerut lui Iuda un gest de iubire fără limite: asumarea actului atroce al trădării aparente, întru împlinirea Scripturilor.

Dar de ce l-a ales pe Iuda? De ce el?

Doar Gnoza ne poate ajuta să înțelegem.

Conform Gnozei, un amplu curent ce traversează gândirea religioasă și filosofică a lumii antice și se prelungește până în zilele noastre, Dumnezeu creator, Demiurgul, este diferit de Dumnezeu cel bun căruia ființa umană trebuie să i se închine. În cadrul iudaismului nu este vorba, așa cum s-ar putea crede la prima vedere, despre un curent minor, prin urmare neglijabil, întreținut de câțiva disidenți. Din contră, este înscris în cea de-a cincea Carte a Pentateuhului, Tora sau Legea lui Moise la care am ne-am referit frecvent de-a lungul acestor pagini.

Când Cel Preaînalt a împărțit moștenire popoarelor, când a împărțit pe fiii lui Adam, atunci a statornicit hotarele neamurilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu; Iar partea Domnului este poporul lui Iacov, Israel e partea lui de moștenire” (Dt. 32, 8-9) ²².

Ignorată în întregime de creștinism, însăși noțiunea de diferență sau, mai bine spus, de antinomie între Creator și Dumnezeu cel bun poate surprinde, scandaliza chiar. Ceea ce nu înseamnă că această noțiune este mai puțin formală: Iahve este unul dintre fiii Preaînaltului și nu se confundă cu Creatorul lui, Dumnezeu incomprehensibil, nedrept și smintit, Dumnezeu crud al lui Iezechiel, Ieremia și Ilie.

Astfel se explică existența a două dintre cele patru curente care au stat la baza redactării Pentateuhului²³: cel care îl numește pe Dumnezeu Iahve și cel care îl numește Elohim, un substantiv plural care desemnează mai mulți zei, și a cărui exegeză excede cadrul acestei postfețe; sub

22 *La Bible de Jerusalem en gros caracteres*, Le Cerf, Paris, 1973 (n. a.).

23 Vezi Gerald Messadieu, *Les Cinq Livres Secrets dans le Bible*, Editura J.-C. Lattes, 1996 (n. a.).

acest nume sunt așezați Creatorul și Fiii lui. Deducțiile teologice la care se poate ajunge plecând din acest punct sunt numeroase și depășesc, în egală măsură, cadrul acestor pagini. Înțelegem prea bine tulburarea care s-a înstăpânit asupra lumii iudaice când sururile Deuteronomului au fost descoperite la fundația Templului, în timpul reconstrucției, în secolul al VI-lea î.Hr., sub domnia lui Iosia.

Această distincție între cei doi Dumnezei, între Creatorul Preaînalt și Iahve, între planul mundan material și cel celest, spiritual, este tocmai distincția promovată de esenieni, care opun lumea Fiilor Luminii celei a Fiilor Tenebrelor. Și este, în egală măsură, cea la care Iisus se referă când îl evocă pe „Prințul acestei lumi” – Satan, firește – și când afirmă: „Împărăția mea nu este din această lume”.

Afirmațiile lui repetate despre ascendența sa divină sunt, în egală măsură, piatră de temelie a Gnozei, în toate religiile: prin ascensiune spirituală, creatura se poate contopi și identifica pe deplin cu divinitatea. Astfel, omul devine Dumnezeu.

Conflictul dintre Dumnezeu cel bun, Iahve, și Preaînaltul se prelungește în istoria poporului evreu până la antagonismul dintre esenieni și clericii din Ierusalim, catalogați de către cei dintâi drept arhieriei nelegiuiți. Iisus ia această luptă pe cont propriu, acoperindu-i cu ocări pe preoți și mergând până acolo încât să afirme că poate distruge Templul și îl poate reconstrui în trei zile.

În interiorul acestui conflict se lămuresc pe deplin și Patimile lui Iisus, și rolul lui Iuda. Iisus predică după Deuteronom, contrapunând Dumnezeu spiritual al bunătății, pe Iahve, Dumnezeului multiplu Elohim, care include printre multiplele-i fațete și pe aceea a Prințului acestei Lumi. El apreciază că preeminența preoților lui Elohim pune Ierusalimul și poporul evreu în fața unei

iminențe: aceea a încoronării lui Iahve. Intrarea lui regească în Ierusalim este o prevestire a iminentei suiri pe tron a lui Iahve, prin mijlocirea trimisului său. Îngrijorarea lui Caiafa și a înalților clerici ai Templului trebuie să fi atins cote maxime. Pentru a conjura mânia divină, Iisus se oferă pe sine drept jertfă și, într-un simbolism extrem de grăitor, este crucificat în aceeași zi în care trebuia sacrificat și mielul pascal.

Doar un inițiat putea sluji planurilor lui Iisus și acesta a fost Iuda. Unul dintre cele mai importante fragmente din Evanghelia după Iuda confirmă acest aspect:

Povestea secretă a revelației făcute de către Iisus în dialog cu Iuda Iscarioteanul timp de opt zile, cu trei zile înainte ca el să celebreze Paștele... Iisus spune: „Vino să te învăț despre lucrurile ascunse pe care nimeni nu le-a văzut vreodată. Căci există o împărăție mare și nesfârșită, a cărei întindere nu a văzut-o nicio generație de îngeri, în care există marele Duh nevăzut, pe care niciun ochi de înger nu l-a văzut vreodată, pe care niciun gând al inimii nu l-a îmbrățișat și care nu a fost numit niciodată, cu niciun nume.”...

Știind că Iuda încă medita la restul realităților sublime, Iisus i-a spus: „Desparte-te de ceilalți și îți voi destăinui tainele împărăției. Îți va fi cu putință să ajungi la ele, dar cu prețul multor suferințe. Căci un altul îți va lua locul pentru ca cei doisprezece discipoli să se poată întâlni în număr întreg cu Dumnezeuul lor”.

Inițierea oferită de Iisus lui Iuda în textul apocrifei corespunde întocmai principiilor gnostice ale cunoașterii transcendente, care duce la contopirea întru Dumnezeu, dincolo de orice concept de sorginte omenească.

Iuda s-a lăsat convins să joace rolul desemnat de către învățător, jertfa consumându-se așadar, cel puțin în

prima ei parte, a doua parte nefiind împlinită întrucât Iisus a supraviețuit.

Această jertfă exemplară constituie paroxismul conflictului cosmic dintre Duhul, Iahve, și Demiurgul indiferent, El, Preaînaltul, tatăl lui Iahve și al Elohimilor, după Deuteronom.

Dar este și o ilustrare relevantă a gnosticismului esenian în care Fiii Luminii se opun Fiilor Tenebrelor.

Dar Iuda a fost inițiat, așa cum stă scris în Evanghelia care îi poartă numele, doar în zilele care au precedat sărbătoarea pascală? Din punct de vedere istoric e mai mult decât îndoielnic. Inițierea gnostică necesita o mult mai lungă pregătire spirituală, după cum o demonstrează așezările eseniene din deșert.

De unde și ipoteza mea conform căreia Iuda a aparținut uneia dintre comunitățile eseniene, cel mai probabil celei de la Qumran.

Conform scrierii lui Pluquet, *Dictionnaire des hérésies*, către anul 159 a apărut o sectă gnostică, cainiții, care revizua din temelii învățătura Tetrateuhului asupra uciderii lui Abel de către Cain, postulând că acesta din urmă nu a făcut decât să își manifeste dezacordul față de fratele lui care aducea jertfe Demiurgului, și nu Dumnezeuului celui bun. Sectanții îl considerau pe Cain locuit de spiritul Binelui, Hysterios. Cainiții venerau în egală măsură și alte personaje condamnate de Tora, precum Esau, Coreu, sodomiiții. Împăratul Mihail al II-lea (820-829) manifesta o mare admirație pentru Iuda, încercând chiar să impună canonizarea lui. Evanghelia după Iuda pare a fi o scriere de inspirație cainită directă, lucru deloc singular, tot lor fiindu-le atribuită și *înălțarea lui Pavel*.

Adeseori cainiții sunt apropiați de Nicolaiți, o sectă apărută anterior lor, cu care împărtășeau aceleași idei asupra creației lumii și dualității zeilor.

Iată cum alegerea lui Iuda de către Iisus, alegere care a intrigat mult, și chiar în mod gratuit, cu atât mai mult cu cât iscariorul este singurul negatilleean dintre Cei Doisprezece, începe să se clarifice: a fost o alegere cât se poate de firească, deoarece acest apostol a fost inițiat de stăpânul său în secretele creației.

Ce înseamnă de fapt „iscariotul”? O ipoteză sugerează că ar fi o deformare a termenului „sicar”, asasin plătit, în latină *sicarius*; eu însumi am presupus că Iuda ar fi putut fi unul dintre zeloți, acești teroriști ai lumii antice care-i atacau pe romani. Dar în acest caz, nu ar fi fost vorba de un nume, ci de o poreclă greu de transmis din tată-fiu; iar Simon, tatăl lui Iuda, era numit tot Iscarioteanul.

E mult mai probabil ca acest nume să derive de la cel al localității Cheriot Yarim din Transiordania, în vechiul ținut al moabiților de la țărmul mării Moarte. După împărțirea Palestinei, acesta ar fi revenit tribului lui Ruben²⁴, care ulterior va figura printre „cele zece triburi rătăcite”.

Iuda, „Cel din Cheriot”, a fost așadar un iudeu care și-a trăit primii ani de viață nu departe de marea Moartă.

Redutabilul lui privilegiu nu se putea revendica decât de la existența unor vechi legături care îl apropiau de Iisus, necunoscute celorlalți unsprezece apostoli. Cea mai probabilă dintre ele, care îți și vine cea dintâi în minte, este apartenența la comunitatea evreilor care au trăit pe țărmurile orientale ale mării Moarte, în regiunea Qumran, și a căror celebritate a crescut permanent de la descoperirea faimoaselor manuscrise, pe la jumătatea secolului XX.

24 Ladislaus Szepancki, S.J., *Geographia Historica Antiqua Palestinae*, Scripta Pontificii Instituti Biblici, Roma, 1928 (n. a.).

Faptul că Iisus a făcut parte din această comunitate care s-a manifestat cu o violentă ostilitate față de clerul din Ierusalim și iudaismul oficial este atestat în mod tacit în Evanghelia după Ioan în relatarea botezului oficiat de profetul Ioan Botezătorul: botezul era un ritual exclusiv esenian, prin care se marca intrarea neofitului în comunitate.

De la descoperirea Manuscriselor de la marea Moartă nu puține au fost lucrările care au extras și alte puncte ce demonstrează influența misticismului esenian asupra lui Iisus.

De altfel, Iuda nu a fost singurul personaj inițiat de Iisus în afara cadrului de la Qumran: pasajul lipsă din Evanghelia după Marcu, recopiat de Clement din Alexandria în secolul al II-lea și regăsit în secolul XX la mănăstirea Mar Saba arată că, după scularea din morți, și Lazăr a fost inițiat de către Iisus.²⁵

În consecință, metamorfoza istorică a lui Iuda este un eveniment major. Transformarea lui din cel mai infam trădător al istoriilor religioase într-un personaj major al istoriei lui Iisus aruncă asupra acesteia din urmă o lumină în întregime nouă. Se explică în sfârșit conflictul incomprehensibil între Iisus și cei pe care Evangheliile, canonice sau apocrife, îi numesc „farisei”, și pe care Iisus însuși i-a acoperit în mod misterios cu injurii pe întreaga perioadă a ministeriatului său, calificându-i drept „morminte albite” și „vipere”.

Căci aceste Evanghelii nu fac decât să descrie conflictul, fără a sugera nici cea mai mică explicație. Sunt narațiuni a posteriori, destinate celor care cunosc deja istoria.

Poate unii cititori vor fi surprinși de interpretarea

25 Vezi *Évangile secret de Marc*, în *Écrits apocryphes chretiens*, Gallimard-La Pleiade, 1997 (n. a.).

strigătului scos de Iisus pe cruce: *Elauia, elauia, limash bagantal*, transcris de Matei și Marcu (nu și de Luca și Ioan) prin *Eli, Eli, lama sabbachtani!* sau, în alte versiuni, *Eloi, Eloi, lama sabbachtani!* Nu aceasta e și interpretarea mea, pe care o datorez lui John Allegro, specialist în limbi semitice, care a făcut parte din prima echipă de cercetători care s-au ocupat cu descifrarea Manuscriselor de la marea Moartă și care analizează această problemă în scrierea sa, *Le Champignon et la Croix*.²⁶

Această exclamație este singulară sub două aspecte. Mai întâi, Matei și Marcu ne oferă transcrierea ei fonetică, situație unică în Evanghelii, care reproduc cuvintele lui Iisus în aceeași limbă ca și restul textului. Acest lucru te face să te întrebi dacă nu cumva, pentru cei doi evangheliști, pe cruce aflându-se, Iisus s-ar fi exprimat în altă limbă decât cea pe care o utiliza de obicei. Apoi, această exclamație care, după Matei, ar însemna „Doamne, Dumnezeu Meu, pentru ce M-ai părăsit?” este, așa cum afirmă Allegro, „într-o aramaică stranie”; mulți alți exegeți împărtășesc aceeași opinie. Dincolo de faptul că, din punct de vedere teologic, ea ar exprima o disperare deconcertantă, nu a fost deloc înțeleasă de către martori. După Matei (27, 47) și după Marcu (15, 36), cei care au auzit-o ar fi spus: „Iată că îl cheamă pe Ilie”. Or, e greu de crezut că, dacă ar fi fost într-adevăr în aramaică, martorii ar fi răstălmăcit-o într-atât de eronat. Incertitudinea care planează asupra sensului acestui strigăt explică, fără îndoială, de ce nici Marcu, nici Ioan nu îl consemnează și pun alte cuvinte în gura celui răstignit.

După Allegro, ar fi vorba despre o „proastă

26 Albin Michel, 1971. Allegro oferă o vastă grilă de descifrare lingvistică a multora dintre cuvintele cuprinse în Vechiul și Noul Testament, inclusiv a celor ale lui Iisus, cuvinte care se originează în ritualul sumerian de îngerare a ciupercii pantera (n. a.).

interpretare” a unei formule rituale sumeriene, *Elauia*, *Elauia*, *limash ba la ganta*, recitată în timpul consumării cultice a unei băuturi sacre, soma sau haoma; aceasta conținea ciuperca pantera sau pătată, o ciupercă halucinogenă utilizată în ceremoniile extrem de numeroaselor religii antice, printre care și sectele gnostice, pentru a atinge extazul mistic. *Limash ba la ganta* este numele acestei ciuperci divine, invocate pe aceeași treaptă cu divinitatea, pentru că elibera sufletul. Mediile religioase iudaice erau bine informate asupra acestor ritualuri și tocmai de aceea Iisus este numit în Talmud *Bar Pandera*.

Nu există niciun indiciu că Iisus ar fi consumat această băutură sacră înainte de crucificare. Trebuie totuși să menționăm în acest loc un detaliu singular al Evangheliilor: băutura oferită lui Iisus înainte de a fi pironit pe cruce. Matei povestește că i s-a oferit „vin amestecat cu fiere”, pe care a refuzat să-l bea (27, 34); nu am găsit în niciun tratat vreo referință la o astfel de băutură; însă această precizare se regăsește în tratatul *Diatessaron* al lui Efraim și în Evanghelia după Bartolomeu (61), scriere apocrifă. După Marcu, i s-ar fi oferit „vin amestecat cu smirnă”, pe care de asemenea l-a refuzat (15, 23). După Luca, soldații romani i-ar fi oferit lui Iisus, în bătaie de joc, din oțetul lor (23, 36). E o propoziție stranie căci, dacă e adevărat că soldații romani beau de obicei un fel de poșircă, atunci oferta lor nu presupunea câtuși de puțin bătaia de joc. În sfârșit, după Ioan, Iisus, răstignit fiind, ar fi spus că îi este sete, iar unul dintre legionari ar fi înmuiat un burete într-un urcior cu oțet, l-ar fi înfipt în vârful unei sulite și l-ar fi dus la gura lui Iisus, după care acesta și-ar fi dat ultima suflare (19, 28-30).

Nu există nicio concordanță între cele patru versiuni, în afară de faptul că a existat pe Golgota un urcior cu o băutură pe bază de oțet, conținând probabil un drog

despre a cărui natură autorii Evangheliilor, atât canonice, cât și apocrife, nu au avut nici cea mai vagă idee. Se cuvine să ne mai amintim că primele narațiuni evanghelice au fost transmise oral și abia un secol mai târziu au apărut primele versiuni scrise. Din această perspectivă, se pare că Marcu a fost cel mai aproape de adevăr; într-adevăr, femeile pioase din Ierusalim ofereau condamnaților un vin amestecat cu un drog menit să le atenueze suferința. Chiar dacă Iisus l-a refuzat inițial, l-a sorbit din buretele întins de legionar.

Ipoteza mea este că beția indusă de această băutură i-a amintit lui Iisus de starea produsă de soma, Vinul Eliberării spiritului. De aici această exclamație, în fapt o celebrare ritualică.

Circumstanțele morții lui Iuda nu sunt redată decât de către Matei și în *Fapte*, dar de o manieră extrem de contradictorie. Ba chiar într-atât de contradictorie, încât ceilalți evangheliști au considerat probabil că era mai bine să omită acest episod din narațiunile lor.

După Matei, se pare că Iuda, măcinat de remușcări, s-a dus să înapoieze cei treizeci de sâcâi sau o sută douăzeci de dinari conducătorului preoților, care l-a refuzat. După care el a azvârlit monedele în Templu și s-a dus să se spânzure. Neputând vărsa acești bani în vistieria Templului, Preoții i-au folosit pentru a cumpăra un cimitir pentru străini, numit Țarina Olarului și, după aceea, Țarina Sângelui (27, 3-9).

După *Fapte*, atribuite în unanimitate lui Luca, Petru i-ar fi anunțat pe apostoli că Iuda, cu banii obținuți pentru nelegiuirea lui, și-ar fi cumpărat un teren și că, în urma unei căzături, i-ar fi „crăpat vintrele” și măruntaiele i s-au risipit pe pământ. De aceea acel teren a fost numit de atunci Țarina Sângelui sau Haceldama (1, 17-20). E demn de remarcat că în *Fapte* nu se vorbește nici despre

remușcări, nici despre suicid.

Nu puțini sunt autorii care au relevat neverosimilitatea versiunii *Faptelor*: e greu de crezut că unui individ îi pot „crăpa vintrele” în urma unei căzături, cu excepția situației în care a căzut pe vreun brăzdar de plug sau, cu atât mai puțin, dacă s-a spânzurat. Istoria favorizează mai curând invenția vindicativă. Cele două narațiuni combinate ne duc cu gândul la faptul că Iuda a fost executat în mod sălbatic de partizanii lui Iisus care nu cunoșteau adevăratul rol al apostolului. Fără îndoială eviscerat, apoi spânzurat.

Se știe prea bine că, din nefericire, credința trezește în ființa umană cea mai sălbatică dimensiune, aceasta ajungând până la a se coborî la rangul pe nedrept rezervat animalelor. Fiarele nu ucid decât pentru supraviețuire.

Maniera în care abordez personajul Saul, viitorul apostol Pavel, nu îi va fi surprins decât pe cei care nu au parcurs *L'Incendiaire*.²⁷ Reflecția și aprofundarea cercetărilor nu au făcut decât să îmi întărească concluziile: membru al unei familii de irodieni, Saul a fost conducătorul unei miliții paralele a Templului, însărcinate să persecute disidenții adunați în jurul lui Iisus; el a condus lapidarea protomartirului Ștefan. *Faptele* și el însuși (Cor. I, 15, 9) sunt lipsite de echivoc asupra acestui punct. Cu atât mai rău pentru cei contrariați de aceste trimiteri. Pavel nu a înțeles mesajul lui Iisus, așa cum o atestă nenumărate pasaje din Epistolele sale, precum acesta: „Căci pe cine îl iubește Domnul îl ceartă, și biciuiește pe tot fiul pe care îl primește” (Evrei, 12, 6). Dumnezeu despre care el face aici referire este Dumnezeu teribil și răzbunător al Tetratuhului, nu cel din Deuteronom, care întinde mâna creaturii rătăcite. Vom

²⁷ *L'Incendiaire, Vie de Saül Apôtre*, Robert Laffont, 1991 (n. a.).

trece peste aceste contradicții ale lui, de felul celor pe care le găsim în Epistola către galateni, unde scrie: „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini Legea lui Iisus” (6, 2) și, trei versete mai jos: „Căci fiecare își va purta sarcina sa” (6, 5).

Vom trece și peste pălăvrăgelile lui, precum locul în care pretinde că „a fost crescut la picioarele rabinului Gamaliel”, chiar dacă acesta din urmă nu îi învăța decât pe rabini despre subtilitățile interpretărilor Legii, iar Saul nu a fost niciodată rabin, exercitând, de altminteri, detestabila activitate de milițian și neavând cum, firește, să le combine pe amândouă.

În mod cert, cititorul acestor pagini își va fi dat seama de diferențele dintre narațiunile Evangheliilor, în special în cazul episodului înfățișării dinaintea lui Pilat. Destinate unui auditoriu mult posterior evenimentelor, acestea au reconstituit din imaginație, niciun apostol nefiind prezent la discuția lui Iisus cu procuratorul Iudeii. Dovada peremptorie este marea diferență dintre cele patru Evanghelii. După Matei (27, 13), Pilat l-ar fi întrebat pe Iisus: „Nu auzi câte mărturisesc ei împotriva Ta?”, cu toate că romanul nu avea cum să cunoască toate aceste acuze, procesul încheindu-se cu puțin timp înainte și lui Pilat necomunicându-i-se acuzațiile. După Ioan, din contră, Pilat l-ar fi întrebat pe Iisus: „Ce ai făcut?” (18, 35).

Această contradicție esențială între narațiunile evangheliștilor, narațiuni fondatoare, să nu uităm, confirmă o concluzie la care s-a ajuns cu mult timp în urmă: Evangheliile sunt reconstituiri literare tardive, realizate pe baza unor elemente eterogene, transmise oral și susceptibile de alterări și inexactități.

Mai mult decât atât, cei care au redactat Matei și Ioan, care se adresează unui public străin, ignoră faptul că discuția nu s-ar fi putut desfășura așa cum este ea prezentată pentru simplul fapt că funcționarul roman nu

vorbea aramaica, ci grecește, *lingua franca* a Orientului, și e improbabil ca Iisus să fi vorbit această limbă. Dialogul nu ar fi putut avea loc decât în prezența unui interpret. Cât de exacte vor fi fost traducerile rămâne un subiect deschis coniecturilor.

Printre multe alte puncte obscure ale unei istorii cruciale va mai trebui explicat și următorul: cum de Caiafa a convocat Sanhedrinul în săptămâna Paștelui, câtă vreme această acțiune îi era interzisă de Lege?

Episodul scoaterii de pe cruce și al înmormântării provizorii a lui Iisus, unul dintre cele mai faimoase locuri ale istoriei iconografice, hagiografice și mitologice a creștinismului tradițional, suscită perplexitate, cel puțin în forma în care este el redat în Evangheliile. Este pur și simplu presărat cu neverosimilități.

Se povestește că Iosif din Arimateea și Nicodim, evident două notabilități ale cetății, i-ar fi cerut lui Pilat din Pont cadavrul lui Iisus. Apoi cel dintâi l-ar fi depus într-un mormânt nou, după ce l-a învelit într-un lînțoliu nou și l-a presărat cu plante aromate. Impietate unică pentru un evreu: căci ea presupune încălcarea a doua prescripții ritualice majore ale iudaismului în privința celebrării Paștelui. E vorba despre exigența purității ritualice care, în cele douăzeci și patru de ore de dinaintea Paștelui, exclude orice contact cu o femeie „impură”, adică aflată la menstruație, sau cu un cadavru. Iar o a doua exigență se referă la trecerea pragului unei case păgâne.

Or, cei doi bărbați s-au dus fie la pretoriu, fie la reședința lui Pilat: prima infrațiune. În al doilea rând, conform Evangheliilor, Iisus era mort când l-au coborât de pe cruce, deci au intrat în mod conștient în contact cu un cadavru la nici câteva ore după apusul soarelui, moment care ar fi trebuit să-i prindă purificați, între zidurile marii cetăți a Ierusalimului. Ritualurile de purificare durau o zi, așadar cele două notabilități, fără a mai vorbi de servitorii

lor, se aflau față în față cu gravul păcat de a celebra Paștele în impuritate. Lucru absolut îndoielnic.

Însăși coborârea de pe cruce comportă aspecte singulare care, în ciuda semnificației lor fundamentale, nu au reținut suficient atenția exegeților și istoricilor. Dacă ar fi să dăm crezare Evangheliilor, Iosif din Arimateea, Nicodim și servitorii lor au luat decizia de a sfida pentru a treia oară ritualul iudaic și de a-l înfășura pe Iisus în lințoliu fără a-l fi spălat în prealabil și fără a fi cusut după aceea giulgiul, ceea ce ar fi solicitat prezența unei persoane specializate. Contradicțiile sunt relevante în sensul secretului lor: cei doi știau că Iisus trăiește și s-au grăbit să îl transporte în grota de pe muntele Măslinilor pentru a se sustrage supravegherii Templului.

Iată că istoria lui Iisus a fost mult diferită de cea care a fost transmisă și mai apoi impusă în aceste ultime douăzeci de veacuri, sub amenințarea unor sancțiuni redutabile. Povestea apostolului său Iuda o lămurește într-o manieră radical nouă. De acum înainte, nu va mai fi cu putință să o prezentăm pe una fără cealaltă, după cum sper că am convins cititorii. Asta nu schimbă cu nimic învățăturile lui Iisus, ci doar bulversează multe dintre aspectele unei tradiții care s-a întemeiat pe dogme.

Paris, iunie 2006